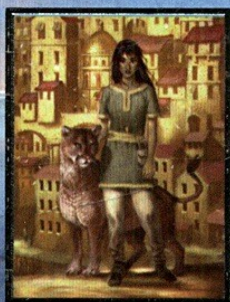
URSULA LE GUIN

Autoarea seriei bestseller *Earthsea*

CRONICILE ŢINUTURILOR DIN APUS

VOCI

CORINT JUNIOR

Ursula K. Le Guin

VOCI
Cronicile Ţinuturilor din Apus

Traducere de MIHAI-DAN PAVELESCU

Ursula Le Guin, una dintre cele mai importante scriitoare SF/Fantasy, s-a născut în 1929 în Berkeley, California. În 1952 a obţinut masteratul la Universitatea din Columbia. În 1953 s-a căsătorit cu istoricul Charles A. Le Guin. Au trei copii şi patru nepoţi. În prezent, locuiesc în Oregon.

Scriitoarea a publicat 20 de romane pentru adulţi, 13 cărţi pentru copii şi tineri, şase volume de poezii, nuvele şi eseuri. De-a lungul a peste patruzeci de ani de carieră, scrierile sale au fost încununate cu numeroase premii.

Daruri, cartea întâi din seria *Cronicile Ţinuturilor din Apus,* a primit premiul PEN/SUA în anul 2005, reprezentând „o explorare extraordinară a puterii şi responsabilităţii privind darurile pe care le avem”, după cum scrie *Publishers Weekly.* A doua carte, *Voci,* a fost la rândul ei nominalizată la Premiile Locus în 2007, la categoria „Cea mai bună carte pentru tineri”, la fel ca şi cea de-a treia carte, *Puteri,* care, în plus, a primit prestigiosul premiu Nebula, pentru cel mai bun roman, în 2008.

MUNTII CARRANTAGES
TRUNDLEDE
TINUTURILE DE SUS
MUNTII DE MIAZĂNOAPTE
CANTARY
BENDRAMAN
URDILE
BENDILE
MUNTII DEZGOLITI
ORASELE STAT
TASHMAN
HISH
SOVA
VADALVA
CORRILY
SUSER
MELUNE
ALGALANDA
MANVA
SESSERY
DESERT
ASUDAR
ANSUL
SUNDRAMAN
ȚINUTURILE DIN APUS

Orașul Ansul

DEALURILE ISMA
DEȘERT
Drumul de Răsărit
Canalul de Răsărit
Parcul Vechi
Galvamand
Barăci
Piața
Casa Sfatului
Strada Galva
Str. Galva
Gelomand
Canalul Amiralului
Canalul Central
Actamand
Str. Galb
Piața Poala-colinei
Strada Veche
Universitatea și biblioteca
Strada Vămilor
Clădirea Vămii
Piața Portului
Depozite
Turnul Amiralilor
STRÂMTOAREA SUL

IMNUL LUI CASPRO

Aşa cum în bezna nopţii de iarnă
Ochii noştri caută zorile,
Aşa cum în cătuşele gerului aspru
Inima tânjeşte după soare,
Tot aşa orbit şi-ncătuşat, sufletul îţi strigă:
Fii lumina, focul, viaţa noastră,
Libertate!

CUPRINS

Capitolul 1

Cel dintâi lucru pe care mi-l pot aminti limpede este scrierea intrării în odaia secretă.

Sunt atât de micuţă, încât trebuie să-mi ridic braţul pentru a face semnele în locul cuvenit de pe peretele coridorului. Peretele este acoperit de tencuială sură şi groasă, crăpată şi sfărâmată pe alocuri, astfel încât se întrevede piatra de dedesubt. În coridor este aproape întuneric. Miroase a pământ şi a vechi şi este linişte. Dar nu-mi este teamă; aici nu-mi este niciodată teamă. Mă ridic pe vârfuri şi deplasez degetul scrierii în mişcările pe care le cunosc, în locul cuvenit, în aer, fără să ating tencuiala. Uşa se deschide în perete şi eu intru.

Lumina din odaia aceea este clară şi senină, intrând prin multe lucarne mici, din sticlă groasă, de pe tavanul înalt. Este o cameră foarte lungă, cu pereţii acoperiţi de rafturi pline de cărţi. Este camera mea şi am ştiut-o dintotdeauna. Ista, Sosta şi Gudit n-au ştiut. Ei nici măcar nu ştiu că există. Nu vin niciodată pe coridoarele acestea din partea din spate a casei. Pentru a ajunge aici, trec pe lângă uşa Lordului-căilor, dar el este bolnav şi beteag şi nu-şi părăseşte odăile, încăperea secretă este taina mea, locul unde pot fi singură, unde nu sunt ocărâtă şi sâcâită şi unde nu-mi este frică.

Amintirea nu este compusă dintr-un singur moment când am mers acolo, ci din mai multe. Ţin minte cât de mare mi se părea pe atunci masa de lectură şi cât de înalte erau rafturile pline de cărţi. Îmi plăcea să mă strecor sub masă şi să clădesc un soi de zid sau adăpost din cărţi. Îmi imaginam că sunt un ursuleţ în vizuina lui. Acolo mă simţeam în siguranţă. Puneam întotdeauna cărţile înapoi pe rafturi exact în locul de unde le luasem; asta era important. Stăteam în partea mai luminoasă a încăperii, în apropierea uşii care nu este o uşă. Nu-mi plăcea capătul opus al odăii, unde era mai întuneric, iar tavanul cobora. În mintea mea îl numeam „capătul umbrelor” şi aproape întotdeauna mă

ţineam departe de el. Totuşi, până şi frica de „capătul umbrelor” făcea parte din taina mea, din regatul meu de solitudine. Şi a fost al meu şi numai al meu, până într-o zi pe când aveam nouă ani.

Sosta mă beştelise pentru o prostie care nu era vina mea, iar când i-am replicat obraznic, m-a numit „oaie creaţă”, ceea ce m-a scos din minţi. N-o puteam lovi, fiindcă braţele îi erau mai lungi decât ale mele şi mă putea ţine la distanţă, aşa încât am muşcat-o de mână. După aceea mama ei, mama mea de-a doua, Ista, m-a suduit şi m-a pălmuit. Furioasă, am fugit în partea din spate a casei, spre coridorul întunecat, am deschis uşa şi am intrat în odaia secretă. Aveam să rămân acolo până ce Ista şi Sosta aveau să creadă că fugisem, că fusesem făcută sclavă şi că dispărusem pentru totdeauna, iar atunci aveau să regrete că mă ocărâseră pe nedrept, că mă pălmuiseră şi-mi spuseseră în fel şi chip. M-am repezit în odaia secretă, învăpăiată la chip, plină de lacrimi şi de mânie… iar acolo, în lumina ciudat de clară din locul acela, stătea Lordul-căilor, cu o carte în mâini.

Şi el a fost surprins. S-a apropiat de mine, aprig, cu braţul ridicat, parcă gata să lovească. Am rămas stană de piatră. Mi se tăiase răsuflarea.

El s-a oprit brusc.

— Memer! Cum ai intrat aici?

S-a uitat către locul unde se află uşa când este deschisă, dar, desigur, acolo nu era decât peretele.

Eu tot nu puteam respira sau vorbi.

— Am uitat-o deschisă, a urmat el fără să creadă ceea ce spunea.

Am clătinat din cap.

În cele din urmă, am fost în stare să şoptesc:

— Ştiu cum…

Chipul i-a fost şocat şi uimit, dar după o vreme s-a schimbat şi a zis:

— Decalo.

Am încuviinţat în tăcere.

Mama se numise Decalo Galva.

Aş vrea să povestesc despre ea, dar nu mi-o pot aminti. Sau pot, însă amintirile nu se lasă cuprinse în cuvinte. Ţinută strâns, înghiontită, un miros plăcut în bezna patului, o pânză roşie, grosolană, o voce ale cărei cuvinte nu le pot desluşi, ci se află la limita auzului meu. Obişnuiam să mă gândesc că, dacă aş putea rămâne perfect nemişcată şi ciuli atent urechile, i-aş auzi vocea.

Era o Galva după viţă şi după casă. Era marea-jupâneasă a lui Sulter Galva, Lordul-căilor de Ansul, un rang onorabil şi responsabil. Pe atunci în Ansul nu existau servi sau sclavi: noi eram cetăţeni, gospodari, oameni liberi. Mama mea Decalo răspundea de toţi cei care munceau în Galvamand. Mamei mele de-a doua, bucătăreasa Ista, îi plăcea să ne povestească despre cât de mare era gospodăria pe atunci şi de câţi oameni trebuia să aibă grijă Decalo. Ista însăşi era ajutată în fiecare zi în cuhnie de două femei, la care se adăugau alte trei ajutoare cu ocazia cinelor festive oferite în cinstea notabilităţilor aflate în vizită; pe lângă acestea mai erau patru subrete şi un rândaş priceput la toate, un grăjdar şi un ajutor de grăjdar pentru cai, opt cai în grajd, unii pentru călărie, iar alţii de povară. În casă trăiau destule rude şi bătrâni. Mama Istei locuia deasupra cuhniei; mama Lordului-căilor locuia în odăile Maestrului, la etaj. Lordul-căilor însuşi călătorea întruna în sus şi în jos pe Coasta Ansul, de la un oraş la altul, pentru a se întâlni cu alţi Lorzi-ai-căilor, uneori călare, alteori în trăsură cu alai. Pe vremurile acelea, în curtea de apus exista un fierar, iar vizitiul şi vătăşelul stăteau în catul de deasupra remizei trăsurilor, gata în orice clipă să plece cu Lordul-căilor în drumurile sale.

— Ehe-he, era mare agitaţie şi forfotă, spunea Ista. Zilele de-altădată! Ce zile bune erau pe-atunci!

Când alergam prin coridoarele tăcute, pe lângă odăile părăginite, obişnuiam să încerc să-mi imaginez zilele acelea, zilele bune. Când măturam pragurile uşilor, obişnuiam să-mi închipui că mă pregăteam pentru oaspeţii care trecuseră peste ele, purtând veşminte şi încălţări minunate. Obişnuiam să sui în camerele Maestrului şi să-mi

imaginez cum arătau ele curate, calde şi mobilate. Îngenuncheam în locul de la geam de acolo şi priveam afară prin fereastra cu ochiuri mici şi curate, peste acoperişurile oraşului, spre munte.

Numele oraşului meu, Ansul, este şi cel al întregii coaste aflate la miazănoapte de el şi înseamnă „Privindu-l pe Sul" – muntele cel mare, ultimul şi cel mai înalt dintre cele cinci piscuri din Manva, ţara de dincolo de strâmtoare. De pe cheu şi de la toate ferestrele îndreptate către apus ale oraşului îl poţi vedea pe Sul cel alb deasupra apei şi norii pe care-i adună împrejur ca şi cum ar fi visele sale.

Ştiam că oraşul fusese numit Ansul cel Înţelept şi Mândru pentru universitatea şi biblioteca sa, pentru turnurile şi curţile interioare mărginite de arcade, pentru canalele, podurile boltite şi cele o mie de temple mici din marmură ale zeilor-străzilor. Însă în copilăria mea Ansul era un oraş frânt de ruine, foamete şi frică.

Ansul era un protectorat al lui Sundraman, dar poporul acela măreţ ducea lupte de hotare înverşunate cu Loaman şi nu ţinea aici oşti care să ne apere. Deşi bogat în mărfuri şi ogoare, Ansul nu mai dusese de multă vreme niciun război. Flota bine înarmată a neguţătorilor noştri îi împiedica pe piraţii din miazăzi să întreprindă raiduri asupra coastei şi, întrucât Sundraman ne impusese o alianţă cu mult timp în urmă, nu mai aveam duşmani pe uscat. Aşa se face că, atunci când o armată de alzi, poporul din pustiurile lui Asudar, ne-a cotropit, ea a trecut precum focul mistuitor peste dealurile lui Ansul. Soldaţii au năvălit în oraş şi i-au călcat străzile, ucigând, jefuind şi siluind. Mama mea, Decalo, a fost prinsă pe stradă pe când revenea de la piaţă şi batjocorită. Apoi însă soldaţii care o violau au fost atacaţi de cetăţeni şi, în încăierarea care a urmat, ea a izbutit să fugă şi să se întoarcă acasă, la Galvamand.

Cei din oraşul meu au înfruntat cotropitorii, recucerind stradă după stradă, până i-au alungat. Armata şi-a instalat tabăra dincolo de ziduri. Vreme de un an, Ansul a fost asediat. Eu m-am născut în anul asediului. După care altă

armată, şi mai mare, a sosit din pustiurile răsăritene, a asaltat oraşul şi l-a cucerit.

Preoţii i-au condus pe soldaţi la casa aceasta, pe care o numeau Casa Demonilor. L-au luat prizonier pe Lordul-căilor. I-au ucis pe toţi cei din gospodărie care li s-au împotrivit şi pe bătrâni. Ista a izbutit să scape şi să se ascundă în casa unui vecin, împreună cu mama şi fiica ei, dar mama Lordului-căilor a fost omorâtă, iar trupul i-a fost azvârlit în canal. Femeile mai tinere au fost luate ca sclave pentru a mulţumi poftele soldaţilor. Mama a scăpat, ascunzându-se împreună cu mine în odaia secretă.

Eu scriu povestea aceasta în odaia aceea.

Nu ştiu cât timp a stat ascunsă. Probabil că avusese ceva merinde cu ea şi aici există apă. Alzii au răscolit casa, jefuind şi arzând tot ce putea să ardă. Soldaţii şi preoţii au revenit, zi după zi, distrugând camerele, căutând cărţi, pradă sau urme demonice. În cele din urmă, mama a trebuit să iasă. S-a furişat afară în toiul nopţii şi a găsit refugiu alături de alte femei în beciurile lui Cammand. Şi ne-a ţinut pe amândouă în viaţă, nu ştiu unde sau cum, până ce alzii au încetat să mai jefuiască şi să distrugă şi s-au instalat ca stăpâni ai oraşului. Atunci mama a revenit la casa ei, la Galvamand.

Toate acareturile din lemn arseseră, mobilele fuseseră sparte sau furate, ba până şi podelele din scânduri fuseseră smulse pe alocuri; totuşi, casa este construită în mare parte din piatră, cu acoperişul din olane, şi nu suferise multe stricăciuni. Deşi Galvamand este casa cea mai de seamă din oraş, niciun ald n-ar locui în ea, pentru că ei o cred plină de demoni şi spirite rele. Încet-încet, Decalo a pus iarăşi lucrurile în ordine, pe cât de bine a putut. Ista s-a întors din ascunzătoare, cu fiica ei, Sosta, şi a apărut şi bătrânul cocoşat Gudit, rândaşul priceput la toate. Aceasta era gospodăria lor şi erau credincioşi atât ei, cât şi unul celuilalt. Zeii lor se găseau aici, străbunii lor care le dăruiseră visurile se găseau aici, binecuvântările lor se găseau aici.

După un an, Lordul-căilor a fost eliberat din temniţa Gandului. Alzii l-au aruncat în stradă în pielea goală. N-a putut să meargă, fiindcă schingiuirile lor îi rupseseră picioarele. A încercat să se târască pe Strada Galva, de la Casa Sfatului la Galvamand. Oamenii din oraş l-au ajutat, l-au transportat aici, l-au dus acasă. Apoi cei din gospodăria sa l-au îngrijit.

Erau foarte sărmani. Toţi cei din Ansul erau săraci, lăsaţi de alzi fără nimic. Au supravieţuit cumva şi, sub îngrijirea mamei mele, Lordul-căilor a început să-şi recapete puterile. Dar în frigul şi foametea celei de-a treia ierni de după asediu, Decalo a căzut la pat de fierbinţeală şi niciun leac n-a mai putut-o înzdrăveni. Aşa se face că a murit.

Ista s-a declarat mama mea de-a doua şi s-a îngrijit de nevoile mele. Avea palme grele şi era iute la mânie, dar o iubise pe mama şi a făcut tot ce a putut pentru mine. Am învăţat de mică să ajut la treburile casei şi mi-a plăcut destul de mult. În anii aceia, Lordul-căilor a fost bolnav în cea mai mare parte a timpului, suferind de pe urma membrelor rupte şi a caznelor care-l dogiseră, şi am fost mândră să-l pot servi. Chiar şi când eram foarte mică, prefera să-l servesc eu, nu Sosta, care ura orice fel de muncă şi vărsa totul.

Ştiam că trăiam mulţumită odăii secrete, întrucât ne salvase pe mine şi pe mama de duşmani. Probabil că mama îmi spusese asta şi probabil că-mi arătase cum să deschid uşa; sau poate că eu o văzusem şi-mi amintisem. Aşa mi s-a părut că stau lucrurile: puteam vedea formele literelor scrise în aer, deşi nu şi mâna care le crea. Mâna mea urma formele acelea şi astfel deschideam uşa şi intram aici, unde crezusem că eram singura care pătrundea vreodată.

Până în ziua aceea, când am dat cu ochii de Lordul-căilor şi am rămas holbându-ne unul la celălalt, el cu pumnul ridicat să lovească.

A coborât braţul.

— Până acum ai mai fost aici? a întrebat.

Eram înspăimântată. Am izbutit să încuviinţez din cap.

El nu era furios – ridicase braţul pentru a lovi un intrus, un duşman, nu pe mine. Nu dovedise niciodată furie sau enervare faţă de mine, nici chiar când îl încercau durerile, iar eu fusesem stângace şi năroadă. Aveam deplină încredere în el şi nu mă temusem niciodată de el, dar nici nu-l veneram. Iar în momentul acesta era fioros. Ochii aveau văpaia pe care o zărisem acolo când vorbea despre Preamărirea lui Sampa cel Nimicitor. Erau întunecaţi, însă focul acela apărea în ei ca o mocnire de opal în piatră neagră. Mă ţintuia cu privirea.

— Mai ştie cineva că vii aici?

Clătinare din cap.

— Ai vorbit vreodată despre odaia aceasta?

Clătinare din cap.

— Ştii că nu trebuie să vorbeşti niciodată despre odaia aceasta?

Încuviinţare.

El a aşteptat.

Am înţeles că trebuia s-o spun cu voce tare. Am tras aer în piept şi am rostit:

— Nu voi vorbi niciodată despre odaia aceasta. Fiţi martori juruinţei mele, voi, toţi zeii casei acesteia, şi voi, zeii oraşului acestuia, şi sufletul mamei mele şi toate sufletele care au sălăşluit în Casa Oracolului.

La cuvintele acestea, el a părut din nou uimit. După o clipă, a înaintat şi a întins mâna ca să-mi atingă buzele cu degetele.

— Sunt chezaş că juruinţa aceasta a fost făcută cu inimă deschisă, a zis şi s-a întors să-şi atingă degetele de pervazul micii firide a zeului dintre rafturile pline de cărţi.

Am făcut şi eu la fel. Apoi şi-a lăsat uşor mâna pe umărul meu şi m-a privit.

— Unde ai învăţat o asemenea juruinţă?

— Am născocit-o. Pentru atunci când mă leg că-i voi urî de-a pururi pe alzi şi-i voi alunga din Ansul şi-i voi ucide pe toţi, dacă pot.

Când i-am dezvăluit asta, juruinţa-mi cea mai tainică dintre toate, dorinţa şi făgăduiala pe care nu le

destăinuisem niciodată nimănui, am izbucnit în lacrimi – nu lacrimi de furie, ci icnete neaşteptate, uriaşe, teribile, care păreau că mă ridică pe de-a-ntregul şi mă scutură, fărâmându-mă.

Lordul-căilor s-a lăsat cumva pe genunchii lui zdrobiţi, pentru a mă putea cuprinde în braţe. I-am plâns la piept. N-a spus nimic, ci m-a ţinut într-o îmbrăţişare strânsă până când, în cele din urmă, m-am putut opri din suspine.

Eram de acum atât de obosită şi de ruşinată, încât m-am întors cu spatele şi m-am aşezat pe podea, cu faţa sprijinită pe genunchi şi ascunsă.

L-am auzit ridicându-se cu greu şi îndreptându-se şchiopătat spre capătul umbrelor. S-a întors cu batista udă de la apa izvorului care curge acolo, în beznă. Mi-a pus pânza umedă în palmă şi mi-am lipit-o de faţa înfierbântată şi umflată de plâns. Era minunată şi răcoroasă. Am apăsat-o o vreme peste ochi, apoi mi-am frecat puternic chipul.

— Îmi pare foarte rău, Lord-al-căilor, am spus.

Eram ruşinată că-l tulburasem cu prezenţa mea acolo şi cu lacrimile mele. Îl iubeam şi-l cinsteam cu toată inima şi doream să-i arăt dragostea, ajutându-l şi servindu-l, nu frământându-l şi neliniştindu-l.

— Sunt multe pentru care să plângi, Memer, a rostit el cu vocea lui slabă.

Privindu-l atunci, am observat că şi el plânsese odată cu mine. Lacrimile schimbă ochii şi gurile oamenilor. Am fost descumpănită să văd că-l făcusem să lăcrimeze, totuşi, cumva, mi-a mai ostoit ruşinea.

După o vreme, el a adăugat:

— Acesta este un loc bun pentru aşa ceva.

— În general nu plâng aici, am spus.

— În general nu plângi, a zis el.

Am fost mândră că observase asta.

— Ce faci în odaia asta? a întrebat.

Era greu să răspund.

— Vin doar atunci când nu mai pot răbda, am rostit. Şi-mi place să mă uit la cărţi. E-n regulă dacă mă uit la ele? Dacă mă uit în ele?

Mi-a răspuns grav, după o pauză:

— Da. Ce găseşti în ele?

— Caut lucrurile pe care le fac ca să deschid uşa.

Nu ştiam cuvântul „litere”.

— Arată-mi, a cerut el.

Aş fi putut desena formele în aer cu degetul, ca atunci când deschideam uşa, dar n-am făcut-o, ci m-am ridicat şi am luat cartea mare, legată în piele maronie-închis de pe raftul cel mai de jos, cea căreia îi ziceam „Ursul”. Am deschis-o la prima pagină care avea cuvinte pe ea. (Cred că ştiam că erau cuvinte, dar poate că nu.) Am arătat formele care erau la fel cu cele care deschideau uşa.

— Asta… şi asta, am şoptit.

Aşezasem cartea pe masă cu foarte multă grijă, aşa cum făceam întotdeauna când mă uitam în cărţi. El a venit lângă mine şi m-a urmărit indicând literele pe care le recunoşteam, deşi nu le ştiam nici numele, nici felul în care sunau.

— Ce sunt ele, Memer?

— Scriere.

— Aşadar, scrierea deschide uşa?

— Aşa cred. Atât numai că, pentru uşă, trebuie să le faci în aer, în locul special.

— Ştii ce sunt cuvintele?

Nu i-am înţeles întrebarea pe de-a-ntregul. Nu cred că ştiam pe atunci că vorbele scrise sunt totuna cu cele rostite, că scrierea şi vorbirea sunt feluri diferite de a face acelaşi lucru. Am clătinat din cap.

— Ce faci cu o carte? a întrebat.

N-am răspuns nimic. Nu ştiam.

— O citeşti, a explicat el şi de data aceasta a surâs când a vorbit, iar chipul i s-a luminat într-un fel pe care-l zărisem rareori.

Ista îmi povestea întruna cât de vesel, ospitalier şi plăcut fusese Lordul-căilor pe timpuri, cât de voioşi erau oaspeţii săi din sala mare de mese şi cum râsese el la vederea giumbuşlucurilor micuţei Sosta. Însă Lordul-căilor era acum un bărbat cu genunchii frânţi cu bare de fier, cu braţele

răsucite, familia omorâtă, poporul înfrânt, un om aflat în sărăcie, suferinţă şi ruşine.

— Eu nu ştiu să citesc, am zis. După care, deoarece zâmbetul îi pălea iute, revenind în umbră, am adăugat: Pot să învăţ?

Întrebarea i-a păstrat surâsul pentru o clipă. După aceea, şi-a ferit privirea.

— Este primejdios, Memer, a rostit fără să mi se mai adreseze ca unui copil.

— Pentru că alzii se tem de citit, am spus.

S-a uitat iar la mine.

— Da, se tem. Au şi de ce.

— Nu-i vorba despre demoni sau magie neagră, am adăugat. Aşa ceva nu există.

N-a răspuns direct. M-a privit în ochi, dar nu ca un bărbat de patruzeci de ani care se uită la o copilă de nouă ani, ci ca un suflet care preţăluieşte alt suflet.

— O să te învăţ, dacă vrei, a acceptat.

Capitolul 2

Astfel că Lordul-căilor a început să-mi predea şi am învăţat foarte repede să citesc, de parcă aşteptasem şi fusesem mai mult decât pregătită, aidoma unui om înfometat care primeşte cina.

De îndată ce am înţeles ce erau literele, le-am învăţat şi am început să alcătuiesc cuvinte şi nu-mi amintesc să fi fost vreodată nedumerită ori să mă fi oprit pentru mult timp, cu o singură excepţie. Am luat de pe raft cartea mare şi roşie, cu desene aurii pe copertă, care fusese dintotdeauna una dintre preferatele mele înainte de a putea să citesc, pe când îi spuneam „Roşia-strălucitoare”. Doream pur şi simplu să aflu despre ce era vorba, s-o gust. Însă când am încercat s-o citesc, era lipsită de sens. Existau într-adevăr litere, iar literele alcătuiau cuvinte, dar acestea nu aveau înţeles. Nu puteam pricepe niciunul. Erau absurdităţi, bolboroseli, bâiguieli. Eram enervată pe ea şi pe mine când a intrat Lordul-căilor.

— Ce-i în neregulă cu prostia asta de carte? am întrebat.

El a privit-o.

— Nu-i nimic în neregulă. Este o carte foarte frumoasă.

Şi a citit cu voce tare câteva bâiguieli. Sunau într-adevăr frumos, de parcă ar fi avut un înţeles. M-am strâmbat.

— Este în aritană, a urmat el, graiul vorbit în lume cu multă vreme în urmă. Din aritană a apărut graiul nostru. Unele cuvinte nu s-au schimbat prea mult. Vezi… aici… şi aici?

Am recunoscut părţi din cuvintele pe care le-a indicat.

— Îl pot învăţa? l-am întrebat.

M-a privit în felul în care o făcea adesea, fără grabă: cu răbdare, judecând, aprobând.

— Da, a spus.

Aşa că am început să învăţ graiul străvechi şi, în acelaşi timp, să citesc *Chamhanul* în propriul nostru grai.

Desigur, nu puteam scoate cărţi din odaia secretă. Aşa ceva ne-ar fi pus în primejdie pe noi, dar şi pe toţi cei din

Galvamand. Preoţii cu potcapuri roşii ai alzilor ar fi venit cu soldaţii la casa în care fusese găsită o carte. Ei n-ar fi atins cartea, fiindcă era demonică, însă i-ar fi pus pe sclavi s-o ducă la canal sau la mare, să lege pietre de ea pentru a o îngreuna, iar apoi s-o arunce în apă, să se scufunde. Şi ar fi făcut la fel şi cu oamenii care fuseseră în posesia ei. Ei nu ardeau nici cărţile, nici pe cei care le citeau. Zeul alzilor este Atth, Zeul Arzător, iar moartea prin foc înseamnă pentru ei un sfârşit falnic. De aceea alzii înecau cărţile şi oamenii sau îi duceau pe limbile de pământ mocirlos pe care marea le acoperea în timpul fluxului şi-i îngropau cu lopeţi şi pari, apoi îi călcau în picioare până se sufocau, înăbuşiţi în noroiul umed şi adânc.

Oamenii aduceau adesea cărţi în Galvamand, noaptea, pe furiş. Niciunul dintre ei nu ştia de odaia secretă – oameni care locuiseră toată viaţa în casă nu-i cunoşteau existenţa –, însă ştiau, chiar şi cei din afara oraşului, că la Lordul-căilor Sulter Galva trebuiau să vină dacă aveau cărţi, acum când deţinerea acestora era periculoasă, iar Casa Oracolului era locul unde erau păstrate în siguranţă.

Nimeni din gospodărie nu intra vreodată în odăile Lordului-căilor fără să bată la uşă şi să aştepte răspunsul său şi, întrucât nu mai era chiar aşa bolnav, dacă nu răspundea, nu-l deranjam. Ista şi Sosta n-au întrebat niciodată ce făcea cu timpul său şi unde-l petrecea. Bănuiesc că ele credeau, aşa cum crezusem şi eu, că stătea mereu în apartamentul său ori în curţile interioare. Galvamand este atât de mare, încât este uşor să pierzi urma oamenilor înăuntru. Lordul-căilor nu părăsea niciodată casa, deoarece era prea olog ca să meargă, să străbată fie şi calea dintre două răspântii, însă veneau oamenii la el, mulţi oameni. Petreceau ceasuri la rând vorbind în galeria din spate sau, vara, în una dintre curţi. Veneau şi plecau discret, la toate ceasurile din zi şi din noapte, fără să atragă atenţia asupra lor, folosind căile de acces din partea din spate a casei, unde nu locuia nimeni, iar odăile erau pustii şi părăginite.

Când primea vizitatori în timpul zilei, le serveam apă sau ceai când aveam şi uneori puteam să stau cu ei şi să ascult. Pe unii îi cunoscusem de când mă ştiam: sundramaneanul Desac, cei din cele Patru Case, de pildă Cammii de Cammand, şi Per Actamo. Per avusese numai zece ani când alzii cuceriseră oraşul. Cei din Actamand rezistaseră cu îndârjire, iar după ce ocupaseră casa, soldaţii uciseseră pe toţi bărbaţii şi luaseră femeile ca sclave. Vreme de trei zile, Per se ascunsese într-un puţ secat dintr-o curte, iar acum trăia la fel ca noi, împreună cu alţi câţiva, într-o casă dărăpănată. Glumea însă cu mine şi era amabil şi mai tânăr decât mare parte dintre vizitatorii Lordului-căilor. Mă bucuram întotdeauna la sosirea lui. Desac era singurul care lăsase limpede să se vadă că nu eram bine-venită să rămân şi să ascult discuţiile.

Cei pe care nu-i cunoşteam şi care veneau la Lordul-căilor erau în general neguţători şi alţii asemenea lor din oraş; unii aveau încă haine bune. Adesea soseau bărbaţi care arătau de parcă ar fi călătorit multă vreme, vizitatori sau mesageri din alte oraşe de pe Coasta Ansul, poate de la alţi Lorzi-ai-căilor. După ce se întuneca, iarna, veneau uneori şi femei, deşi pentru ele era periculos să umble singure prin oraş. Una dintre cele care obişnuia să vină adesea avea părul lung şi sur; părea cumva pornită împotriva mea, însă Lordul-căilor o saluta cu respect. Aducea întotdeauna cărţi. Nu i-am aflat niciodată numele. De multe ori şi oamenii din celelalte oraşe aveau cărţi ascunse în hainele lor sau în pachetele cu merinde. După ce a aflat că puteam intra în odaia secretă, Lordul-căilor îmi dădea cărţile pentru a le duce acolo.

El obişnuia să vină noaptea în odaia secretă şi de aceea nu ne întâlniserăm niciodată până atunci. Eu intrasem de multe ori, însă niciodată noaptea. Împărţeam cu Ista şi Sosta un dormitor în partea din faţă a casei şi nu puteam să dispar pur şi simplu. Iar zilele îmi erau ticsite; aveam partea mea de corvezi şi închinările, la care se adăugau majoritatea târguielilor, fiindcă îmi plăceau şi mă tocmeam mai bine decât Sosta.

Ista se temea întruna că Sosta se va întâlni cu soldaţi şi va fi răpită şi siluită, dacă ar fi ieşit singură. Nu se temea însă şi pentru mine. Spunea că alzii nu s-ar fi uitat la mine. Voia să spună că nu le-ar fi plăcut chipul meu osos şi palid şi părul de oaie creaţă, ca al lor, fiindcă ei doreau fete din Ansul, cu obraji rotunzi şi cafenii şi păr negru şi lucios, aşa cum avea Sosta.

— Ai noroc c-arăţi aşa cum arăţi, îmi zicea mereu.

Iar eu am rămas destul de micuţă şi slabă multă vreme, ceea ce a fost cu adevărat un noroc. Din porunca Gandului alzilor, femeile puteau merge pe străzi şi în pieţe numai dacă erau însoţite de un bărbat. Orice femeie care umbla singură pe stradă era o târâtură, un demon al ispitei, şi orice soldat avea dreptul s-o siluiască, s-o ia în sclavie sau s-o omoare. Se părea însă că alzii nu considerau bătrânele ca fiind femei, iar fetiţele erau în general nebăgate în seamă, deşi nu întotdeauna. Aşa se face că bunicile şi copiii, mulţi dintre ei „prăsile ale asediului”, corcituri ca mine, cu fetele îmbrăcate în straie băieţeşti, făceau majoritatea târguielilor în pieţe.

Toţi banii pe care-i aveam noi fuseseră ascunşi de un strămoş cu multă vreme în urmă, când o flotă de piraţi ameninţase Ansul; piraţii fuseseră alungaţi, dar familia lăsase comoara norocoasă, cum îi spunea Lordul-căilor, îngropată în pădurea din spatele casei şi din ea ne duceam zilele acum. De aceea trebuia să caut cele mai bune chilipiruri din pieţe, iar asta lua timp. La fel ca închinările şi corvezile casnice. Ista se scula dis-de-dimineaţă ca să pună pâinea la copt. Singurul moment din zi când mă puteam duce în mod regulat în odaia secretă fără a mi se observa lipsa şi fără a stârni multă curiozitate şi întrebări ar fi fost noaptea, după ce toţi plecaseră la culcare. Aşa că i-am spus Istei că voiam să-mi mut patul în odaia mamei, ceva mai departe de camera în care dormeam toate, pe acelaşi coridor. N-a avut nimic împotrivă. Ea şi Sosta sforăiau de obicei la scurt timp după ce terminasem de spălat vasele de la cină; era puţin probabil să-şi dea seama că nu mă aflam în odaia mea. Ca atare, în fiecare noapte mă furişam

încetişor prin beznă pe coridoarele şi pasajele casei mari spre uşa secretă, intram, citeam şi învăţam cu dragul meu dascăl.

În nopţile când avea vizitatori, nu putea veni să mă înveţe aritana ori să mă ajute cu cititul, dar mă descurcam destul de bine şi singură. Adesea zăboveam citind, pierdută în poveste sau istorie, mult timp după ce el m-ar fi trimis la culcare.

Când am început să mă înalţ niţel şi am intrat în rândul femeilor, eram teribil de somnoroasă uneori, nu în timpul nopţii, ci dimineaţa. Nu mă puteam îmboldi să cobor din pat şi mă simţeam toată ziua grea ca de plumb şi fără minte ca o molie. Lordul-căilor a vorbit cu Ista, deşi îl rugasem stăruitor să n-o facă, şi i-a cerut s-o angajeze pe Bomi, fata de pe stradă, pentru a mătura şi deretica în locul meu. Îi zisesem:

— Nu mă deranjează să mătur şi să deretic! Cel mai mult timp îmi răpeşte slăvirea altarelor. Am putea tocmi o fată pentru asta şi atunci aş avea mai mult timp.

Fusese o greşeală. El mă privise fără grabă: cu răbdare, judecând, dar dezaprobând.

— Umbra mamei tale sălăşluieşte aici, laolaltă cu umbrele strămoşilor noştri, îmi spusese. Zeii acestei case sunt zeii ei. Ea îi binecuvânta zilnic. Eu îi cinstesc ca bărbat – şi asta era adevărat, nu scăpa nicio zi sau prinos –, iar tu trebuie să-i cinsteşti şi să le primeşti binecuvântările ca fiică a bunicilor noastre.

Şi asta fusese tot.

Mă simţisem ruşinată de mine însămi, dar, în acelaşi timp, supărată. Îmi intrase în minte că voi putea să scap de ceasul întreg care este câteodată necesar ca să treci pe la toate firidele zeilor, să le ştergi de praf, să-i aduci frunze proaspete Ienei şi să aprinzi tămâie pentru Păstrătorii-vetrei, să dăruieşti şi să ceri binecuvântările sufletelor şi umbrelor foştilor capi de familie, să-i mulţumeşti lui Ennu şi să pui hrană şi apă pe altarul ei în zilele ei, să te opreşti în praguri pentru a rosti lauda Celui Care Priveşte în Ambele

Părţi, să-ţi aminteşti când să aprinzi opaiţele pentru Deori şi toate celelalte.

Cred că în Ansul avem mai mulţi zei decât ar avea oricine, de oriunde. Mai mulţi zei, şi mai aproape de noi, zeii pământului nostru şi ai zilelor noastre, ai sângelui şi oaselor noastre. Desigur, eram binecuvântată fiindcă ştiam că toată casa era plină de ei, că făceam aşa cum făcuse mama mea, întorcându-le binecuvântările, şi că spiritul odăiţei mele sălăşluia în firida micuţă şi goală de lângă uşă, mă aştepta să revin acolo şi-mi veghea somnul. În copilărie fusesem mândră să fac închinările, dar le făcusem deja de multă vreme. Zeii ajunseseră să mă obosească. Doreau foarte multă atenţie şi îngrijire. Însă pentru a-mi face închinările cu voioşie, din toată inima şi sufletul, nu trebuia decât să-mi amintesc că alzii îi numeau pe zeii noştri spirite rele şi demoni şi că le era frică de ei.

Şi-mi plăcea să mi se readucă aminte că mama făcuse închinările femeii în casă. Lordul-căilor i le încredinţase, aşa cum îi încredinţase şi cunoaşterea odăii secrete, ştiind că ea se trăgea din propria lui viţă. Gândindu-mă la asta, am înţeles limpede pentru prima dată că el şi cu mine eram singurii rămaşi din viţa noastră; puţinii care locuiau acum în gospodăria noastră erau Galva fiindcă aşa aleseseră, nu prin descendenţă. Până atunci nu mă gândisem prea mult la diferenţa aceea.

— Mama ştia să citească? l-am întrebat odată, într-o noapte, după lecţia de aritană.

— Bineînţeles, a spus el şi a continuat, amintindu-şi: Pe atunci nu era interzis.

S-a lăsat pe spate şi s-a frecat la ochi. Călăii îl trăseseră de degete, alungindu-le şi rupându-le, astfel încât acum erau strâmbe şi noduroase, însă mă obişnuisem cu aspectul lor. Puteam vedea că fuseseră frumoase cândva.

— Venea aici să citească? am insistat, privind prin odaie, fericită că eram acolo.

Ajunsese să-mi placă cel mai mult noaptea, când umbre calde se întindeau în sus şi înspre afară de la domul de lumină galbenă al opaiţului, iar literele aurite de pe

cotoarele cărţilor pâlpâiau ca stelele pe care le puteam întrevedea uneori prin lucarnele mici din acoperişul înalt.

— Nu prea avea timp pentru citit, mi-a răspuns. Se îngrijea de tot ce se făcea aici. Era multă muncă. Lordul-căilor trebuia să cheltuiască o sumedenie de bani… cu oaspeţii şi toate celelalte. Cărţile ei erau în principal registrele de socoteli.

S-a uitat la mine şi parcă a privit în trecut, comparându-mă în minte cu mama.

— I-am arătat uşa acestei încăperi când am auzit prima dată că alzii trimiseseră o armată prin Dealurile Isma. M-a îndemnat maică-mea: Decalo este din viţa noastră şi are dreptul să cunoască taina. Poate să aibă grijă de ea, dacă situaţia se va înrăutăţi. Iar odaia poate fi un refugiu.

— Aşa a şi fost.

El a rostit un vers din „Turnul”, poemul aritan pe care-l tradusesem: *Aspră este mila zeilor.*

Am replicat cu un vers care urma mai încolo în acelaşi poem: *Adevăratul sacrificiu este mândria adevăratei inimi.* Îi plăcea când îi puteam răspunde cu citate.

— Poate că atunci când s-a ascuns aici cu mine, pe când eram o pruncă, a citit unele dintre cărţi, am sugerat.

Mă mai gândisem la asta. Când citeam câte o carte care-mi încânta şi întărea sufletul, mă întrebam adesea dacă o parcursese şi mama atunci când fusese în odaia secretă. Ştiam că el o făcuse. El citise toate cărţile.

— Poate că da, a rostit, însă chipul îi era trist.

M-a privit ca şi când ar fi avut o întrebare în minte; în cele din urmă, ajungând la o hotărâre, a zis:

— Spune-mi, Memer, când ai intrat prima dată aici de una singură – înainte de a şti să citeşti –, ce erau cărţile pentru tine?

Mi-a trebuit o vreme să răspund.

— Păi, unora le-am dat nume.

Am arătat volumul mare şi legat în piele al *Cronicilor celui de-al patruzecilea consulat de Sundraman.*

— Lui i-am spus „Ursul”. Iar *Rostan* era „Roşia-strălucitoare”. Mi-a plăcut din cauza aurului de pe copertă…

Şi cu unele dintre ele îmi clădeam case. Dar întotdeauna le puneam la loc exact acolo unde fuseseră.

A încuviinţat tăcut.

— Iar de unele dintre ele… – nu intenţionasem s-o spun, dar cuvintele au ieşit singure – … de unele mi-era frică.

— Frică. De ce?

N-am dorit să răspund, însă am făcut-o iarăşi fără voia mea:

— Pentru că scoteau sunete.

Când a auzit asta, el însuşi a scos un sunet: *ah.*

— Care erau cărţile acelea? a întrebat.

— Era numai una. Jos în… în capătul celălalt. Gemea.

De ce vorbeam despre cartea aceea? Nu mă gândisem niciodată la ea, nu doream să mă gândesc la ea, cu atât mai puţin să vorbesc despre ea.

Oricât de mult îmi plăcea să fiu în odaia secretă, să citesc cu Lordul-căilor, să-mi găsesc fericirea cea mai mare în comoara de poveste, poezie şi istorie care acolo era a mea, nu mersesem totuşi niciodată până în capătul încăperii, unde podeaua era din piatră mai cenuşie şi grosolană, iar tavanul era mai scund, fără lucarne, astfel încât lumina pierea încetişor în beznă. Ştiam că acolo exista un izvor sau un puţ, deoarece îi puteam auzi clipocitul slab, dar nu înaintasem îndeajuns în direcţia aceea pentru a-l vedea. Uneori mă gândeam că odaia se lărgea acolo, în capătul umbrelor, alteori mă gândeam că poate se micşorează, ca o peşteră sau un tunel. Nu depăşisem niciodată rafturile unde se afla cartea care gemea.

— Poţi să-mi arăţi cartea aceea?

Am rămas un răstimp nemişcată la masă, după care am spus:

— Eram mititică. Născoceam poveşti ca aceea. Pretindeam că *Cronicile* erau un urs. Era o prostie…

— Nu ai de ce te teme, Memer, a rostit el încet. Unii poate că au motive. Nu şi tu.

N-am spus nimic. Îmi era greaţă şi frig. Mi-era frică. Tot ce ştiam era că aveam să-mi ţin gura închisă, pentru ca

nimic altceva din ce nu doream să spun să nu-mi mai iasă printre buze.

El a căzut din nou pe gânduri şi a luat o hotărâre.

— Pentru asta vom avea destul timp şi mai târziu. Acum – încă zece versuri, sau la culcare?

— Încă zece versuri, am ales.

Şi ne-am aplecat din nou peste „Turnul”.

Chiar şi acum îmi vine greu să recunosc, să scriu despre frica mea. Pe atunci, la paisprezece-cincisprezece ani, îmi ţineam gândurile departe de ea, tot aşa cum mă ţineam departe de capătul încăperii care dispărea în umbre. Nu era oare odaia secretă locul unde mă eliberam de spaime? Eu doream să fie numai asta. Nu-mi înţelegeam teama şi nu voiam să ştiu ce era. Aducea prea mult cu ceea ce alzii numeau diabolism, spirite rele şi magie neagră. Acelea nu erau decât cuvinte ignorante şi pline de ură pentru ce nu înţelegeau ei: zeii noştri, cărţile noastre, căile noastre. Eu eram sigură că nu existau demoni şi că Lordul-căilor nu avea puteri rele. Nu-l torturaseră alzii vreme de un an pentru a-l sili să-şi mărturisească artele ticăloase şi-l eliberaseră fiindcă nu avusese nimic de mărturisit?

Atunci de ce-mi era frică?

Ştiam că, într-adevăr, cartea gemuse când o atinsesem. Pe atunci nu avusesem decât vreo şase ani, dar îmi aminteam. Dorisem să învăţ să fiu curajoasă. Mă silisem să merg până în capătul umbrelor. Păşisem, cu ochii aţintiţi în jos, în faţa picioarelor, până ce dalele lăsaseră loc pietrei necioplite. După aceea mă apropiasem de un corp de bibliotecă, tot cu privirea plecată, văzând doar ceea ce se găsea în partea de jos, construit în peretele din stâncă, şi întinsesem mâna ca să ating o carte legată în piele castanie, jerpelită. Când o făcusem, cartea gemuse răsunător.

Îmi retrăsesem braţul şi încremenisem locului. Îmi spusesem că nu auzisem nimic. Doream să fiu curajoasă, ca să-i pot ucide pe alzi când creşteam mare. Trebuia să fiu curajoasă.

Mersesem alţi cinci paşi, până ajunsesem la alt corp de bibliotecă, şi ridicasem iute ochii. Văzusem un raft cu o singură carte pe el. Era mică şi avea coperta netedă, alb-perlat. Îmi încleştasem mâna dreaptă şi întinsesem braţul stâng, cu care luasem cartea de pe raft, repetându-mi că nu era niciun pericol, deoarece coperta era frumoasă. Îngăduisem cărţii să se deschidă singură. De pe pagină se prelingeau picături de sânge. Nu erau închegate, ci proaspete. Ştiam ce era sângele. O închisesem, o împinsesem la loc pe raft şi fugisem să mă ascund în vizuina mea de ursuleţ de sub masă.

Nu i-am spus Lordului-căilor toate astea. Nu doream ca ele să fi fost adevărate. Nu revenisem niciodată la rafturile acelea din capătul umbrelor.

Îmi pare rău, acum, pentru fata aceea de cincisprezece ani care n-a fost la fel de curajoasă precum copila de şase ani, deşi tânjea la fel de mult ca întotdeauna după bravură, tărie, putere împotriva lucrurilor de care se temea. Frica naşte tăcere, apoi tăcerea naşte frică şi am lăsat-o să mă stăpânească. Chiar şi acolo, în odaia aceea, singurul loc din lume unde ştiam cine eram, nu-mi îngăduiam să ghicesc cine aş putea deveni.

Capitolul 3

Până şi după zece ani este greu să scriu sincer despre felul în care m-am minţit singură. Este la fel de greu să scriu despre curajul meu pe cât este să scriu despre laşitatea mea. Vreau însă ca această carte să fie cât mai sinceră cu putinţă, pentru a fi de folos în arhivele Casei Oracolului şi pentru a o cinsti pe mama mea Decalo, căreia i-o dedic. Încerc să ordonez amintirile din anii aceia, pentru că vreau să ajung acolo unde pot povesti despre prima mea întâlnire cu Gry. Însă la şaisprezece şi şaptesprezece ani în mintea şi în inima mea nu exista prea multă ordine. Totul era ignoranţă, furie pătimaşă şi iubire.

Puţina pace pe care o aveam, puţina înţelegere pe care o aveam proveneau din dragostea mea pentru Lordul-căilor, din bunătatea lui faţă de mine şi din cărţi. Cărţile se află în miezul acestei cărţi pe care o scriu. Cărţile au pricinuit pericolul în care ne-am aflat şi cărţile ne-au dat puterea. Alzii au dreptate să se teamă de ele. Dacă există un zeu al cărţilor, el este Sampa Zămislitorul şi Nimicitorul.

Dintre toate cărţile pe care Lordul-căilor mi le-a dat să le citesc, din poezie am iubit cel mai mult *Transformările,* iar din proză, *Istoriile Lorzilor de Manva.* Ştiam că *Istoriile* erau de fapt poveşti, nu istorie adevărată, dar ele mi-au oferit adevăruri de care aveam nevoie şi pe care le doream: despre curaj, prietenie, loialitate până la moarte, despre lupta împotriva duşmanilor poporului tău, despre alungarea lor de pe pământurile tale. Toată iarna aceea în care am împlinit şaisprezece ani am venit în odaia secretă şi am citit despre prietenia dintre eroii Adira şi Marra. Tânjeam să am un prieten şi tovarăş ca Adira. Să fiu surghiunită împreună cu el pe înălţimi, în zăpezile lui Sul, să sufăr alături de el acolo şi apoi, umăr la umăr, să ne repezim aidoma vulturilor asupra hoardelor de dorveni, alungându-i la corăbiile lor – am citit asta de nenumărate ori. Când citeam despre Bătrânul Lord de Sul, îl vedeam ca pe propriul meu lord: smead, olog, nobil, netemător. În oraşul şi în viaţa

mea, totul era frică şi neîncredere. Ceea ce vedeam zilnic pe străzi îmi închircea inima şi o înfiora. Dragostea pentru eroii din Manva era sângele inimii mele. Îmi dădea putere.

Acela a fost anul în care am luat-o în gospodărie pe Bomi, fata de pe stradă, iar Lordul-căilor i-a dat numele Galva în vechea ceremonie de la altarele casei. Ea s-a mutat în odaia de după cea a Sostei. Muncea harnic şi bine, mulţumind-o până şi pe Ista în majoritatea cazurilor, şi era de asemenea o companie plăcută. Avea vreo treisprezece ani; nu ştia unde se născuse sau cine îi era mamă. Se învârtea de o vreme pe lângă strada noastră, cerşind, iar bătrânul Gudit începuse s-o ademenească, atrăgând-o ca pe o mâţă vagaboandă. După ce o convinsese să doarmă în şopronul din curte, a pus-o să-şi câştige hrana, ajutându-l să cureţe grajdurile, care erau pline de vechituri carbonizate, mobile sparte şi gunoaie. Gudit hotărâse că Lordul-căilor trebuia să aibă din nou cai.

— E la mintea cocoşului, spunea el. Cum ar putea Lordul-căilor să călătorească pe căile sale fără un bidiviu care să-l poarte? L-aţi pune să meargă pe jos? Până la Essangan sau Dom? Cu picioarele în halul în care sunt? Ca orice neguţător ambulant, fără pic de demnitate? Nu se cuvine. El are nevoie de cai. E la mintea cocoşului.

Cu Gudit nu puteai face niciodată mare lucru în afară de a-i da dreptate. Era nebun, bătrân şi cocoşat şi trudea din greu, chiar dacă nu făcea întotdeauna muncile cele mai trebuincioase. Avea gura spurcată, dar inima limpede. Când Ista a năimit-o pe Bomi pentru a mă înlocui la dereticatul casei, Gudit nu s-a mâniat pe Ista, ci pe Bomi, pentru că-l „părăsise” pe el şi grajdul lui drag. Vreme de luni de zile după aceea, de câte ori o vedea, o blestema pe umbrele strămoşilor ei, ceea ce n-o rănea prea tare pe fată, fiindcă nu-şi ştia niciun strămoş şi nici unde le erau umbrele. Apoi Gudit s-a împăcat cu soarta, iar ea a revenit şi l-a ajutat, după ce-şi termina dereticatul, în munca teribilă de curăţare a grajdului şi reconstruire a boxelor, fiindcă şi ea avea inima limpede. Pripăşea pisici, la fel cum o pripăşise Gudit pe ea. În vara aceea, curtea grajdului a fost plină de

pisoiaşi. Ista spunea că Bomi mânca tot atât cât zece fete, dar eu cred că mânca tot atât cât o fată şi douăzeci de pisici. Oricum, grajdul a fost în cele din urmă curăţat, ceea ce s-a dovedit a fi un noroc, chiar dacă n-a părut tocmai logic. Şi n-am avut nici şoareci.

Istei i-a trebuit mult timp să accepte că Lordul-căilor mă luase în grija sa personală şi că eram „educată”, un cuvânt pe care-l pronunţa întotdeauna cu foarte multă grijă, de parcă ar fi fost în alt grai. Şi, într-adevăr, era un cuvânt ce trebuia rostit grijuliu sub stăpânirea alzilor, care considerau că lectura era un act voit de necurăţenie. Din cauza acestei primejdii şi pentru că ea însăşi uitase, aşa cum afirma, puţinele mâzgăleli ce-i fuseseră predate în copilărie („Şi, te-ntreb, la ce mi-ar fi folosit mie ca bucătăreasă? Vrei să-mi arăţi cum să fac un sos cu tocul şi cerneala?”), Ista nu era chiar încântată de educarea mea. Nu s-ar fi gândit totuşi niciodată să-mi poarte pică ori să se îndoiască de judecata Lordului-căilor sau de voinţa sa. Poate că iubeam loialitatea într-atât tocmai fiindcă ştiam că această casă era binecuvântată de ea.

Oricum, continuam s-o ajut pe Ista la corvezile din cuhnie şi mergeam la piaţă cu Bomi, dacă era liberă, sau singură, dacă nu putea veni. Rămăsesem scundă şi osoasă şi, purtând haine bărbăteşti vechi, scurtate, semănam destul de bine cu un copil ori cel puţin cu un băiat urâţel. Câteodată băieţii din bandele de pe stradă vedeau că eram fată şi aruncau cu pietre în mine – băieţi din neamul meu, din Ansul, care se comportau ca nişte nespălaţi de alzi. Detestam să trec pe lângă ei şi mă ţineam departe de locurile în care se adunau. Şi-i detestam pe ţanţoşii străjeri alzi postaţi în jurul tuturor pieţelor pentru a „păstra ordinea”, ceea ce însemna a-i intimida pe cetăţeni şi a lua orice le-ar fi plăcut de pe tarabe fără să plătească. Încercam să nu mă gârbovesc când ajungeam în preajma lor. Încercam să păşesc fără grabă, ignorându-i. Ei stăteau locului cu piepturile umflate, în mantii albastre şi cuirase din piele, înarmaţi cu săbii şi toroipane. Rareori coborau ochii într-atât încât să mă zărească.

Am ajuns astfel la dimineaţa cea importantă.

Era spre sfârşitul primăverii, la patru zile după a şaptesprezecea mea aniversare. Sosta urma să se mărite la vară, iar Bomi o ajuta să coasă pentru nuntă – rochia verde şi acoperământul de cap, ca şi haina şi acoperământul de cap ale mirelui. De săptămâni bune, Ista şi Sosta nu mai vorbeau despre nimic altceva decât nuntă, nuntă, nuntă, cusut, cusut, cusut. Până şi Bomi trăncănea întruna despre asta. Eu nu încercasem niciodată să învăţ să cos şi nici să mă îndrăgostesc şi să doresc să mă mărit. Într-o bună zi. Într-o bună zi aveam să fiu pregătită să aflu despre felul acela de dragoste, dar încă nu sosise timpul. Mai întâi trebuia să aflu cine eram. Aveam de respectat o făgăduială, de iubit pe dragul meu lord şi de învăţat multe. Aşa că în dimineaţa aceea le-am lăsat pălăvrăgind şi am plecat singură la piaţă.

Era o zi luminoasă şi înmiresmată. Am coborât treptele casei spre Fântâna Oracolului. Bazinul ei mare, puţin adânc şi verzui, era secat şi plin cu gunoaie, iar ţeava din care ţâşnise apa avea capătul ciuntit şi ieşea din statuia centrală spartă şi mutilată. Fântâna fusese seacă pe tot timpul vieţii mele şi cu mult înainte, dar am rostit binecuvântarea către Stăpânul Izvoarelor şi Apelor când m-am oprit lângă ea. Şi m-am întrebat, nu pentru întâia oară, de ce era numită Fântâna Oracolului, iar apoi de ce Galvamand însăşi era numită uneori Casa Oracolului. M-am gândit că ar fi trebuit să-l întreb pe Lordul-căilor.

Am ridicat ochii de la fântâna moartă, am privit peste oraş şi l-am zărit pe Sul dincolo de strâmtoare, ca un talaz mare şi alb din piatră, cu un stindard de ceţuri suflat spre miazănoapte de pe creasta sa. M-am gândit la Adira şi Marra şi oştenii lor zdrenţăroşi, alungaţi pe înălţimile îngheţate, fără merinde sau foc, şi la felul cum îngenuncheaseră pentru a proslăvi pe zeul muntelui şi spiritele gheţarului. O cioară apăruse în zbor, îndreptându-se către ei, purtând în plisc o crenguţă cu frunze căreia îi dăduse drumul în faţa lui Adira. Ei mulţumiseră ciorii, oferindu-i din puţina pâine pe care o aveau: „În ciocul de

fier negru, darul speranţei verzi.” Gândurile mele erau întotdeauna alături de eroi.

Am adus slavă lui Sul şi Seunes, ale cărui coame albe le puteam zări imediat dincolo de promontoriu. Am continuat, adresându-mă Pietrei Pragului, şi am atins firida zeului străzii când am trecut de colţ şi am făcut la stânga pe Strada Apusului. Decisesem să mă duc pentru merinde în Piaţa Portului, care se afla mai departe, dar era totuşi mai bogată decât Poala-colinei. Mă bucuram să fiu afară, să văd lumina soarelui strălucind albastru-verzui pe canal şi umbrele perfect conturate ale sculpturilor de pe poduri.

Lumina soarelui şi briza mării erau o adevărată bucurie. Pe când mergeam, am devenit aproape convinsă că zeii mei mă însoţeau. Mă simţeam neînfricată. Am trecut pe lângă soldaţii alzi care păzeau piaţa ca şi cum n-ar fi fost decât nişte stâlpi din lemn.

Piaţa Portului este largă şi pardosită cu marmură, cu arcadele roşii ale Clădirii Vămii pe laturile de răsărit şi miazănoapte şi cu Turnul Amiralilor Mării pe latura de miazăzi; spre apus, piaţa este deschisă către port şi mare. Trepte din marmură, lungi şi deloc înalte, cu balustrade rotunjite şi sculptate, coboară spre docurile de ambarcaţiuni ale Amiralităţii şi plaja cu prundiş. În dimineaţa aceea, totul era soare şi vânt, marmură albă şi mare albastră, iar în apropiere se găseau tendele şi umbrelele colorate ale tarabelor şi hărmălaia plină de veselie a pieţei. Am trecut pe lângă zeul pieţei, piatra rotundă care-l reprezintă pe cel mai vechi zeu al oraşului, Lero, al cărui nume înseamnă justiţie, concordanţă, îndeplinirea datoriei. L-am salutat în mod deschis, fără să mă gândesc vreo clipă la soldaţii alzi.

Nu mai făcusem asta în viaţa mea. Pe când aveam zece ani, văzusem soldaţii bătând un bătrân şi lăsându-l însângerat şi fără cunoştinţă pe stradă, sub piedestalul gol al unui zeu pe care-l salutase. Nimeni nu cutezase să meargă la el câtă vreme soldaţii fuseseră acolo. Eu fugisem plângând şi n-am ştiut niciodată dacă bătrânul murise sau nu. Nu uitasem scena aceea, însă nu conta. Ziua aceasta

era pentru mine fără de teamă. O zi de binecuvântare. O zi sfântă.

Am continuat să traversez piaţa, uitându-mă la toate, fiindcă iubeam tarabele şi mărfurile şi vânzătorii care linguşeau şi insultau. Mă îndreptam către piaţa de peşte, însă m-am abătut niţel din drum când am văzut că în faţa Turnului Amiralilor se instala un cort mare. L-am întrebat pe un băieţaş care vindea zahăr candel murdar ce rost avea cortul acela.

— Este pentru un mare povestaş din Tărâmurile de Sus, a spus el. Unul foarte vestit. Pot să-ţi păstrez un loc, tânără stăpână.

Băieţaşii din pieţe sunt în stare să preschimbe şi un rahat într-un bănuţ, cum spune zicala aceea.

— Pot să-mi păstrez şi singură locul, i-am zis şi el a replicat:

— Oho-ho, foarte repede va fi ticsit… el se va afla aici toată ziua, este un bărbat renumit… pentru jumătate de bănuţ îţi pot păstra un loc bun şi foarte aproape.

Am râs şi mi-am continuat drumul.

Eram totuşi ispitită să mă duc la cort. Îmi venea să fac ceva prostesc, ca de exemplu să ascult un povestaş. Alzii se dau în vânt după povestaşi şi făurari. Se spune că toţi alzii bogaţi au câte unul în alaiul lor, ca şi toate companiile de soldaţi. Lordul-căilor îmi zisese că înainte de venirea alzilor în Ansul nu fuseseră mulţi, dar acum, după proscrierea cărţilor, numărul lor crescuse. Bărbaţi din propriul meu popor spuneau poveşti în schimbul câtorva monede, la colţul străzilor. Mă oprisem de vreo două ori să-i ascult, dar erau în general poveşti alde, menite să stoarcă bănuţi de la soldaţi. Nu-mi plăceau poveştile alde, fiindcă vorbeau numai despre războaiele şi războinicii lor şi despre zeul lor tiran, adică nimic care să mă intereseze câtuşi de puţin.

Mă ademeniseră însă cuvintele „Tărâmurile de Sus”. Un bărbat din Tărâmurile de Sus n-ar fi fost un ald. Tărâmurile de Sus erau hăt departe, în miazănoapte. Eu nici măcar nu auzisem despre ele sau despre oricare dintre ţările acelea

îndepărtate până anul trecut, când citisem *Marea istorie* a lui Eront, care cuprindea hărţile tuturor locurilor din Ţinuturile din Apus. Băieţaşul acela repetase cuvintele aşa cum le auzise rostite, fără să fi avut pentru el alt înţeles decât ceva-foarte-departe. Eront însuşi nu cunoştea Tărâmurile de Sus decât din auzite. Nu mai ţineam minte nimic din partea aceea de pe harta sa, în afara unui munte mare cu un nume ciudat pe care nu mi-l puteam reaminti, pe când treceam pe lângă olari, spre negustoresele de peşte.

M-am târguit pentru un pete-roşii mare, care avea să ne hrănească pe toţi azi, până şi pe pisici, şi din capul căruia puteam găti mâine ciorbă. Am cutreierat tarabele şi am cumpărat brânză proaspătă şi nişte verdeaţă mai de mâna a doua, dar care arăta bine. Apoi, înainte de a porni spre casă, m-am îndreptat spre cortul mare, pentru a vedea dacă începuse ceva. Locul se umpluse într-adevăr. Peste creştetele oamenilor am zărit călăreţi şi capete de cai mişcându-se în sus şi în jos: erau doi ofiţeri alzi. Alzii nu veniseră cu femei din pustiurile lor, dar îşi aduseseră caii buni şi frumoşi, pe care-i îngrijeau atât de bine, încât una dintre glumele străzii era să le spună cailor „nevestele soldaţilor”.

Mulţimea încerca acum să se ferească din calea cailor, dar în urma lor era freamăt şi agitaţie. Apoi, pe neaşteptate, un cal s-a cabrat, nechezând, şi a luat-o la goană cu toate picioarele încordate, aidoma unui mânz. Cei din faţa mea s-au retras, împingându-se, pentru a fugi din drumul lui. Venea drept spre mine. Înapoia mea erau oameni strânşi unul în altul ca pietrele dintr-un zid şi nu mă puteam clinti. Calul venea aproape în galop – nu avea călăreţ, iar frâiele ce şfichiuiau prin aer mi-au lovit palma de parcă fuseseră azvârlite voit spre mine. Le-am înşfăcat şi le-am tras. Capul lui a coborât lângă umărul meu şi i-am văzut ochiul rotindu-se nebuneşte. Capul mi s-a părut gigantic, umplând lumea. Însă calul se oprise. Mi-am mişcat mâna pe frâu până am ajuns la căpăstru şi l-am ţinut ferm, neştiind ce altceva să fac. Calul a încercat să scuture din

cap şi aproape că m-a ridicat pe jumătate, însă nu i-am dat drumul, ci am continuat să-l strâng, cuprinsă de spaimă. A fornăit asurzitor pe nări şi a rămas nemişcat – ba chiar s-a lipit niţel de mine, căutând parcă ocrotire.

De jur împrejurul meu oamenii ţipau şi zbierau, iar eu nu mă puteam gândi decât cum să-i împiedic să mai sperie calul.

— Tăceţi, tăceţi, am rostit prosteşte spre mulţimea care striga.

Ca şi cum mă auziseră, au început să se retragă, lăsând înapoia calului un cerc gol de paviment din marmură. În locul acela alb şi luminat de soare se afla ofiţerul ald care fusese azvârlit din şa şi zăcea buimăcit, iar alături de el se găseau o femeie şi un leu.

Femeia şi leul stăteau unul lângă celălalt. Când se mişcau, cercul de paviment gol se mişca odată cu ei. Mulţimea aproape că amuţise. Îndărătul femeii şi leului am zărit partea de sus a unui soi de căruţă. Ei doi s-au întors într-acolo. Pavimentul a apărut ca prin farmec în faţa lor când gloata s-a retras. Era o căruţă cu coviltir micuţă. Cei doi cai înhămaţi la ea stăteau nemişcaţi, privind în direcţia opusă. Femeia a deschis uşa din spate a căruţei, leul a sărit înăuntru, cu coada dispărând într-o unduire graţioasă, şi femeia a închis uşa. După aceea, s-a întors, iar oamenii s-au tras iarăşi îndărăt, deşi nu mai era însoţită de leu.

Ea a îngenuncheat lângă ofiţerul ald, care stătea în capul oaselor şi părea ameţit. Femeia i-a vorbit puţin, după care s-a îndreptat de spate şi a venit la mine, care stăteam nemişcată, continuând să ţin calul, fiindcă nu cutezam să-i dau drumul. Mulţimea s-a îndepărtat iute, cu oamenii înghiontindu-se şi înghesuindu-se, ceea ce a speriat iarăşi calul. S-a smucit, trăgându-şi căpăstrul, iar coşul de pe braţul meu s-a deschis şi dinăuntru s-au revărsat peştele, brânza şi ver- deţurile, iar calul s-a speriat şi mai rău şi nu l-am mai putut struni… atât doar că femeia ajunsese lângă noi. A pus mâna pe gâtul animalului şi a spus ceva. Calul a scuturat din cap, a scos un fel de mormăit din piept, apoi a rămas nemişcat.

Femeia a întins mâna şi i-am dat frâul.

— Bravo, mi-a zis ea, bravo!

După aceea i-a spus iarăşi ceva calului, aproape de ureche, încetişor, şi i-a suflat uşor în nări. Animalul a suspinat şi a coborât capul. Eu mă străduiam cu disperare să culeg de pe jos mâncarea noastră pentru următoarele două zile înainte de a fi călcată în picioare sau furată. Văzându-mă în patru labe pe pavaj, femeia a bătut calul cu palma pe gât, după care s-a aplecat să mă ajute. Am băgat împreună peştele cel mare şi verdeţurile în coş, iar cineva din mulţime mi-a aruncat brânza.

— Vă mulţumesc, oameni buni din Ansul! a rostit femeia cu voce limpede şi accent străin. Băiatul acesta merită într-adevăr o răsplată!

Apoi s-a adresat ofiţerului, care stătea acum în picioare, deşi nesigur, de cealaltă parte a calului:

— Băiatul acesta ţi-a prins iapa, căpitane. Leoaica mea a fost cea care a speriat-o. Îţi cer iertare pentru asta.

— Leoaica, da, a încuviinţat încă năuc aldul.

S-a holbat la ea şi la mine şi, după o vreme, a scotocit prin punga de la brâu şi mi-a întins ceva – un bănuţ.

Eu închideam clama de pe coş. L-am ignorat pe el şi bănuţul lui.

— Vai, vai, ce mărinimos, au murmurat oamenii din gloată, iar cineva a psalmodiat mai sonor:

— Un izvor de bogăţie!

Ofiţerul s-a uitat urât la toţi. În cele din urmă, a privit-o pe femeia care stătea înaintea lui şi ţinea frâul calului.

— Ia-ţi mâinile de pe ea! s-a răstit. Tu… femeie… tu ai avut animalul ăla… o leoaică…

Femeia i-a aruncat frâul, a lovit uşor iapa cu palma şi a pătruns în mulţime. De data aceasta rândurile oamenilor s-au strâns în jurul ei. După o clipă, am văzut coviltirul îndepărtându-se.

Am înţeles înţelepciunea invizibilităţii şi m-am repezit în piaţa de haine vechi, în timp ce ofiţerul încă se străduia să-şi încalece iapa.

Negustoreasa de haine vechi poreclită Ţilindru urmărise spectacolul de pe taburetul ei, pe care se suise. Acum a coborât.

— Te pricepi la cai, este? m-a întrebat.

— Nu, am răspuns. Aia era într-adevăr o leoaică?

— Orice-ar fi fost, merge cu povestaşul ăla. Şi cu nevastă-sa. Aşa se zice. Să stai să-l asculţi. Se spune că-i lordul povestaşilor.

— Trebuie să-mi duc peştele acasă.

— Aha. Peştii n-aşteaptă.

M-a pironit cu ochii ei mici, răi şi aprigi.

— Ia, a adăugat şi mi-a aruncat ceva ce am prins din reflex.

Era un bănuţ. Ţilindru se întorsese deja cu spatele.

I-am mulţumit. Am lăsat bănuţul în scobitura de sub Lero, unde oamenii pun daruri pentru zei şi le găsesc sărmanii. Tot nu-mi păsa dacă străjerii aveau să mă vadă, întrucât ştiam că nu se va întâmpla aşa. Tocmai apucasem pe Strada Apusului, îndepărtându-mă de piaţă, pe lângă arcadele înalte şi roşii ale Vămii, când am auzit tropot de copite şi huruit de roţi. Pe Strada Vămii au apărut cei doi cai şi căruţa cu coviltir. Femeia cu leul era cocoţată pe capră.

— Te pot duce undeva? a rostit ea când caii s-au oprit.

Am şovăit. Am fost cât pe-aci să-i mulţumesc şi s-o refuz. Era ceva diferit şi nu se întâmplase niciodată ceva diferit, aşa că nu ştiam cum să procedez. Şi nu mă simţeam în largul meu cu străinii. Nu mă simţeam în largul meu cu oamenii. Însă ziua era binecuvântată şi a refuza binecuvântările înseamnă a face rău. I-am mulţumit şi am suit pe capră, lângă ea.

Capra mi s-a părut foarte înaltă.

— Încotro?

Am arătat în sus pe Strada Apusului.

Femeia n-a părut să facă nimic, nici să scuture hăţurile, nici să pocnească din limbă, aşa cum îi văzusem pe vizitii, dar caii au pornit imediat. Calul mai înalt avea o culoare roşu-castanie frumoasă, aproape la fel de roşie precum coperta lui *Rostan,* iar celălalt era maroniu strălucitor, cu

picioarele, coama şi coada negre şi o steluţă albă în frunte. Amândoi erau mai mari decât caii alzilor şi, în acelaşi timp, arătau mai paşnic. Urechile li se mişcau înainte şi înapoi, ascultând întruna; îmi plăcea să le privesc.

Am mers o vreme în tăcere. Era interesant să privesc de la înălţimea aceasta canalele, podurile, faţadele şi ferestrele clădirilor şi pe oamenii care mergeau pe lângă noi, să le văd pe toate aşa cum le zăresc cei care umblă călare şi se uită de sus în jos. Am descoperit că mă făcea să mă simt superioară.

— Leoaica este… în spate… în căruţă? am întrebat în cele din urmă.

— Este emileoaică, a explicat ea.

— Din pustiul Asudar?

Când rostise cuvântul acela, „emileoaică”, îmi amintisem atât animalul, cât şi desenul din *Marea istorie.*

— Exact, a încuviinţat şi m-a privit scurt. Probabil că de aceea a speriat iapa. Ea ştia ce era.

— Însă tu nu eşti aldă, am rostit, temându-mă deodată că era, deşi avea pielea smeadă şi ochii negri şi nu putea să fie.

— Sunt din Tărâmurile de Sus.

— Hăt în miazănoapte! am zis şi după aceea mi-a venit să-mi muşc limba.

S-a uitat din nou la mine cu coada ochiului şi am aşteptat-o să mă acuze că citesc cărţi. Dar nu asta observase.

— Nu eşti un băiat, a spus. Oh, ce proastă sunt!

— Nu, port haine băieţeşti fiindcă…

M-am oprit.

Ea a încuviinţat din cap, arătându-mi că nu era nevoie să explic.

— Aşadar, cum ai învăţat să struneşti caii? m-a întrebat.

— N-am învăţat. Până acum n-am mai atins niciodată vreun cal.

A fluierat. Fluieratul fusese uşor şi dulce, ca al unei păsăruici.

— În cazul ăsta, fie eşti dibace, fie eşti norocoasă!

Surâsul ei era atât de plăcut, încât am vrut să-i zic că fusese vorba de noroc, că Lero şi Norocul însuşi, zeul cel surd, îmi dăruiau o zi de sărbătoare, dar m-am temut să nu spun prea multe.

— Crezusem că m-ai putea duce la un grajd bun pentru caii ăştia, înţelegi? Crezusem că eşti un ajutor de grăjdar. Ai fost la fel de iute şi stăpână pe tine ca orice îngrijitor de cai pe care l-am întâlnit vreodată.

— Păi… calul a venit pur şi simplu la mine.

— A venit la tine, a repetat ea.

Am continuat să tropotim şi să huruim o vreme.

— Noi avem un grajd, am spus.

Ea a râs.

— Aha!

— Va trebui să cer voie.

— Bineînţeles.

— Nu-i niciun cal în el. Nici nutreţ, nici altceva. Nu mai sunt… de ani buni. Este însă curat. Sunt nişte paie. Pentru pisici.

De fiecare dată când deschideam gura, rosteam prea multe. Mi-am încleştat dinţii.

— Eşti foarte săritoare. Dacă nu-i potrivit, nu-i cu supărare. O să găsim noi un loc. Adevărul este că Gandul s-a oferit să ne pună la dispoziţie grajdurile lui. Aş prefera totuşi să nu-i fiu îndatorată.

Şi mi-a aruncat o privire.

Mi-a plăcut de ea. Mi-a plăcut de ea din clipa în care am văzut-o stând lângă leoaica ei. Mi-a plăcut felul în care vorbea, ceea ce spunea şi absolut totul la ea.

Nu trebuie să refuzi binecuvântarea.

Am rostit:

— Mă numesc Memer de Galvamand, fiica lui Decalo Galva.

Ea a spus:

— Mă numesc Gry Barre de Roddmant.

După ce am făcut prezentările, am tăcut amândouă, parcă sfioase, şi ne-am continuat în linişte drumul spre Strada Galva.

— Aceea este casa, am zis.
— Este o casă minunată, a declarat ea pe un ton plin de respect.
Galvamand este foarte mare şi impunătoare, are curţi interioare largi, arcade din piatră şi ferestre înalte, dar, în acelaşi timp, este pe jumătate ruinată, aşa că m-am simţit mişcată că cineva care venise de atât de departe şi care văzuse atât de multe case îi observase frumuseţea.
— Este Casa Oracolului, am zis. Casa Lordului-căilor.
În clipa aceea, caii s-au oprit brusc.
Gry m-a privit nedumerită pentru o clipă.
— Galva… Lordul-căilor… Hei, trezirea!
Caii au pornit răbdători mai departe.
— Aceasta, a urmat ea, este o zi a marilor surprize.
— Aceasta este o zi a lui Lero, am adăugat.
Am ajuns la poarta de la stradă. Am coborât de pe capră ca să ating Piatra Pragului. Am condus-o pe Gry înăuntru, pe lângă bazinul secat al Fântânii Oracolului, în curtea mare din faţă, apoi am ocolit casa, spre porţile cu arcade ale curţii grajdului.
Gudit a ieşit încruntată din grajd.
— Pe toate spiritele strămoşilor tăi nătângi, de unde crezi c-o să am ovăz?! a răcnit el.
S-a apropiat şi a început să deshame calul roşu.
— Aşteaptă, am spus, aşteaptă. Trebuie să vorbesc cu Lordul-căilor.
— Vorbeşte cât vrei, animalele se pot adăpa în timp ce vorbiţi, nu? Dă-le drumul, lady. Mă îngrijesc eu de ei.
Gry l-a lăsat să deshame caii şi să-i ducă la adăpătoare. S-a uitat la bătrân cum a răsucit ţuţuroiul şi a văzut apa limpede curgând în jgheab. A privit cu interes şi admiraţie.
— De unde vine apa? l-a întrebat pe Gudit şi el a început să-i povestească despre izvoarele lui Galvamand.
Când am trecut pe lângă căruţă, aceasta s-a zguduit uşor. Înăuntru se afla o leoaică. M-am întrebat ce avea să spună Gudit despre asta.
Am alergat în casă.

Capitolul 4

Lordul-căilor se afla în galeria din spate şi discuta cu Desac. Desac nu era originar din Ansul, ci din Sundraman, în a cărui armată slujise. Nu aducea niciodată cărţi şi nici nu vorbea despre ele. Avea o ţinută foarte dreaptă, cuvânta aspru şi zâmbea rareori. Credeam că avusese parte de multă durere. El şi Lordul-căilor se tratau cu respect şi prietenie. Conversaţiile lor îndelungate erau întotdeauna private. Amândoi m-au privit destul de încruntaţi, în tăcere, când am traversat încăperea spre locul în care stăteau, sub ultima fereastră, într-un petic de lumină. Partea din spate a casei, cea mai veche, construită numai din piatră şi lipită de coasta dealului, este friguroasă şi nu aveam multe lemne de foc pentru a încălzi odăile.

I-am salutat. Lordul-căilor a înălţat sprâncenele, aşteptându-mi mesajul.

— Se află aici nişte călători din îndepărtatul miazănoapte, care au nevoie de un grajd pentru caii lor. El este povestaş, iar ea – am făcut o pauză – are o leoaică. O emileoaică. I-am promis ei că voi întreba dacă-şi pot ţine caii aici.

Pe când vorbeam, mă simţeam ca un personaj dintr-o istorie a Lorzilor de Manva, care aduce solicitarea unui nobil vizitator înaintea unei nobile gazde.

— Circari, a spus Desac. Pribegi.

Furioasă pe tonul lui dispreţuitor, am exclamat:

— Nu!

Sprâncenele Lordului-căilor s-au coborât înaintea necuviinţei mele.

— Ea este Gry din barrii de Roddmant din Tărâmurile de Sus, am explicat.

— Şi unde sunt aceste Tărâmuri de Sus? m-a întrebat Desac, vorbindu-mi ca unui copil.

— Hăt în miazănoapte, am răspuns.

— Memer, a zis Lordul-căilor, vrei, te rog, să mai continui puţin?

Acela era felul în care-mi cerea întotdeauna să continui cu traducerea unui vers din aritană sau cu o explicaţie. Îi plăcea s-o fac ordonat, să dau înţeles întregului. Am încercat.

— Soţul ei a venit să spună poveşti în Piaţa Portului. Aşa că erau acolo. Leoaica ei a speriat calul unui ald. Eu am prins calul. După aceea, ea l-a domolit. Apoi, pe când veneam spre casă, m-am întâlnit cu căruţa ei şi m-a adus acasă. Căuta un grajd. Leoaica este în căruţă. Gudit adapă caii.

Abia când am pomenit că veneam spre casă mi-am dat seama că de braţ continua să-mi atârne greu coşul de piaţă, cu un peşte de zece pfunzi, brânză şi verdeţuri.

S-a lăsat tăcerea.

— Tu i-ai propus să se folosească de grajduri?

— I-am spus că-ţi voi cere aprobarea.

— Vrei s-o rogi să vină la mine?

— Da, am încuviinţat şi am plecat iute.

Am lăsat coşul în răcitorul din cămară – Ista şi celelalte continuau să coasă în camera de lucru – şi m-am întors în fuga mare la grajd. Gry şi Gudit vorbeau despre câini; Gudit povestea despre copoii-urmăritori cei mari din Galvamand, de pe vremuri, care alergau alături de cai şi păzeau porţile.

— Acum nu mai vezi decât pisici. Pisici peste tot, a spus el şi a scuipat într-o parte. Nu mai există carne pentru câini, pricepi? E la mintea cocoşului. Ei înşişi, câinii ăia, au fost carne în anii de asediu.

— Poate că-i mai bine că nu mai aveţi copoi-urmăritori în clipa de faţă, a replicat Gry. I-ar nelinişti ceea ce se află în căruţa noastră.

— Lordul-căilor, am rostit eu, te întreabă dacă ai plăcerea să intri în casă? Ar fi venit el însuşi să te întâmpine, dar îi este greu să meargă prea departe.

Doream din toată inima ca Gry să fie primită aşa cum se cuvenea, cu nobleţe, cu generozitate, cum obişnuiau Lorzii de Manva să-i întâmpine pe străini în casele lor.

— Cu plăcere, a răspuns ea, dar mai întâi…

— Lasă caii în seama mea, s-a oferit Gudit. O să-i pun pe amândoi în boxa mare şi după aceea o să mă duc după nişte fân la Bossti, mai jos pe stradă.

— În căruţă este un braţ de fân şi un butoiaş cu ovăz, a spus Gry şi s-a îndreptat într-acolo să-i arate, dar el a oprit-o.

— Nu, nu, nu, nimeni nu-şi aduce propria hrană în casa Lordului-căilor. Ia haide tu-ncoace, domniţă!

— Se numeşte Steluţa, a zis Gry, iar el este Gânsăcel.

Auzindu-şi numele, amândoi caii s-au întors s-o privească, iar iapa a fornăit.

— Şi ar fi bine dacă ai şti ce altceva se mai găseşte în căruţă, a adăugat Gry şi, deşi vorbise încet şi cu blândeţe, tonul vocii ei l-a făcut până şi pe Gudit să se întoarcă şi s-o asculte.

— O pisică, a urmat ea. Altă pisică. Dar una mare. Poţi avea încredere în ea, totuşi nu trebuie luată prin surprindere. Să nu deschizi uşa căruţei, te rog. Memer, crezi că ar trebui s-o las aici ori s-o iau cu mine în casă?

Când ai noroc, trebuie să profiţi de el. Doream ca Desac să vadă leoaica „circar” şi să se sperie de să nu mai ştie de el.

— Dacă vrei s-o iei…

M-a privit pentru o clipă.

— Mai bine s-o las aici, a hotărât şi a zâmbit.

Şi, gândindu-mă la Ista şi Sosta ţipând şi chirăind la vederea unei leoaice care mergea pe coridor, am ştiut că avea dreptate.

M-a urmat prin curţi interioare până la intrarea din faţă. S-a oprit în prag şi a murmurat invocaţia oaspetelui către zeii casei.

— Zeii voştri sunt la fel ca ai noştri? am întrebat-o.

— Tărâmurile de Sus nu au prea mulţi zei. Însă călătorind am învăţat să cinstesc şi să cer binecuvântarea oricăror zei sau spirite care o vor acorda.

Mi-au plăcut cuvintele acelea.

— Alzii scuipă pe zeii noştri, am explicat.

— Corăbierii susţin că nu-i înţelept să scuipi împotriva vântului, a replicat ea.

O adusesem pe drumul cel mai lung, pentru că dorisem să vadă sala de recepţii, curtea cea mare şi holurile largi care duceau la încăperile vechi ale universităţii, la galeriile şi curţile interioare. Totul era gol, nemobilat, statuile sparte, tapiseriile furate, podelele nemăturate. Pe jumătate mă simţeam mândră că vedea toată măreţia aceasta, dar pe jumătate mă simţeam amarnic de ruşinată.

Gry mergea cu ochii larg deschişi şi atenţi. În ea exista o precauţie. Era neprefăcută şi dezinvoltă, dar, în acelaşi timp, rezervată şi alertă, aidoma unui animal curajos într-un loc necunoscut.

Am ciocănit la uşa sculptată a galeriei din spate şi Lordul-căilor ne-a invitat să intrăm. Desac plecase. Lordul-căilor s-a ridicat în picioare ca să-şi salute vizitatoarea. Amândoi şi-au înclinat protocolar capetele când şi-au rostit numele.

— Fii bine-venită în casa oamenilor mei, a spus el, iar ea a răspuns:

— Salut Casa de Galva şi pe oamenii ei şi cinstesc zeii şi străbunii casei.

Când şi-au ridicat capetele şi s-au privit, am văzut că ochii lui erau plini de curiozitate şi interes, iar ai ei străluceau de entuziasm.

— Ai bătut cale lungă pentru a-ţi aduce salutările, a zis el.

— Pentru a-l întâlni pe Sulter Galva, Stăpân-al-căilor.

Faţa lui s-a ferecat aidoma unei cărţi care se închide.

— Ansul nu are stăpâni, ci numai alzii, a spus el. Eu sunt o persoană fără importanţă.

Gry m-a privit, parcă aşteptându-mi sprijinul, dar nu aveam ce să-i ofer. I-a zis:

— Îmi cer iertare dacă am vorbit greşit. Pot spune însă ce ne-a dus în Ansul pe soţul meu, Orrec Caspro, şi pe mine?

Când a auzit numele acela, Lordul-căilor a părut tot atât de uluit pe cât fusese Gry când îi pomenisem titlul lui.

— Caspro este aici? a întrebat el. Orrec Caspro?

A tras aer adânc în piept. Şi-a îndreptat ţinuta şi a rostit pe tonul său cel mai rigid şi mai oficial:

— Faima poetului i-o ia cu mult înainte. El ne onorează oraşul cu prezenţa lui. Memer mi-a spus că un făurar va vorbi în piaţă, dar n-am ştiut cine era.

— Va recita şi pentru Gandul alzilor, a adăugat Gry. Gandul a trimis după soţul meu. Dar nu de aceea am venit noi în Ansul.

Tăcerea care a urmat a fost apăsătoare.

— Căutam casa aceasta, a urmat ea. Iar la casa aceasta m-a adus fiica ta – deşi nu ştiam că-i era fiică, iar ea nu ştia că o căutam.

El m-a privit.

— Este adevărat, am zis.

Şi, deoarece continua să mă privească neîncrezător, am rostit:

— Zeii au fost cu mine toată ziua. Este o zi a lui Lero.

Asta a atârnat în cumpănă pentru el. Şi-a frecat buza de sus cu prima falangă a mâinii stângi, aşa cum făcea când cădea pe gânduri. După aceea a ajuns brusc la o hotărâre şi neîncrederea a dispărut.

— Întrucât eşti adusă de mâinile lui Lero, binecuvântarea casei îţi aparţine, a spus Lordul-căilor. Şi tot ce este în ea. Vrei să iei loc, Gry Barre?

Am văzut că Gry i-a urmărit mişcările când a condus-o la scaunul cu picioare terminate prin gheare, că i-a zărit mâinile schingiuite când s-a lăsat el însuşi în fotoliu. M-am cocoţat pe taburetul înalt de lângă masă.

— Tot aşa cum faima lui Caspro a ajuns la voi, a zis ea, faima bibliotecilor din Ansul a ajuns la noi.

— Şi soţul tău a venit aici pentru a vedea bibliotecile acelea?

— El caută în cărţi hrană pentru arta şi sufletul său.

Auzind-o, am vrut să-mi dăruiesc toată inima – ei şi lui.

— Trebuie să afle atunci, a spus Lordul-căilor cu voce egală, că scrierile din Ansul au fost distruse, odată cu mulţi dintre cei care le citeau. În oraş nu mai este îngăduită nicio

bibliotecă. Cuvântul scris este oprit. Cuvântul este răsuflarea lui Atth, zeul unic, şi doar prin răsuflare poate fi el rostit. A-l întemniţa în scriere este o blasfemie, un act abominabil.

M-am crispat, detestând să-l aud rostind vorbele acelea. Suna ca şi cum ar fi crezut în ele, ca şi cum ar fi fost propriile sale cuvinte.

Gry a tăcut.

El a continuat:

— Sper că Orrec Caspro n-a adus cărţi cu el.

— Nu, a răspuns ea, a venit să le caute.

— „La fel de bine poţi căuta un rug în apa mării”, a recitat Lordul-căilor.

Gry a replicat fără şovăială:

— „Sau mulge o piatră din deşert.”

Am zărit licărul din ochii lui, sclipirea aceea aproape tăinuită, când ea îi răspunsese cu restul versului lui Denios.

— El poate veni aici? a întrebat Gry aproape cu umilinţă.

„Da! Da!” doream să strig şi am fost surprinsă când Lordul-căilor nu i-a răspuns numaidecât, poftindu-l călduros să vină, să fie bine-venit. A şovăit, iar după aceea n-a întrebat decât:

— El este oaspetele Gandului Ioratth?

— Pe când eram în Urdile, am primit un mesaj care ne înştiinţa că Ioratth, Gandul alzilor de Ansul, l-ar primi cu bucurie pe Orrec Caspro, Gandul Tuturor Făurarilor, dacă ar veni pentru a-şi dovedi arta. Ni s-a spus că Gandului Ioratth îi place tare mult să audă poveşti şi poeme. Ca şi oamenilor săi. Ca atare, am venit. Dar nu ca oaspeţi ai săi. Gandul a oferit grajduri pentru caii noştri, însă nu şi găzduire pentru noi. Zeul său ar fi jignit dacă sub acoperişul lui ar sosi necredincioşi. Când îşi va susţine recitalul înaintea Gandului, Orrec o va face în aer liber, sub cerul deschis.

Lordul-căilor a rostit ceva în aritană; n-am fost sigură, dar mi s-a părut c-a spus că în cer există loc destul pentru toate stelele şi toţi zeii. A privit-o apoi pe Gry, ca să vadă dacă înţelesese versul.

Ea şi-a plecat capul pe un umăr.

— Sunt o femeie ignorantă, a rostit în felul ei blând.

El a râs.

— Nici pe departe!

— Ba da, cu adevărat. Soţul meu m-a învăţat câte ceva, însă propria mea cunoaştere nu stă defel în cuvinte. Darul meu este de a-i asculta pe cei care nu vorbesc.

— Memer a susţinut că eşti însoţită de o leoaică.

— Aşa este. Noi călătorim mult, iar călătorii sunt vulnerabili. După moartea bunului nostru câine, am căutat alt tovarăş de drum care să ne fie şi paznic. Ne-am întâlnit cu o trupă de nomazi, ghicitoare şi muzicanţi care prinseseră în capcană o emileoaică şi puiul ei în dealurile din pustiul aflat la miazăzi de Vadalva. Au păstrat mama pentru spectacolele lor, dar ne-au vândut nouă puiul. Este o tovarăşă bună şi loială.

— Cum o cheamă? am întrebat foarte încet.

— Shetar.

— Unde este acum? a întrebat Lordul-căilor.

— În căruţa noastră, în curtea grajdului vostru.

— Sper s-o văd. Întrucât şi eu sunt despovărat de credinţă, sunt liber să-ţi ofer adăpostul acoperişului meu, Gry Barre – ţie, soţului tău, cailor tăi şi leoaicei tale.

Ea i-a mulţumit pentru generozitate, iar el a completat:

— Săracii sunt bogaţi în generozitate.

Din clipa în care Gry rostise numele soţului ei, chipul lui se luminase.

— Memer, a continuat el, ce cameră...?

Eu decisesem deja odaia şi socoteam dacă peştele putea hrăni opt oameni, dacă Sosta putea face o tocană din el.

— Cea de răsărit, am răspuns.

— Ce zici de odaia Maestrului?

M-a surprins puţin, fiindcă ştiam că mama lui locuise în apartamentul acela frumos şi spaţios, la etajul de deasupra odăilor sale, în partea aceasta, cea mai veche, a casei. Cu mult timp în urmă, pe când Galvamand găzduia universitatea şi biblioteca din Ansul, apartamentul aparţinuse conducătorului ei, Maestrul. Ferestrele sale cu ochiuri mici, care scăpaseră întregi, dădeau înspre

acoperişurile mai scunde ale casei, spre apus, spre Sul. Acum înăuntru exista un culcuş şi mai nimic altceva. Puteam să aduc însă o saltea din odaia de răsărit şi scaunul de la mine.

— O să aprind focul acolo, m-am oferit, pentru că ştiam că încăperea nefolosită era umedă şi rece.

Lordul-căilor m-a privit cu multă bunătate, apoi i s-a adresat lui Gry Barre:

— Memer este mâinile mele şi jumătate din mintea mea. Nu este fiica trupului meu, ci a casei şi a inimii mele. Zeii şi străbunii ei sunt ai mei.

Ştiam prea bine că eram din viţa Galva, dar am simţit o bucurie dureroasă să-l aud rostind cuvintele acelea.

— În piaţă, a spus Gry, o iapă s-a speriat când mi-a văzut leoaica. Şi-a azvârlit călăreţul din şa şi s-a repezit spre Memer. Ea a prins frâul, a oprit-o şi a ţinut-o în loc.

— Mă duc să pregătesc odaia, am zis, găsind laudele greu de mistuit.

Gry şi-a cerut iertare şi a venit cu mine, dorind să mă ajute la pregătirea odăii. După ce am înfăţat împreună patul şi am aprins focul în vatră, am terminat treaba, iar ea a spus că-şi va aduce soţul aici din Piaţa Portului. Tânjeam să-l aud, iar ea a citit-o pe chipul meu.

— Cred că aproape a terminat, a rostit, dar mi-ar făcea plăcere să mă însoţeşti. O voi lăsa pe Shetar în căruţă. Se simte perfect acolo.

Pe când ieşeam din odaie, a adăugat:

— O leoaică este de ajuns.

Cum puteam să n-o iubesc?

Aşa s-a făcut că Gry Barre şi cu mine am plecat pe jos spre Piaţa Portului. Acolo l-am auzit pentru prima dată pe făurarul Orrec Caspro.

Cortul era ticsit, iar părţile din faţă şi cele laterale fuseseră ridicate, astfel încât oamenii puteau sta în afara lui, strânşi unul lângă celălalt precum copacii pe coasta unui munte, toţi nemişcaţi, ascultând. El spunea povestea Păsării-cu-coadă-de-foc din *Transformările* lui Denios. O cunoşteam, iar vârstnicii din Ansul o cunoşteau de

asemenea, dar pentru soldaţii alzi – şi erau mulţi, ocupând locurile cele mai bune, aproape de podiumul din cort – şi pentru majoritatea tinerilor era ceva nou, o minune. Toţi priveau cu ochii nemişcaţi, mişcând doar uşor din buze, extaziaţi de povestea-poem. Prinsă de asemenea în mrejele ei, auzind vocea răsunătoare şi egală a povestaşului şi accentul limpede de miazănoapte, abia dacă îl zăream pe bărbat în sine. Ascultam şi vedeam cum se desfăşura povestea.

Când el a terminat, mulţimea a rămas în tăcere desăvârşită preţ de o răsuflare prelungă, după care a oftat:

— Ah!

Apoi au început să-l aplaude, alzii pocnindu-şi palmele laolaltă, sonor, iar noi strigând vechiul cuvânt de laudă: „Eho, eho!” Abia atunci l-am văzut, un bărbat arătos, zvelt, drept, oacheş, parcă sfidător în ţinută, aşa cum stătea acolo sus, pe podium, deşi era foarte binevoitor cu cei din mulţime.

Mult timp nu ne-am putut apropia de el.

— Ar fi trebuit s-o fi adus şi pe cealaltă leoaică, a zis Gry pe când încercam în zadar să răzbim printre spinările înghesuite ale soldaţilor şi ofiţerilor cu mantii albastre, păr de oi creţe, săbii, arbalete şi toroipane, ce se strângeau în jurul vorbitorului, care coborâse printre ei.

Când el a sărit înapoi pe podium şi a cercetat mulţimea cu privirea, Gry a ţistuit din nou ca o pasăre, dar acum puternic şi pătrunzător. El a zărit-o imediat; ea a arătat din cap spre stânga noastră şi peste câteva minute ne-am întâlnit lângă treptele Vămii.

După ce soldaţii se împrăştiaseră, mulţi orăşeni îl urmaseră pe povestaş; totuşi, erau sfioşi, necutezând să se apropie prea mult. Doar un bărbat mai vârstnic a venit mai aproape şi s-a plecat, aşa cum ne plecăm noi pentru a le mulţumi zeilor, adânc, cu mâinile deschise care ţin darul dat şi primit.

— Slavă făurarului, a şoptit el.

După aceea şi-a îndreptat spatele şi s-a îndepărtat iute. Avea ochii scăldaţi în lacrimi. Era un bărbat care adusese de mai multe ori cărţi Lordului-căilor. Nu-i ştiam numele.

Orrec Caspro ne-a văzut şi a înaintat. Pentru o clipă, a luat ambele mâini ale lui Gry între palmele sale.

— Scoate-mă de-aici! i-a cerut. Unde-i Shetar?

— La Galvamand, a răspuns ea, pronunţând numele în felul celor din miazănoapte. Eu sunt cu fiica lui Decalo, Memer de Galvamand. Vom fi oaspeţii acelei case.

Ochii lui s-au mărit. M-a salutat politicos şi n-a pus nicio întrebare, deşi părea că ar fi avut destule.

— Vă rog să mă iertaţi, am rostit sub impulsul momentului, dar azi-dimineaţă am uitat ceva în piaţă. Tu ştii drumul spre casă. O să v-ajung din urmă.

Şi i-am părăsit. Era adevărat că Ista ar fi avut nevoie de mai multe verdeţuri pentru o tocană pentru opt meseni.

M-am întrebat întotdeauna de ce făurarii nu amintesc în poveştile lor despre dereticare şi gătirea mâncării. Oare nu tocmai acesta este motivul pentru care sunt purtate toate marile războaie şi bătălii – pentru ca la sfârşitul unei zile, o familie să poată mânca laolaltă într-o casă tihnită? Ni se istoriseşte felul în care Lorzii de Manva vânau şi dezgropau rădăcini şi-şi pregăteau cina, pe când erau surghiuniţi la poalele lui Sul, dar nu ni se spune cum trăiau nevestele şi copiii lor în oraşul care fusese ruinat şi pustiit de duşman. Şi ei găseau cumva merinde, dereticau în case şi cinsteau zeii, aşa cum făcuserăm noi în decursul asediului şi sub tirania alzilor. Când eroii reveniseră din munţi, fuseseră primiţi cu un ospăţ. Mi-ar fi plăcut să ştiu ce bucate fuseseră servite şi cum izbutiseră femeile să le pregătească.

I-am văzut pe Gry şi pe soţul ei în vârful Străzii Apusului când am pornit să urc colina de la Podul Gelb. Când am intrat în cuhnie, Sosta şi Bomi erau surescitate, pentru că făcuseră cunoştinţă cu oaspeţii, iar Ista era în pragul unei crize de nervi.

— În numele lui Sampa cel Nimicitor, cum poate o femeie să hrănească oaspeţii c-o bucăţică de peşte şi-o căpăţână de varză?!

Celelalte verdeţuri şi ţelina pe care le adusesem au prevenit dezastrul. S-a apucat de treabă, dând ghimbirul pe răzătoare, tocând tesonul şi alergând-o fără milă pe Bomi, ba şi chiar pe Sosta. Galvamand n-avea să-şi înfometeze oaspeţii, nici să-şi ruşineze strămoşii, dacă Ista putea face ceva în privinţa aceea. Asta face parte din ceea spuneam despre treburile casnice. Dacă aşa ceva nu-i important, atunci ce-i important? Dacă nu-i făcută onorabil, atunci care-i onoarea?

Ista ne putea povesti oricât despre ospeţele pentru patruzeci de persoane din sala mare de mese în zilele de demult, dar noi mâncam întotdeauna în ceea ce ea numea „cămara”, o odaie mare, plină cu poliţe şi tejghele, aflată între sala de mese şi cuhnii. Gudit înjghebase o masă din bucăţi de scânduri de pin, iar scaunele le găsisem pe ici, pe colo. De cele mai multe ori, drumul cel mai lung pe care Lordul-căilor îl străbătea într-o zi era din camera sa, prin coridoare, pe lângă scări şi curţile interioare, spre cina din cămară. În seara aceasta a sosit purtând mantia cenuşie, grea şi ţeapănă, care era singura îmbrăcăminte frumoasă ce-i mai rămăsese din zilele bune din trecut. Toţi ne spălaserăm niţel, mai puţin Gudit, care mirosea foarte puternic a cal. Gry purta o cămaşă roşie, lungă, peste pantaloni strâmţi din mătase, iar soţul ei avea cămaşă albă, haină neagră şi kilt negru, care-i lăsa picioarele dezvelite mai jos de genunchi. Arăta foarte chipeş înveşmântat în negru şi Sosta se holba la el ca peştii de pe tarabele din piaţă. Însă şi Lordul-căilor era un bărbat arătos, în ciuda beteşugului său, iar când l-a salutat pe Orrec Caspro, m-am gândit la eroii Adira şi Marra. Atât el, cât şi Caspro stăteau foarte drepţi, deşi probabil că pe Lordul-căilor îl costa mai mult să o facă.

Ne-am aşezat la masă, Gry în dreapta Lordului-căilor, iar Caspro în stânga sa, Sosta lângă Bomi, mai departe, Gudit lângă mine, iar locul din capătul opus al mesei era gol, deoarece Ista nu s-ar fi aşezat nici în ruptul capului alături de noi decât spre sfârşitul cinei. „Bucătăreasa la masă înseamnă cina arsă”, spunea ea, ceea ce ar fi putut să fi

fost adevărat pe vremurile când erau mai mulţi meseni de servit şi mai multe bucate de ars. A stat în picioare lângă masă cât timp lordul meu a dat binecuvântarea bărbatului, iar eu pe a femeii, după care a dispărut pe când noi îi mâncam pâinea şi minunata tocană de peşte. Pentru onoarea casei noastre, am fost fericită că mâncarea era atât de bună.

— În Ansul, voi faceţi la fel ca noi în Tărâmurile de Sus, a zis Caspro. (Vocea era trăsătura lui cea mai frumoasă dintre toate; suna aidoma unei lăute.) Toţi ai casei mănâncă la aceeaşi masă. Mă face să mă simt ca acasă.

— Povesteşte-ne ceva despre Tărâmurile de Sus, l-a rugat Lordul-căilor.

Caspro ne-a privit surâzător, neştiind de unde să înceapă.

— Ştiţi măcar ceva despre locurile acelea?

— Este hăt în miazănoapte, am rostit eu fiindcă nimeni altul nu spusese nimic, un tărâm deluros, cu un munte mare – şi mi-am amintit numele de parcă aveam harta lui Eront sub ochi –, Carrantages? Se zvoneşte că locuitorii lui practică vrăjitoria. Dar astea sunt numai spusele lui Eront.

Bomi şi Sosta s-au holbat, aşa cum făceau de fiecare dată când eu ştiam ceva de care ele nu aveau habar. Mi se părea prostesc – ca şi cum eu ar fi trebuit să mă zgâiesc de fiecare dată când ele vorbeau despre tivirea unui clin ori clinirea unui tiv, nu ştiu exact cum se spune. Nici eu nu le înţelegeam întotdeauna, dar nu căscam ochii la ele de parcă ar fi fost nebune pentru că ştiau ceea ce ştiau.

Caspro mi s-a adresat:

— Carrantages este muntele nostru cel mare, aşa cum este Sul pentru voi. Tărâmurile de Sus sunt numai dealuri şi piatră, iar fermierii sunt săraci. Unii dintre ei au puteri, este adevărat; totuşi, vrăjitoria este un cuvânt primejdios. Noi numim puterile acelea „daruri”.

— Printre alzi nu le spunem în niciun fel, a adăugat Gry în felul ei sec, uşor ironic, deoarece nu dorim să fim lapidaţi pentru păcatul de a fi venit dintr-un popor înzestrat.

— Tu ce dar… a început Bomi, apoi a tăcut.

Era prima dată când o vedeam sfielnică. Gry a încurajat-o, şi Bomi a întrebat:

— Tu ai un dar?

— Eu mă înţeleg bine cu animalele şi ele cu mine. Darul este numit „chemare”, însă seamănă mai degrabă cu auzul.

— Eu nu am niciun dar, a recunoscut Caspro şi a zâmbit.

— Nu pot să cred că eşti atât de nerecunoscător, a rostit Lordul-căilor, fără să glumească.

Caspro a acceptat reproşul.

— Ai dreptate, Lord-al-căilor, am căpătat într-adevăr un dar măreţ. Era însă… Era cel greşit.

S-a încruntat şi şi-a căutat cuvintele aproape cu înfrigurare, ca şi cum onestitatea răspunsului său ar fi fost lucrul cel mai important din lume.

— Nu a fost greşit pentru mine, ci pentru poporul meu. De aceea am plecat de lângă ai mei, de aceea am părăsit Tărâmurile de Sus. Arta mea îmi oferă multă fericire. Sunt totuşi şi clipe… clipe când sufăr, când tânjesc după stânci, şi smârcuri, şi tăcerea de pe dealuri.

Lordul-căilor l-a privit răbdător şi aprobator, fără să-l judece.

— Poţi duce dorul căminului în propriul tău oraş, în propria ta casă, Orrec Caspro. Tu eşti aici un surghiunit printre surghiuniţi.

A ridicat paharul. Înăuntru era apă; nu aveam vin.

— Să bem pentru întoarcerea în căminul nostru! a spus el şi am băut toţi.

— Dacă darul tău este cel greşit, care ar fi fost cel potrivit? a întrebat Bomi, a cărei sfiiciune, odată ce se destramă, este dispărută pe vecie.

Caspro a privit-o. Chipul i s-a schimbat din nou. Ar fi putut da un răspuns superficial la întrebarea ei superficială şi fata ar fi fost mulţumită, însă nu-i stătea în fire aşa ceva.

— Darul familiei mele este desfiinţarea, a zis el şi, involuntar, şi-a acoperit pentru un moment ambii ochi cu palmele – un moment ciudat. Eu însă am căpătat darul fiinţării, al făuririi. Din greşeală.

A înălţat o privire parcă tulburată. Am văzut-o pe Gry uitându-se la el peste masă, atentă, îngrijorată.

— N-a fost o greşeală, l-a contrazis Lordul-căilor cu o autoritate calmă, binevoitoare, care a destins atmosfera uşor stranie. Şi tot ce ai primit ne-ai dăruit nouă, prin poezia ta. Îmi pare rău că n-am putut veni să te aud.

— Nu-l încuraja, a intervenit Gry, fiindcă îşi va declama poeziile până ce turmele se vor întoarce acasă.

Sosta a chicotit. Cred că fusese primul lucru pe care îl înţelesese până atunci şi i se păruse amuzant să spui „până ce turmele se vor întoarce acasă”.

Caspro a râs şi el şi ne-a zis că ar putea recita poezii la nesfârşit.

— Singurul lucru care-mi place mai mult decât să le recit, a adăugat el, este să le ascult ori să le citesc.

În privirea pe care i-a aruncat-o Lordului-căilor exista un semnal sau o provocare mai apăsătoare decât cuvintele în sine. La urma urmelor însă, „citesc” era un cuvânt apăsător în oraşul nostru stăpânit de alzi.

— Casa aceasta a fost cândva bună pentru poezie, a rostit lordul meu. Mai doreşti puţin peşte, Gry Barre? Ista! Mai vii sau nu, femeie?

Istei îi place când el ridică vocea, când îi porunceşte să se aşeze şi să mănânce. S-a ivit pe dată în încăpere, a încuviinţat iute din cap spre oaspeţi şi, imediat după ce şi-a binecuvântat pâinea, a întrebat:

— Ce tot spune Gudit despre… despre un leu?

— Este în căruţă, a răspuns Gudit. Ţi-am zis, proastă fără zei. Ţi-am zis să nu-ţi bagi nasu-n căruţa aia. Nu cumva ai făcut-o?

— Cum să fac aşa ceva?

Ofensată de grosolănia lui Gudit şi de vocea lui sonoră, Ista a început să se sclifosească, aşa cum credea ea că vorbeşte o lady.

— Ce-nseamnă un leu pentru mine? Aşadar, va rămâne-n căruţă?

— Cel mai bine ar fi să stea cu noi, dacă nu va tulbura gospodăria, a răspuns Gry, dar, văzând frământarea pe

care vorbele ei o stârniseră în Bomi şi Sosta şi poate chiar în Ista, a adăugat iute: Dar poate că-i mai bine să doarmă în căruţă.

— Pare un loc cam strâmt. Îl putem cunoaşte pe celălalt oaspete al nostru? a întrebat Lordul-căilor.

Nu-l văzusem niciodată aşa: cordial şi viguros. Îl observam pe Lordul-căilor din zilele bune despre care povestea Ista.

— Ea a cinat? Te rog, adu-o înăuntru.

— Ohhh, a şoptit Sosta fără putere.

— N-o să te mănânce pe tine, Sos, a asigurat-o Ista. Crezi că i-ar plăcea niţel peşte? (Nu avea de gând să se lase copleşită de niciun leu.) Să ştii că am păstrat capul, pentru ciorbă. Este binevenită să-l mănânce.

— Mulţumesc, Ista, a răspuns Gry, dar azi-dimineaţă a mâncat devreme. Iar mâine este ziua ei de postit. O leoaică grasă arată groaznic.

— Nu mă-ndoiesc, a replicat Ista strâmbând din nas.

Gry şi-a cerut iertare că părăseşte masa şi s-a întors în scurtă vreme cu emileoaica, pe care o ţinea de o lesă scurtă. Animalul era cât un câine mare, dar forma şi mersul îi erau cu totul diferite – o felină cu trup prelung, însă musculos şi suplu, coadă lungă, faţă mică şi ochi ca nişte nestemate, orientaţi spre înainte, ochi de pisică, şi mers care se situa între gârbovit şi maiestuos. Era nisipie, de fapt maronie cu tonuri aurii. Perii blănii de pe bot erau mai deschişi la culoare, lungi şi fini, iar cei scurţi din jurul botului şi de sub bărbie erau albi. Coada lungă se sfârşea printr-un smoc scurt, maro-roşcat. Eram pe jumătate speriată, pe jumătate fascinată. Emileoaica s-a pus în şezut, s-a uitat în jur, privindu-ne pe toţi, a căscat larg, arătându-şi limba lată şi trandafirie şi colţii albi, care inspirau teamă, după care a închis botul, a închis şi ochii mari de culoarea topazului şi a început să toarcă. Era un tors intenţionat şi sonor, ca un uruit.

— Ooo, a făcut Bomi. Pot s-o mângâi?

Iar eu am urmat exemplul lui Bomi. Blana leoaicei era minunată, deasă şi lungă. Când o scărpinai în jurul urechilor rotunde, se împingea în mâna ta, iar torsul i se îngroşa.

Gry a dus-o la Lordul-căilor. Shetar s-a aşezat lângă scaunul lui, iar el a întins mâna ca să i-o adulmece. A mirosit-o cu luare aminte, după care ridicat ochii la el, nu cu privirea prelungă a câinilor, ci cu o uitătură scurtă şi pătrunzătoare de pisică. El şi-a lăsat palma pe capul leoaicei. Shetar a rămas locului, cu ochii pe jumătate închişi, torcând, şi i-am văzut ghearele mari ale labelor din faţă ieşind încetişor din tecile lor şi intrând la loc, împingându-se în pardoseala din ardezie.

Capitolul 5

După cină, Lordul-căilor i-a invitat pe oaspeţi să-l însoţească în apartamentele sale, privindu-mă şi pe mine, pentru a mă asigura că eram bine-venită. Am mers în ritmul lent al ologelii sale, întorcându-ne prin coridoare şi trecând pe lângă odăile părăsite şi curţile interioare. Ne-am aşezat în galeria din spate. Lumina serii pălea în ferestre.

— Cred că avem multe despre care să vorbim, s-a adresat Lordul-căilor musafirilor săi.

S-a uitat la amândoi în acelaşi timp şi în ochi îi licărea foc de opal.

— Gry Barre spune că ai venit în Ansul pe de o parte pentru a mă găsi pe mine. Iar Memer mi-a zis că întâlnirea ei cu voi a fost binecuvântată de Lero. Sunt convins de binecuvântarea aceea. Pot să întreb totuşi pentru ce mă căutai?

— Îţi pot depăna toată povestea? a întrebat Caspro.

Lordul-căilor a râs şi a răspuns:

— „Ar trebui eu să îngădui soarelui să strălucească ori râului să curgă?”

Acelea fuseseră cuvintele lui Raniu când marele harpist Moro îl întrebase dacă putea să cânte la harpă în templu.

Caspro a început şovăitor.

— Pentru ceea ce au însemnat cărţile pentru mine pe când eram băiat… pentru că scrierea era o lumină… o lumină în beznă…

A făcut o pauză.

— Apoi, când am coborât în oraşe şi am început să învăţ cât de multe erau de învăţat, am fost pe jumătate cuprins de disperare…

— Erai un viţel scăpat în lucernă, a intervenit Gry.

— Da, da, şi asta.

Am râs toţi, iar el a continuat ceva mai destins:

— Oricum, după părerea mea, făurirea poeziei este lucrul cel mai neînsemnat pe care-l fac. Să găsesc cele făurite de alţi făurari, să le rostesc, să le tipăresc, să le

recâştig din faţa delăsării sau uitării, să reaprind lumina cuvântului – aceasta este munca principală a vieţii mele. De aceea, atunci când nu-mi câştig existenţa în piaţă, sunt în bibliotecă sau la taraba vânzătorului de cărţi sau în bârlogul cărturarului, întrebând despre cărţi şi scrieri, învăţând despre făurari uitaţi, despre aceia cunoscuţi doar în oraşul sau în ţara lor. Şi peste tot pe unde am fost, în Bendraman, Urdile, Oraşele-state, Vadalva, în toate universităţile sau bibliotecile sau pieţele, oamenii cei mai înţelepţi şi mai citiţi vorbesc despre învăţătura din Ansul şi despre Biblioteca din Ansul.

— La timpul trecut, a spus Lordul-căilor.

— Lord-al-căilor, eu lucrez cu ceea ce este pierdut, îngropat, ascuns. Pierdut de timp şi nenoroc sau ascuns de distrugere, de prejudecata unui conducător sau a unui preot. În temeliile vechilor săli de sfat din Mesun, în Urdile, am găsit cea mai veche dintre toate dovezile *Vieţii lui Raniu,* scrisă pe piele de viţel şi pecetluită într-o criptă lipsită de semne acum cinci sute de ani, pe vremea domniei tiranului Terensa. El i-a alungat pe învăţători şi a distrus templele şi scrierile din tot oraşul. A domnit vreme de patruzeci de ani. Alzii sunt stăpâni peste Ansul de numai şaptesprezece ani.

— Durata vieţii lui Memer, a spus Lordul-căilor. În şaptesprezece ani se pot pierde multe. O generaţie învaţă că se pedepseşte cunoaşterea şi că siguranţa sălăşluieşte în ignoranţă. Următoarea generaţie nu ştie că-i ignorantă, fiindcă nu ştie ce a însemnat cunoaşterea. Cei care i-au urmat lui Terensa în Mesun n-au dezgropat scrierile ascunse. Ei n-au ştiut de existenţa lor.

— Un zvon a dăinuit, a spus Caspro.

— Zvonuri există întotdeauna.

— Eu le urmăresc.

— Un zvon anume te-a adus aici? Numele unui făurar pierdut, al unui poem pierdut?

— Mai degrabă prestigiul lui Ansul ca bastion al învăţării şi scrierii în toate Ţinuturile din Apus. M-a atras cel mai mult povestea – zvonul – unei biblioteci măreţe care a

existat aici chiar înainte de întemeierea Universităţii Ansul. Se spune că ar fi conţinut scrieri din zilele în care se mai vorbea încă aritana, ca şi amintiri ale tărâmurilor de dincolo de pustiul din care am sosit noi. Poate că au existat chiar şi cărţi aduse din Soare-răsare, de la începuturile istoriei noastre. De ani de zile tânjeam să vin aici, să întreb, să caut orice cunoştinţe despre biblioteca aceea!

Lordul-căilor n-a spus nimic, n-a oferit niciun răspuns.

— Ştiu că această căutare mă pune în oarece pericol. Ba pune chiar în pericol mai mare pe oricine cu care vorbesc despre ea – chiar dacă nu-mi răspunde.

Lordul-căilor a încuviinţat uşor din cap. Chipul îi era inexpresiv.

— Îi ştiu pe alzi, a urmat Caspro. Noi am trăit o vreme printre ei.

— Asta cere curaj.

— Mai puţin decât îţi cer eu ţie.

Abia mai puteam suporta înflăcărarea înăbuşită din amândoi, focul şi teama şi provocarea. Aş fi dorit să le spun, să le strig „Încredeţi-vă unul în altul! Nu vă puteţi încrede unul în altul?”, dar ştiam că era o prostie, o copilărie, şi-mi venea să plâng.

Gry Barre a înghiontit-o pe Shetar. Leoaica s-a ridicat, a venit spre mine şi s-a pus în şezut în felul ei paşnic, somnoros, chiar în faţa picioarelor mele, astfel ca să-i pot scărpina urechile. Am făcut-o şi atingerea aceea m-a alinat. Gry ne-a privit. Nu mi-a făcut chiar cu ochiul, dar mi s-a părut că am citit în uitătura ei ceva de felul „Ei sunt bărbaţi; acesta este unicul mod în care ştiu cum s-o facă”.

Lordul-căilor se sculase pentru a aduce o lumânare. Ar fi trebuit s-o fi făcut eu, dar el venea deja la masă cu sfeşnicul greu din fier, cu stângăcie, neavând prea multă putere în mâini. Gry a aprins lumânarea folosind cutia-amnar. Lumina a înflorit, întunecând restul odăii şi zugrăvindu-ne chipurile pe fundalul beznei şi al sclipirii slabe a ferestrelor. Shetar a mormăit şi s-a lungit la picioarele mele în poziţia leului din cartea cu poze, cu labele din faţă întinse şi ochii spre lumină.

— Cât timp am fost în temniţa Gandului, a rostit Lordul-căilor, mi-am revizuit opinia în privinţa curajului. Crezusem că era ceva ce un om îşi datorează sieşi, ca mândria sau respectul de sine. Am învăţat că-l datorăm numai zeilor.

Privirea lui fixa de asemenea flacăra galbenă şi egală a lumânării.

Caspro n-a spus nimic.

— Am fost dus acolo, a continuat Lordul-căilor, pentru că ei, ca şi tine, auziseră zvonuri şi poveşti. Zvonuri şi poveşti care i-au adus aici. În Ansul. Ştii motivul pentru care alzii mi-au cotropit ţara şi mi-au asediat oraşul?

— Crezusem că ar fi fost vorba despre lăcomie, despre râvnirea pământurilor voastre verzi.

— Şi de ce tocmai aceste pământuri verzi? Vadalva este mai aproape şi la fel de nededată războaielor ca şi noi. Ai zis că ai trăit o vreme în Asudar. Spune-mi atunci dacă apuc pe o cale greşită: alzii au un rege, pe Gandul Ganzilor, care este de asemenea marele preot al lui Atth. Puterea sa este mare. Toţi sclavii sunt la dispoziţia lui. El conduce armatele.

Caspro a încuviinţat tăcut.

— Numele acestui preot-rege care a luat tronul lui Asudar acum treizeci de ani este Dorid. El consideră că Atth l-a ales să înfrângă răul pe pământ. Atth este numele pe care alzii îl dau unicului zeu pe care-l recunosc; el înseamnă Stăpân. Adevăratul nume al lui Atth nu este rostit. Tot binele îi aparţine lui Atth. Există însă şi o mare putere a răului, care se numeşte Obatth, Celălalt Stăpân.

Din nou, Caspro a încuviinţat în tăcere.

Lordul-căilor a întrebat:

— Cunoşti povestea celor O Mie de Bărbaţi Adevăraţi?

— Alzii spun că dacă ar putea fi strânşi laolaltă o mie de soldaţi adevăraţi, atunci Obatth ar putea fi înfrânt pentru totdeauna. Unii zic că ar fi de ajuns doar o sută.

— Iar alţii susţin că zece, a adăugat Gry.

Lordul-căilor a surâs, deşi fără multă veselie.

— Îmi place varianta aceea, a rostit el. Alzii dezvăluie unde ar fi trebuit să se întâlnească aceşti bărbaţi adevăraţi?

— Nu.

Caspro a privit-o pe Gry, care a clătinat de asemenea din cap.

— Ei bine, povestea mi-a fost depănată într-un fel în care îmi vine greu s-o uit. Mi-a dezvăluit-o fiul Gandului nostru de aici, Iddor, fiul lui Ioratth. De multe ori.

A tăcut o vreme, după care a urmat cu voce foarte scăzută:

— Nu-mi place s-o rostesc aici, în casa aceasta. Să fiu iertat. Iată ce mi s-a spus: Toată lumina şi dreptatea aparţin lui Atth, Zeul Arzător, a cărui putere este vizibilă în soare. Nu există nimic sacru în afara Focului lui Atth. Tot focul este sfânt în numele lui. Alzii dispreţuiesc luna, căreia îi spun roaba şi vrăjitoarea. Pământul este un loc de surghiun. Un loc spurcat, fără credinţă, infestat de demoni, unde totul este rece şi întunecat, cu excepţia luminii şi căldurii care sunt reflectate asupra lui de soarele lui Atth. Iar pe pământ există Obatth, duşmanul lui Atth – în nenoroacele oamenilor, în faptele celor răi şi în spiritele rele pe care le preaslăvesc ei. Şi cel mai mult din toate, într-un loc anume, în locul acela, toate ticăloşiile pământului se adună laolaltă, acolo bezna este înghiţită în ţărână ca un revers al luminii radiată de soare. Este un anti-soare, care absoarbe lumina. Este negru, umed, rece, respingător. Aşa cum soarele înseamnă viaţă, locul acela este neviaţă. Un neant, o bortă uriaşă în pământ, adâncă mai presus de adâncime. Se numeşte Gura Nopţii. Şi acolo trebuie să se adune cei O Mie de Bărbaţi Adevăraţi, pentru a purta Focul lui Atth în regatul lui Obatth. Ei vor pătrunde în beznă, se vor război cu Celălalt Stăpân şi-l vor nimici. După aceea vor reapărea cu flamurile lor de văpăi, iar pământul întreg va arde la fel de strălucitor ca soarele, atât noaptea, cât şi ziua. Toţi demonii şi umbrele vor fi alungaţi în întunericul de afară, de dincolo de stele. Iar fiii lui Asudar vor domni peste toţi oamenii pe bună dreptate, venerându-l pe Zeul Arzător.

Vocea Lordului-căilor era monotonă şi aspră, abia audibilă, şi am văzut că mâinile îi erau încleştate.

— Vechile credinţe ale lui Asudar spuneau că Gura Nopţii se afla în apus, pe coastă. Dorid, preotul-rege din oraşul

său Medron, a poruncit preoţilor de rang mai mic ai lui Atth să găsească acest focar de întuneric. Unii credeau că Gura Nopţii s-ar afla în muntele Sul, dar alţii au spus nu: Sul este un vulcan, el conţine foc şi ca atare este sacru pentru Atth. Vizavi de el – dincolo de apă faţă de el – ar fi locul cel întunecat, puţul fără fund al răului. Gura Nopţii ar fi trebuit să se găsească aici, în oraşul Ansul. Se presupunea că ar fi fost păzită de un vrăjitor cu puteri înspăimântătoare, care putea invoca oşti de spirite rele, emanaţiile necurate ale pământului. Şi că zeii păgâni se vor aduna s-o apere, cei o mie de zei calpi. De aceea armatele din Asudar au fost trimise să ocupe cu forţa ţara şi oraşul Ansul şi să descopere Gura Nopţii. Când va fi găsită, regele Dorid îi va trimite pe cei O Mie de Bărbaţi Adevăraţi în adâncul ei, cu flamuri de foc, o oaste arzătoare. Lumina va alunga întunericul şi binele va nimici răul.

A tras aer în piept cu un şuierat neregulat. Şi-a muşcat buza şi şi-a ferit ochii de lumânare, ascunzându-şi chipul în umbre.

— N-am auzit niciodată povestea aceasta, a recunoscut Caspro.

Propria sa voce era tremurată. Cred că a vorbit pentru a-i da răgaz Lordului-căilor să-şi revină.

— Da, am aflat istorii despre felul în care pământul este câmpul de luptă dintre Atth şi Obatth. O bătălie fără sfârşit. Iar locuitorii deşertului ştiau că hăt departe în apus exista un munte numit Sul, un loc misterios, dar numai fiindcă era înconjurat de mare. Ei spuneau că apa sărată era blestemul lui Obatth… Povestea aceasta a Gurii Nopţii trebuie să fie una secretă. Taine preoţeşti.

— Utilă pentru justificarea unei invazii, şi-a dat cu părerea Gry.

— Dacă aşa ar sta lucrurile, ar trebui să fie cunoscută de mai mulţi, nu? Lord-al-căilor, soldaţii obişnuiţi cunosc povestea aceasta?

— Nu ştiu. Ştiu doar că li s-a spus să caute anumite lucruri. Anumite case. Peşteri, vrăjitori, idoli, cărţi… în colinele de deasupra oraşului există multe grote. Iar idolii şi

cărţile… erau fără număr în Ansul. Soldaţii au fost sârguincioşi.

Cu toţii am rămas tăcuţi pentru o vreme.

— Cum sunteţi cârmuiţi? a întrebat Gry.

Vocea ei avea ceva anume; nu era la fel de frumoasă ca a lui Orrec Caspro, dar în ea exista ceva care mă liniştea, mă alina aşa cum mă alinase atingerea blănii leoaicei. Când i-a răspuns, Lordul-căilor a părut mai puţin încordat.

— Noi suntem înrobiţi, nu cârmuiţi. Gandul Ioratth şi ofiţerii săi reprezintă legea. În mare parte, noi, cetăţenii lui Ansul, ţinem oraşul laolaltă, făcând lucrurile aşa cum obişnuiam să le facem dintotdeauna, în timp ce alzii iau tributul, pedepsesc blasfemiile şi se ţin departe. De când au ocupat oraşul, au trăit aici ca soldaţii într-o garnizoană. Nu au trimis colonişti. Nu au adus femei. Nu vor să stea aici. Urăsc ţara, oraşul şi marea. Pământul în sine este pentru ei un loc de surghiun, iar acesta este cel mai rău dintre toate.

În liniştea care a urmat, Shetar a înălţat capul de pe labe, a huruit „Rrrauau!” gros, din fundul gâtlejului, şi a căscat straşnic.

— Ai dreptate, i-a spus Gry.

Ea şi Caspro s-au ridicat pentru a spune noapte bună, mulţumindu-i Lordului-căilor pentru ospitalitate şi mulţumindu-mi de asemenea mie.

I-am dat lui Gry un opaiţ cu abajur din mică, pentru a-şi lumina calea spre odaia lor. Am văzut că atât ea, cât şi soţul ei au atins firida zeului de lângă uşă când au părăsit încăperea. I-am privit îndepărtându-se pe coridor, unul lângă altul, el cu mâna pe umărul ei, cu leoaica urmându-i în tăcere şi licărul opaiţului mişcându-se pe pereţii din piatră goală.

M-am întors şi l-am observat pe Lordul-căilor uitându-se la lumânare, cu chipul foarte obosit. M-am gândit cât de singur era. Prietenii lui veneau şi plecau, iar el trebuia să rămână locului. Până atunci presupusesem că solitudinea fusese alegerea lui, natura lui, fiindcă mi se păruse cu totul firească. El însă nu avea de ales.

A ridicat ochii la mine.

— Ce ai adus la Galvamand? a rostit.

Am fost speriată de tonul vocii sale. În cele din urmă, am răspuns:

— Prieteni, cred.

— Oh, da. Prieteni puternici, Memer.

— Lord-al-căilor…

— Da?

— Acea Gură a Nopţii, acel Obatth… Au venit aici, în casă, în Galvamand – potcapurile-roşii, soldaţii –, şi te-au dus în temniţă, fiindcă credeau…?

Pentru o vreme, nu mi-a răspuns. A rămas încordat, cu umerii gârboviţi, aşa cum făcea când era încercat de dureri.

— Da, a confirmat.

— Dar aici… aici există ceva care…?

Nu ştiam ce întrebam, dar el ştia. Şi-a ridicat privirea spre mine, cu ochi aprigi.

— Ceea ce caută ei este al lor. Este în inimile lor, nu în ale noastre. Casa aceasta nu ascunde niciun rău. Ei şi-au adus întunericul lor. Nu vor şti niciodată ce se află în inima acestei case. Nu vor privi şi nu vor vedea. Uşa aceea nu li se va deschide niciodată. Nu trebuie să te temi, Memer. N-o poţi trăda. Eu am încercat s-o trădez. Din nou şi din nou. Însă zeii casei mele şi umbrele morţilor mei m-au împiedicat înainte s-o fi putut face. Ei nu m-au lăsat s-o fac. Toate mâinile tuturor dăruitorilor de vise mi-au astupat gura.

Acum eram cu adevărat foarte înspăimântată. El nu vorbise niciodată despre schingiuiri. Era încordat şi gârbovit şi tremura. Doream să merg la el, dar nu cutezam.

A făcut un gest slab din mână şi a şoptit:

— Du-te. Du-te la culcare, copilă.

M-am apropiat şi mi-am lăsat palma peste a lui.

— Sunt bine, a spus el. Ascultă. Ai făcut bine că i-ai adus aici. Ai adus binecuvântare. Întotdeauna, Memer. Acum, du-te.

A trebuit să plec, lăsându-l acolo, tremurând, singur.

Eram obosită, fusese o zi lungă, o zi imensă, însă nu m-am putut duce la culcare. Am mers la peretele de sub deal,

am deschis uşa scriind cuvintele în aer şi am intrat în odaia secretă.

Când am pătruns, m-am simţit pe dată înfricoşată. Inima mi-a îngheţat şi firişoarele de păr mi s-au zbârlit pe ceafă.

Imaginea aceea înspăimântătoare a unui soare negru, care absorbea căldura şi lumina din lume, era acum ca o bortă în mintea mea, golind-o, nemailăsând decât frig şi gol.

Dintotdeauna îmi fusese frică de capătul îndepărtat al acestei încăperi lungi şi ciudate, care se întindea în beznă. Mă ţinusem departe de capătul umbrelor, îi întorsesem spatele, nu mă gândisem la el, îmi spusesem: „Asta-i ceva ce voi înţelege mai târziu.” Acum sosise acel „mai târziu”. Acum trebuia să înţeleg pe ce era clădită casa mea.

Însă tot ce aveam la dispoziţie pentru a mă ajuta să înţeleg era istoria aceea a Gurii Nopţii, imaginea detestabilă a oamenilor pe care-i detestam.

Şi povestea lui Orrec Caspro. O bibliotecă, spusese el. O bibliotecă măreaţă. Cea mai măreaţă din lume. Un loc al învăţării, al luminii minţii.

Nu puteam nici măcar să privesc spre capătul umbrelor odăii. Nu eram încă pregătită pentru aşa ceva, trebuia să-mi adun puterile. M-am dus la masa sub care obişnuisem să clădesc căsuţe şi să pretind că eram un ursuleţ în vizuina sa. Am pus jos opaiţul şi mi-am aşezat palmele pe tăblia mesei, apăsându-le puternic pe lemnul lustruit, pentru a-i simţi netezimea, soliditatea. Exista şi era reală.

Pe masă se afla o carte.

Întotdeauna înainte de a părăsi odaia, noi doi puneam cărţile la loc pe rafturi, un obicei vechi de ordine pe care Lordul-căilor îl căpătase de la mama lui, cea care-l învăţase aşa cum el mă învăţa pe mine. N-am recunoscut cartea aceasta. Nu părea veche. Era probabil una dintre cele pe care oamenii i le aduceau pe furiş pentru a fi ascunse, pentru a fi salvate de distrugerea lui Atth. Ocupată să învăţ tot ce puteam despre marii făurari ai trecutului şi despre cunoaşterea adunată de ei, abia dacă apucasem să privesc rafturile pe care fuseseră aşezate cărţile acelea mai noi,

salvate întâmplător. Probabil că Lordul-căilor mi-o pregătise pe aceasta când plecasem cu Gry la piaţă.

Am deschis-o şi am văzut că era tipărită cu literele din metal care se folosesc astăzi în Bendraman şi Urdile, cu care este mai lesne să facă o mie de copii ale cărţii. Am citit titlul: *Haos şi spirit: Cosmogoniile,* iar dedesubt numele Orrec Caspro şi mai jos numele celor care o tipăriseră: Berre şi Holaven din Derris-de-lângă-apă, în Bendraman. Pe pagina următoare scria doar atât: „În cinstea şi scumpa reamintire a Mellei Aulitta de Caspromant."

M-am aşezat cu faţa spre capătul întunecat al încăperii, fiindcă, deşi nu-l puteam privi, nu-i puteam întoarce nici spatele. Am tras opaiţul mai aproape de carte şi am început să citesc.

M-am trezit în cenuşiul scăldatului zorilor, cu opaiţul stins, cu capul pe cartea deschisă. Frigul mă pătrunsese până în măduva oaselor. Mâinile îmi erau atât de înţepenite, încât abia am putut scrie literele în aer pentru a părăsi odaia.

Am alergat la cuhnie şi mai că nu m-am băgat cu totul în vatră, încercând să mă încălzesc. Ista m-a ocărât, iar Sosta a început să trăncănească, dar n-am ascultat-o. Cuvintele măreţe ale poemului îmi curgeau prin minte aidoma unor valuri, a unor pelicani zburând peste valuri. Nu puteam să aud, să văd sau să simt nimic altceva – doar pe ele.

Ista s-a îngrijorat cu adevărat. Mi-a dat o cană cu lapte fierbinte şi a spus:

— Bea asta, fată proastă ce eşti, acum ţi-a venit să te-mbolnăveşti?! Când avem oaspeţi în casă? Bea imediat!

Am băut laptele şi i-am mulţumit, apoi m-am dus în odaia mea, unde m-am trântit pe pat şi am dormit ca bolovanul până târziu în cursul dimineţii.

I-am găsit pe Gry şi pe soţul ei în grajd, cu leoaica şi caii, alături de Gudit şi Sosta. Sosta îşi neglija cusutul ca să se-nvârtă pe lângă Caspro, Gudit înşeua calul roşcat înalt, iar Gry şi Caspro se sfădeau. Nu erau mânioşi unul pe celălalt, dar aveau păreri diferite. Leto nu era în inimile lor, aşa cum spunem noi.

— Nu se poate să te duci singur acolo, a zis Gry, iar el a contrat-o:

— Nu se poate ca tu să mă-nsoţeşti acolo.

În mod vădit, nu era prima dată când aveau schimbul acesta de replici.

El s-a întors către mine. Pentru o clipă, m-am simţit aproape la fel de ameţită ca Sosta, gândindu-mă că acesta era bărbatul care făurise poemul pe care-l citisem toată noaptea şi care-mi refăurise sufletul. Confuzia aceea a dispărut însă aproape imediat. Acesta era Orrec Caspro, da, însă nu poetul Caspro, ci omul Orrec, un bărbat îngrijorat, care se certa cu soţia sa, un bărbat care privea totul cu foarte multă seriozitate, oaspetele nostru, pe care-l plăceam.

— Spune tu, Memer, a rostit el. Oamenii au văzut-o pe Gry ieri în piaţă, au văzut-o cu Shetar – sute de oameni –, nu-i adevărat?

— Bineînţeles că este, a răspuns Gry înainte ca eu să fi putut articula vreun cuvânt. Dar nimeni n-a văzut înăuntrul căruţei! Spune tu, Memer, au văzut?

— Da, am rostit către el, apoi m-am adresat ei, zicând: Nu cred.

— Aşadar, a continuat ea, soţia ta se ascunde în căruţă în piaţă, iar acum stă înăuntru în casă, ca o femeie virtuoasă. Iar slujitorul tău, îmblânzitorul de lei, iese din căruţă şi vine cu tine la palat.

El a clătinat cu încăpăţânare din cap.

— Orrec, am călătorit travestită ca bărbat alături de tine vreme de două luni prin întregul Asudar! De ce naiba te-mpotriveşti acum?

— Vei fi recunoscută. Ei te-au văzut, Gry. Te-au văzut ca femeie.

— Toţi necredincioşii seamănă între ei. Şi, oricum, alzii nu le văd pe femei.

— Le văd însă pe femeile cu lei care le sperie caii!

— Orrec, vin cu tine!

Bărbatul era atât de tulburat, încât Gry s-a apropiat de el şi l-a îmbrăţişat, rugător şi alinător.

— Ştii bine că nimeni din Asudar nu şi-a dat niciodată seama că sunt femeie, cu excepţia vrăjitoarei aceleia bătrâne din oază, iar ea a râs de deghizarea mea. Îţi aminteşti? Ei nu vor şti, nu vor vedea, nu pot vedea. Nu te voi lăsa să mergi singur. Nu pot. Nici tu nu poţi. Ai nevoie de Shetar. Iar Shetar are nevoie de mine. Mă duc să mă îmbrac chiar acum – este timp destul. N-o să călăresc, tu călăreşti, iar noi vom merge pe jos cu tine; este timp destul. Nu-i aşa, Memer? Cât de departe este palatul?

— Peste patru răspântii şi trei poduri.

— Vezi? Mă-ntorc imediat. Nu-l lăsaţi să plece fără mine! ni s-a adresat mie, lui Gudit şi Sostei şi poate calului, după care a pornit în fugă spre spatele casei, cu Shetar alergând în salturi lungi după ea.

Orrec s-a dus la poarta curţii şi a rămas acolo, nemişcat și încordat, cu spatele la noi. Mi-a părut rău pentru el.

— E la mintea cocoşului, a zis Gudit. În palatul ăla, cum îi zic ei, sunt şerpi trădători. A fost Casa Sfatului nostru. Treci acolo, măi!

Calul înalt şi roşcat l-a privit cu reproş blând şi s-a mişcat politicos la stânga.

— Ce frumos eşti, i-am spus calului pentru că aşa şi era şi l-am bătut pe gât. Gândăcel?

— Gânsăcel, m-a corectat Orrec, revenind la noi cu un aer de înfrângere demnă despre care puteai vedea că-i mersese Sostei drept la inimă.

— Ahhh, a făcut ea, apoi a încercat să-şi acopere reacţia. Ah, pot să… pot să-ţi aduc o…

Dar nu se putea gândi la nimic ce să-i aducă.

— Este un prieten bun şi vechi, a continuat Orrec, luând hăţurile Gânsăcelului.

A dat să încalece, dar Gudit a spus:

— Stai aşa, stai un pic, trebuie să mă uit la o chestie, aici.

S-a strecurat între el şi cal şi a ridicat scăriţa peste şa.

Orrec a cedat şi a rămas la fel de răbdător precum calul.

— Îl ai de mult timp? am întrebat, străduindu-mă să fac conversaţie şi simţindu-mă la fel de prostuţă ca Sosta.

— Are peste douăzeci de ani. Ar fi timpul să se odihnească după atâtea călătorii. Şi Steluţa la fel. A zâmbit puţin trist. Am plecat din Tărâmurile de Sus împreună – Gânsăcel cu mine, Steluţa cu Gry. Şi Tăciunica. Dulăul nostru. O căţea bună. Gry o dresase.

Asta l-a făcut pe Gudit să înceapă să vorbească despre copoii-urmăritori care trăiseră cândva în Galvamand şi încă mai povestea despre ei când a reapărut Gry. Purta pantaloni bufanţi şi o tunică grosolană. Bărbaţii din Ansul au părul lung, strâns la spate, aşa că ea doar îşi pieptănase coada şi-şi pusese o şapcă din catifea neagră, uzată. Cumva, îşi înnegrise sau înăsprise bărbia. Devenise un bărbat tânăr de vreo douăzeci şi cinci de ani, cu ochi iuţi, sfios şi posac.

— Aşadar, suntem gata? a întrebat, iar vocea moale şi melodioasă i se schimbase, devenind răguşită.

Sosta o privea fascinată.

— Cine eşti? a zis ea.

Gry a dat ochii peste cap şi a răspuns:

— Chy, îmblânzitorul de lei. Deci, Orrec?

El a privit-o, a ridicat din umeri, a râs uşor şi a încălecat pe cal.

— Haideţi, atunci! a îndemnat şi a pornit imediat, fără să privească în urmă.

Ea şi leoaica l-au urmat. Gry s-a uitat înapoi, la mine, când au ieşit pe poartă, şi mi-a făcut cu ochiul.

— Dar de unde a apărut el? s-a mirat Sosta.

— Milostivo Ertnu, însoţeşte-i în vizuina aia de şobolani şi şerpi ucigaşi la care se duc, a zis Gudit spart şi a intrat în grajd, târşâindu-şi picioarele.

Eu m-am întors în casă, pentru a mă îngriji de zei şi de străbuni şi pentru a afla ce-i trebuia Istei din piaţă.

Capitolul 6

Gudit mi-a spus că un mesager venise în dimineaţa aceea de la Casa Sfatului, căreia alzii îi spuneau Palatul Gandului, ca să-l anunţe pe Orrec Caspro să se prezinte în faţa Gandului înainte de amiază. Fără să-l roage, să spună motivul sau orice altceva, bineînţeles. Aşa s-a făcut că ei au plecat, iar noi am aşteptat. Când au revenit, se făcuse îndeajuns de târziu încât să fi avut timp să-mi fac griji. Stăteam afară, pe ghizdul Fântânii Oracolului cea secată, în faţa casei, când i-am zărit venind pe strada noastră dinspre miazăzi, Orrec pe jos, ţinând calul de căpăstru, Chy, îmblânzitorul de lei, lângă el, şi leoaica în urma lor, cu o expresie plictisită. Le-am alergat în întâmpinare.

— A mers bine, a mers bine, a zis Orrec, iar Chy a adăugat:

— Destul de bine.

Gudit era la poarta grajdului ca să-l ia pe Gânsăcel – prezenţa cailor în grajd însemna o fericire atât de mare pentru el, încât pentru moment nu lăsa pe nimeni altul să-i îngrijească –, iar Chy mi-a spus:

— Vino cu noi.

În odaia Maestrului, a redevenit Gry, deşi încă nu-şi schimbase straiele şi nici nu-şi spălase faţa. I-am întrebat dacă le era foame şi mi-au răspuns că nu, Gandul îi ospătase cu mâncare şi băutură.

— V-au lăsat sub acoperiş? am întrebat. Au lăsat-o pe Shetar înăuntru?

Nu doream să fiu curioasă despre nimic din ceea ce făceau alzii, totuşi nu mă putusem stăpâni. Nimeni dintre cei pe care-i cunoşteam nu fusese vreodată înăuntrul Casei Sfatului sau al cazărmii şi nici nu văzuse cum trăiau acolo Gandul şi alzii, fiindcă toată Colina Sfatului era mereu păzită şi roia de soldaţi.

— Povesteşte-i tu lui Memer cât timp îmi scot hainele astea, a spus Gry şi Orrec a făcut într-adevăr din cele petrecute acolo o întreagă poveste; nu se putea abţine.

Alzii aveau corturi, nu numai barăci cu dormitoare de cazarmă, ci şi corturi dintre cele pe care le foloseau când călătoreau prin deşerturile lor. Cortul din Piaţa Sfatului era înalt şi foarte larg, cât o casă mare, din ţesătură roşie, cu garnituri şi flamuri aurii. Se părea, a spus Orrec, că Gandul stăpânea într-adevăr din cortul acela, nu din Casa Sfatului, cel puţin acum, după ce încetaseră ploile. Cortul era mobilat somptuos şi avea panouri sculptate care puteau fi mişcate dintr-un loc în altul, pentru a forma un soi de odăiţe; în drumurile sale prin Asudar, Orrec mai fusese primit în asemenea corturi măreţe. Aici însă nu fusese adus nici măcar sub acoperişul acela din pânză. Fusese poftit să stea pe un taburet pliant uşor, pe un covor nu departe de intrarea deschisă a cortului.

Gânsăcel fusese dus la grajduri de un rândaş care se purta cu el ca şi cum ar fi fost din sticlă. Îmblânzitorul şi leoaica rămăseseră la câţiva metri în urma lui Orrec, păziţi de ofiţeri alzi. Lor, ca şi lui Orrec, le fuseseră aduse parasoluri din hârtie, care să-i apere de soare.

— Eu l-am căpătat mulţumită lui Shetar! ne-a strigat Gry din odaia alăturată, în care-şi schimba straiele. Ei respectă leii. Dar după aceea vor arunca parasolurile, deoarece faptul că le-am folosit le-a pângărit.

Imediat după aceea li se oferiseră gustări şi băuturi, iar lui Shetar îi fusese adus un castron cu apă. După ce aşteptaseră cam jumătate de ceas, Gandul apăruse din cort împreună cu un alai de curteni şi ofiţeri. Îl întâmpinase pe Orrec cu multă curtoazie, numindu-l prinţ al poeţilor, şi-i salutase venirea în Asudar.

— Asudar! am izbucnit eu. Aici este Ansul!

După aceea mi-am cerut scuze pentru întrerupere.

— Unde este aldul este şi deşertul, a rostit blajin Orrec.

N-am ştiut dacă erau propriile lui cuvinte sau un proverb ald.

Gandul Ioratth, a urmat el, era un bărbat de vreo şaizeci de ani sau mai bine, mândru înveşmântat în straie de in întreţesute cu fir de aur, după moda din Asudar, cu pălăria largă şi ţuguiată pe care o pot purta doar nobilii alzi.

Purtarea îi era cordială, iar vorba, iscusită şi sprintenă. Discutase cu Orrec despre poezie: la început vorbiseră despre marile epopei ale lui Asudar, însă Gandul dorise să afle şi despre făurarii din apus, aşa cum îi numise. Interesul îi era sincer, iar întrebările, inteligente. Îl invitase pe Orrec să vină cu regularitate la palat pentru a recita din creaţiile sale şi ale altor făurari. În felul acela, îi spusese, ar fi oferit, lui şi curţii sale, multă plăcere şi învăţătură. Vorbise ca de la un prinţ la altul, invitând, nu poruncind.

Unii curteni şi ofiţeri se alăturaseră conversaţiei şi, precum Gandul, dovediseră o cunoaştere amănunţită a epopeilor poporului lor, alături de curiozitatea, ba chiar foamea, de a auzi poezii şi poveşti. Îl complimentaseră pe Orrec, spunându-i că era pentru ei o fântână în deşert.

Alţii fuseseră mai puţin prietenoşi. Fiul Gandului, Iddor, păstrase o distanţă vizibilă şi nesocotise discuţiile despre poezie, pălăvrăgind în interiorul cortului deschis cu un grup de preoţi şi ofiţeri, până ce deveniseră atât de gălăgioşi, încât Gandul le ceruse să facă linişte şi-i dojenise. După aceea Iddor se bosumflase şi nu mai scosese un cuvânt.

Gandul ceruse să-i fie adusă leoaica, iar Chy se supusese. Shetar executase trucul ei folositor, aşa cum îi spunea Orrec: când ajunsese înaintea Gandului, îşi întinsese labele din faţă şi plecase capul între ele, precum fac pisicile când se întind – „arătând obedienţă”. Asta le plăcuse foarte mult tuturor şi Shetar trebuise s-o facă de câteva ori, ceea ce-i convenise, întrucât o recompensau de fiecare dată, deşi era ziua ei de post. Iddor se apropiase şi voise să se joace cu ea, legănându-şi pălăria cu pene, pe care leoaica o ignorase, apoi întrebase cât de puternică era, dacă ucidea pradă vie, dacă muşca oamenii, dacă omorâse pe cineva şi aşa mai departe. Chy, îmblânzitorul de lei, îi răspunsese cu respect la toate întrebările şi o pusese pe Shetar să-i arate obedienţă. Însă Shetar căscase la el după ce făcuse o plecăciune destul de superficială.

— Unui necredincios n-ar trebui să i se îngăduie să ţină un leu al lui Asudar, comentase Iddor către tatăl său, care replicase:

— Cine va lua însă leul de la stăpânul leului?

Fusese în mod vădit un proverb întrebuinţat cu măiestrie în situaţia cuvenită. Atunci Iddor începuse s-o necăjească pe Shetar, provocând-o, strigând şi repezindu-se spre ea, ca şi cum ar fi atacat-o. Shetar îl ignorase însă complet. Când înţelesese ce făcea fiul său, Gandul se ridicase mânios, îi spusese că acoperea de ruşine ospitalitatea casei lui şi că jignea măreţia leoaicei şi-i poruncise să plece.

— Măreţia leoaicei, a repetat Gry, aşezându-se în sfârşit alături de noi, curată la faţă şi îmbrăcată acum în cămaşa ei de mătase albă şi pantaloni. Asta mi-a plăcut.

— Mie însă nu mi-a plăcut ce s-a petrecut între Gand şi fiul lui, a zis Orrec. Un cuib de şerpi, aşa cum a susţinut Gudit. Trebuie păşit cu multă luare aminte. Pe de altă parte, Gandul este un om foarte interesant.

El este tiranul care ne-a ruinat şi ne-a înrobit, m-am gândit, dar n-am spus nimic.

— Lordul-căilor are dreptate, a continuat Orrec, alzii locuiesc în Ansul ca soldaţii în bivuac. Par uimitor de ignoranţi privitor la felul în care trăiesc oamenii de aici, cine sunt şi ce fac. Iar Gandul este plictisit de ignoranţă. Cred că a înţeles că-şi va sfârşi probabil viaţa aici şi ar putea, în cazul acesta, să profite de părţile ei cele mai bune. Pe de altă parte, locuitorii oraşului nu ştiu nimic despre alzi.

— Şi de ce ar trebui să ştim? am întrebat fără să mă pot abţine.

— În Tărâmurile de Sus noi spunem că doar şoarecele o cunoaşte cu adevărat pe pisică, a zis Gry.

— Eu nu vreau să cunosc oameni care scuipă pe zeii mei şi ne numesc necuraţi. Eu îi numesc spurcaţi. Uitaţi-vă… uitaţi-vă la lordul meu! Uitaţi-vă ce i-au făcut! Credeţi că el s-a născut cu mâinile rupte?

— Oh, Memer, a rostit Gry şi s-a întins spre mine, dar m-am ferit.

Am replicat:

— Voi vă puteţi duce la ceea ce ei numesc Palatul lor, le puteţi mânca mâncarea, dacă vă place, şi le puteţi spune

poeziile voastre, dar eu i-aş omorî pe toţi alzii din Ansul, dacă aş putea.

După aceea m-am întors şi am izbucnit în lacrimi, pentru că stricasem tot şi nu meritam încrederea lor.

Am dat să părăsesc odaia, însă Orrec m-a oprit.

— Memer, ascultă, a zis el, ascultă. Iartă-ne ignoranţa. Suntem oaspeţii tăi. Îţi cerem iertare.

Asta m-a oprit din plânsul acela prostesc. M-am şters la ochi şi am spus:

— Scuzaţi-mă.

— Iertare, iertare, a şoptit Gry şi i-am îngăduit să mă ia de mână şi să se aşeze alături de mine pe locul de la fereastră. Noi ştim foarte puţine. Despre voi, despre lordul vostru de Ansul. Totuşi, eu ştiu, aşa cum ştii şi tu, că ne-a adus aici, laolaltă, ceva mai mult decât simpla întâmplare.

— Ne-a adus Lero, am zis.

— Ne-au adus o iapă, o leoaică şi Lero, a completat ea. Voi avea încredere în tine, Memer.

— Şi eu voi avea încredere în voi, m-am adresat amândurora.

— Atunci, povesteşte-ne cine sunteţi. Trebuie să ne cunoaştem unii pe ceilalţi! Spune-ne cine este Lordul-căilor – sau ce era înainte de sosirea alzilor. El era stăpânul oraşului?

— Noi n-am avut stăpâni.

Am încercat să mă adun pentru a răspunde corect, aşa cum făceam când Lordul-căilor îmi cerea „Vrei, te rog, să mai continui puţin, Memer?” Am început:

— Noi alegeam un sfat care să cârmuiască oraşul. Aşa făceau toate oraşele de pe Coasta Ansul. Cetăţenii îi votau pe sfetnici, pe membrii Sfatului, iar sfaturile îi numeau pe lorzii-căilor. Lorzii-căilor călătoreau între oraşe şi puneau la cale negoţul, astfel încât toate aşezările să capete ce le trebuia, una de la cealaltă. Şi-i împiedicau pe negustori de la înşelătorii şi camătă, dacă puteau.

— Aşadar, nu este un titlu ereditar?

Am clătinat din cap.

— Erai lordul-căilor vreme de zece ani. Şi pentru încă zece ani, dacă sfatul tău te numea din nou. Apoi venea rândul altuia. Oricine putea fi lordul-căilor. Însă trebuia să ai bani, fie ai tăi, fie de la oraş. Trebuia să-i găzduieşti pe negustori, pe samsari şi pe ceilalţi lorzi-ai-căilor şi să călătoreşti tot timpul – chiar până în Sundraman, să vorbeşti cu neguţătorii de mătase şi cu cei care conduceau acolo. Costa mult. Dar Galvamand era pe atunci o casă bogată. Iar oamenii din oraş ajutau. Să fii lordul-căilor era o cinste foarte mare. De aceea noi îl numim şi acum tot aşa. Îl cinstim. Deşi acum nu mai înseamnă nimic.

Aproape că am izbucnit iarăşi în plâns. Slăbiciunea mea, lipsa de control, m-a speriat şi m-a înfuriat, iar furia m-a ajutat să mă stăpânesc.

— Toate astea au fost înainte să mă fi născut eu. Le cunosc doar pentru că mi-au povestit oamenii şi am citit istoriile.

Apoi am expirat brusc, de parcă aş fi fost izbită în stomac, şi am rămas paralizată. Mă oprise obiceiul meu de o viaţă: nu trebuia să vorbesc despre citit, nu trebuia să spun niciodată nimănui din afara gospodăriei mele că citisem ceva într-o carte.

Însă Orrec şi Gry, desigur, nici măcar nu observaseră. Pentru ei era perfect natural. Au încuviinţat şi m-au rugat să continui.

Nu eram sigură despre ce ar fi trebuit sau nu să le spun în continuare.

— Cei ca mine sunt numiţi „prăsilele asediului”, am zis.

Am tras de părul meu deschis la culoare, cu fir subţire şi creţ. Doream ca ei să ştie ce eram, însă nu voiam să spun că mama îmi fusese siluită.

— Puteţi vedea… Când alzii au cucerit oraşul. Atunci am… Dar noi i-am alungat şi i-am ţinut în afara porţilor aproape un an. Ne putem lupta. Noi nu pornim războaie, dar putem lupta. Apoi însă din Asudar a venit o armată nouă, cu de două ori mai mulţi soldaţi, care au pătruns în oraş. L-au întemniţat pe Lordul-căilor şi au jefuit Galvamand. Au ruinat universitatea şi au azvârlit cărţile în

canale şi în mare. Au înecat oameni în canale, i-au lapidat şi i-au îngropat de vii. Mama Lordului-căilor, Eleyo Galva…

Ea locuise în odaia aceasta. Fusese aici când soldaţii năvăliseră în casă. N-am mai putut continua.

Am tăcut toţi.

Shetar se plimba înainte şi înapoi, şfichiuind din coadă. Am întins mâna spre ea, ca să scap de cele despre care vorbisem, dar m-a ignorat. Botul îi era pe jumătate deschis şi părea cumva mai leonină decât de obicei.

— O să fie în dispoziţie proastă toată noaptea, a spus Gry. A primit toate răsplăţile acelea, la palat, şi i-au reamintit că n-a mâncat nimic.

— Ce mănâncă?

— De cele mai multe ori, capre ghinioniste, a răspuns Orrec.

— Poate să vâneze?

— Nu prea ştie cum se face, a zis Gry. Mama ei ar fi trebuit s-o înveţe. Emileii vânează în clan, ca haitele de lupi. De aceea ne tolerează. Noi suntem familia ei.

Shetar a scos un sunet prelung şi melodios, pe jumătate geamăt, pe jumătate mârâit, şi a reînceput să umble încoace şi încolo prin încăperea lungă.

— Memer, a spus Orrec, dacă nu-ţi este prea greu să vorbeşti despre asta…

Când am clătinat din cap, el a urmat:

— Ai spus că au distrus biblioteca universităţii. Complet?

Îmi dădeam seama că spera că voi nega.

— Soldaţii au încercat să dărâme clădirea bibliotecii, dar era din piatră şi bine construită, aşa că s-au mulţumit să spargă ferestrele, să strice prin camere şi să scoată cărţile afară. N-au vrut să le atingă, ci i-au pus pe cetăţenii oraşului să le aducă, să le încarce pe cotigi şi să le ducă la canal, unde să le arunce. Erau atât de multe cărţi, încât s-au ridicat în mormane pe fundul canalului şi au început să-l astupe, aşa că i-au trimis pe oameni să le ducă în port. Acolo le-au descărcat şi le-au aruncat de pe pontoane. Dacă nu se scufundau imediat, îi împingeau pe oameni în apă după ele. Odată am văzut o…

De data aceasta am izbutit să mă opresc la timp, înainte de a spune că văzusem o carte care fusese salvată din mare.

Se afla acum în odaia secretă, una dintre cărţile-suluri din miazănoapte, scrise pe pânză de in tratată special, care era răsucită după aceea pe vergele din lemn. Cel care o găsise purtată de valuri pe plajă o uscase şi o adusese aici. Deşi stătuse săptămâni întregi în apă, scrierea frumoasă încă mai putea fi citită. Lordul-căilor mi-o arătase pe când lucra la ea, refăcând textul distrus.

Dar eu nu puteam vorbi despre cărţile, fie cele vechi, fie cele salvate, din odaia secretă. N-o puteam face nici chiar cu Gry şi Orrec.

Era mai ferit, speram, să vorbesc despre vremuri străvechi, aşa că am spus:

— Cu foarte mult timp în urmă, Universitatea era chiar aici, în Galvamand.

Orrec m-a întrebat şi i-am spus ce ştiam, în cea mai mare parte aşa cum auzisem de la Lordul-căilor, despre cele patru mari case ale oraşului Ansul: Camm, Gelb, Galva şi Actamo. Din timpurile străvechi, ele fuseseră familiile cele mai bogate, cu puterea cea mai mare în Sfat. Construiau casele şi templele cele mai frumoase, plăteau pentru ritualurile şi festivalurile publice şi adunau artişti şi făurari, cărturari şi filosofi, arhitecţi şi muzicieni, care locuiau şi lucrau în casele lor. Aceea fusese vremea în care oamenii începuseră să numească oraşul Ansul cel Înţelept şi Mândru.

Galva trăiseră dintotdeauna aici, pe prima colină de deasupra râului şi portului, în Casa Oracolului.

— Aici a existat un oracol? a întrebat Orrec.

Am şovăit. Mă gândisem prea puţin la înţelesul acelui cuvânt, până ieri, în dimineaţa zilei când sosiseră Gry şi Orrec, când stătusem lângă bazinul secat al Fântânii Oracolului.

— Nu ştiu, am răspuns.

Am dat să zic mai multe, dar n-am făcut-o. Era ciudat. De ce nu mă întrebasem niciodată care era motivul pentru

care Galvamand era numită Casa Oracolului? Nu ştiam nici măcar ce era oracolul, totuşi îmi dădeam seama că nu trebuia să vorbesc despre el – la fel cum ştiam, şi o ştiusem dintotdeauna, că nu trebuia să vorbesc despre odaia secretă. Era ca şi cum o mână mi s-ar fi aşezat peste buze.

M-am gândit după aceea la cuvintele Lordului-căilor din seara trecută, „Mâinile tuturor dăruitorilor de vise mi-au astupat gura”. Asta m-a speriat.

Ei au văzut că eram derutată şi rămasă fără voce. Orrec a schimbat subiectul, m-a întrebat despre casă şi, în scurt timp, m-a convins să-i depăn din nou povestea.

În zilele acelea din vechime, Galva prosperaseră şi atât casa, cât şi numărul celor din ea crescuse, atrăgând artişti, învăţaţi şi meşteri, iar mai cu seamă cărturari şi făurari de poezii şi istorii. Oamenii veneau din tot Ansul şi chiar din alte ţări ca să-i audă, să înveţe de la ei şi să lucreze cu ei. De-a lungul anilor, universitatea crescuse aici, în Galvamand. În toată partea din spate a casei, atât la etaj, cât şi la parter, fuseseră apartamente, clase pentru cursuri, ateliere de lucru şi biblioteci; lângă curţile exterioare existaseră şi alte clădiri, iar mai departe, sus pe colină, fuseseră cămine şi căsuţe pentru studenţi şi maeştri, ateliere de lucru pentru artişti şi constructori.

În tinereţe poetul Denios venise aici de la Urdile. Poate că studiase chiar în galeria în care stătusem noi aseară, pentru că aceea făcuse parte din Biblioteca Galvamand.

În decursul timpului, Norocul, zeul căruia noi îi spunem Cel Surd, îşi întorsese spatele spre gospodăriile Camm, Gelb şi Actamo. Pe măsură ce bogăţia şi bunăstarea le apuseseră, rivalitatea lor cu Galva devenise ranchiunoasă. Mânate în parte de pică şi invidie, deşi îl numiseră spirit public, convinseseră Sfatul să ceară universitatea şi biblioteca pentru oraş, luându-le de la Galvamand. Galva acceptaseră hotărârea Sfatului, deşi avertizaseră că locul străvechi era sacru şi că era posibil ca locul nou să nu fie la fel de binecuvântat. Oraşul construise clădiri noi pentru universitate jos, în apropierea portului. Aproape toată biblioteca măreaţă care fusese adunată aici de-a lungul

veacurilor fusese strămutată acolo. Le-am spus lui Gry şi Orrec ce-mi istorisise Lordul-căilor:

— Când au scos cărţile din Galvamand, Fântâna Oracolului din curtea din faţă a început să sece. Încet-încet, pe măsură ce cărţile au fost duse din casă, apa a încetat să mai curgă. Când n-a mai rămas niciuna, a secat de tot. Nu a mai curs de două sute de ani…

Noua universitate fusese inaugurată cu ceremonii şi festivaluri şi sosiseră elevi şi cărturari; totuşi, nu fusese niciodată la fel de faimoasă şi la fel de vizitată ca vechea Bibliotecă din Galvamand. Şi apoi, după două veacuri, veniseră locuitorii deşerturilor şi smulseseră pietrele, azvârliseră cărţile în canale şi în mare, le îngropaseră în noroi.

Orrec mi-a ascultat povestea, sprijinindu-şi capul în palme.

— Aici în Galvamand n-a mai rămas nimic? a întrebat Gry.

— Ceva cărţi, am răspuns fără tragere de inimă. Dar când apărarea oraşului a fost înfrântă, soldaţii alzi au venit direct aici, chiar înainte de a se duce la universitate. Căutând… Căutând locul acela în care credeau ei. Au rupt toată lemnăria casei şi au luat cărţile, mobilele… Au luat tot ce-au găsit.

Spuneam adevărul, dar simţeam că Gry era conştientă de faptul că nu era întregul adevăr.

— Aşa ceva e groaznic… groaznic, a rostit Orrec ridicându-se. Ştiu că alzii cred că scrierea este ceva rău… totuşi să distrugi… să iroseşti…

Era îndurerat şi tulburat mai presus de cuvinte. A străbătut odaia şi s-a oprit la ferestrele dinspre apus, de unde, peste acoperişurile lui Galvamand şi partea de jos a oraşului, se vedea albul Sul plutind pe ceţuri deasupra strâmtorii.

Gry s-a dus la Shetar şi i-a prins lesa de zgardă.

— Haide, mi s-a adresat cu voce blândă. Ea trebuie să facă mişcare.

— Îmi cer iertare, am spus şi am urmat-o, simţindu-mă iarăşi cuprinsă de disperare pentru că-l răscolisem în asemenea măsură pe Orrec.

Tot ce spusesem fusese greşit. Era o zi fără Ennu, fără nicio binecuvântare.

— Tu ai distrus cărţi?

— Nu. Dar îmi doresc...

— Ce bine ar fi dacă dorinţele ar fi cai! a zis Gry. Spune-mi, există vreun loc unde aş putea s-o las din lesă pe Shetar, ca să alerge? Nu va ataca dacă-i sunt în apropiere, dar aş avea mai puţine griji dacă aş lăsa-o într-un loc unde să nu fie oameni în preajmă.

— Parcul vechi, am spus şi am mers acolo.

Se află ceva mai sus de casă, spre răsărit, o vâlcea lată în coasta dealului, deasupra râului, în locul unde Digurile îl împart în patru canale. Copacii cresc deşi pe pantele parcului vechi. Alzii nu merg niciodată acolo; nu le plac arborii. Nimeni nu prea se duce acolo, cu excepţia copiilor care vânează iepuri sau prepeliţe, ca să facă rost de ceva carne pentru familiile lor.

I-am arătat lui Gry aşa-numita Fântână a lui Denios, lângă intrare, şi Shetar s-a adăpat pe îndelete din bazinul ei.

În jur nu era nici ţipenie şi Gry a slobozit leoaica din lesă. Shetar a pornit imediat în goană, dar nu s-a îndepărtat foarte mult şi a revenit întruna lângă noi. În mod limpede, nici ei nu-i plăceau prea mult copacii şi nu dorea să se aventureze în hăţişurile dese şi neîngrijite. A petrecut mult timp ascuţindu-şi ghearele pe trunchiul unui arbore, apoi pe al altuia şi a adulmecat pe îndelete urmele unui animal, împrejurul unui desiş foarte mare de rugi. Cel mai mult s-a îndepărtat de noi atunci când a urmărit un fluture care a făcut-o să sară şi să încerce să-l prindă, coborând pe o cărare abruptă şi întunecoasă. După ce dispăruse de ceva vreme, Gry a emis un strigăt scurt, ca un tors. Leoaica a reapărut într-o clipă, venind către noi din umbre în salturi lungi. Gry a atins-o pe cap, iar Shetar ne-a urmat când am

început să ne întoarcem, încet şi fără grabă, suind prin pădure.

— Ce dar minunat, am zis, să poţi chema animalele la tine.

— Depinde pentru ce-l foloseşti, a spus Gry. Cu siguranţă, a fost foarte folositor când am coborât din Tărâmurile de Sus şi a trebuit să ne câştigăm existenţa. Eu am dresat cai, în timp ce Orrec a învăţat. Mi-a plăcut munca aceea… Admir felul în care alzii îşi dresează caii. Pentru ei, a-ţi bate calul este mai rău decât a-ţi bate nevasta.

A pufnit încetişor.

— Cum ai rezistat să trăieşti atâta vreme în Asudar? N-ai fost… nu te-ai înfuriat pe ei?

— N-am avut motivul care să-mi stârnească furia pe care-l ai tu, a răspuns ea. A semănat cumva cu trăitul alături de animalele sălbatice – de cele carnivore. După canoanele noastre, ele sunt primejdioase şi lipsite de raţiune. Viaţa alături de ele nu-i uşoară. Mi-a părut rău pentru bărbaţii alzi.

Nu am spus nimic.

— Ei sunt ca armăsarii ori ca iepurii, a continuat ea, căzând pe gânduri. Nu există nicio clipă în care să nu fie neliniştiţi în privinţa unui mascul rival ori a unei femele care îşi face de cap. Nu sunt niciodată liberi. Îşi umplu lumea cu duşmani… în acelaşi timp însă, sunt bravi, îşi respectă cuvântul dat şi-şi cinstesc oaspeţii. Aidoma poporului meu din Tărâmurile de Sus. Mi-au plăcut destul de mult. N-am avut însă cum să le cunosc pe femei, deoarece jucam rolul unui bărbat şi trebuia să mă ţin departe de ele. Asta a fost obositor.

— Eu urăsc totul la ei, am rostit. N-am ce să fac…

— Bineînţeles că nu. Tot ce ne-ai povestit – cum ai putea să-i priveşti altfel decât cu ură?

— Nu vreau să-i privesc în niciun alt fel, am adăugat.

Nu cred că exista vreun moment în care Gry să nu audă spusele oamenilor, dar uneori alegea să le ignore. A continuat să meargă o vreme, după care s-a întors pe cărare şi mi-a surâs pe neaşteptate.

— Auzi, Memer? De ce nu vii cu noi la palat? Al doilea rândaş. Ai fi un băiat perfect. Pe mine m-ai păcălit fără doar şi poate. N-ai vrea? Este interesant. Gandul este un soi de rege şi câte ocazii ai în viaţă să întâlneşti un rege? Şi-l vei auzi pe Orrec – le va spune *Cosmogoniile.* Asta ar putea fi riscant, fiindcă ei sunt convinşi că Atth este singurul şi unicul zeu, totuşi Gandul i-a cerut ieri poemul ăsta.

M-am mulţumit să clatin din cap. Tânjeam să-l aud pe Orrec rostind poemul acela, însă nu în mijlocul alzilor. Nu aveam să mai scot o vorbă despre cât de mult îi uram, dar în niciun caz nu intenţionam să fiu politicoasă, supusă şi slugarnică faţă de ei.

Însă a doua zi după cină Gry a pomenit din nou ideea ei. În mod vădit, îl convinsese deja pe Orrec, deoarece el n-a obiectat şi, spre consternarea mea, n-a făcut-o nici Lordul-căilor. A întrebat doar cât de periculos credeau ei că putea fi. Când amândoi au declarat că se încredeau în legea ospitalităţii alzilor, el a zis doar:

— Ospitalitatea pe care mi-au arătat-o nu era de un fel pe care aş dori să-l cunoască Memer. Totuşi, este o ruşine ca poporul nostru şi al lor să cunoască atât de puţine unul despre altul, după atâţia ani. Pentru noi şi pentru ei, deopotrivă.

M-a privit gânditor şi a adăugat:

— Iar Memer învaţă iute.

Am dorit să protestez, să spun că refuzam să merg oriunde în preajma alzilor. Nu doream să învăţ nimic de la ei sau despre ei. Însă asta ar fi însemnat ignoranţă premeditată, ceva ce Lordul-căilor dispreţuia. Şi ar fi sunat de asemenea ca laşitate. Dacă Orrec şi Gry erau de acord să rişte şi să meargă împreună cu mine la palat, cum puteam refuza?

Ideea era cu atât mai înspăimântătoare cu cât mă gândeam mai mult la ea. În acelaşi timp însă, vorbele lui Orrec şi Gry despre palat şi despre alzi mă făcuseră curioasă. Totul era neschimbat în viaţa mea de atâta vreme, încât mă întrebasem dacă va fi întotdeauna la fel: gospodărie, piaţă, camerele pustii din Galvamand, odaia

secretă şi comorile de citit şi învăţat, ca şi partea ei întunecată şi stranie, acolo unde nu cutezam să merg; nimeni care să mă înveţe ceva nou, cu excepţia dragului meu lord, şi nimeni alături de care să fiu, cu excepţia lui, şi căruia să-i dăruiesc iubirea mea. Acum, prin sosirea a doi oameni, casa înviase. Străbunii erau treji şi ascultau – sufletele, umbrele şi păzitorii pervazului şi vetrei. Cel Care Priveşte în Ambele Părţi deschisese uşa. Ştiam asta. Ştiam că oaspeţii noştri veniseră pe poteca lui Ennu şi cu binecuvântarea lui Lero şi că dacă refuzam ce-mi ofereau ei însemna să refuz darul, şansa, schimbarea căii.

— Vrei să mergi, Memer? m-a întrebat Lordul-căilor.

Ştiam că dacă mă împotriveam, n-avea să insiste. Am ridicat din umeri, fără măcar să vorbesc, ca şi cum pentru mine n-ar fi contat defel dacă mă duceam sau nu.

El m-a privit cercetător. De ce era de acord să mă trimită printre duşmanii noştri? Şi atunci am înţeles motivul: pentru că eu puteam merge acolo unde el nu putea. Chiar dacă eram o laşă, puteam purta curajul lui. Îmi cerea să-mi joc rolul de moştenitoare a casei noastre.

— Da, voi merge, am răspuns.

În noaptea aceea, pentru prima dată în viaţa mea, l-am visat pe bărbatul care-mi era tată. Purta mantia albastră a soldaţilor. Avea părul ca al meu, o claie creaţă, cenuşiu-mohorâtă, prea fin ca să-l piepteni, lână de oaie. Nu i-am zărit chipul. Suia grăbit, zăngănind, peste ruine, ziduri dărâmate şi bolovani, care erau atât de numeroşi în oraşul nostru. Eu stăteam pe stradă şi-l priveam. Când a trecut pe lângă mine, s-a uitat drept în ochii mei. Nu i-am putut desluşi cu limpezime chipul, dar m-am gândit că nu era un chip de om, ci de leu. El şi-a întors după aceea privirea şi a trecut peste un zid năruit, grăbindu-se de parcă ar fi fost urmărit.

Capitolul 7

La următoarea sa plecare pentru a-i recita Gandului alzilor din Ansul, Orrec Caspro a fost însoţit de Chy, îmblânzitorul de lei, de leoaica Shetar şi de Mem, rândaşul.

Mem era speriat şi neliniştit. Ce se întâmpla dacă alzii îmi cereau să-l deşeuez pe Gânsăcel ori dacă încercau să vorbească despre ţesălat cu mine? Aveau să ştie pe dată că nu făceam deosebirea dintre chişiţă şi jaret. Nu te teme, mi-a spus Gry, ei sunt la fel ca Gudit, n-ar îngădui unui băiat străin să intre în grajdurile lor, unde stau caii preţuiţi. Oricum, avea să mă ţină lângă ea tot timpul cât urma să fim la Palat. În rolul lui Mem, nu trebuia decât să merg pe străzi alături de Gânsăcel, în felul în care o făceau grăjdarii, ca şi cum Orrec ar fi avut nevoie de ajutor în strunirea calului.

Aşa am şi făcut, simţindu-mă caraghioasă şi destul de speriată. Gânsăcel a fost o mângâiere pentru mine. Mergea liniştit şi potcoavele îi răsunau sonor şi regulat pe străzile noastre pietruite cu bolovani, capul mare i se ridica şi cobora lângă mine, urechile i se mişcau înainte şi înapoi; la răstimpuri, sufla aer pe nări. Ochiul lui mare şi negru avea o privire blândă. Era bătrân – mai vârstnic decât mine – şi călătorise prin toate Ţinuturile din Apus. Când Orrec îi spunea să meargă, o făcea cu o răbdare plină de nobleţe. Aş fi dorit să fiu ca el.

Am mers pe Strada Galva, suind colina puţin înaltă de la Podul Aurarilor, până la piaţa din faţa Casei Sfatului. Am privit clădirea aceea şi m-am simţit cuprinsă de mândrie. Este largă şi înaltă, construită din piatră cenuşiu-argintie, cu şiruri de ferestre delicate. Domul ei de aramă se ridică puţin deasupra tuturor acoperişurilor oraşului, tot aşa cum Sul pluteşte peste munţii mai scunzi. Trepte urcă de la piaţa mare până la terasa din faţa uşilor, acolo unde oamenii obişnuiau să ţină discursuri şi dezbateri, pe vremea când ne cârmuiam singuri. Lordul-căilor îmi povestise că terasa fusese astfel construită încât dacă stăteai în faţa

uşilor din mijloc şi vorbeai doar cu puţin mai tare decât de obicei, vocea îţi putea fi auzită în toată piaţa. Eu nu suisem însă niciodată treptele acelea; până atunci nici măcar nu călcasem în piaţă. Ea aparţinea alzilor, nu cetăţenilor din Ansul.

În mijlocul ei se înălţa cortul uriaş cu vârfuri roşii şi stindarde lungi şi stacojii, care fluturau pe stâlpi, aproape ascunzând Casa Sfatului.

Un ofiţer ne-a ieşit în întâmpinare când ne-am apropiat de intrarea în piaţă şi le-a poruncit străjerilor în mantii albastre să ne lase să trecem.

Dinspre grajdurile aflate în stânga pieţii s-au apropiat de noi câţiva bărbaţi. L-am ţinut pe Gânsăcel în timp ce Orrec a descălecat, apoi un ald vârstnic mi-a luat hăţul, după care a plescăit din limbă spre cal şi s-a îndepărtat cu el. Chy, îmblânzitorul de lei, a venit lângă mine, ţinând-o din scurt pe Shetar în lesă, şi l-am urmat pe Orrec peste paviment. În faţa cortului erau un covor, un scaun pliant şi un parasol pentru Orrec; pentru noi nu existau scaune, dar un băieţaş, o „prăsilă a asediului”, un sclav, i-a întins lui Chy un parasol din hârtie roşie. Am stat amândouă înapoia lui Orrec. Chy mi-a dat imediat parasolul să-l ţin deasupra noastră, după care a rămas cu braţele încrucişate într-o postură nobilă. Am înţeles că, pentru alzi, acest lucru era logic, căci m-ar fi considerat sclavul lui Chy sau al lui Orrec.

Sclavii alzilor de aici, de la Curtea lor, purtau robe sau tunici din pânză grosolană, dungată în gri şi alb sau gri-maroniu şi alb. Unii erau alzi, iar alţii erau din neamul meu. Toţi erau bărbaţi sau băieţi. Femeile erau ţinute altundeva, înăuntru, ascunse. Şi niciuna dintre ele n-ar fi fost aldă.

Curteni înzorzonaţi în fel şi chip au ieşit din cort, iar câţiva ofiţeri au apărut din barăcile pe care alzii le construiseră deasupra Canalului de Răsărit, îndărătul Casei Sfatului, acolo unde fuseseră cabinele noastre de vot. Când, în cele din urmă, Gandul a ieşit din cortul mare, toţi s-au ridicat în picioare. Era urmat de doi sclavi alzi; unul îi ţinea deasupra capului un parasol roşu uriaş, iar celălalt avea un evantai pentru eventualitatea în care Gandul trebuia să fie

răcorit. Era o zi blândă de primăvară, soarele era mai tot timpul acoperit de nori uşori, iar dinspre mare sufla o briză lină. Uitându-mă la sclavii cu obiectele lor prosteşti, m-am gândit cât de netoţi erau alzii – nu puteau să privească în jur şi să vadă că n-aveau nevoie de parasoluri, de evantaie sau de pălăriile cu boruri largi pe care le purtau curtenii? Nu vedeau că acesta nu era deşertul?

Imitând comportamentul sclavilor alzi, nu am privit direct spre Gandul Ioratth, ci doar am tras cu coada ochiului. Avea un chip masiv şi ridat, galben-pământiu, ca majoritatea alzilor, cu nas coroiat şi scurt şi ochi înguşti. Ochii spălăciţi ai alzilor mă scârbiseră întotdeauna şi le mulţumisem de multe ori strămoşilor fiindcă îmi îngăduiseră să am ochii negri ai poporului meu. Părul ca lâna de oaie al Gandului era scurt şi sur şi-i ieşea în bucle de sub pălărie; sprâncenele îi erau de asemenea creţe, iar o fâşie îngustă de barbă sură, tunsă scurt, îi urma îndeaproape linia maxilarului. Arăta dur şi obosit. L-a salutat pe Orrec cu un surâs care i-a luminat chipul şi cu un gest pe care nu-l mai văzusem niciodată la un ald, deschizându-şi mâinile de la inimă în semn de întâmpinare şi plecându-şi capul. Părea un semn de politeţe faţă de un egal. L-a numit pe Orrec: „Gândul Făurarilor”.

Cu toate acestea, am gândit, nu-l va lăsa sub acoperişul lui.

„Păgâni”, aşa ne spuneau. Un cuvânt pe care noi l-am învăţat de la ei. Dacă însemna ceva, atunci însemna oameni care nu ştiu ce este sfinţenia. Există asemenea oameni? „Păgân” este doar un cuvânt pentru cineva care cunoaşte o sfinţenie diferită de cea pe care o ştii tu. Alzii fuseseră aici de şaptesprezece ani şi tot nu învăţaseră că marea, pământul, pietrele din Ansul sunt sfinte, palpită de divinitate. M-am gândit că dacă existau cu adevărat păgâni, alzii erau aceia, nu noi. Aşa că am clocotit de indignare, fără să ascult ce spuneau bărbaţii, Ioratth şi Orrec, cei doi prinţi, tiranul şi poetul.

Orrec a început să recite, iar lăuta vocii sale mi-a deşteptat auzul; era însă un poem ald pe care-l ceruse

Gandul, una dintre epopeile lor interminabile despre războaie în deşert, şi nu voiam să-l aud.

Am privit printre curteni, căutându-l pe fiul Gandului, pe Iddor, cel care o necăjise pe Shetar. A fost destul de uşor să-l identific. Purta o sumedenie de găteli, pene şi panglici din ţesături aurite la pălăria lui extravagantă. Semăna bine cu tatăl său, dar era mai înalt şi mai arătos, deşi cu pielea foarte deschisă la culoare. Se foia întruna, vorbea mereu cu un tovarăş, nu avea astâmpăr, gesticula şi-şi mişca trupul. Gandul bătrân era neclintit, concentrat asupra istoriei, mantia din in îi părea sculptată în piatră, iar mâinile scurte şi aspre aveau degetele răşchirate pe coapse. Iar cei mai mulţi dintre ofiţerii săi ascultau la fel de atenţi, sorbind vorbele lui Orrec. Vocea lui cânta plină de pasiune şi, fără să vreau, am început să aud povestea.

Când s-a oprit, după o scenă tragică de trădare şi împăcare, toţi ascultătorii au aplaudat prin lovirea palmelor laolaltă. Gandul i-a poruncit unui sclav să-i aducă apă într-un pahar. („După aceea îl vor sparge”, mi-a murmurat Chy.) Au fost oferite platouri cu dulciuri, dar nu şi lui Chy şi mie. Ioratth s-a aplecat în faţă, întinzându-i o bucăţică lui Shetar. Chy a condus-o înainte. Leoaica s-a aşezat, a mirosit politicos bomboana şi şi-a ferit privirea. Gandul a râs. Avea un râs plăcut, care-i încreţea toată faţa.

— Aceasta nu-i mâncare pentru un leu, aşa este, lady Shetar? a rostit el. Să trimit după carne?

Nu i-a răspuns Orrec, ci Chy, morocănos şi scurt:

— Mai bine nu, domnule.

Gandul n-a fost jignit.

— O ţii la regim, aşa-i? Da, da. O să-şi mai facă plecăciunea?

N-am putut vedea dacă Chy s-a mişcat ori a făcut ceva, dar leoaica s-a ridicat şi s-a întins ca o pisică în faţa Gandului. Pe când bărbatul râdea, ea a privit în jur după biluţa de măduvă care-i era răsplata şi Chy i-a strecurat-o în bot.

Iddor înaintase şi acum i s-a adresat lui Orrec:

— Cât ai plătit pe ea?

— Am căpătat-o pentru un cântec, Gand Iddor, a răspuns Orrec.

A vorbit fără să se ridice; îşi acorda lira, un pretext pentru a nu se scula. Iddor s-a strâmbat. Orrec a înălţat ochii de la instrument şi a zis:

— Mai exact, pentru o poveste. Nomazii care o aveau pe ea, un pui pe atunci, şi pe mama ei voiau să audă întreaga poveste *Daredar,* astfel ca să poată înfăţişa cât mai mult în reprezentaţiile lor. Am spus-o trei nopţi, cât durează istorisirea ei, iar pentru asta am fost răsplătit cu puiul leoaicei. Toţi am fost cât se poate de mulţumiţi.

— De unde ştiai povestea? Cum ai învăţat cântecele noastre?

— Ajunge să aud o poveste sau un cântec şi sunt ale mele, a explicat Orrec. Acesta îmi este darul.

— Acesta şi făurirea de cântece, a completat Ioratth.

Orrec a plecat capul.

— Dar unde le-ai auzit? a insistat fiul Gandului. Unde ai auzit *Daredar?*

— Am călătorit în Asudar de miazănoapte, Gand Iddor. Peste tot, oamenii mi-au dăruit cântecele şi poveştile lor, istorisind şi cântând, împărtăşindu-mi bogăţiile lor. Ei n-au cerut plată, nici pui de lei, nici măcar un bănuţ de aramă – doar un cântec nou sau repovestirea unei istorii vechi. Cei mai săraci oameni ai deşertului sunt nobil de generoşi în cuvinte şi în inimă.

— Adevărat, adevărat, a încuviinţat Gandul bătrân.

— Ai citit cântecele noastre? Le-ai pus în cărţi?

Iddor a scuipat cuvintele „citit” şi „cărţi” de parcă ar fi fost nişte rahaţi în gura lui.

— Prinţe, printre oamenii lui Atth, eu trăiesc după legea lui Atth.

Orrec a vorbit nu numai cu demnitate, dar şi cu pasiune, un bărbat a cărui onoare fusese provocată şi care răspundea la provocare.

Iddor s-a întors cu spatele, intimidat fie de răspunsul direct, fie de privirea încruntată a tatălui său. S-a adresat totuşi unuia dintre tovarăşii lui:

— Este un bărbat, aşadar, cel care cântă la arcuşul acela? Crezusem că era o femeie.

Printre alzi, doar femeile cântă la instrumentele muzicale curbate cu strune şi doar bărbaţii la fluiere şi corni – aşa mi-a explicat Gry mai târziu. Tot ce am înţeles atunci a fost că Iddor dorea să-l insulte pe Orrec sau să-şi sfideze tatăl, iar jignirea lui Orrec era un mod de a face asta.

— După ce-ţi vei reveni în puteri, Făurarule, ne-ar plăcea să te auzim rostind versuri făurite chiar de tine, a spus Ioratth, dacă ne vei ierta şi ilumina necunoaşterea poeziei din apus.

M-a surprins faptul că Gandul vorbea atât de ceremonios şi alambicat. Era un soldat bătrân, nu încăpea îndoială în privinţa aceasta, însă toate cuvintele îi erau măsurate, ba chiar înflorite, cu vorbe arhaice şi întorsături de frază plăcute auzului. Era felul în care te-ai fi aşteptat să vorbească un popor care se ferise de scriere şi a cărui artă a cuvintelor era doar orală. Până acum nu auzisem vreun ald spunând ceva, ci doar strigând porunci.

Orrec era destul de iscusit să răspundă pe măsură când intra fie în schimburi de politeţuri, fie în dueluri verbale. Mai devreme, recitând din epopeea *Daredar,* îşi abandonase accentul de miazănoapte şi vorbise ca un ald, înmuind consoanele dure şi prelungind vocalele. Răspunzându-i acum Gandului, a păstrat moliciunea aceea.

— Gandule, i-a zis, eu sunt ultimul şi cel mai neînsemnat din viţa aceea de făurari, iar inima nu-mi îngăduie să mă pun mai presus de oameni cu mult mai măreţi. Oare tu şi Curtea ta îmi veţi îngădui să recit, mai degrabă decât propriile-mi versuri, un poem al lui Denios, iubitul Făurar de Urdile?

Gandul a încuviinţat. Orrec şi-a terminat de înstrunat lira, explicând în tot acel timp că poemul nu era cântat, însă că sunetul instrumentului slujea pentru a despărţi poezia de toate cuvintele spuse înainte şi după ea şi, de asemenea, pentru a spune, uneori, ceea ce cuvintele nu puteau. După care şi-a plecat capul spre liră şi a atins strunele. Notele erau răsunătoare, clare, pătimaşe. Ultima

strună a amuţit, iar el a rostit primele cuvinte ale celui dintâi cânt al *Transformărilor.*

Nimeni nu s-a clintit până n-a terminat. Şi au tăcut toţi un moment prelung după aceea, la fel cum tăcuse mulţimea din piaţă. Apoi au început să aplaude în semn de cinstire, însă Gandul a ridicat mâna cu un gest brusc.

— Nu, a rostit el. Încă o dată, Făurarule! Dacă doreşti, mai deapănă-ne o dată această minune!

Orrec a părut puţin luat prin surprindere, dar a surâs şi a plecat capul spre liră.

Înainte să fi atins strunele, un bărbat a vorbit cu glas puternic. Nu era Iddor, ci unul care stătea în apropierea sa, în liota lui: avea o robă roşie cu negru şi un acoperământ roşu de cap, care cobora drept în jos, aidoma unei cutii, de la pălăria roşie, înaltă, până pe umeri, ascunzându-i capul şi arătându-i doar faţa. Barba îi fusese pârlită, lăsând bucle arse în lungul bărbiei. Purta un toiag negru, lung şi greu, şi o sabie scurtă.

— Fiu al Soarelui, a rostit el, oare o singură dată nu este îndeajuns şi prea mult ca să auzim această blasfemie?

— Preot, mi-a şoptit Chy.

Ştiam că era un preot, deşi pe ei nu-i vedeam prea des. „Potcapuri-roşii”, aşa le spuneam şi speram să nu-i zărim niciodată, fiindcă potcapurile-roşii îi lapidau sau îngropau de vii pe cetăţeni în pământul noroios.

Ioratth se întoarse să-l privească pe preot. Fusese precum întoarcerea capului unui şoim, o încruntătură iute, „cum cutezi?” A vorbit totuşi cu blândeţe:

— Mult Binecuvântatule de Atth, urechile mele sunt năroade. N-am auzit nicio blasfemie. Te rog a-mi destupa înţelegerea.

Bărbatul cu acoperământ roşu de cap a vorbit cu multă încredere în sine:

— Gandule Ioratth, acestea sunt vorbe păcătoase. În ele nu există nici cunoaşterea lui Atth, nici credinţa în revelaţiile sfinţilor săi interpreţi. Totul nu este decât adorare oarbă a demonilor şi zeilor calpi, vorbe despre simple fapte lumeşti şi laude aduse femeilor.

— Da, da, a spus Ioratth încuviinţând, fără să contrazică, dar fără să pară zguduit de acuzaţiile acelea. Este adevărat că poeţii păgâni nu-l cunosc pe Atth şi pe Arşii săi. Ei văd neclar şi greşit, totuşi să nu le spunem orbi. S-ar putea ca focul revelaţiei să ajungă la ei. Până atunci însă ne opreşti pe noi, care am fost siliţi să ne părăsim soţiile cu mulţi ani în urmă, până şi să auzim un cuvânt despre femei? Voi Binecuvântaţii, Arşii-de-Foc, sunteţi mai presus de pângărire, dar noi suntem simpli soldaţi. A auzi nu înseamnă a avea, totuşi aduce măcar puţină alinare.

A rostit toate cuvintele acelea cu chip perfect solemn, dar unii dintre cei aflaţi în jurul lui au început să surâdă larg.

Bărbatul cu acoperământ de cap a început să replice, însă Gandul s-a ridicat brusc.

— În semn de respect pentru puritatea sfântă a Arşilor-de-Foc, a zis el, nu-i voi cere Binecuvântatului Rudde sau fraţilor săi să mai zăbovească şi să asculte cuvinte ce le rănesc urechile. Şi orice alt bărbat care nu doreşte să audă cântecele poetului păgân poate să plece. Întrucât blestemat este doar cel care aude blestemul, aşa cum se spune, însă cei care au urechi năroade, ca mine, pot rămâne şi asculta în siguranţă. Făurarule, iartă-ne vrajbele şi lipsa de curtenie.

S-a aşezat din nou. Iddor, potcapurile-roşii – erau patru – şi restul grupului lui Iddor au revenit în cortul mare, discutând zgomotoşi între ei, nemulţumiţi. Un bărbat care stătea în preajma lui Ioratth s-a furişat de asemenea pe cât de neobservat a putut, părând tulburat şi nefericit. Ceilalţi au rămas. Iar Orrec a ciupit lira şi a rostit din nou începutul *Transformărilor.*

De data aceasta, Gandul şi-a lăsat oamenii să aplaude după ce a terminat. A poruncit ca lui Orrec să-i mai fie adus un pahar cu apă. („O avere în cristal”, mi-a şuierat Chy), după care a cerut suitei sale să plece, spunând că dorea să stea de vorbă cu poetul „sub frunzele palmierului”, ceea ce însemna în mod evident între patru ochi.

Doi străjeri au rămas în picioare la intrarea cortului, dar ofiţerii şi curtenii au revenit în cortul mare sau în barăcile cazărmii, pe când Chy şi cu mine am fost îndepărtaţi de sclavul cu evantai. Ne-am îndreptat către latura cu grajduri a pieţei, urmând câţiva bărbaţi care, abia acum mi-am dat seama, veniseră din grajduri sau din altă parte ca să asculte poeziile şi rămăseseră tot timpul discret la marginea grupului. Unii erau ostaşi, alţii grăjdari, iar doi erau băietani. Pe cei mai mulţi îi interesa Shetar. Doreau să se apropie de ea mai mult decât le-ar fi îngăduit Chy. Au încercat să lege conversaţii, punând întrebările obişnuite – cum se numea, de unde o aveam, ce mânca, dacă omorâse pe cineva. Răspunsurile lui Chy erau scurte şi arogante, aşa cum s-ar fi cuvenit din partea unui îmblânzitor de lei.

— El este sclavul tău? a întrebat un flăcău.

Nu mi-am dat seama că vorbea despre mine, până ce Chy a răspuns:

— Ucenic de grăjdar.

Flăcăul a mers alături de mine, iar când am ajuns la umbra zidului şi m-am aşezat pe caldarâm, s-a aşezat şi el. M-a privit de câteva ori şi în cele din urmă a spus:

— Eşti un ald.

Am clătinat din cap.

— Tatăl tău era ald, a urmat el cu o privire şireată.

Ce rost ar fi avut să neg, cu părul şi cu faţa mea? Am ridicat din umeri.

— Locuieşti aici? În oraş?

Am încuviinţat în tăcere.

— Cunoşti vreo fată?

Am simţit cum inima mi s-a ridicat în gât. Nu mă puteam gândi decât că el îşi dăduse seama că eram fată şi că avea să înceapă să strige despre pângărire, profanare, blasfemie…

— Eu am venit aici din Dur anul trecut, cu tata, a rostit el pe un ton jalnic, după care a tăcut o vreme.

Aruncându-i pe furiş o privire mai lungă, am văzut că era mai degrabă un băiat decât un bărbat; nu părea să aibă decât cincisprezece, cel mult şaisprezece ani. Nu purta

mantia albastră, ci o tunică având un nod albastru pe umăr. Umbla desculţ şi avea oase mari, piele deschisă la culoare, chip blajin şi coşuri în jurul gurii. Smocul lui de „oaie creaţă” era gălbui. A oftat.

— Toate fetele din Ansul ne urăsc, a spus. Mă gândisem că poate ai vreo soră.

Am clătinat din cap.

— Cum te cheamă?

— Mem.

— Uite care-i treaba, Mem, dacă cunoşti ceva fete care, înţelegi tu, vor să fie o vreme cu nişte bărbaţi, eu am ceva bani. Pentru tine, vreau să zic.

Era lipsit de farmec, detestabil şi demn de milă. Nici măcar nu avea speranţă în glas. Nu i-am răspuns nimic. În ciuda fricii şi a dispreţului, îmi stârnea râsul – nu ştiu din ce motiv – tocmai prin neruşinarea lui. Era ca un câine. De fapt, nu-l puteam urî.

A continuat să vorbească despre fete, povestindu-şi pur şi simplu visurile, cred, după care a început să spună unele lucruri care m-au făcut să simt că mă înroşesc la faţă şi mă foiesc. Am rostit cu voce inexpresivă:

— Nu cunosc nicio fată.

Asta l-a amuţit pentru o vreme. A suspinat, s-a scărpinat între picioare şi, în cele din urmă, a continuat:

— Urăsc locul ăsta. Vreau să mă-ntorc acasă.

„Atunci, du-te!” am vrut să-i strig. Am rostit însă doar:

— Hm.

M-a privit din nou, cu atâta atenţie, încât m-a speriat iarăşi teribil.

— Nu ieşi niciodată cu băieţii? m-a întrebat.

Am clătinat din cap.

— Nici eu, a spus cu glasul lui trist şi monoton, care nu era defel mai gros decât al meu. Unii o fac.

Ideea aceea a părut să-l deprime în asemenea măsură, încât o vreme n-a mai spus nimic. Apoi a zis:

— Tata m-ar omorî.

Am aprobat din cap.

Am rămas tăcuţi. Shetar mergea încolo şi-ncoace prin piaţă, însoţită de Chy. Aş fi vrut să fiu alături de ei, dar m-am gândit că ar părea straniu dacă un ucenic de grăjdar s-ar plimba alături de leoaică şi de îmblânzitorul de lei.

— Ce fac băieţii pe-aici? a întrebat aldul.

Am ridicat din umeri. Ce făceau băieţii? În cea mai mare parte, căutau hrană şi lemne de foc, ca toţi ceilalţi din oraşul meu, cu excepţia alzilor.

— Joacă ţurca, am răspuns în cele din urmă.

A părut încă şi mai abătut. În mod vădit nu era dintre cei cărora le plăceau jocurile.

— Ce mi se pare foarte ciudat aici, a comentat el, este că sunt femei peste tot. Pe-afară, prin locuri deschise. Femei peste tot, dar nu poţi... Ele nu...

— În Asudar nu există femei? am întrebat, jucând rolul unui prostănac.

— Ba cum să nu fie? Atât doar că ele nu sunt pe-afară, peste tot, mi-a răspuns pe un ton ofensat, acuzator. Nu sunt mereu la tot pasul, să le poţi vedea întruna. Femeile noastre nu ies să se împăuneze pe stradă. Ele stau acasă, acolo unde le este locul.

M-am gândit atunci la mama mea, pe stradă, încercând să ajungă acasă.

O furie uriaşă, încinsă, mi-a suit prin trup, iar dacă aş fi rostit ceva atunci, ar fi fost un blestem sau l-aş fi scuipat în faţă; dar n-am spus nimic, şi mânia a pierit încet, transformându-se într-o greaţă rece şi găunoasă. Mi-am înghiţit saliva şi mi-am impus să fiu calmă.

— Mekke zice că există târfe ale templelor, a adăugat băiatul. Că oricine poate să meargă acolo. Atât doar că templele au fost închise, bineînţeles. Aşa că ele o fac în secret undeva. Totuşi, mai există. Ele o fac cu oricine. Cunoşti ceva despre asta?

Am clătinat din cap.

El a oftat.

Cu foarte multă grijă, m-am sculat în picioare. Trebuia neapărat să mă mişc, dar s-o fac cât mai încet.

— Pe mine mă cheamă Simme, s-a prezentat, ridicând spre mine ochii mijiţi în surâs, ca un copil.

Am încuviinţat din cap. M-am îndepărtat încet – spre Shetar şi Chy, fiindcă nu ştiam alt loc către care să merg. Sângele îmi cânta în urechi.

Chy m-a privit şi a spus:

— Cred că Gandul aproape c-a terminat de vorbit. Du-te la grajduri şi cere-le să scoată calul Făurarului. Spune că vrei să-l plimbi. Ai înţeles?

Am aprobat şi am intrat în curtea mare a grajdurilor. Dintr-un motiv necunoscut, nu-mi mai era teamă de bărbaţii de acolo. Am întrebat de calul Făurarului şi m-au dus la boxa Gânsăcelului, care morfolea ovăz.

— Înşeuaţi-l şi scoateţi-l, am rostit de parcă ei ar fi fost sclavi, iar eu stăpân.

Bătrânul care mi-l luase la venire a plecat să-mi îndeplinească ordinul. Am stat cu mâinile la spate, privind caii frumoşi din şirul lung de boxe. Când bătrânul l-a scos pe Gânsăcel, i-am luat căpăstrul fără ezitare.

— Are vreo nouăsprezece-douăzeci de ani, nu?

— Mai mult, am rostit cu aceeaşi siguranţă.

— Prăsilă bună, a spus bătrânul şi s-a ridicat pe vârfuri pentru a despărţi bucla de pe fruntea Gânsăcelului cu degete groase şi murdare, dar blânde. Îmi plac caii mari, a adăugat el.

Am dat scurt din cap în semn de aprobare şi m-am îndepărtat cu Gânsăcelul. Chy şi Shetar erau la intrarea în curtea grajdurilor, iar Orrec venea spre noi. I-am sprijinit piciorul ca să încalece şi am pornit fără grabă spre casă. Când am trecut prin poarta Pieţii Sfatului, pe lângă străjerii alzi în pelerine albastre, am fost brusc copleşită de lacrimi, care mi-au ţâşnit fierbinţi din ochi, iar gura mi-a tremurat şi a zvâcnit. Am continuat să merg, văzându-mi prin lacrimi oraşul frumos, muntele îndepărtat de după strâmtoare şi cerul măturat de nori, până când plânsetul tăcut a încetat.

Capitolul 8

În seara aceea, Ista a gătit una dintre mâncărurile ei speciale, pe care noi o numim uffu: plăcinte umplute cu carne tocată de miel sau ied, cartofi, verdeţuri şi mirodenii, prăjite în ulei încins. Erau crocante, pline de grăsime şi delicioase. Ista le era recunoscătoare lui Orrec şi Gry, nu numai pentru că asiguraseră carnea – de fapt, împărţeam toţi cina lui Shetar –, ci şi pentru că erau oaspeţii noştri şi readuceau casei onoarea şi demnitatea prin prezenţa lor, oferindu-i în acelaşi timp ei însăşi oameni noi pentru care să gătească. Ei au complimentat uffu, dar ea a ridicat din umeri şi a mormăit, criticându-le fiindcă erau tari. Nu poţi face rost de un ulei ca lumea, a spus, aşa cum aveam pe timpuri.

După cină, Lordul-căilor i-a luat pe oaspeţii noştri şi pe mine în galeria din spate şi am stat din nou de vorbă acolo. Trei dintre noi erau foarte curioşi să ştie ce-i spusese Gandul Ioratth lui Orrec sub frunzele palmierului. Iar Orrec era pregătit să ne povestească. Avea într-adevăr noutăţi.

Dorid, Gandul Ganzilor, mare preot şi rege al lui Asudar şi comandant al armatelor alde de aproape treizeci de ani, murise. Cu o lună în urmă suferise un atac de apoplexie în palatul său din oraşul Medron din deşert. La domnie îi succedase Acray, despre care se spunea că i-ar fi fost nepot. Întrucât regii lui Asudar sunt mari preoţi, iar preoţii lui Atth sunt celibatari, un rege nu putea să aibă un fiu oficial, ci doar nepoţi. Alţi nepoţi sau pretendenţi la tron contestaseră succesiunea lui Acray şi fuseseră ucişi în urma unor răzmeriţe sau în culise. Medron cunoscuse o perioadă de tulburări, dar de acum Acray prinsese ferm frâiele puterii ca Gand al Ganzilor întregului Asudar.

Iar situaţia aceasta era în chip vădit pe placul Gandului Ioratth. Din spusele sale, Orrec înţelesese că noul rege-preot era mai puţin preot şi mai mult rege decât fusese Dorid. Facţiunile din palat care încercaseră să-l ţină pe Acray departe de tron erau, ca şi Dorid, discipoli ai cultului

celor O Mie de Bărbaţi Adevăraţi – cei care declaraseră războiul Binelui împotriva Răului, îmboldind cotropirea păgânilor din Ansul, pentru a găsi şi distruge Gura Nopţii.

Se părea că discipolii lui Acray nu puneau prea mult temei pe realitatea Gurii Nopţii, mai ales pentru că armata invadatoare nu fusese în stare s-o găsească. Ei considerau că ocuparea lui Ansul, deşi adusese bogăţii şi splendoare în Medron, secătuia resursele armatei şi, în acelaşi timp, avea o spiritualitate îndoielnică. Asta pentru că alzii erau o rasă aparte, locuind în deşertul lor, fiind singurii iubiţi de zeul lor unic. Alzii se ţinuseră mereu departe de necurăţenia necredincioşilor. Continuarea traiului printre păgâni însemna riscarea sufletelor.

Ce ar fi trebuit să facă atunci alzii din Ansul?

Povestindu-i toate acestea lui Orrec, Ioratth vorbise remarcabil de deschis. Aşa cum vedea el situaţia, întrebarea era ce i-ar fi plăcut mai mult lui Atth: ca noul Gand al Ganzilor să-şi recheme soldaţii acasă, în Asudar, cu toate prăzile pe care le puteau aduce, ori să trimită oameni care să colonizeze permanent Ansul?

— Cam aşa s-a exprimat, a spus Orrec. În mod evident, noul rege îl întrebase pe Ioratth care era părerea sa, ca ald care trăise atâţia ani aici, printre păgâni. La rândul său, Ioratth mă vede ca pe un observator dezinteresat, imparţial. De ce însă mă consideră aşa? Şi de ce mi-a destăinuit mie blestematele lui de indecizii? Eu însumi sunt un păgân!

— Pentru că tu eşti un făurar, a zis Lordul-căilor. Prin urmare, pentru alzi eşti un rostitor-al-adevărului şi un profet.

— Poate că n-are cui vorbi, a presupus Gry. Şi tu, indiferent dacă eşti sau nu profet, eşti cu siguranţă un ascultător bun.

— Un ascultător tăcut, a completat Orrec cu uşoară amărăciune. Ce pot răspunde eu la toate astea?

— Nu ştiu ce poţi să-i spui lui Ioratth, a zis Lordul-căilor. Te-aş putea ajuta doar să cunoşti puţinul pe care-l cunosc eu despre el. În primul rând, a luat ca sclavă şi concubină o

femeie din Ansul, dar se zvoneşte că o tratează onorabil. Ea se numeşte Tirio Actamo şi este fiica unei familii de vază. O cunoşteam dinainte de invazie. Era o fată frumoasă, inteligentă, spirituală. Tot ce ştiu despre ea acum sunt bârfe ale slujnicelor, care mi-au fost aduse de alţii, însă, potrivit lor, Ioratth o cinsteşte ca pe o soţie şi ea are influenţă mare asupra lui.

— Mi-aş dori să pot sta de vorbă cu ea! a spus Gry.

— Şi eu mi-aş dori, a recunoscut Lordul-căilor şi vocea i-a fost seacă şi melancolică în acelaşi timp. După un răgaz, a continuat: Iddor o urăște pe Tirio Actamo. Se mai spune că el îşi urăşte şi tatăl.

— Îl ia în zeflemea şi îl sfidează, a aprobat Orrec, însă pare să-l asculte.

Lordul-căilor a tăcut o vreme, apoi s-a ridicat, s-a dus spre firida zeului şi a rămas în faţa ei.

— Binecuvântate spirite ale casei, a murmurat el, ajutaţi-mă să vorbesc cinstit.

A plecat capul şi a atins pervazul tocit al firidei, a mai zăbovit o clipă şi a revenit la noi. A început să vorbească stând în picioare:

— Iddor şi preoţii lui au fost cei care i-au condus pe soldaţi aici ca să găsească Gura Nopţii. I-au schingiuit pe cei din casă pentru a-i sili să dezvăluie intrarea spre grota, canalul sau orice poate fi Gura Nopţii. Unii au murit în urma torturilor. Alzii m-au ţinut în viaţă. Nutreau… – s-a oprit pentru o clipă, iar apoi a continuat – nutreau speranţele cele mai mari în privinţa mea, întrucât mă socoteau un vrăjitor. Un preot, potrivit rangurilor lor, dar un preot al anti-zeului. Eu însă nu le-am putut dezvălui ceea ce doreau să ştie. Ennu şi-a lăsat palma pe gura mea şi nu mi-a permis să mint. Sampa mi-a oprit limba şi nu mi-a îngăduit să rostesc adevărul. Toate sufletele lui Galvamand au venit în jurul meu. Preoţii au ştiut-o. Le era teamă de mine, chiar în timp ce… De fapt, nu se temeau de mine, ci de sfinţenia care intrase în mine, de adunarea sufletelor în jurul meu, de binecuvântarea zeilor şi spiritelor casei mele, oraşului meu, ţării mele. După o vreme, preoţii n-au mai vrut să aibă de-a

face cu mine, aşa că însuşi Iddor m-a interogat. Cred că şi el se temea de mine, dar se fălea în acelaşi timp cu bravura sa, deoarece mă credea un mare vrăjitor şi totuşi îmi putea face orice ar fi dorit. I-am adeverit propria-i putere, fiind o jucărie pentru cruzimea sa. A trebuit să-l ascult. El a vorbit şi a vorbit, explicându-mi mereu, repetându-mi întruna cum demonul care mă poseda va ieşi în cele din urmă şi-i va spune unde este Gura Nopţii. Când demonul va ieşi şi va glăsui, mie îmi va fi îngăduit să mor. Tot răul va muri. Dreptatea va conduce pământul, iar el, Iddor, va sta lângă tronul Regelui Regilor, arzând în glorie. A vorbit şi a vorbit. Am încercat să-l mint şi am încercat să-i spun adevărul. Dar ei n-au vrut să mă lase.

Nu se aşezase cât timp vorbise, iar acum a revenit la firida zeului, şi-a pus palmele pe pervazul ei şi a rămas acolo în tăcere pentru un răstimp. L-am auzit murmurând binecuvântări pentru Ennu şi zeii casei. După aceea, s-a întors iarăşi către noi.

— În tot acel timp cât Iddor m-a ţinut prizonier, nu i-am zărit niciodată tatăl. Ioratth se ţinea departe de celulele prizonierilor şi nu juca niciun rol în vânătoarea de vrăjitoare. Iddor mi s-a plâns permanent de tatăl lui, l-a măscărit, spunând că era lipsit de evlavie, că dispreţuia preoţii şi profeţiile şi că ignorase porunca Gandului Ganzilor de a găsi Gura Nopţii. „Eu îmi ascult zeul şi regele, pe când el n-o face”, a zis. Dar, în cele din urmă, indiferent dacă din ordinul lui Ioratth sau nu, am fost lăsat să plec. Vânătoarea de grote şi demoni s-a stins. La răstimpuri, Iddor sau preoţii ne mai trezeau spaima în suflete, găsind o carte pe care s-o distrugă ori un cărturar pe care să-l schingiuiască. Ioratth le îngăduia s-o facă, poate pentru a-l mulţumi pe Gandul Ganzilor că nu încetase căutarea. Trebuia să fie cu multă luare aminte, deoarece fiul lui făcea parte din clica regelui, dar nu şi el. Acum însă se pare că Ioratth are un rege dintre cei asemenea lui, iar puterea de care au avut parte Iddor şi preoţii va scădea. Acesta poate fi un moment primejdios.

S-a aşezat iarăşi alături de noi. Deşi vorbise cu durere, nu părea tulburat, ci doar grav şi obosit; iar când ne-a

privit, pe chip i-a apărut blândeţea, ca şi cum, întors dintr-o călătorie, văzuse oameni pe care-i iubea.

— Primejdios, pentru că... s-a mirat Gry, iar Orrec i-a terminat jumătatea de întrebare:

— Pentru că Iddor, văzând că facţiunea sa pierde teren, ar putea încerca să preia puterea?

Lordul-căilor a încuviinţat din cap.

— Mă întreb de partea cui vor fi soldaţii alzi în privinţa aceasta, a zis el. Neîndoios, ei doresc să revină acasă, în Asudar, dar, în acelaşi timp, îşi respectă preoţii. Dacă Iddor îşi sfidează tatăl, iar preoţii sunt de partea lui Iddor, pe care dintre ei îl vor asculta soldaţii?

— Am putea trage cu urechea în palat, a propus Gry.

M-a privit, deşi nu ştiam din ce motiv.

— Există şi un alt element de pericol, de speranţă sau ambele, a continuat Lordul-căilor, despre care vă voi spune, cerându-vă să păstraţi tăcerea în privinţa lui. Există un grup de oameni care speră să ridice Ansul împotriva alzilor. Un grup care a pregătit de multă vreme planuri pentru rebeliune. Ştiu despre el numai prin intermediul prietenilor. Eu nu particip la întocmirea planurilor sale, nu cunosc nici măcar cât de puternic este grupul. Dar există. Un asemenea grup ar putea încerca să acţioneze, dacă va vedea o luptă pentru putere în palat.

Acum ştiam, în cele din urmă, de ce venea Desac să vorbească şi de ce eram întotdeauna trimisă altundeva când el se întâlnea cu Lordul-căilor. M-am simţit străbătută de un val de mânie. De ce nu mi se îngăduise să ascult discuţiile despre rebeliune, despre răzmeriţă împotriva alzilor, despre luptă şi alungarea lor? Oare Desac credea că m-aş fi temut? Sau că aş fi pălăvrăgit despre asta, ca un copil? Credea oare că, pentru că aveam păr de oaie creaţă, mi-aş fi trădat poporul?

Gry a dorit să afle mai multe despre acel grup, dar Lordul-căilor n-a fost în stare ori n-a vrut să vorbească despre el. Orrec a tăcut, căzut pe gânduri, şi, în cele din urmă, a întrebat:

— Câţi alzi sunt în Ansul – în oraş? O mie, două mii?

— Peste două mii, a răspuns Lordul-căilor.
— Numărul vostru îi depăşeşte cu mult.
— Sunt însă înarmaţi şi disciplinaţi, a observat Gry.
— Soldaţi instruiţi, a încuviinţat Orrec. Asta le oferă un avantaj… Şi totuşi… Toţi anii aceştia…
În clipa aceea am izbucnit:
— Noi am luptat! Ne-am luptat cu ei pe toate străzile, i-am ţinut la depărtare vreme de un an – până au trimis o armată de două ori mai mare – şi atunci au ucis şi au ucis… Ista mi-a spus că în zilele de după căderea oraşului canalele erau atât de ticsite de morţi, încât apa nu mai putea curge…
— Memer, ştiu că poporul tău a fost cotropit şi înfrânt, a rostit Orrec. Nu am dorit să-i pun curajul sub semnul întrebării.
— Dar noi nu suntem războinici, a admis Lordul-căilor.
— Pe Adirra şi Marra! am protestat.
Privirea lui s-a oprit pentru o clipă asupra mea.
— N-am spus că n-am fi putut avea eroi, a urmat el. Dar vreme de veacuri ne-am rezolvat problemele prin discuţii, dezbateri, negocieri, votări. Vrajbele noastre au fost lămurite cu vorbele, nu cu spadele. Noi nu aveam obişnuinţa brutalităţii… Iar armatele alde păreau nesfârşite. Cât aveau oare să mai distrugă? Ne-am pierdut curajul. Am fost un popor schilodit.
Şi-a ridicat mâinile frânte. Chipul îi era ciudat, parcă deformat; ochii îi păreau foarte negri.
— Aşa cum ai spus, Orrec, ei au avantajul, a urmat el. Având un rege, un zeu, o credinţă, pot acţiona unitar. Sunt puternici. Totuşi, unitatea poate fi scindată. Puterea noastră îmbrăţişează mulţimea. Acesta este pământul nostru sfânt. Noi trăim aici cu zeii şi spiritele lui, printre ele, iar ele printre noi. Îndurăm împreună cu ele. Am fost răniţi, slăbiţi, înrobiţi. Dar vom fi distruşi numai dacă ei ne distrug cunoaşterea.
După două zile, când am mers din nou în Piaţa Sfatului, am aflat de ce Gry îmi aruncase privirea aceea când spusese „Am putea trage cu urechea”. Ea dorea ca Mem,

ucenicul de grăjdar, să stea de vorbă cu rândaşii alzi şi cadeţii care se învârteau pe acolo pentru a-l auzi pe Orrec recitând.

— Ţine urechile deschise, mi-a spus. Întreabă despre noul Gand din Medron. Despre Gura Nopţii. Alaltăieri ai vorbit mult cu unul dintre băieţii aceia.

— Bubosul, am zis.

— I-a plăcut de tine.

— Dorea să ştie dacă i-aş vinde-o pe sora mea pentru împreunare.

Gry a fluierat, o notă scurtă, slabă, descendentă, *tiu.*

— Îndură, m-a îndemnat ea încetişor.

Lordul-căilor folosise vorba aceea. Am luat-o drept cuvântul meu călăuzitor, ordinul meu. Aveam să mă supun. Aveam să îndur.

De data aceasta, când Gandul a ieşit din cortul mare pentru a-l auzi pe Orrec, Iddor şi preoţii nu l-au urmat. După ce Orrec a început să recite, din cort au răsunat zgomote, incantaţii puternice şi bubuituri de tobe – în mod vădit, erau preoţii, care oficiau o ceremonie. Unii curteni din jurul Gandului au părut tulburaţi, alţii au ridicat din umeri şi au murmurat. Ioratth a rămas imperturbabil. Orrec a terminat strofa şi a rămas tăcut.

Gandul i-a făcut semn să continue.

— Nu aş dori să arăt lipsă de respect pentru aceia care se închină, a rostit Orrec.

— Nu sunt închinăciuni, i-a explicat Ioratth. Este lipsă de respect. Continuă, dacă doreşti, Făurarule.

Orrec a făcut o plecăciune şi a urmat recitarea epopeii alde. Când a terminat, Ioratth a poruncit să-i fie adus un pahar de apă şi a început să discute cu el, iar câţiva curteni s-au alăturat. Ascultându-mi ordinul primit, am pornit spre grupul de băieţi şi bărbaţi care stătea la umbra zidului grajdului.

Simme era acolo. A venit imediat. Era mai voinic decât mine, un băiat înalt şi puternic. Printre coşurile din jurul gurii sale se zăreau firişoare moi, gălbui – alzii sunt mai hirsuţi decât poporul meu şi mulţi poartă barbă. Totuşi,

când am văzut felul în care m-a întâmpinat, aproape servil, sperând că-l plăceam, m-am gândit: este un băieţel.

Eu cunoşteam doar oraşul meu, casa mea şi cărţile, în timp ce el călătorise alături de o armată şi era instruit pentru a deveni soldat, însă îmi dădeam seama că ştiam mai multe decât el şi că eram mai aprigă. Şi el înţelegea lucrurile acestea.

De aceea îmi venea greu să-l urăsc. Există un soi de virtute în a-i urî pe cei mai puternici decât tine, dar a urî pe cineva mai slab este stânjenitor şi vrednic de dispreţ.

Nu ştia despre ce să vorbească şi la început am crezut că nu vom putea dialoga defel, după care m-am gândit să-l întreb ceva ce doream cu adevărat să aflu.

— Unde ai auzit toate chestiile alea despre care ai vorbit alaltăieri, am spus, despre temple şi prostituate?

— De la unii bărbaţi, mi-a răspuns. Au spus că voi, păgânii, aveţi templele astea în care ei s-au dedat la orgii cu preotesele zeiţei ăsteia, diavoliţa asta, care i-a împins pe bărbaţi, ştii, să se împreuneze cu preotesele. Diavoliţa le poseda şi ele se împreunau cu orice bărbat. Cu oricine ar fi venit. Toată noaptea.

Se luminase considerabil la gândul acela.

— Noi nu avem niciun fel de preotese, am rostit sec. Şi nici preoţi. Ne închinăm singuri.

— Nu ştiu, poate că doar femeile mergeau la templul ăsta, iar diavoliţa le silea să se împreuneze cu oricine. Toată noaptea.

— Cum ar putea oamenii să intre într-un templu?

În Ansul, cuvântul „templu” înseamnă de obicei un altar mic pe stradă, în faţa unei case sau la o răspântie – altare, locuri în care să te închini. Multe nu sunt decât firide ale zeilor, precum cele din case. Atingi pragul templului pentru a rosti binecuvântarea ori aşezi o floare ca ofrandă. Multe temple de pe stradă erau căsuţe frumoase din marmură, înalte de două-trei picioare, sculptate şi decorate, cu acoperişuri poleite. Alzii le dărâmaseră pe acelea. Unele temple erau cocoţate în copaci, iar alzii le lăsaseră, crezând că erau căsuţe pentru păsări. De fapt, dacă o pasăre îşi

făcea cuib într-un templu, era un lucru minunat, o binecuvântare, şi multe dintre vechile temple din copaci erau locuite în fiecare an de vrăbii şi rândunele şi sturzi. Norocul cel mai mare îl aducea bufniţa. Bufniţa este pasărea Celui Surd.

Ştiam că pentru alzi templul însemna o clădire cât o casă de locuit. Nu-mi păsa.

Oricum, întrebarea mea i-a abătut mintea de la gândul împreunării toată noaptea. S-a încruntat şi a spus:

— Ce vrei să zici? Oricine poate să intre într-un templu.

— Pentru ce?

— Să se roage!

— Cum adică, „să se roage”?

— Să-l preaslăvească pe Atth! a răspuns Simme, fixându-mă cu privirea.

— Cum îl preaslăviţi voi pe Atth?

— Mergând la ceremonii? a rostit el pe un ton întrebător, nevenindu-i să creadă că nu ştiam despre ce vorbea. Şi preoţii cântă, bat în tobe şi dansează şi rostesc cuvintele lui Atth? Ştii doar! Te laşi pe genunchi şi în mâini? Şi-ţi loveşti fruntea de patru ori de pământ şi repeţi vorbele preoţilor.

— Pentru ce?

— Păi, dacă vrei ceva, te rogi lui Atth, te loveşti cu fruntea de pământ şi te rogi pentru ceea ce vrei.

— Să te rogi *pentru* ceva? Cum te rogi *pentru* ceva? Începuse să mă privească de parcă aş fi fost săracă cu duhul.

M-am uitat la el în acelaşi fel.

— Nu ai nicio noimă, am spus.

În realitate, eram mai degrabă curioasă să înţeleg ideea lui despre rugat, dar nu voiam să se simtă superior.

— Nu te poţi *ruga* pentru lucruri.

— Ba bine că nu! Te rogi lui Atth pentru viaţă şi sănătate… şi… şi pentru toate celelalte!

L-am înţeles. Toţi o strigă pe Ennu când sunt înspăimântaţi. Toţi se roagă Norocului pentru lucrurile pe care le doresc; de aceea este numit Cel Surd. Cu toate acestea, am adăugat dispreţuitor:

— Asta-nseamnă a cerşi, nu a te ruga. Noi ne rugăm pentru binecuvântări, nu pentru lucruri.

A fost în acelaşi timp şocat şi frustrat. A spus:

— Voi nu puteţi fi binecuvântaţi. Voi nu credeţi în Atth.

A fost rândul meu să fiu contrariată. Era oribil să spui cuiva că nu poate fi binecuvântat. Simme nu părea o persoană care s-ar fi putut măcar gândi la ceva atât de crud. În cele din urmă, am vorbit, mult mai precaut însă:

— Ce vrei să spui prin „a crede în”?

M-a pironit cu privirea.

— Păi, a crede în Atth înseamnă… înseamnă a crede că Atth este zeu.

— Bineînţeles că este. Toţi zeii sunt zei. De ce n-ar *fi* şi Atth?

— Ceea ce voi numiţi zei sunt demoni.

M-am gândit la afirmaţia aceea.

— Nu ştiu dacă eu cred în existenţa demonilor, dar îi cunosc pe zei. Nu înţeleg de ce trebuie să „crezi” într-un singur zeu şi în niciunul dintre ceilalţi.

— Pentru că dacă nu crezi în Atth, eşti blestemat, iar când vei muri, te vei preschimba în demon!

— Cine spune asta?

— Preoţii!

— Şi tu crezi *aşa ceva*?

— Da! Preoţii ştiu chestiile astea!

Era din ce în ce mai nemulţumit şi vorbea furios.

— Nu cred că ei cunosc prea multe despre Ansul, am zis, dându-mi seama, niţel prea târziu, că modul cel mai bun de a obţine informaţii de la el era de a nu-l enerva. Poate că ei ştiu totul despre Asudar, dar lucrurile stau altfel aici.

— Pentru că voi sunteţi păgâni!

— Aşa este, am fost de acord şi am încuviinţat din cap. Noi suntem păgâni. Ca atare, avem o mulţime de zei. Dar nu avem niciun demon. Şi niciun preot. Sau prostituate în temple. În afară de cazul în care ele sunt înalte de vreo cincisprezece centimetri.

A tăcut, însă s-a strâmbat dispreţuitor.

— Am auzit că soldaţii au venit ca să caute aici un loc foarte, foarte rău, am urmat după o vreme, încercând să vorbesc într-un chip mai prietenos şi simţindu-mă în acelaşi timp nesinceră şi uşor de demascat. Un soi de groapă în pământ, din care se zice c-ar ieşi toţi demonii.

— Aşa cred.

— Pentru ce?

— Nu ştiu, a răspuns el.

Arăta ursuz, mijise ochii spălăciţi şi se încrunta.

Stăteam pe caldarâm, la umbra zidului. Am început să zgârii linii încrucişate în colbul de pe pietrele cubice.

— Cineva zicea că regele vostru din Medron a murit, am rostit cât mai nepăsător cu putinţă.

Am folosit vechiul nostru cuvânt, „rege”, nu cuvântul lor, „Gand”.

S-a mulţumit să aprobe din cap. Discuţia noastră îl descurajase. După mult timp, a continuat:

— Mekke a spus că poate noul Mare Gand va porunci armatei să se întoarcă acasă, în Asudar. Cred că ţi-ar plăcea asta.

M-a privit morocănos.

Am ridicat din umeri.

— Ţie ţi-ar plăcea?

A ridicat şi el din umeri.

Doream să-l fac să continue să vorbească, dar nu ştiam cum.

— Ăsta-i „bagă-n desagă”, a spus el.

A fost rândul meu să-l privesc de parcă era cu minţile rătăcite, însă am observat că se uita la ceea ce desenasem în praful de pe pietre. S-a întins şi a tras o linie orizontală într-un pătrat al caroiajului.

— Noi îi zicem „jocul prostului”, am explicat şi am tras o linie verticală în alt pătrat.

Am jucat şi am terminat la egalitate, aşa cum se-ntâmplă întotdeauna în jocul prostului, cu excepţia cazului când eşti cu adevărat prost. După aceea, el mi-a arătat un joc numit „găseşte cursa”, în care fiecare jucător avea un caroiaj ascuns, în care un pătrat însemnat ca atare era

„cursa”, şi trebuia să ghiceşti, pe rând, unde era cursa celuilalt jucător, iar cel care o găsea primul câştiga. Simme a câştigat două jocuri din trei, ceea ce l-a înveselit şi l-a făcut mai vorbăreţ.

— Sper că armata va fi rechemată în Asudar, a spus el. Vreau să mă-nsor. Nu pot să mă-nsor aici.

— Gandul Ioratth a făcut-o, am comentat, apoi m-am temut că întinsesem prea mult coarda, însă Simme doar a rânjit şi a chicotit cumva cu subînţeles necuviincios.

— „Regina” Tirio? a întrebat el. Mekke spune că-n tinereţe a fost una din prostituatele alea ale templului şi c-a aruncat o vrajă asupra Gandului.

Mă săturasem de el şi de prostituatele templului lui.

— N-a existat niciodată niciun templu, am zis. Noi am avut festivaluri. În tot oraşul. Procesiuni şi dansuri. Dar voi, alzii, le-aţi oprit. I-aţi omorât pe toţi cei care dansau. Eraţi foarte speriaţi de demonii voştri idioţi.

M-am sculat, am şters caroiajul cu talpa şi am pornit spre grajd.

Când am ajuns acolo, n-am ştiut ce să fac. Mă simţeam ruşinată de mine însămi. Nu îndurasem. Fugisem. M-am uitat înăuntru, la Gânsăcel, care m-a salutat cu un nechezat scurt. Culegea delicat dintr-un pumn de ovăz cu care fusese răsfăţat, fără să se grăbească, pentru a-l savura cât mai mult. Grăjdarul bătrân era cocoţat în apropiere, pe o capră de tăiat lemne, şi se uita la el cu o privire care mi s-a părut de adoraţie. A încuviinţat din cap spre mine. Gânsăcel a continuat să-şi morfolească ovăzul. M-am rezemat de un stâlp, am încrucişat braţele peste piept şi am sperat că păream distantă şi inabordabilă.

Apoi Simme a traversat curtea grajdului, pleoştit, cocârjat şi rânjind nesigur, ca un câine care fusese certat.

— Salut, Mem, a rostit de parcă ne-am fi revăzut după câteva zile, nu doar după două minute.

Am dat din cap în direcţia lui.

M-a privit cu aceeaşi expresie cu care bătrânul grăjdar se uitase la Gânsăcel.

— Iapa tatei este-acolo, a zis el. Haide s-o vezi. Este din grajdurile regale din Medron.

I-am îngăduit să mă conducă de-a curmezişul curţii, către boxele de vizavi, pentru a-mi arăta o iapă murgă frumoasă, nervoasă, cu ochi strălucitori, care avea coama deschisă la culoare, precum cea care gonise spre mine în piaţă. Poate că era chiar iapa aceea. Ea m-a privit pieziş peste uşa boxei şi a scuturat din cap.

— O cheamă Victoria, a spus Simme, încercând s-o bată cu palma pe grumaz.

Iapa a scuturat iarăşi din cap şi s-a retras în boxă. Când Simme a încercat din nou, s-a întors către el, dezgolindu-şi dinţii lungi şi galbeni. Şi-a retras iute mâna.

— Este un adevărat cal de război, a adăugat.

M-am uitat la iapă ca şi cum aş fi judecat-o pe baza unei profunde cunoaşteri şi experienţe în privinţa cailor, după care am încuviinţat cu un uşor aer de superioritate şi am traversat curtea înapoi. Spre uşurarea mea, Chy şi Shetar tocmai apăruseră în poarta curţii. Câţiva cai, văzând sau adulmecând leoaica, au nechezat şi au aruncat din copite în boxele lor. M-am grăbit către Chy, în vreme ce Simme a strigat înapoia mea:

— Ne vedem mâine, Mem?

Pe drumul de întoarcere la Galvamand, le-am povestit despre eforturile mele de a-l descoase pe Simme, pe care le consideram cu totul prosteşti şi nefructuoase; însă ei şi, ulterior, Lordul-căilor au ascultat cu atenţie. Au comentat despre aparenta lipsă de cunoaştere sau interes a lui Simme când făcusem referirea indirectă la Gura Nopţii şi despre afirmaţia sa că auzise că noul Gand al Ganzilor şi-ar putea rechema armata în Asudar.

— A spus ceva despre Iddor? a întrebat Gry.

— N-am ştiut cum să-l întreb.

— Este un individ inteligent? s-a interesat Lordul-căilor.

— Nu, am răspuns. Este un nătărău.

Dar m-am ruşinat când am rostit asta. Chiar dacă era adevărat.

Ziua fusese foarte caldă, iar seara era plăcută. După cină, n-am mai stat în galerie, ci am ieşit în curticica exterioară, care se deschide din ea. Zidurile casei o protejează pe două laturi, iar celelalte două sunt marcate prin arcade care aveau coloane subţiri. Colina din răsărit se ridică imediat înapoia casei, iar în văzduh se simţea parfumul arbuştilor înfloriţi. Am rămas privind spre miazănoapte, către cerul serii uşor tivit cu verzui.

— Casa este construită în coasta dealului, nu-i aşa? a spus Orrec, ridicând privirea către ferestrele dinspre miazănoapte ale odăii Maestrului, de deasupra acestei curţi, şi nenumăratele ziduri şi acoperişuri ale clădirilor vechi.

— Da, a încuviinţat Lordul-căilor şi ceva, nu ştiu ce anume, din vocea lui mi-a zbârlit firişoarele de păr de pe ceafă.

După o vreme, a urmat:

— Ansul este cel mai vechi oraş din Ţinuturile din Apus, iar aceasta este casa cea mai veche din Ansul.

— Este adevărat că aritanii au venit din pustiu acum o mie de ani şi că au găsit nelocuite toate tărâmurile acestea pe care le cunoaştem?

— Au sosit cu mai mult de o mie de ani în urmă şi veneau de mai departe decât pustiul, a lămurit Lordul-căilor. Din Soare-răsare, pretindeau ei. Erau un popor dintr-un imperiu măreţ, aflat hăt departe în răsărit. Au trimis exploratori în deşertul care le mărginea pământurile spre apus şi au găsit până la urmă o cale de a traversa pustiul – despre care spuneau că era lat de sute de mile – până la văile verzi ale Ţinuturilor din Apus. Taramon i-a condus pe exploratorii aceia. Apoi le-au urmat alţii. Cărţile sunt foarte vechi, fragmentate, greu de înţeles. Multe dintre ele s-au pierdut acum. Se pare totuşi că susţineau că aceia care au venit aici fuseseră alungaţi din Soare-răsare.

A rostit un vers în aritană, după care l-a tălmăcit în graiul nostru:

— „Deşertul fără de râuri care străjuieşte izvorul surghiunului…” Noi suntem urmaşii acelor surghiuniţi.

— Şi de atunci nimeni n-a mai venit niciodată din răsărit?

— Şi nici nu s-a întors în răsărit.

— Cu excepţia alzilor, a intervenit Gry.

— Ei s-au întors în deşert, da, sau au rămas acolo, însă numai la hotarul său de apus, unde există râuri şi izvoare. Se zice că la răsărit de Asudar, cale de o mie de mile, Gandul Ganzilor este soarele şi poporul său este nisipul.

— Trăim la marginea îndepărtată a unei lumi despre care nu ştim nimic, a comentat Orrec, privind cerul adânc şi alburiu.

— Unii cărturari cred că Taramon şi ceilalţi au fost alungaţi pentru că ar fi fost vrăjitori, oameni cu puteri misterioase. Ei mai cred că, în rândul celor care au venit din Soare-răsare, darurile de felul celor pe care le aveţi voi, cei din Tărâmurile de Sus, erau obişnuite, dar că au dispărut de-a lungul veacurilor.

— Tu ce crezi? a întrebat Gry.

— Noi nu avem daruri ca acelea aici, acum, a rostit Lordul-căilor, alegându-şi cu destulă grijă cuvintele. Dar cele mai vechi consemnări din Ansul povestesc că oamenii veneau să fie tămăduiţi de femeile din casa Actamo, care puteau readuce vederea orbilor şi auzul surzilor.

— Precum cei din viţa Cordemant! a spus Orrec către Gry, iar ea a zis:

— Inversare… aşa cum mă gândisem!

Erau pe punctul de a ne explica asta când Desac a apărut pe neaşteptate prin uşa galeriei şi a ieşit în curtea în care stăteam noi.

Precum toţi vizitatorii regulaţi ai Lordului-căilor, el intra şi umbla singur prin partea veche a casei, care nu era niciodată încuiată. Câteodată Ista bombănea despre riscuri, dar Lordul-căilor spunea „Pe uşile din Galvamand nu există încuietori”, iar asta încheia orice discuţie. Aşa că Desac apăruse acum şi o speriase pe Shetar. Emileoaica s-a ridicat, cu botul mult plecat şi urechile lipite de cap într-un fel foarte neplăcut, astfel încât aducea cu un şarpe, şi l-a privit fix. Bărbatul s-a oprit imediat în prag.

Gry a şuierat mustrător spre Shetar, care a mârâit şi s-a aşezat, dar privind în continuare la fel de fioros.

— Bun sosit, prietene, vino şi stai cu noi, l-a invitat Lordul-căilor în vreme ce eu m-am grăbit să-i găsesc un scaun.

Între timp, Desac s-a aşezat pe scaunul meu, lângă Lordul-căilor. Era felul lui de a fi. Nu avea maniere grosolane, dar oamenii care nu-l interesau nu existau pentru el. În ochii lui eram o aducătoare de mobilă şi aveam cam aceeaşi importanţă ca mobila. Era concentrat asupra unui singur lucru, la fel ca alzii. Poate că aşa trebuie să fie soldaţii.

Până am găsit un scaun acceptabil şi l-am adus, el fusese prezentat lui Orrec şi Gry şi probabil că Lordul-căilor le spusese că era conducătorul rezistenţei sau poate că Desac însuşi le-o dezvăluise, pentru că despre asta vorbeau. M-am aşezat să ascult.

În clipa aceea, Desac m-a observat. Mobilele n-ar trebui să aibă urechi. S-a uitat la mine, apoi la Lordul-căilor, cu intenţia vădită de a fi trimisă de acolo, ca de obicei.

— Memer cunoaşte fiul unui soldat, care i-a spus că unii alzi vorbesc că armata va fi rechemată în Asudar, i s-a adresat Lordul-căilor. Iar băiatul a numit-o pe Tirio Actamo „Regina Tirio”, ca şi cum ar fi fost o glumă obişnuită. Ai auzit vreodată titlul acela?

— Nu, a răspuns încordat Desac.

Mi-a aruncat altă căutătură. Semăna puţin cu Shetar, azvârlind fulgere din ochi şi având urechile lipite de ţeastă (deşi leoaica decisese de acum să-l ignore şi-şi spăla energic o labă din spate).

— Ceea ce spun aici, a anunţat el, nu trebuie să părăsească această curte.

— Bineînţeles, a aprobat Lordul-căilor.

A vorbit cu aceeaşi blândeţe şi siguranţă dintotdeauna, dar efectul a semănat mai degrabă cu şuieratul lui Gry spre leoaică. Desac şi-a luat ochii de la mine, şi-a dres vocea, şi-a frecat bărbia şi i s-a adresat lui Orrec:

— Binecuvântata Ennu te-a trimis aici, Orrec Caspro, sau Cel Surd te-a chemat la noi în chiar ceasul nevoii noastre.

— Nevoie de mine? s-a mirat Orrec.

— Cine poate ridica oamenii la arme mai bine decât un mare făurar?

Chipul lui Orrec a rămas nemişcat şi întregul trup i s-a încordat. După o clipă de tăcere, a rostit:

— Voi face ceea ce-mi stă în putere să fac. Dar eu sunt un străin.

— Împotriva cotropitorului, toţi suntem un singur popor.

— Eu am fost mai mult la Palat decât în piaţă. La cheremul Gandului. De ce s-ar încrede oamenii tăi în mine?

— Ei au încredere în tine. Despre sosirea ta se vorbeşte că este un semn, un augur că vor reveni zilele măreţe ale lui Ansul.

— Eu nu sunt un augur, ci un poet, a protestat Orrec, iar chipul lui avea acum duritatea pietrei. Un oraş care se ridică împotriva tiraniei îşi va găsi propriii săi purtători de cuvânt.

— Vei vorbi pentru noi atunci când te vom chema, a rostit Desac la fel de sigur pe sine. În Ansul, îţi cântăm de zece ani poemul „Libertate”, ascunzându-ne îndărătul uşilor. Cum a ajuns cântecul acela aici, cine l-a adus? Din voce în voce, de la suflet la suflet, din ţară în ţară. Când îl vom cânta în cele din urmă cu voce tare, în faţa duşmanului, crezi că tu vei rămâne tăcut?

Orrec n-a zis nimic.

— Eu sunt un soldat, a continuat Desac. Eu ştiu ce-i determină pe oameni să lupte pentru a învinge. Eu ştiu ce poate să facă o voce ca a ta. Şi ştiu că de aceea ai venit aici atunci când ai făcut-o.

— Am venit pentru că Gandul m-a rugat să vin.

— Te-a rugat fiindcă zeii lui Ansul i-au prefăcut mintea. Fiindcă se apropie ora noastră. Cumpăna se schimbă!

— Prietene, a rostit Lordul-căilor, poate că într-adevăr cumpăna se schimbă, dar talerele sunt cumva în mâinile tale?

Desac şi-a ridicat palmele goale şi a surâs sec.

— Printre soldaţii alzi nu există niciun semn de răzmeriţă de care am putea profita, a urmat Lordul-căilor. Nu suntem siguri dacă în politica aldă a apărut deja vreo schimbare. Şi nu ştim ce se întâmplă între Ioratth şi Iddor.

— Ba nu, asta o ştim, l-a contrazis Desac. Ioratth intenţionează să-l trimită pe Iddor înapoi în Medron, împreună cu un cortegiu de preoţi şi soldaţi. Aparent pentru a cere călăuzire de la noul Gand Acray, dar, de fapt, pentru a-i scoate pe Iddor şi pe preoţii lui din Ansul. Ialba, slujnica lui Tirio Actamo, a transmis vestea asta azi-dimineaţă sclavilor din palat cu care ţinem legătura. Ea este o informatoare loială.

— Atunci intenţionaţi să aşteptaţi până ce Iddor pleacă şi abia apoi să acţionaţi?

— De ce să aşteptăm? De ce să lăsăm şobolanul să scape din cursă?

— Plănuiţi să atacaţi? Barăcile cazărmii?

— Am pus la cale un atac. Nu în locul sau în momentul la care s-ar putea aştepta ei.

— Ştiu că ai ceva arme, dar ai şi oameni?

— Avem arme şi destui oameni. Poporul ni se va alătura. Suntem de douăzeci de ori mai numeroşi, Sulter! Toţi anii aceştia de tiranie, înrobire, insulte şi profanări, mânia strânsă în toţi anii aceştia va izbucni ca focul în paie, peste tot în oraş. Nu ne mai trebuie decât să vedem cât de mulţi suntem noi şi cât de puţini sunt ei! Nu ne mai trebuie decât o voce, o voce care să ne adune!

Pasiunea lui m-a cutremurat şi am putut vedea că-l zguduise şi pe Orrec, pe care-l privea acum. O răscoală, o revoltă – să ne năpustim asupra bărbaţilor acelora aroganţi, îmbrăcaţi în mantii albastre, să-i dăm jos de pe caii lor, să le facem ceea ce ne făcuseră ei, să-i speriem aşa cum ne speriaseră ei, să-i alungăm, afară, afară, afară din oraşul nostru, afară din vieţile noastre… Oh! Dorisem asta de atâta vreme! Aveam să-l urmez pe Desac. Acum îl vedeam cu adevărat: un conducător, un războinic. O să-l urmez aşa cum oamenii îi urmaseră pe eroii din vechime, prin foc şi apă, până la moarte.

Însă chipul lui Orrec a rămas neclintit, tăcut.

Şi Gry, atentă ca emileoaica ei, cufundată în tăcere.

În liniştea aceea încordată, Lordul-căilor a rostit:

— Desac, dacă eu întreb ceva în privinţa aceasta – dacă mi se va răspunde –, vei asculta cu atenţie răspunsul?

A subliniat ciudat cuvântul *întreb.*

Desac l-a privit, la început neînţelegând, apoi încruntându-se. A dat să întrebe ceva, dar expresia de pe chipul Lordului-căilor l-a oprit. Faţa aspră, tristă şi tăbăcită a lui Desac s-a transformat încetişor, devenind deschisă, nesigură.

— Da, a aprobat el şovăitor, apoi a repetat cu mai multă putere: Da!

— Atunci, o voi face, a zis Lordul-căilor.

— În seara aceasta?

— Într-atât de aproape este ceasul?

— Da.

— Foarte bine.

— Voi veni mâine dimineaţă, a anunţat Desac ridicându-se, plin de energie. Sulter, prietene, îţi mulţumesc din inimă! Vom vedea – vei vedea – că spiritele tale vor vorbi pentru noi.

S-a întors către Orrec:

— Iar vocea ta ne va chema, tu vei fi cu noi, o ştiu. Şi ne vom reîntâlni aici, ca oameni liberi, într-un oraş liber! Lero şi toţi zeii lui Ansul să vă binecuvânteze pe voi toţi şi pe toate sufletele şi umbrele lui Galvamand care ne aud acum!

A părăsit curtea cu pas milităros, exultant.

Orrec, Gry şi cu mine am schimbat priviri. Se spusese ceva important, fusese făcută o promisiune pe care noi trei n-o înţeleseserăm. Lordul-căilor stătea cu faţa mohorâtă, fără să se uite la nimeni. În cele din urmă, ne-a cuprins cu privirea, iar ochii i s-au oprit asupra mea.

— Înainte ca aici să se fi ridicat un oraş, a rostit el, înainte ca aici să fi fost construită o casă, aici a fost oracolul.

După aceea, a continuat în aritană:

— „Au sosit aici traversând pustiul, oamenii cei istoviţi, surghiuniţii. Au sosit peste colinele de deasupra Mării de Apus şi au văzut albul Sul dincolo de apă. În coasta dealului era o grotă şi din ea curgea un izvor. În bezna din grotă au văzut scrise cuvintele: *Rămâneţi aici.* Şi atunci au băut din apa izvorului aceluia şi şi-au clădit oraşul acolo.”

Capitolul 9

La scurtă vreme după aceea ne-am despărţit pentru a merge la culcare, iar Lordul-căilor mi-a spus:

— Vino în odaie, Memer.

Aşa încât puţin mai târziu am trecut din nou prin casă, am scris literele în aer şi am intrat în odaia ascunsă care pătrunde sub deal, în beznă.

El a sosit mai târziu. Eu aprinsesem opaiţul de pe masa pentru citit. Lordul-căilor a pus pe masă felinarul mic pe care-l purta, însă nu l-a stins. A văzut că aveam deschisă cartea lui Orrec şi a surâs uşor.

— Îţi place poezia lui?

— Mai mult decât oricare alta. Mai mult decât cea a lui Denios!

El a zâmbit iarăşi, mai larg, a tachinare.

— Oh, da, sunt foarte buni toţi modernii aceştia, dar niciunul dintre ei nu este pe potriva lui Regali.

Regali trăise cu o mie de ani în urmă, aici, în Ansul, şi scrisese în aritană; graiul este dificil şi poezia este greoaie, iar eu nu ajunsesem foarte departe cu Regali, deşi ştiam cât de mult o iubea Lordul-căilor.

— Cu timpul, a urmat el văzându-mi expresia. Cu timpul… Acum am multe să spun şi să întreb, draga mea Memer. Îngăduie-mi să-ţi vorbesc pentru o vreme.

Ne-am aşezat la masă, faţă în faţă, în globul plăpând de lumină proiectat de opaiţ. În jurul său, odaia lungă s-a întunecat: ici-colo sclipea strălucirea unui cuvânt ştanţat în auriu pe cotorul unei cărţi, iar cărţile însele erau o adunare tăcută, o mulţime neguroasă.

Îmi rostise numele cu atâta gingăşie, încât aproape m-a înfricoşat. Totuşi, chipul îi era înăsprit, aşa cum se întâmpla când avea dureri. Când a vorbit, a făcut-o cu greutate. A spus:

— Nu am procedat bine cu tine, Memer.

Am început să protestez, dorind să spun că el îmi dăruise toate comorile vieţii – iubire, loialitate, învăţătură –, dar m-a oprit cu blândeţe, însă cu aceeaşi grimasă pe faţă.

— Tu ai fost mângâierea mea, a urmat, scumpa mea alinare. Şi am căutat doar mângâierea. Am lăsat speranţa să piară. Nu mi-am plătit datoria faţă de cei care mi-au dat viaţă. Te-am învăţat să citeşti, dar nu te-am lăsat niciodată să ştii că în afara poveştilor şi poeziilor mai există şi alte lucruri de citit… Aici. Ţi-am dat ce era uşor de dat. Mi-am zis: nu-i decât o copilă, de ce ar trebui s-o împovărez…

Eram conştientă de întunericul din odaie dinapoia mea; îl simţeam ca pe o prezenţă.

Lordul-căilor a continuat cu încăpăţânare:

— Am vorbit despre daruri care se transmit prin sânge, într-o viţă, ca în familia lui Gry, barrii, care pot vorbi cu animalele, sau Actamo, care puteau tămădui. Noi, Galva, ai căror strămoşi au locuit în casa aceasta ca suflete şi umbre, avem… poate nu un dar, cât o responsabilitate. Un legământ. Noi suntem cei care trăiesc în locul acesta. *Rămâneţi aici.* Noi am rămas aici. Aici, în casa aceasta. În încăperea aceasta. Noi păzim ceea ce este aici. Noi deschidem uşa şi o închidem. Şi noi citim cuvintele oracolului.

Când a rostit cuvântul, am ştiut că avea să-l spună. Era cuvântul pe care trebuia să-l spună şi pe care eu trebuia să-l aud.

Însă inima mea a devenit rece şi grea.

— În laşitatea mea, a zis el, mi-am imaginat că nu era nevoie să-ţi vorbesc despre asta. Vremea oracolelor trecuse. Era o poveste veche, care de acum nu mai era adevărată… Să ştii că adevărul poate părăsi poveştile. Ceea ce a fost adevărat devine lipsit de înţeles, ba chiar o minciună, fiindcă adevărul a trecut în altă poveste. Apa izvorului se ridică în alt loc. Fântâna Oracolului secase de două sute de ani… Dar izvorul care o alimentase a continuat să curgă. Aici. Înăuntru.

Stătea cu faţa la mine şi la capătul odăii care se întinde în umbre, devenind mai întunecat şi mai scund; nu mă mai

privea pe mine, ci se uita în bezna aceea. Când a tăcut, am ciulit urechile, căutând să aud susurul murmurat al apei curgătoare.

— Mi-am cunoscut datoria şi mi-am îndeplinit-o: să păstrez şi să păzesc puţinul care rămăsese – cărţile de aici, cărţile pe care mi le aduceau oamenii, ultimele rămăşiţe ale averii noastre, ultimele rămăşiţe ale gloriei lui Ansul. Iar când tu ai venit aici, în odaia aceasta, în ziua aceea, şi am vorbit cu tine despre litere, despre citit… mai ţii minte?

— Ţin minte, am confirmat, iar amintirea m-a încălzit puţin.

Am privit rafturile pline de cărţi pe care le citisem, pe care le cunoşteam şi iubeam, prietenii mei.

— Mi-am spus că ai fost născută pentru a face acelaşi lucru, pentru a-mi lua locul, pentru a menţine flacăra ultimului opaiţ. Şi m-am agăţat de mângâierea aceea, negând faptul că aveam altă îndatorire de îndeplinit, că mai aveam ceva să te învăţ. Când trupul îţi este schilodit aşa cum a fost al meu, mintea devine de asemenea deformată, slabă…

Şi-a desfăcut mâinile.

— Nu pot avea încredere în mine. Sunt prea plin de temeri. Însă ar fi trebuit să am încredere în tine.

Aş fi vrut să vorbesc, să-l implor: „Nu, n-o face, nu poţi avea încredere în mine, sunt slabă, mi-e teamă şi mie!”, dar cuvintele n-au vrut să iasă.

Vorbise cu asprime. După o vreme, a continuat, iar blândeţea i-a revenit în voce.

— De aceea o să-ţi mai spun încă puţină istorie. Deşi atât de tânără, ai învăţat istoria cu răbdare, suportând greutatea anilor şi obligaţiile asumate de oameni morţi de veacuri! Le-ai îndurat pe toate, o vei îndura şi pe aceasta. Casa ta este Casa Oracolului, iar noi suntem cititorii oracolului. El se află aici, în odaia aceasta. Tu ai învăţat să scrii cuvintele care îţi îngăduie să intri chiar înainte să fi ştiut ce era scrierea. Şi de aceea vei şti cum să citeşti cuvintele care sunt scrise. Primele au fost cele pe care le-am rostit chiar acum: *Rămâneţi aici.* La început, toţi

oamenii din cele Patru Case puteau citi oracolul. Aceea era puterea lor, sfinţenia lor. Surghiuniţii din Aritan au colonizat coasta şi au început să ridice oraşe în alte locuri, dar reveneau mereu la Ansul, la Casa Oracolului. Veneau cu întrebări: Este bine să facem asta? Dacă facem aşa, ce se va întâmpla? Veneau la fântână, beau din apa ei, cereau binecuvântarea şi-şi puneau întrebarea acolo. După aceea, cititorii oracolului intrau în casă, în peşteră, în beznă. Şi dacă întrebarea fusese acceptată, ei citeau răspunsul scris în aer. De asemenea, uneori, când pătrundeau în întuneric, vedeau cuvinte strălucind, deşi nu fusese pusă nicio întrebare. Toate aceste cuvinte ale oracolului au fost scrise, iar cărţile în care au fost notate s-au numit Cărţile Galva. De-a lungul anilor, Galva, care-şi ridicaseră casa la grota oracolului, au devenit unicii păstrători ai cărţilor, interpreţii cuvintelor, vocea oracolului – Cititorii. În cele din urmă, aceasta a dus la gelozie şi rivalitate. Poate că ar fi fost mai bine dacă ne-am fi împărtăşit puterea. Cred însă că n-am fost în stare s-o facem. Darul se dăruieşte singur. Cărţile Galva în sine n-au fost unicele consemnări ale oracolelor. Uneori scrierea din ele s-a modificat, deşi nu le atinsese nicio mână, sau alteori un Cititor deschidea o carte şi găsea înăuntru cuvinte pe care nimeni nu le scrisese acolo. Oracolul vorbea tot mai des pe paginile cărţilor, nu în negura peşterii. Dar adesea cuvintele înseşi erau neguroase. Trebuiau interpretate. Apoi erau răspunsurile la întrebările care nu fuseseră puse… De aceea, marele Cititor Dano Galva a spus: „Noi nu căutăm răspunsuri adevărate. Oaia rătăcită pe care o căutăm este întrebarea adevărată. Răspunsul o urmează tot aşa cum coada urmează oaia.”

Lordul-căilor îşi urmărise gândurile în aerul dindărătul meu; acum s-a uitat din nou la mine şi a tăcut.

— Tu ai… tu ai citit oracolul? am întrebat în cele din urmă.

Mă simţeam ca şi cum nu vorbisem de o lună de zile; gâtul îmi era uscat, iar vocea, nesigură.

Mi-a răspuns fără grabă:

— Am început să citesc Cărţile Galva pe când aveam douăzeci de ani, având-o pe mama drept povăţuitor. Întâi pe cele mai vechi. Cuvintele din acelea sunt statornicite, nu se mai schimbă de acum. Dar cărţile cele mai vechi sunt şi cele mai neclare, fiindcă întrebarea nu a fost scrisă lângă răspuns, aşa încât trebuie să ghiceşti oaia după coadă… Există apoi multe cărţi din veacurile următoare, atât cu întrebări, cât şi cu răspunsuri. Adesea şi unele şi celelalte sunt neclare, totuşi studierea lor este o adevărată răsplată. Iar apoi, după ce au mutat biblioteca din Galvamand, întrebările au fost mai puţine. Şi răspunsurile se pot schimba, pot pieri sau pot apărea fără să fi fost pusă nicio întrebare. Acelea sunt cărţile pe care nu le poţi citi de două ori, tot aşa cum nu poţi să bei de două ori aceeaşi apă din Izvorul Oracolului.

— Tu i-ai pus vreo întrebare?

— O dată.

A râs scurt şi şi-a frecat buza de sus cu încheieturile falangelor mâinii stângi. Apoi a continuat:

— Crezusem că era o întrebare bună, directă şi simplă, cum sunt cele la care se pare că răspunde oracolul. A fost la primul asediu al lui Ansul. Am întrebat: *Vor cuceri alzii oraşul?* N-am căpătat niciun răspuns. Sau dacă l-am căpătat, am căutat într-o carte greşită.

— Cum ai… Cum se întreabă?

— O să vezi, Memer. În seara aceasta i-am spus lui Desac că voi întreba oracolul despre rebeliunea pe care o plănuieşte. El ştie că oracolul nu este decât o poveste veche, dar mai ştie, în acelaşi timp, că dacă ar vorbi, i-ar putea ajuta cauza.

M-a privit o clipă.

— Vreau să fii alături de mine. Poţi face asta? Este prea curând?

— Nu ştiu, am spus.

Eram încremenită de teamă, de teamă rece şi lipsită de minte. Firişoarele de păr de pe ceafă şi de pe braţe mi se zbârliseră încă de când începuse să vorbească despre cărţi, despre cărţile oracolului. Nu voiam să le văd. Nu voiam să

merg acolo unde se aflau ele. Ştiam unde erau, ştiam care cărţi erau. Răsuflarea mi se oprea în gât la gândul de a le atinge. Aproape că am spus „Nu, nu pot”. Dar şi cuvintele s-au oprit.

Ceea ce am zis în cele din urmă m-a luat prin surprindere. Am rostit:

— *Există* demoni?

Când el nu mi-a răspuns, am continuat, iar cuvintele au izbucnit din mine răguşite şi neclare:

— Spui că eu sunt o Galva, dar nu sunt… nu numai… sunt ambele… niciuna… Cum pot să moştenesc aşa ceva? Nici măcar n-am ştiut despre moştenire. Cum pot să fac aşa ceva? Cum pot lua puterea asta când mi-e frică… mi-e frică de demoni – de demonii alzilor – fiindcă şi eu sunt o aldă!

El a scos un sunet încet, pentru a mă opri şi linişti. Am amuţit.

M-a întrebat:

— Memer, cine sunt zeii tăi?

M-a întrebat aşa cum ar fi făcut-o când mă învăţa: „Ce spune Eront în *Istoria tărâmurilor de dincolo de Trond?*” Iar eu mi-am adunat gândurile şi i-am răspuns aşa cum aş fi făcut atunci, încercând să zic cu adevărat ce ştiam.

— Zeii mei sunt Lero. Ennu, care înlesneşte calea. Deoir, care visează lumea. Cel Care Priveşte în Ambele Părţi. Păstrătorii focului vetrei şi paznicii uşii. Lene, grădinăreasa. Norocul, care nu poate auzi. Caran, Domnul Izvoarelor şi Apelor. Sampa Nimicitorul şi Sampa Zămisli torul, care sunt unul. Teru lângă leagăn şi Anada, care dansează pe mormânt. Zeii pădurilor şi dealurilor. Caii de Mare. Sufletul mamei mele Decalo şi al mamei tale, Eleyo, şi sufletele şi umbrele tuturor celor care au trăit în casa asta, foştii locuitori, înaintaşii, care ne dau visele. Spiritele odăilor, spiritul odăii mele. Zeii străzilor şi zeii răspântiilor, zeii pieţei şi ai locului sfatului, zeii oraşului şi ai pietrelor, ai mării şi ai lui Sul.

Rostind numele lor, mi-am dat seama că nu erau demoni, că în Ansul nu existau demoni.

— Fie să mă binecuvânteze şi să fie ei înşişi binecuvântaţi, am murmurat, iar el a şoptit cuvintele împreună cu mine.

După aceea, m-am ridicat şi am mers spre uşă, apoi am revenit la masă, doar pentru că trebuia să mă mişc. Cărţile, cărţile pe care le cunoşteam, tovarăşele mele dragi, stăteau nemişcate pe rafturi.

— Ce trebuie să facem? am întrebat.

El s-a sculat. A ridicat felinarul mic pe care-l adusese.

— Mai întâi, întunericul, a spus.

L-am urmat.

Am străbătut toată încăperea lungă, pe lângă rafturile unde se găseau cărţile de care mă temeam. Felinarul arunca o lumină micuţă şi nu le-am putut desluşi limpede. Dincolo de acele ultime rafturi, tavanul cobora, iar lumina părea şi mai puţină. Acum auzeam clar sunet de apă curgătoare.

Podeaua a devenit neregulată. Pardoseala a lăsat loc pământului şi pietrelor. Mersul jalnic de şchiopătat al Lordului-căilor a încetinit şi a devenit mai precaut.

În lumina pâlpâitoare a felinarului am văzut un firicel de apă care se ivea din beznă şi cădea într-un bazin adânc, dispărând apoi sub pământ. Am trecut de bazin şi am mers pe lângă apă, în amonte, pe o potecă stâncoasă. Umbre fugeau din calea felinarului, iuţi, uriaşe şi lipsite de formă, alergând negre peste pereţii din piatră grosolană. Am pătruns adânc într-un tunel înalt, o grotă lungă. Pe măsură ce înaintam, pereţii se apropiau.

Lumina a sclipit în apa unui izvor bolborositor şi a tremurat reflectată pe plafonul de rocă de deasupra. Lordul-căilor s-a oprit. A înălţat felinarul şi umbrele au sărit nebuneşte. A suflat în el şi l-a stins, iar noi am rămas în întuneric.

— Binecuvântaţi-ne şi fiţi binecuvântate, spirite ale locului sfânt, a rostit vocea lui, înceată şi fermă. Suntem Sulter Galva din poporul vostru şi Memer Galva din poporul vostru. Venim cu încredere, cinstind sfinţenia şi urmând adevărul aşa cum ne este arătat. Venim cu ignoranţă,

cinstind cunoaşterea şi rugând să aflăm. Venim în beznă pentru lumină, în tăcere pentru cuvinte şi în teamă pentru binecuvântare. Spirite ale locului acestuia care mi-au primit poporul, vreau un răspuns la întrebarea mea. O rebeliune, acum, împotriva alzilor care ne-au ocupat oraşul va da greş sau va triumfa?

Vocea lui n-a reverberat niciun ecou din pereţii de piatră. Linştea o înăbuşea complet. Nu s-a auzit niciun sunet, doar susurul izvorului, răsuflarea mea şi a lui. Era beznă profundă. Ochii m-au amăgit din nou şi din nou, făcând lumini slabe să pâlpâie şi culori să se înceţoşeze şi să dispară în întunericul din faţa mea, care părea uneori să-mi fie de-a dreptul lipit de ochi, ca o legătură, iar alteori îndepărtat şi adânc, precum cerul fără stele, astfel încât mă temeam să nu cad, de parcă aş fi stat pe muchia unei stânci. O dată mi s-a părut că am văzut o sclipire căpătând contur, forma unei litere, dar a dispărut brusc, cu totul, aşa cum se sting scânteile. Am rămas locului mult timp, îndeajuns pentru a începe să simt apăsarea pietrei prin tălpile subţiri ale încălţărilor şi durerea de spate cauzată de nemişcare. Ameţisem, deoarece în lume nu exista nimic, niciun lucru, doar beznă şi sunetul apei şi apăsarea pietrei sub picioare. Aerul nu se clintea. Era frig. Era nemişcare.

Am simţit căldură, căldura lui, o atingere uşoară pe braţul meu. Amândoi am murmurat binecuvântarea şi ne-am întors. Răsucindu-mă, m-am simţit ameţită, dezorientată. Nu ştiam spre ce direcţie eram îndreptată în bezna aceasta absolută – mă întorsesem cu o sută optzeci sau cu trei sute şaizeci de grade? Am întins mâna şi l-am găsit acolo, căldura, atingerea ţesăturii mânecii sale; am prins-o şi l-am urmat. M-am întrebat de ce nu aprindea felinarul, dar n-am cutezat să vorbesc. Mi s-a părut că am mers o cale mult mai lungă decât la venire. Am crezut că mă îndreptam în direcţia greşită şi că pătrundeam adânc, tot mai adânc în întuneric. Nici nu mi-a venit să cred când am început să întrezăresc o schimbare; mai întâi în bezna din faţa noastră s-a distins o paloare – nu încă vizibilitate, ci doar promisiunea ei. Atunci i-am dat drumul braţului. Însă

el, şchiop, m-a prins la rându-i de braţ şi l-a ţinut până ne-am putut desluşi drumul.

Când am ajuns înapoi în odaie, spaţiul din jur era aerisit şi primitor şi totul avea formă distinctă, scăldat în lumină caldă, chiar şi aici, în capătul grotei, capătul umbrelor.

El m-a privit cercetător. După aceea s-a întors şi s-a dus la rafturile ce fuseseră montate acolo unde piatra intrării în grotă lăsa loc peretelui tencuit. Prin tencuială, ici-colo, ieşea câte o cornişă grosolană. Poliţele erau săpate în perete, nu prinse peste el. Pe ele se aflau cărţi, unele mici, altele mari şi grosolan legate, unele în picioare, altele culcate, poate vreo cincizeci. Unele rafturi erau goale sau conţineau numai un volum sau două. Lordul-căilor s-a uitat la ele aşa cum face cineva când caută o carte, dar nu este sigur ce volum anume sau unde este acesta, parcurgându-le cu privirea. După aceea s-a uitat din nou la mine.

Am privit imediat după cartea albă, cea care sângerase. Am zărit-o pe loc.

El a văzut încotro privisem. A văzut că nu-mi puteam desprinde ochii de la ea. A înaintat şi a luat-o de pe poliţă.

M-am retras un pas când a făcut-o, pentru că nu m-am putut abţine. Am întrebat:

— Sângerează?

S-a uitat la mine, apoi la carte; a lăsat-o să i se deschidă lin în mâini.

— Nu, a spus.

Mi-a întins-o.

M-am tras încă un pas înapoi.

— O poţi citi, Memer?

A întors-o şi a întins-o din nou către mine, deschisă. Am văzut paginile mici, pătrate, albe. Pagina din dreapta era goală. Pe pagina din stânga erau scrise mic câteva cuvinte.

M-am străduit să avansez un pas, apoi încă unul, cu mâinile încleştate. Am citit cuvintele cu voce tare: *Frânţii dreg frânţii.*

Sunetul vocii mi s-a părut teribil: nu era defel al meu, ci un sunet grav şi găunos, care îmi reverbera prin ţeastă. Am strigat:

— Ia-o, pune-o la loc!

M-am răsucit şi am încercat să merg către opaiţul care strălucea într-un glob de aur hăt departe, în celălalt capăt al odăii, dar era ca şi cum aş fi înaintat în vis – îmi puteam mişca picioarele doar lent, cu greutate. El s-a apropiat, m-a prins de braţ şi ne-am întors împreună. Pe măsură ce am mers, mi-a fost tot mai uşor. Am ajuns la masa pentru citit. Era ca şi cum aş fi revenit acasă, ca şi cum în toiul nopţii aş fi intrat în lumina unui foc, a unui liman.

M-am aşezat pe scaun şi am suspinat adânc, cutremurător. El a rămas pentru scurt timp în picioare, mângâindu-mi umerii cu blândeţe, după care a ocolit masa şi s-a aşezat cu faţa la mine, aşa cum stătusem mai devreme.

Îmi clănţăneau dinţii. Nu-mi mai era frig, dar dinţii îmi clănţăneau. A trecut o vreme înainte de a izbuti să-mi silesc fălcile să mă asculte.

— Acela a fost răspunsul?

— Nu ştiu, a murmurat el.

— A fost… a fost oracolul?

— Da.

Câtva timp, mi-am muşcat buzele, pe care le-am simţit rigide, ca de carton, şi m-am străduit ca răsuflarea să-mi fie regulată.

— Până acum ai mai citit din cartea aceea? l-am întrebat.

A clătinat din cap.

— N-am văzut niciun cuvânt, a spus el.

— N-ai văzut… pe pagină…?

Am schiţat un gest, pentru a arăta că vorbele fuseseră pe pagina din stânga, şi am văzut că degetele mele începuseră să scrie literele în aer. Le-am silit să se oprească.

El a clătinat din cap.

Asta m-a speriat şi mai mult.

— Au fost… spusele mele au fost răspunsul la întrebarea pusă de tine?

— Nu ştiu, a răspuns el.

— De ce nu ţi-a răspuns *ţie?*

A rămas tăcut destul de multă vreme. În cele din urmă, a zis:

— Memer, dacă tu ai fi pus întrebarea, care ar fi fost?

— *Cum ne putem elibera de alzi?*

Am rostit-o imediat şi, zicând cuvintele acelea, am simţit că, din nou, vorbisem cu altă voce, adâncă şi răsunătoare, nu ca a mea. Am închis gura şi am încleştat dinţii pe entitatea aceea care vorbise prin mine, care mă folosise.

În acelaşi timp însă era cu adevărat întrebarea pe care aş fi adresat-o.

— Întrebarea adevărată, a zis el cu jumătate de surâs.

— Cartea a sângerat, am dezvăluit.

Eram decisă acum să vorbesc în numele meu, nu să fiu folosită ca voce – să spun ceea ce doream să spun, să preiau controlul.

— Cu ani şi ani în urmă, când eram mititică, am coborât în capătul umbrelor. Ţi-am povestit asta, ţi-am povestit o parte din cele întâmplate. Ţi-am povestit că am crezut că o carte a scos un zgomot. Dar nu ţi-am spus că am văzut-o. Era cartea aceea albă. Am luat-o de pe raft şi avea sânge pe pagini. Sânge umed. Nu cuvinte, ci sânge. N-am mai revenit niciodată acolo. Până în seara asta. Eu… Dacă… Dacă nu există demoni, perfect, nu există demoni. Însă mie îmi este frică de ce se află în grota aceea.

— Şi mie, a recunoscut el.

Amândoi eram obosiţi, dar deocamdată nici nu putea fi vorba să ne culcăm. El a reaprins felinarul mic, eu am stins opaiţul, el a scris cuvintele în aer şi am ieşit din odaie, prin coridoare, înapoi în curtea de miazănoapte, unde stătusem mai devreme în timpul serii. Deasupra ei era un pod minunat de stele. Am suflat în felinar şi l-am stins. Am rămas sub lumina stelelor, tăcuţi, mult timp.

Am întrebat:

— Ce-i vei spune lui Desac?

— Îi voi dezvălui ce am întrebat şi că n-am primit răspuns.

— Şi… ce a zis cartea?

— Tu i-o vei spune, sau nu, după cum alegi.

— Nu ştiu ce înseamnă. Nu ştiu la ce întrebare a răspuns. Nu pricep. Are vreun sens?

Simţeam că fusesem păcălită, că fusesem folosită fără să mi se arate pentru ce anume, ca şi cum aş fi fost un simplu obiect, o unealtă. Fusesem înspăimântată. Acum mă simţeam umilită şi furioasă.

— Are sensul pe care-l putem înţelege noi, a zis.

— Asta este ca şi cum ai ghici în nisip.

În Ansul există femei care, pentru câţiva bănuţi, iau un pumn de nisip umed din mare şi-l aruncă pe o farfurie, iar din bulgăraşii şi dârele neregulate de nisip prezic noroc şi ghinion, călătorii, bani, iubiri şi altele.

— Înseamnă ceea ce vrei tu să însemne.

— Poate, a admis el.

După o vreme, a continuat:

— Dano Galva a spus că a citi oracolul înseamnă a aduce gândirea raţională înaintea unui mister impenetrabil… în cărţile vechi există răspunsuri ce au părut prosteşti celor care le-au auzit. *Cum ar trebui să ne apărăm de Sundraman?* au întrebat ei oracolul când Sundraman a ameninţat prima dată să cotropească Ansul. Răspunsul a fost *Nu ţine albinele departe de florile de măr.* Cei din Sfat s-au mâniat, pretinzând că înţelesul era atât de banal, încât era o prostie. Ei au poruncit să fie mobilizată o armată care să construiască un zid în lungul lui Ostis şi să-l apere de Sundraman. Cei din miazăzi au traversat râul, au dărâmat zidul, ne-au înfrânt armata, au mărşăluit aici, la oraşul Ansul, i-au ucis pe cei care li s-au împotrivit şi au declarat întregul Ansul protectorat al lui Sundraman. Din momentul acela, au fost vecini excelenţi, amestecându-se foarte puţin în treburile noastre, dar, în acelaşi timp, îmbogăţindu-ne mult prin negoţ. N-a fost o recomandare, ci un avertisment: Dacă ţii albinele departe de florile de măr, merii nu vor avea fructe. Ansul era floarea, iar Sundraman, albina. Asta este clar acum. A fost clar şi Cititoarei, Dano Galva; de îndată ce a văzut răspunsul, a spus că însemna că nu trebuie să ne împotrivim lui Sundraman. Pentru asta a fost

declarată trădătoare. Din clipa aceea, clanurile Gelb, Camm şi Actamo au declarat că Sfatul nu trebuie să consulte oracolul şi au insistat ca universitatea şi biblioteca să fie mutate din Galvamand.

— Oracolul n-a făcut prea mult bine Cititoarei şi casei ei, am rostit.

— „Cuiul este lovit o dată, ciocanul, de o mie de ori."

Am reflectat la cuvintele acelea.

— Şi dacă alegi să nu fii o unealtă?

— Alegerea aceea îţi este mereu la îndemână.

Am rămas locului şi am privit în sus, la adâncul uriaş al stelelor. M-am gândit că stelele erau aidoma tuturor sufletelor care trăiseră în vremurile de demult în oraşul acesta, în casa aceasta, miile de spirite, înaintaşii, vieţi ca nişte flăcări aflate la distanţă, lumini îndepărtate şi tot mai îndepărtate în bezna uriaşă a timpului. Vieţi trecute, vieţi viitoare. Cum le poţi deosebi?

Dorisem să întreb de ce oracolul nu putea vorbi simplu, de ce nu putea spune direct *Nu vă împotriviţi* sau *Loviţi acum,* în loc de imagini criptice şi cuvinte obscure. După ce am privit stelele, mi s-a părut o întrebare prostească. Oracolul nu dădea porunci, ci dimpotrivă: invita la gândire. Ne cerea să adăugăm gândire misterului. Poate că rezultatul nu avea să fie foarte satisfăcător, dar era probabil lucrul cel mai bun pe care-l puteam noi face.

Am căscat sonor şi Lordul-căilor a râs.

— Du-te la culcare, copilă, a spus şi i-am dat ascultare.

Mergând spre odaia mea prin holurile şi coridoarele întunecate, m-am aşteptat să rămân trează, frământată de ciudăţenia grotei şi de cuvintele pe care le citisem şi de vocea care vorbise prin mine rostindu-le: *Frânţii dreg frânţii.* Am atins firida zeului de lângă uşă, m-am prăbuşit pe pat şi am dormit ca un bolovan.

Capitolul 10

Când Desac a venit în ziua următoare, eu nu eram cu Lordul-căilor, ci o ajutam pe Ista la spălat. Ea, Bomi şi cu mine aprinsesem focul la cazane imediat după revărsatul zorilor, montasem storcătorul rotativ cu mâner, întinsesem frânghiile pentru rufe şi până la amiază umplusem curtea cuhniei cu cearşafuri curate şi feţe de masă din olandă sclipitor de albe, care plesneau în vânt sub razele fierbinţi ale soarelui.

După-amiază, când ne-am plimbat prin parcul vechi cu Shetar, Gry mi-a povestit ce se petrecuse în cursul dimineţii.

Lordul-căilor venise la odaia Maestrului pentru a-i spune că Desac dorea să stea de vorbă cu Orrec. Orrec o rugase pe Gry să-l însoţească.

— Am lăsat-o pe Shetar, a zis Gry, fiindcă se pare că nu-l place pe Desac.

Coborâseră în galerie, iar acolo Desac încercase din nou să-l convingă pe Orrec să promită că se va adresa cetăţenilor oraşului, ridicându-i pentru a-i alunga pe alzi atunci când avea să vină momentul.

Desac fusese elocvent şi insistent, iar Orrec se simţise tulburat, cu sufletul împărţit, simţind că aceasta nu era bătălia lui, dar şi că orice bătălie pentru libertate trebuia să fie şi a lui. Dacă Ansul se ridica împotriva tiraniei, cum ar fi putut el sta deoparte? Nu i se acorda însă posibilitatea de a alege timpul sau locul când să acţioneze şi nicio cunoaştere reală a felului în care urma să se desfăşoare rebeliunea aceea. Desigur, Desac proceda cu înţelepciune, dezvăluind atât de puţine amănunte, întrucât succesul acţiunii depindea de caracterul ei de surpriză; totuşi, lui Orrec nu-i plăcea să fie manipulat, aşa cum îi şi spusese lui Gry, ci ar fi preferat mai degrabă să fi participat şi la plănuirea ei.

Am întrebat ce zisese Lordul-căilor şi Gry a răspuns:

— Aproape nimic. Îţi aminteşti aseară, când Sulter a menţionat că „va întreba” şi Desac a tresărit imediat?… Ei

bine, nu s-a mai spus nimic despre asta. Neîndoios, ei discutaseră subiectul înainte de sosirea noastră.

Detestam faptul că nu-i puteam dezvălui despre oracol; n-aş fi vrut să ascund nimic de Gry. În acelaşi timp însă, ştiam că nu eu trebuia să vorbesc despre asta sau, cel puţin, nu încă.

Ea a continuat:

— Cred că Sulter este îngrijorat în privinţa raportului de forţe. A susţinut că există peste două mii de soldaţi alzi. Majoritatea sunt în apropierea palatului şi barăcilor cazărmii. Cel puţin o treime din ei sunt înarmaţi şi de strajă, iar ceilalţi au mereu armele în preajmă. Cum ar putea Desac să acţioneze împotriva lor cu o forţă îndeajuns de mare fără să alerteze străjile? Fie şi în toiul nopţii? Noaptea, străjile sunt călări, iar caii din Asudar sunt precum câinii, ştiai? Sunt dresaţi să dea un semnal, dacă simt ceva în neregulă. Sper că soldatul acela bătrân ştie ce face, deoarece cred că este pe punctul de a acţiona în scurtă vreme!

Mintea mea gonea iute, gândindu-se la lupte pe străzi. *Cum ne puteam elibera de alzi?* Cu sabia, jungherul, bâta şi piatra. Cu pumnul, cu forţa, cu mânia noastră descătuşată în cele din urmă. Aveam să-i înfrângem, să le frângem puterea, capetele, spinările, trupurile… *Frânţii dreg frânţii.*

Stăteam pe o cărare printre tufişuri uriaşe. Soarele mă bătea fierbinte în cap. Mâinile îmi erau uscate, umflate şi mă dureau de la apa fierbinte şi albiturile pe care le frecasem toată dimineaţa. Gry stătea lângă mine şi mă privea îngrijorată şi atentă. A întrebat cu blândeţe:

— Memer? Unde ai fost?

Am clătinat din cap.

Shetar a apărut gonind în salturi pe potecă, spre noi. S-a oprit şi a ridicat capul cu un aer mândru şi semeţ. Şi-a deschis botul plin de colţi ameninţători şi un fluture mic şi albastru a ieşit dinăuntru, dând din aripi, şi s-a îndepărtat în zbor, aparent netulburat.

Amândouă am izbucnit în râs nestăvilit. Leoaica a părut uşor stânjenită sau derutată.

— Ea este fata care scotea pe gură flori, fluiere şi fluturaşi! a rostit Gry. O ştii, nu-i aşa – din vremea când Cumbelo era Rege?

— Iar sora ei scotea pe gură păianjeni, păduchi şi pălămide.

— Măi pisico, măi pisico, a zis Gry şi a tras de blana dindărătul urechilor lui Shetar până ce leoaica şi-a răsucit capul de plăcere, torcând.

Nu puteam să pun totul cap la cap. Lupte pe străzi, beznă în grotă, teroare, râset, razele soarelui pe capul meu, lumina stelelor în ochii mei, o leoaică ce scotea pe gură un fluture.

— Of, Gry, cât mi-aş dori să pot înţelege *ceva,* am zis. Cum poţi pricepe ce se întâmplă de fiecare dată?

— Nu ştiu, Memer. Trebuie să continui să încerci şi uneori pricepi.

— Gândire raţională şi mister de nepătruns, am spus.

— Eşti la fel de brează ca Orrec, a concluzionat ea. Haide! Mergem acasă.

În seara aceea, Orrec şi Lordul-căilor au discutat despre Gandul Ioratth şi am descoperit că puteam să ascult fără să-mi închid mintea. Poate că asta se întâmpla din cauză că de acum îl văzusem pe Gand de două ori şi, în ciuda pompei pe care o detestam, a sclavilor care tremurau şi a ştiinţei mele că, dacă ar fi avut vreo toană, ne-ar fi putut îngropa pe toţi de vii, văzusem un om, nu un demon. Un bătrân dur, aspru, viclean, care iubea poezia din toată inima.

Orrec vorbi despre ceea ce gândeam şi eu:

— Teama aceasta de demoni, de diavoli – nu este pe măsura lui. De altfel, mă întreb cât de mult din acestea crede el în realitate?

— Poate că nu se teme prea mult de demoni, şi-a dat cu părerea Lordul-căilor. Dar atâta vreme cât nu poate să citească, se va teme de cuvântul scris.

— Ce ar fi să duc pur şi simplu o carte acolo, s-o deschid şi să citesc din ea – aceleaşi cuvinte pe care le vorbesc fără carte...?

— Abominabil, a clătinat din cap Lordul-căilor. Sacrilegiu. El nu va avea de ales decât să te dea pe mâinile preoţilor lui Atth.

— Dar dacă alzii decid să stea aici, să conducă Ansul, să aibă relaţii cu vecinii săi, cu alte ţări şi naţiuni, nu vor putea continua să deteste lucrurile pe care se bazează negoţul – acordurile şi registrele. Nici diplomaţia… ca să nu mai vorbesc despre istorie, poezie! Ştiaţi că în Oraşele-state „ald" înseamnă „idiot"? „N-are rost să vorbeşti cu el, este un ald." În mod sigur, Ioratth a început să înţeleagă neajunsul în care se află.

— Să sperăm că aşa este. Şi să mai sperăm că-l înţelege şi noul rege din Medron.

Pe mine însă începuse să mă enerveze discuţia aceasta. Alzii nu aveau să decidă să stea aici, să ne conducă, să aibă relaţii cu vecinii noştri. Nu era după ei. M-am pomenit rostind cu voce tare:

— Contează?

Toţi m-au privit şi am adăugat:

— N-au decât să plece în Asudar şi să rămână acolo pe cât de analfabeţi doresc.

— Da, a zis Lordul-căilor, dacă vor pleca.

— O să-i alungăm noi.

— În afara oraşului?

— Da! Afară din oraş!

— Fermierii noştri sunt în stare să lupte cu ei? Şi chiar dacă i-am alunga mai departe, tocmai până în Asudar – oare Marele Gand n-ar considera asta ca o insultă şi ameninţare la adresa noii lui puteri şi ar trimite şi mai multe mii de soldaţi împotriva noastră? El are o armată. Noi nu.

N-am ştiut ce să spun.

Lordul-căilor a continuat:

— Acestea sunt consideraţii peste care Desac trece cu privirea. Poate că are perfectă dreptate să procedeze aşa. „Prea multă chibzuire duce la anularea acţiunii." Dar vezi tu, Memer, acum, când lucrurile se schimbă chiar între alzi, eu nutresc pentru prima dată speranţa de a ne recâştiga

libertatea, dacă-i vom convinge că le suntem mai folositori ca aliaţi decât ca sclavi. Asta va dura timp. Se va încheia printr-un compromis, nu printr-o victorie. Dacă însă dorim victoria cu orice preţ acum şi dăm greş, speranţa va fi greu de găsit.

N-am putut spune nimic. El avea dreptate, însă şi Desac avea dreptate. Sosise momentul să acţionăm, dar în ce fel s-o facem?

— I-aş putea vorbi lui Ioratth în numele vostru mai bine decât aş putea vorbi mulţimii în numele lui Desac, a zis Orrec. Spune-mi, există în oraş oameni care ar fi de acord să discute cu Ioratth, dacă el ar accepta să negocieze?

— Da, atât în oraş, cât şi în afara lui. De-a lungul anilor, noi am păstrat legăturile cu toate aşezările de pe Coasta Ansul, cărturari şi neguţători, oameni care au fost lorzi-ai-căilor, primari şi orânduitori de festivaluri şi ceremonii. Băieţii poartă mesajele de la un oraş la altul, căruţaşii le duc împreună cu verzele. Soldaţii caută rareori mesaje scrise, întrucât preferă să n-aibă nimic de-a face cu sacrilegii şi vrăjitorii.

— „O Stăpâne Nimicitor, dă-mi un duşman ignorant!” a citat Orrec.

— În oraş, unii dintre cei cu care am discutat despre asta de-a lungul anilor sunt acum de partea lui Desac. Ei caută orice cale de a scutura jugul ald de pe grumazul nostru. Sunt pregătiţi de luptă. În acelaşi timp însă, ar putea fi de acord să negocieze. Dacă alzii vor asculta.

•••

În ziua următoare, Orrec n-a fost chemat la palat. Spre sfârşitul dimineţii, el a coborât la Piaţa Portului, pe jos, împreună cu Gry. Nu anunţase pe nimeni din timp şi niciun cort nu fusese ridicat, dar îndată ce a păşit în piaţă, oamenii l-au recunoscut şi l-au urmat. Nu s-au apropiat foarte mult de el, în parte din cauza lui Shetar, dar au format un cerc mişcător în jurul său, l-au salutat, i-au rostit numele şi au strigat:

— Recită, recită!

Un bărbat l-a îndemnat:

— Citeşte!

Eu n-am mers cu ei. Eram în haine băieţeşti, ca de obicei când ieşeam pe stradă, şi nu doream să fiu văzută ca Mem rândaşul alături de Gry, care nu era deghizată. Am alergat înaintea lor până la pavimentul din marmură mai înalt din faţa Turnului Amiralilor şi am suit pe piedestalul statuii calului de acolo, de pe care vedeam bine toată piaţa. Statuia este opera sculptorului Redam şi a fost cioplită dintr-un singur bloc uriaş de piatră; calul stă ferm, puternic şi masiv, având capul ridicat şi întors către apus, privind marea. Alzii au distrus majoritatea statuilor din oraş, dar au lăsat-o pe aceasta neatinsă, poate pentru că reprezintă un cal; cu siguranţă, ei nu ştiau că zeii mării, Seunii, sunt imaginaţi şi veneraţi sub forma cailor. Am atins piatra copitei stângi din faţă a lui Seune şi am murmurat binecuvântarea. Seune mi-a întors-o sub forma umbrei. Era deja o zi fierbinte şi avea să se facă şi mai cald.

Orrec s-a oprit în locul unde fusese cortul în prima zi când vorbise aici, iar oamenii s-au îngrămădit în jurul său. Piedestalul pe care mă aflam s-a umplut rapid cu băieţi şi bărbaţi, dar eu mi-am păstrat locul chiar între picioarele din faţă ale calului, împingând îndărăt cu putere când oamenii mă împingeau. Mulţi dintre cei care aveau tarabe în piaţă au aruncat o pânză peste bunurile lor şi s-au alăturat mulţimii pentru a-l asculta pe făurar ori s-au suit în picioare pe taburete lângă tarabă, pentru a vedea peste capetele spectatorilor. În îmbulzeală am zărit cinci-şase mantii albastre şi o trupă de soldaţi alzi călări a sosit în scurt timp pe Calea Sfatului, îndreptându-se spre colţul pieţei, dar s-a oprit fără a încerca să pătrundă cu forţa în mulţime. Hărmălaia era mare, dialoguri şi râsete şi strigăte, şi a fost ca un şoc când tot vacarmul acela omenesc a încetat brusc, înlocuit de linişte absolută, la prima notă a lirei lui Orrec.

El a recitat mai întâi un poem. Poezia de dragoste „Dealurile din Dom” a lui Tetemer, una dintre vechile preferate pe toată Coasta Ansul. Când a spus-o, s-a însoţit cu lira la refren şi toţi oamenii au cântat odată cu el, zâmbind şi legănându-se.

După aceea, el a rostit:

— Ansul este o ţară mică, dar cântecele sale sunt cântate şi poveştile sale sunt povestite în toate Ţinuturile din Apus. Eu le-am aflat pentru prima dată hăt în miazănoapte, în Bendraman. Făurarii din Ansul sunt faimoşi din îndepărtatul miazăzi până la Râul Trond. Şi au existat eroi aici, în paşnicele Ansul şi Manva, războinici bravi, iar făurarii au povestit despre ei. Ascultaţi acum istoria lui Adira şi Marra pe Muntele Sul!

O rumoare uriaşă, stranie, s-a ridicat din mulţime, ca un soi de muget suspinat, atât de fericire, cât şi de durere. A fost înspăimântător. Dacă Orrec a fost intimidat, dacă răspunsul pe care-l căpătase a fost mai mult decât se aşteptase, el n-a arătat-o. Şi-a ridicat mândru capul, iar vocea i s-a auzit puternică şi limpede:

— În zilele Bătrânului Lord de Sul, o armie a venit din tărâmul lui Hish…

Mulţimea a rămas complet nemişcată. Eu m-am luptat întruna să-mi stăvilesc lacrimile. Povestea şi cuvintele îmi erau nespus de dragi şi le cunoscusem doar în tăcere, în taină, în odaia secretă, în singurătate. Acum le auzeam rostite cu voce tare în mijlocul unei mulţimi mari formate din poporul meu, în inima oraşului meu, sub cerul liber. Dincolo de strâmtoare, muntele se ridica albastru în pâcla albastră, cu piscul alb perfect conturat. M-am ţinut strâns de copita din piatră a lui Seune şi mi-am înfrânat lacrimile.

Povestea s-a sfârşit, iar în tăcerea care s-a prelungit un cal ald a nechezat puternic şi răsunător, aşa cum fac adevăraţii armăsari de război. Vraja s-a rupt. Oamenii au izbucnit în râs, s-au foit şi au început să strige:

— Eho! Eho! Cinste Făurarului! Eho!

Unii strigau:

— Cinste eroilor! Cinste lui Adira!

Soldaţii călări de pe latura de răsărit a pieţei s-au mişcat, parcă gata să alcătuiască o formaţie care să intre în mulţime, dar oamenii nu i-au băgat în seamă şi nu s-au ferit din calea lor. Orrec a rămas tăcut, cu capul plecat, mult timp. Tumultul nu s-a stins şi, în cele din urmă, el a vorbit

prin hărmălaie, fără să strige pentru a acoperi vacarmul, ci pe un ton obişnuit; totuşi, vocea i s-a auzit uluitor:

— Haideţi, cântaţi cu mine.

A ridicat lira şi, pe măsură ce ei au început să se potolească, a intonat primul vers al cântecului său „Libertate”:

— Aşa cum în bezna nopţii de iarnă…

Şi noi am cântat împreună cu el, mii de voci. Desac avea dreptate. Oamenii din Ansul cunoşteau cântecul acela. Nu din cărţi, fiindcă noi nu mai aveam cărţi. Din văzduh – de la voce la voce, de la inimă la inimă, tot mai departe, prin toate ţările Apusului.

Când s-a terminat şi momentul de tăcere a trecut, tumultul a crescut din nou, ovaţii şi cereri de bisuri, dar, de asemenea, şi strigăte de furie, iar de undeva din mulţime o voce masculină baritonală a răcnit:

— Lero! Lero! Lero!

Alte voci au reluat strigătul ca o incantaţie, în ritm rapid şi crescând în intensitate. Nu-l mai auzisem niciodată, dar am ştiut că trebuia să fie una dintre vechile psalmodieri, cântece de festivaluri, de procesiuni şi de adorare care fuseseră cântate pe străzi pe când eram liberi să ne preamărim zeii. Am văzut soldaţii călări împingându-se în mulţime, ceea ce a cauzat destulă agitaţie pentru ca incantaţia să-şi piardă forţa şi să se stingă. I-am văzut pe Orrec şi Gry coborând treptele spre răsărit, nu pentru a traversa piaţa, ci pentru a ieşi înapoia soldaţilor alzi. Mulţimea continua să se opună călăreţilor, deşi ceda lent în calea lor – este foarte greu să nu te fereşti din faţa unui cal care vine drept spre tine, în privinţa asta pot să depun mărturie. Am lunecat jos de pe piedestal şi m-am strecurat prin gloată până am ajuns pe Calea Sfatului, am alergat pe ea, am luat-o pe scurtătură prin spatele Clădirii Vămii şi m-am întâlnit cu prietenii mei la jumătatea Străzii Apusului.

Erau urmaţi de o masă de oameni, însă nu îndeaproape, iar cei mai mulţi dintre ei nu au trecut dincolo de podul de peste Canalul de Miazănoapte. Făurarul, cântăreţul, este sacru şi nu trebuie tulburat. Când fusesem sus pe piedestal,

văzusem oameni care atingeau locul unde stătuse Orrec deasupra treptelor Amiralităţii; îl atingeau pentru binecuvântare şi o vreme nimeni nu avea să calce pe locul acela. În acelaşi fel, acum l-au urmat de la distanţă, strigând laude şi glume şi cântând imnul său adus libertăţii. Pentru ca din nou, pentru o clipă, psalmodierea aceea să suie din nou:

— Lero! Lero! Lero!

Nu am schimbat niciun cuvânt între noi în timp ce am suit colina spre Galvamand. Chipul cafeniu al lui Orrec era aproape cenuşiu de oboseală şi păşea orbeşte; Gry îl ţinea de braţ. S-a dus direct în odaia Maestrului. Gry a spus că el se va odihni pentru o vreme. Am început să înţeleg preţul darului său.

•••

Pe la începutul serii mă găseam în curtea grajdului şi mă jucam cu pisoii cel mai recent apăruţi printre noi. Pisicile lui Bomi fuseseră destul de sfioase şi rezervate după apariţia lui Shetar, dar pisoii nu cunoşteau frica. Aceştia erau îndeajuns de vârstnici ca să fie nespus de hazlii, alergându-se peste stiva de lemne şi prin interiorul ei, căzând pe codiţe, oprindu-se să privească nedumeriţi cu ochişorii lor rotunzi şi foarte atenţi, după care o rupeau din nou la fugă. Gudit o scosese pe Steluţa la plimbare pe poteca pentru cai, iar acum stătea şi privea pisoii cu aer ursuz şi dezaprobator. Unul dintre ei a dat de bucluc, cocoţându-se în mare viteză pe un stâlp, pentru ca după aceea să rămână acolo şi să miorlăie jalnic, fiindcă nu ştia cum să coboare; Gudit l-a cules cu blândeţe de pe stâlp, ca pe un scaiete, şi l-a pus tot cu blândeţe înapoi pe stiva de lemne, rostind:

— Pacoste ce eşti.

Am auzit tropot de copite şi un ofiţer în mantie albastră a apărut şi şi-a oprit calul sub arcadă.

— Da? a rostit Gudit pe un ton sonor, beligerant, îndreptându-şi cât putea mai bine spatele cocoşat şi privind nemulţumit.

Nimeni nu intra neinvitat în curtea grajdului său.

— Mesaj de la Palatul Gandului de Ansul către Făurarul Orrec Caspro, a rostit ofiţerul.

— Da?

Pentru o clipă, ofiţerul s-a uitat cu mare curiozitate la bătrân.

— Gandul doreşte ca Făurarul să se prezinte înaintea sa la palat mâine spre sfârşitul după-amiezii, a spus el destul de politicos.

Gudit a încuviinţat scurt şi i-a întors spatele. Eu mi-am ferit de asemenea privirea, ridicând un pisoiaş ca scuză. Cunoşteam iapa aceea roşcată şi elegantă.

— Hei, Mem! a rostit cineva.

Am îngheţat. M-am întors fără chef şi l-am văzut pe Simme în curtea grajdului. Ofiţerul îşi retrăgea iapa de sub arcadă. A vorbit ceva cu Simme când a întors calul şi băiatul l-a salutat.

— El e taică-meu, mi-a spus Simme cu mândrie evidentă. L-am întrebat dacă pot să-l însoţesc. Voiam să văd unde locuieşti.

Zâmbetul a început să-i dispară când l-am fixat cu privirea fără să scot un cuvânt.

— Este… este o casă cu-adevărat mare, a zis el. Mai mare decât Palatul. Poate.

N-am spus nimic.

— E casa cea mai mare pe care-am văzut-o vreodată, a continuat el.

Am încuviinţat din cap. Nu mă putusem abţine.

— Ce-i ăsta?

S-a apropiat şi s-a aplecat ca să vadă pisoiul, care se zbătea în mâinile mele şi mă zgâria cu ferocitate.

— Un pisoi, i-am răspuns.

— Aha. Este… este de la leul ăla?

Cum putea cineva să fie atât de idiot?

— Nu, este doar o pisică de casă. Poftim!

I-am întins pisoiul.

— Au! a făcut el şi l-a scăpat.

Pisoiul a şters-o rapid, ţinându-şi ţanţoş codiţa ridicată.

— Are gheare, a zis Simme, sugându-şi mâna.

— Da, este foarte periculos.

Simme a părut buimac. Întotdeauna părea buimac. Era urât să profiţi de cineva atât de buimac. Însă era aproape irezistibil.

— Pot să văd casa? a întrebat el.

M-am ridicat şi mi-am scuturat palmele de praf.

— Nu, am răspuns. Poţi să te uiţi la ea de afară. Dar nu poţi să intri. N-ar fi trebuit să vii nici măcar până aici. Necunoscuţii şi străinii se opresc în curtea din faţă până sunt invitaţi mai departe. Oamenii politicoşi descalecă în stradă şi ating Piatra Pragului înainte de a intra în curtea din faţă.

— Păi… n-am ştiut, s-a scuzat el, retrăgându-se puţin.

— Îmi dau seama că n-ai ştiut. Voi, alzii, nu ştiţi nimic despre noi. Tot ce ştiţi este că noi nu putem păşi sub acoperişul vostru. Nu ştiţi nici măcar că nici voi nu puteţi păşi sub acoperişul nostru. Sunteţi ignoranţi.

Încercam să ţin sub control potopul de furie cutremurătoare şi triumfătoare ce urca prin mine.

— Păi… ştii… Speram c-am putea fi prieteni, a zis Simme.

A rostit-o în felul lui de câine bătut, dar a avut totuşi nevoie de ceva curaj ca s-o facă.

Am pornit spre arcadă, iar el m-a însoţit.

— Cum putem fi prieteni? Eu sunt un sclav, ai uitat?

— Nu, nu eşti. Sclavi sunt… Sclavi sunt eunucii, ştii, şi femeile şi…

A rămas fără definiţii.

— Sclavii sunt oameni care trebuie să facă ceea ce le porunceşte stăpânul. Dacă n-o fac, sunt bătuţi sau ucişi. Voi susţineţi că sunteţi stăpânii lui Ansul. Atunci, noi suntem sclavi.

— Tu nu faci nimic din ce-ţi spun eu să faci, a zis el. Tu nu eşti niciun fel de sclav.

În privinţa asta avea dreptate.

Ieşiserăm din curtea grajdului şi mergeam pe sub peretele înalt dinspre miazănoapte al casei principale. Era construit din pietre masive, cubice, până la zece picioare

deasupra pământului; de acolo în sus urma un etaj de pietrărie mai delicată, cu ferestre înalte cu arcade duble, iar şi mai sus cornişe sculptate susţineau streşinile late ale acoperişului de ardezie. Simme a privit în sus de câteva ori, iute, pieziş, aşa cum se uită un cal la ceva care-l sperie.

Am mers până în curtea din faţă, care se întinde pe toată lăţimea casei. Este ridicată cu o treaptă deasupra străzii şi separată de ea printr-un şir de arcade din coloane. Pavimentul este din pietre lustruite, sure şi negre, potrivite într-un desen geometric complex, un labirint. Ista mi-a explicat că, pe timpuri, obişnuiau să danseze labirintul în prima zi din an, la echinocţiul de primăvară, cântându-i lenei, care binecuvântează tot ce creşte. Pavimentul era murdar; vântul spulberase peste el ţărână şi frunze. Era muncă grea să-l mături. Încercasem uneori, dar nu-l putusem niciodată păstra curat. Simme a pornit să traverseze labirintul.

— Dă-te jos! am spus.

El a sărit imediat şi m-a urmat, coborând treapta, printre coloane, pe stradă, privind cu o uitătură surprinsă, inocentă, aproape ca pisoii.

— Demoni, am mârâit şi am rânjit, apoi am gesticulat spre desenul negru-sur din pietre.

El nici măcar nu-l văzuse.

— Ce-i aia? a întrebat.

Se uita la ceea ce mai rămăsese din Fântâna Oracolului.

Fântâna se află în dreapta, cum priveşti uşile mari. Bazinul este din serpentin verde – piatra lui Lero –, larg de vreo zece picioare. Apa ţâşnise dintr-o piesă centrală; capătul din bronz al ţevii aceleia ieşea acum dintr-un ciot de marmură atât de spart şi trunchiat, încât abia dacă puteai să vezi că avusese cândva formă de urnă, ornată cu frunze de măcriş şi crini. Colb şi frunze moarte zăceau în bazin.

— O fântână plină cu apa demonilor, am rostit. A secat cu veacuri în urmă. Soldaţii voştri au sfărâmat-o totuşi, ca să izgonească demonii.

— Nu trebuie să vorbeşti întruna despre demoni, a spus el posac.

— Ah, dar priveşte! l-am îndemnat. Vezi, în jurul bazei urnei, ciopliturile acelea mici? Acelea sunt cuvinte. Aceea este scriere. Scrierea este magie neagră. Cuvintele scrise sunt demoni, nu-i aşa? Vrei să te apropii şi să le citeşti? Vrei să vezi nişte demoni de aproape?

— Haide, Mem, m-a rugat el. Termină.

S-a încruntat la mine, rănit şi necăjit. Asta era ceea ce doream, nu?

— Bine, am cedat după o vreme. Dar fii atent, Simme. Este imposibil ca noi să putem fi prieteni. În niciun caz până nu vei putea să citeşti ce spune fântâna. În niciun caz până nu vei putea să atingi piatra aceea şi să ceri binecuvântare asupra casei mele.

El a privit Piatra Pragului lungă şi fildeşie, incrustată în centrul pragului, tocită într-o scobitură lină de mâinile care o atinseseră de-a lungul veacurilor. M-am aplecat acum şi am atins-o.

Simme n-a spus nimic. În cele din urmă, s-a întors şi a plecat pe Strada Galva. L-am privit îndepărtându-se. În mine nu exista nici urmă de triumf. Mă simţeam înfrântă.

• • •

Orrec a venit la cină refăcut şi flămând. Am vorbit mai întâi despre recitarea lui; el, Gry şi cu mine i-am povestit Lordului-căilor ce spusese el şi cum reacţionase mulţimea.

Sosta fusese la piaţă ca să-l audă şi era acum mai leşinată ca oricând, privindu-l cu chip topit şi pierit din cealaltă parte a mesei, până ce lui i s-a făcut milă. A încercat să glumească, dar asta n-a avut succes, aşa încât a încercat să-i abată mintea spre viitorul ei real, întrebând-o unde va locui după măritiş. Sosta a reuşit să explice că logodnicul ei alesese să se alăture gospodăriei noastre şi să fie un Galva. Orrec şi Gry, pe care îi interesau mult felurile în care oamenii fac diverse lucruri, au întrebat despre toate obiceiurile noastre de târguire a căsătoriei şi alegere a rudeniilor. În majoritatea timpului, Sosta a rămas cu ochii mari, mută de adoraţie, şi Lordul-căilor a răspuns în locul ei;

dar când Ista s-a aşezat cu noi la masă, ea a avut ocazia să se laude cu viitorul ginere, ceva ce-i plăcea tare mult.

— Pare greu ca el şi Sosta să nu se poată vedea în tot acest timp dinaintea nunţii, a comentat Gry. Trei luni!

— Logodnicii obişnuiau să se întâlnească la toate evenimentele publice, a explicat Lordul-căilor. Dar acum nu mai avem dansuri sau festivaluri. Aşa că sărmanii trebuie să se mulţumească să schimbe priviri în trecere…

Sosta s-a îmbujorat şi a surâs afectat. Logodnicul ei obişnuia să treacă în fiecare seară cu prietenii lui, tocmai când Ista, Sosta şi Bomi se întâmplau să stea afară, în curtea laterală care dădea spre Strada Galva, pentru a lua aer.

După cină, am mers în curticica din miazănoapte. Acolo l-am găsit pe Desac, care ne aştepta deja. El a înaintat, i-a prins mâna lui Orrec între palmele lui şi a invocat binecuvântarea asupra sa.

— Ştiam că vei vorbi în numele nostru! a rostit. Fitilul este aprins.

— Să vedem ce părere are Gandul despre spectacolul meu, a zis Orrec. S-ar putea să mă aleg cu un comentariu critic.

— A trimis după tine? a întrebat Desac. Mâine? La ce oră?

— Mâine spre sfârşitul după-amiezii – aşa-i, Memer?

Am încuviinţat din cap în tăcere.

— Te vei duce? a întrebat Lordul-căilor.

— Bineînţeles, a spus Desac.

— Nu prea pot refuza, a zis Orrec. Deşi aş putea cere o amânare.

L-a privit atent pe Lordul-căilor, încercând să-i deslușească sensul întrebării.

— Trebuie să te duci, a insistat Desac. Momentul este perfect.

Tonul îi era răstit şi milităros.

Mi-am dat seama că lui Orrec nu-i plăcea să i se spună ce trebuia să facă. A rămas cu ochii aţintiţi asupra Lordului-căilor.

— Bănuiesc că nu există niciun câştig de pe urma amânării, a rostit Lordul-căilor. În acelaşi timp însă, vizita acolo poate fi periculoasă.

— Ar trebui să merg singur?

— Da, a spus Desac.

— Nu, a zis Gry cu voce calmă, inexpresivă.

Orrec m-a privit.

— Toţi dau ordine, mai puţin noi doi, Memer.

— „Zeii îi iubesc pe poeţi, fiindcă ei ascultă legile pe care le ascultă zeii”, a adăugat Lordul-căilor.

— Sulter, prietene, în orice acţiune există pericol, a vorbit Desac cu un soi de compătimire străbătută de nerăbdare. Tu eşti zidit aici, departe de viaţa străzilor, de faptele oamenilor. Trăieşti printre umbre din vechime şi le împărtăşeşti înţelepciunea. Vine însă o vreme când înţelepciunea stă în acţiune – când precauţia devine distrugere.

— Vine o vreme când dorinţa de a acţiona înfrânge gândirea, a rostit Lordul-căilor, încruntat.

— Cât va trebui să aştept? Nu s-a dat niciun răspuns!

— Mie, nu.

Lordul-căilor a privit foarte scurt către mine.

Desac n-a observat uitătura aceea. Acum era furios.

— Oracolul tău nu este şi al meu. Eu nu m-am născut aici. Cărţile şi copiii n-au decât să-ţi spună ce să faci. Eu îmi voi folosi mintea. Dacă n-ai încredere în mine fiindcă sunt un străin, ar fi trebuit să mi-o fi spus cu ani în urmă. Cei care mi s-au alăturat au încredere în mine. Ei ştiu că n-am dorit niciodată decât libertatea lui Ansul şi restabilirea legăturii cu Sundraman. Orrec Caspro înţelege asta. El este alături de mine. Acum plec. Voi reveni aici, în Galvamand, când oraşul va fi liber. Cu siguranţă atunci vei avea încredere în mine!

S-a întors şi a părăsit curtea interioară, ieşind nu prin casă, ci coborând scara cu trepte stricate din extremitatea deschisă spre miazănoapte. A cotit după colţul casei şi a dispărut. Lordul-căilor a rămas tăcut, privind după el.

După mult timp, Orrec a întrebat:

— Oare eu am fost nebunul care a aprins focul?

— Nu, a răspuns Lordul-căilor. O scânteie din amnar, poate. Pentru asta nu te poţi învinovăţi.

— Dacă merg mâine, voi merge singur, a decis Orrec, dar Lordul-căilor a surâs uşor şi s-a uitat la Gry.

— Dacă mergi, merg şi eu, a zis ea. Ştii asta.

După o vreme, Orrec a rostit:

— Da, o ştiu. Dar – şi s-a adresat Lordului-căilor –, dacă am întins prea mult coarda azi, poate că Gandul va fi silit să mă pedepsească, pentru a-şi arăta puterea. De asta te temi?

Lordul-căilor a clătinat din cap.

— Ar fi trimis soldaţi aici. Mă tem de Desac. El nu-l va aştepta pe Lero.

Lero este sufletul străvechi şi sfânt al pământului pe care se ridică oraşul nostru. Lero este clipa echilibrului. Lero este o piatră mare şi rotundă din Piaţa Portului, astfel aşezată încât s-ar putea clinti oricând şi care nu s-a mişcat totuşi niciodată.

După puţină vreme, Lordul-căilor şi-a cerut iertare, spunând că era obosit. Nu mi-a făcut vreun semn să-l urmez ori să vin la el mai târziu. A intrat în casă, încet şi şontâc, păstrându-şi totuşi spatele drept.

M-am trezit întruna în noaptea aceea, văzând cuvintele din carte, *Frânţii dreg frânţii,* auzind vocea rostindu-le, iar mintea mea le-a studiat, din nou şi din nou, încercând să le acorde un înţeles.

Capitolul 11

A doua zi dimineaţă am făcut închinările casei foarte devreme, apoi am mers în ambele pieţe, nu numai pentru a cumpăra merindele necesare, ci şi pentru a vedea ce se întâmpla în oraş. Crezusem că totul va fi schimbat, că totul va fi pregătit pentru ceva măreţ, aşa că eu însămi eram pregătită. Dar nimeni nu părea pregătit pentru nimic. Totul era la fel ca întotdeauna, oamenii se grăbeau pe străzi, fără să privească unul spre altul, ferindu-se de orice buclucuri; străjerii alzi în mantii albastre se plimbau ţanţoşi la colţul pieţei, vânzătorii erau la tarabele lor, copiii şi bătrânele se târguiau, cumpărau şi reveneau acasă pe străduţe lăturalnice. Nicio încordare, nicio surescitare, nimeni nu spunea nimic neobişnuit. Doar o singură dată mi s-a părut că aud pe cineva care trecea podul Străzii Vămii fluierând câteva măsuri din cântecul „Libertate".

Când Orrec şi Chy au pornit către Casa Sfatului spre sfârşitul după-amiezii, au plecat pe jos. Au luat-o pe Shetar, dar nu şi pe mine. Fără cal, nu aveau niciun motiv pentru un rândaş, iar ei înşişi erau îngrijoraţi de posibilitatea unui pericol. M-am simţit uşurată. Nu voiam să dau ochii cu Simme, pentru că de fiecare dată când mă gândeam la el, inima parcă mi-era îngreunată de ruşine.

Dar de îndată ce au plecat, am ştiut că nu puteam sta acasă. Nu puteam rezista să rămân în casă şi să aştept. Trebuia să fiu mai aproape de Colina Sfatului, unde se aflau ei. Trebuia să fiu în apropierea lor.

M-am îmbrăcat în straiele mele de femeie, cu părul strâns în coc, nu purtat lung, în felul copiilor sau al bărbaţilor, astfel încât eram Memer fata, nu Mem rândaşul sau Nimeni băiatul. Doream să-mi port propriile haine, fiindcă trebuia să fiu eu însămi. Poate că trebuia să mă pun cumva în primejdie, pentru a simţi că eram alături de ei.

Am străbătut iute Strada Galva, fără să ridic ochii, aşa cum mergeau întotdeauna femeile, până am ajuns la Podul Aurarilor, peste Canalul Central. Aproape tot aurul lui Ansul

plecase pentru a îmbogăţi Asudar; destule prăvălii de pe pod fuseseră închise de multă vreme, însă unele continuau să vândă podoabe ieftine, lumânări votive şi altele de acelaşi fel. Puteam să intru într-o prăvălie, ca să nu stau pe strada principală, şi să-mi veghez prietenii.

Deşi în pieţe nu se întâmplase nimic şi nu se zărea nici urmă de tulburare aici, la podul cel mai apropiat de Colina Sfatului, iar cei doi pedestraşi alzi care făceau de strajă stăteau tolăniţi pe treptele podului şi jucau zaruri, nu puteam scăpa de încredinţarea că ceva se întâmpla ori era pe punctul de a se întâmpla – sentimentul că, deasupra capetelor noastre, ceva uriaş se îndoia tot mai mult, gata să plesnească.

Am stat în umbra uşii unei prăvălii. Pălăvrăgisem puţin cu bătrânul care ţinea prăvălia, spunându-i că aşteptam să mă întâlnesc cu o prietenă; el încuviinţase din cap, cunoscător şi dezaprobator, dar îmi îngăduise să rămân. Acum moţăia îndărătul tejghelei cu tăvi de mărgele din lemn, brăţări din sticlă şi beţişoare de tămâie. Puţini oameni treceau pe afară. Lângă canatul uşii se afla o firidă mică a zeului şi i-am atins pervazul la răstimpuri, murmurând binecuvântarea.

Ca prin vis, am văzut un leu trecând pe lângă mine, şfichiuind din coadă.

Am ieşit din prăvălie şi m-am alăturat prietenilor mei, care au părut doar uşor surprinşi.

— Îmi place cum îţi stă cu părul pieptănat aşa, a spus Gry.

Era îmbrăcată ca Chy, dar nu mai juca rolul acela.

— Spuneţi-mi ce s-a-ntâmplat!

— Când ajungem acasă.

— Nu, vă rog, acum!

— Bine, a încuviinţat Orrec.

Ne găseam pe treptele de la capătul din miazănoapte al podului. Când am ajuns jos, Orrec s-a întors într-o parte, acolo unde peste canal se întinde o platformă din marmură cu balustradă; de la ea, o scară îngustă duce spre un chei pentru bărci şi pescari. Pe acolo am coborât până la malul

canalului, exact sub pod, unde nu mai puteam fi zăriţi de pe stradă. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să ne aplecăm şi să atingem apa, cu un cuvânt de binecuvântare pentru Sundis, râul care formează cele patru canale ale noastre. După aceea ne-am aşezat toţi pe vine şi am privit curgerea apei verzi-maronii, pe jumătate transparente. Părea să poarte cu ea nerăbdarea, îndepărtând-o. Nu după mult timp însă, am rostit:

— Aşadar?

— Ei bine, a spus Gry, Gandul a dorit să audă povestea pe care Orrec a depănat-o ieri în piaţă.

— Adira şi Marra?

Amândoi au încuviinţat din cap.

— I-a plăcut?

— Da, a confirmat Orrec. A zis că nu ştiuse că noi avusesem asemenea războinici. Cel mai mult însă i-a plăcut de Bătrânul Lord de Sul. A spus: „Există curajul spadei şi curajul cuvântului, iar curajul cuvântului este mai rar.” Ştii, mi-aş dori să cunosc vreo cale prin care să-i aduc laolaltă pe el şi pe Sulter Galva. S-ar înţelege.

Cuvintele acelea m-ar fi jignit cu doar câteva zile în urmă. Acum mi se păreau pline de adevăr.

— Şi nu s-a întâmplat nimic neobişnuit? Nu ţi-a cerut să cânţi „Libertate”, nu-i aşa?

Orrec a izbucnit în râs.

— Nu, nu mi-a cerut, totuşi a existat un mic incident.

— Preoţii au început din nou să psalmodieze adorator în cort tocmai când Orrec prinsese să recite, a explicat Gry. Răsunător. Cu tobe. Cu multe ţimbale. Ioratth s-a întunecat ca norii de furtună. I-a cerut lui Orrec să se oprească şi a trimis un ofiţer în cort. Iar conducătorul preoţilor a ieşit imediat, înveşmântat complet în roşu şi cu oglinjoare; arăta minunat, dar cu o faţă de parcă era moartea însăşi. S-a oprit înaintea noastră şi a spus că sfânta adorare a Zeului Arzător nu avea să fie întreruptă de sacrilegii păgâne necurate. Ioratth a zis că ceremonia sacrificiului trebuia să se ţină la apusul soarelui. Preotul a răspuns că ceremonia începuse. Ioratth a subliniat că mai erau două ore până la

apus. Preotul a repetat că ceremonia începuse şi va continua. Atunci Ioratth a rostit: „Un preot lipsit de evlavie este ca un scorpion în papucul regelui!” După care a poruncit ca sclavii să întindă un covor pe stâlpi pentru a face umbră, lângă arcada de deasupra Canalului de Răsărit, şi toţi am mers acolo, iar Orrec a continuat să recite.

— Însă Ioratth a pierdut înfruntarea aceea, a completat Orrec. Preoţii şi-au continuat ceremonia sacrificiului şi, până la urmă, Ioratth a fost nevoit să meargă grăbit în cortul mare, pentru a nu pierde toată ceremonia.

— Preoţii sunt pricepuţi în a-i face pe oameni să-i asculte, a concluzionat Gry. În Bendraman există mulţi preoţi. Le place să dea porunci.

— Da, a spus Orrec, sunt priviţi cu cinste şi oficiază ritjuri importante, aşa că ajung să intervină în chestiuni morale şi politice... Ioratth va avea nevoie de sprijinul Marelui său Gand împotriva lor.

— Cred că te vede pe tine ca sprijin, a zis Gry. O cale de a începe să înjghebe un soi de legătură cu oamenii de aici. Mă întreb dacă acela a fost motivul pentru care te-a chemat.

Orrec a rămas cu privirea în gol şi a căzut pe gânduri. Un cal a galopat pe strada de sus, deasupra noastră, cu tropăit sonor, sec, de copite potcovite pe piatră. Suprafaţa lucitoare a apei s-a încreţit şi s-a agitat în mijlocul canalului. Briza mării, care suflase toată ziua, murise acum şi aceasta era prima răsuflare a brizei de seară bătând dinspre uscat. Shetar, care stătuse întinsă pe ţărână, s-a ridicat puţin şi a scos un mârâit grav, care a urcat şi a coborât melodios. În lungul şirei spinării, blana i se zbârlise niţel, astfel încât părea un ghemotoc de puf.

Apa a unduit din nou, lovind treapta de marmură cea mai de jos şi pilonii cheiului. O tentă fumurie se întrezărea în lumina roşu-aurie care pălea pe colinele împădurite de deasupra oraşului. Aici jos, lângă canal, totul era paşnic, dar, în acelaşi timp, se simţea ca şi cum o răsuflare ar fi fost oprită, ca şi cum totul ar fi rămas încremenit, încordat. Leoaica s-a ridicat complet, ascultând cu atenţie.

Un alt cal a galopat pe podul de deasupra noastră – de fapt, erau mai mulţi cai, un vacarm de copite şi sunetul paşilor alergând pe pod şi strigăte, atât acolo sus, cât şi în depărtare. De acum ne ridicaserăm şi noi şi priveam în sus, către balustrada de marmură şi spinările cailor de pe pod.

— Ce se-ntâmplă? a întrebat Orrec.

Am răspuns cu voce tare, fără să ştiu ce spuneam:

— Se frânge, se frânge.

Strigătele şi ţipetele răsunau acum direct deasupra noastră, nechezat de cai, apoi tropăituri de picioare, alte strigăte, zgomote de încăierare. Orrec a dat să suie treptele, dar s-a oprit, văzând oameni la balustrada din marmură, o mulţime care se lupta ori se agita, răcnind porunci, ţipând cuprinsă de panică. Şi-a plecat brusc capul când ceva a zburat peste balustradă, un obiect uriaş şi întunecat, care s-a zdrobit în noroiul de lângă scară cu un bufnet greoi şi clefăit. Creştete s-au ivit în capul scării, bărbaţi care priveau în jos, gesticulau şi strigau.

Orrec sărise jos de pe trepte. A rostit:

— Sub pod!

Toţi patru am alergat să ne ascundem sub ultima arcadă joasă a podului, acolo unde se unea cu malul şi nu puteam fi zăriţi de cei de pe pod.

Am văzut obiectul care căzuse. Nu era uriaş. Era doar un om. Zăcea ca un morman de rufe murdare în apropiere de piciorul scării. Nu i-am putut zări capul.

Nimeni n-a coborât pe trepte. Hărmălaia de sus, de pe pod, a încetat brusc, complet, deşi de undeva din depărtare, dinspre Casa Sfatului, răzbătea un vuiet surd, ameninţător. Gry s-a dus la bărbatul căzut şi a îngenuncheat lângă el, ridicând o dată sau de două ori privirea către balustrada de deasupra ei, de unde ar fi putut să fie văzută. S-a întors repede. Palmele îi erau murdare de noroi sau de sânge.

— Are gâtul rupt, a spus.

— Este un ald? am şoptit.

Ea a clătinat din cap.

— Mai stăm aici o vreme, a zis Orrec, sau încercăm să revenim la Galvamand?

— Nu pe străzi, a propus Gry.

Amândoi s-au uitat la mine şi am zis:

— Pe Diguri.

Nu m-au înţeles.

— Nu vreau să mai stăm aici, am continuat.

— Condu-ne, mi-a cerut Orrec.

— N-ar trebui să aşteptăm până se întunecă? a întrebat Gry.

— Pe sub copaci n-o să fim văzuţi.

Am arătat în sus pe canal, acolo unde sălcii uriaşe se aplecau peste mal. Doream cu disperare să ajung acasă. Mă temeam pentru lordul meu, pentru Galvamand. Trebuia să fiu acolo. Am pornit, ţinându-mă departe de apă şi aproape de zid, şi în scurtă vreme am ajuns sub sălcii. De două ori ne-am oprit ca să privim îndărăt, însă de aici nu se putea zări nimic, doar spatele caselor de pe pod, zidul şi vârfurile copacilor şi ale acoperişurilor. Niciun sunet nu răzbătea până la noi dinspre străzi. Aerul era greu şi mi s-a părut că simt iz de fum.

Am ajuns la Diguri – pereţii cei mari din piatră aidoma unor fortăreţe care călăuzesc şi împart Râul Sundis când iese dintre dealuri. Ca toţi copiii din Ansul, mă jucasem pe Diguri, suind treptele abrupte săpate în ziduri, sărind peste goluri, alergând peste punţile înguste din scânduri prinse cu lanţuri ce leagă malurile între ele pentru folosinţa lucrătorilor şi dragorilor. Jocul nostru atunci era să-l convingem pe unul dintre noi să treacă pe puntea din scânduri, pe când ceilalţi săreau pe ea, astfel încât se legăna nebuneşte pe apă, în sus şi în jos. Jocul nostru acum era s-o convingem pe Shetar să traverseze. Leoaica s-a uitat o singură dată la puntea fragilă, înjghebată din scânduri, peste care trecea apa, şi apoi s-a ghemuit cu umerii ridicaţi şi coada coborâtă, anunţând foarte limpede: *Nu.*

Gry s-a aşezat imediat lângă ea şi i-a pus o mână înapoia urechilor. Ele două păreau să aibă o discuţie.

Văzusem asta, dar, în graba mea, pornisem deja peste punte. Odată ce ai început, nu te poţi opri, căci toată şmecheria este să mergi întruna, până la capăt. Am traversat, după care am rămas pe malul îndepărtat, simţindu-mă caraghioasă şi disperată, până le-am văzut pe Gry şi Shetar ridicându-se împreună şi pornind peste canal – Gry păşea egal de pe o scândură pe următoarea, iar leoaica înota lângă ea, ţinându-şi capul mândru şi aprig cât mai sus deasupra apei. Orrec a urmat-o pe Gry.

După ce a ieşit pe mal, Shetar s-a scuturat, dar pisicile nu se scutură de apă în felul în care o fac câinii. Blana ei era întunecată de umezeală în lumina amurgului şi leoaica părea mai slabă şi mai mică. Şi-a arătat colţii albi într-un mârâit puternic.

— Mai este un pod şi o barcă, am spus eu.

— Condu-ne, a cerut Orrec.

I-am condus peste contrafort spre Canalul de Răsărit; l-am traversat la fel cum îl traversasem pe celălalt, apoi am urcat treptele înguste şi abrupte tăiate în flancul contrafortului mare şi triunghiular care separă Canalul de Răsărit de râul în sine, am trecut peste el şi am coborât iarăşi la râu. Se întunecase de acum binişor. Am traversat râul pe podul umblător care există întotdeauna acolo. Barca era de partea noastră; am suit în ea şi ne-am tras cu braţele până pe malul celălalt. Curentul este puternic şi a trebuit să trag alături de Orrec. Shetar n-a vrut să intre în barcă, n-a vrut să stea în ea şi a mârâit tot timpul traversării, scoţând uneori câte un muget scurt, ca o tuse. Tremura de frig, de frică ori de furie. Gry i-a vorbit la răstimpuri, dar s-a mulţumit mai mult să-şi ţină palma înapoia urechilor ei.

Locul de sosire al podului umblător se află la poala parcului vechi. Gry a desprins lesa şi Shetar a sărit în bezna pădurii şi a dispărut. Am urmat-o, bâjbâind pe lângă copaci, în sus, către potecile pe care mă plimbasem cu Gry şi Shetar, după care am coborât spre Galvamand, venind astfel acasă dinspre miazănoapte, prin răsărit. Leoaica

alerga în faţa noastră ca o umbră printre umbre. Casa era uriaşă, întunecată şi tăcută ca o colină.

M-am gândit panicată: „E moartă, ei sunt morţi."

Am pornit în fugă înaintea celorlalţi, am traversat curtea şi am pătruns în casă, strigând. N-am primit niciun răspuns. Am alergat prin apartamentele Lordului-căilor, toate cufundate în beznă, apoi m-am dus la odaia secretă. Mâna îmi tremura atât de rău, încât abia am putut scrie cuvintele care deschideau uşa. În odaie nu ardea nicio lumină; se vedea doar strălucirea slabă dinspre lucarne. Înăuntru nu era nimeni. Nimeni, doar cărţile care vorbeau, prezenţa din grotă.

Am închis uşa şi m-am întors tot în fugă prin coridoarele şi galeriile cufundate în întuneric, spre partea casei în care locuiau oameni. Un licăr de lumină caldă scălda curtea largă. Toţi erau strânşi în cămara în care mâncam – Lordul-căilor, Gudit, Ista, Sosta şi Bomi, dar şi Gry şi Orrec, care li se alăturaseră acolo. M-am oprit gâfâind în prag. Lordul-căilor a venit la mine şi m-a cuprins pentru o clipă în braţe.

— Copilă, copilă, a spus el.

Iar eu l-am strâns cu toată puterea mea.

Ne-am aşezat în jurul mesei; Ista a insistat să mâncăm pâinea şi carnea pe care le pregătise şi adevărul era că mă simţeam moartă de foame. Ne-am povestit unii celorlalţi cele pe care le ştiam.

Gudit fusese la o berărie din apropierea Canalului Central, unde el şi vechii lui prieteni, toţi grăjdari, îngrijitori şi rândaşi, obişnuiau să se întâlnească şi să vorbească pe îndelete despre cai.

— Deodată, a zis el, am auzit multă zarvă, sus pe Colina Sfatului. Se ridica şi fum, un vălătuc mare şi negru. Au răsunat trâmbiţe şi soldaţi alzi, călări şi pedestraşi, au apărut în goana mare, suind pe Calea Sfatului. Gudit şi prietenii lui au ajuns până la Strada Galva, dar o mulţime mare se strânsese deja la intrarea în piaţa Casei Sfatului, atât alzi, cât şi cetăţeni din Ansul. Răcneau şi se-mbrânceau, iar alzii scoseseră săbiile, a continuat el. Nu-mi

plac îmbulzelile. Am hotărât să merg acasă. Era la mintea cocoşului.

A încercat să străbată Strada Galva, dar drumul era blocat de gloate de cetăţeni şi se părea că în faţă se dădeau lupte. A trebuit să ocolească pe Strada Gelb, spre Strada Apusului. În partea noastră de oraş, lucrurile erau mai liniştite, totuşi a văzut oameni care se îndreptau către Casa Sfatului; iar pe când se apropia de Galvamand, o trupă de alzi călări a trecut în galop, fluturând săbiile în aer şi răcnind:

— Părăsiţi străzile! În case! Părăsiţi străzile!

Noi am confirmat că într-adevăr se dăduseră lupte pe Strada Galva, la Podul Aurarilor, şi că un om fusese omorât, aruncat de pe pod.

O prietenă a lui Bomi sosise în fuga mare imediat după ce Gudit revenise acasă şi anunţase că „toată lumea spunea” că ardea Casa Sfatului. Însă un vecin care alerga spre casă zisese că de fapt fusese incendiat cortul mare al alzilor din curtea Sfatului şi că regele alzilor arsese înăuntru, laolaltă cu mulţi preoţi roşii.

Acelea fuseseră toate veştile, fiindcă nimeni nu cuteza să iasă pe stradă în noapte, cu soldaţii alzi la tot pasul.

Ista era foarte speriată. Cred că spaimele cotropirii oraşului acum şaptesprezece ani fuseseră înviate pentru ea în noaptea asta şi o copleşiseră. Ne-a întins masa şi ne-a cerut să mâncăm, dar ea însăşi n-a înghiţit nici măcar un dumicat, iar mâinile îi tremurau, aşa încât le-a ascuns în poală.

Lordul-căilor a poruncit ca ea şi fetele să meargă la culcare, spunându-le că Orrec şi Gry vor păzi intrarea din faţă a casei.

— Cu leoaica, a adăugat el. Nu trebuie să vă faceţi griji. Nimeni nu va trece de leoaică.

Ista a încuviinţat supusă din cap.

— Iar Gudit este cu armăsarii, ca de obicei. Memer şi cu mine vom sta de veghe în odăile vechi. Poate că vreun prieten va sosi în timpul nopţii şi ne va aduce veşti. Aşa sper.

A vorbit atât de blând şi de binedispus, încât Ista şi fetele s-au îmbărbătat sau, cel puţin, s-au prefăcut ca atare. După ce am dereticat în cuhnie, ele au plecat împreună, urându-ne noapte bună cu voci pline de bravură. O văzuseră pe Gry stând în capul treptelor de la intrare, imediat lângă uşa mare, de unde ea şi Shetar puteau vedea orice şi pe oricine ar fi venit pe stradă sau ar fi intrat în curtea din faţă. Orrec şi-a asumat sarcina omului de legătură între noi ceilalţi, trecând la răstimpuri pe la Gudit şi pe la Lordul-căilor, iar în rest patrulând prin partea de miazăzi, cea abandonată, a casei.

Asta pentru că toţi ne temeam de acelaşi lucru, în chip mai mult sau mai puţin clar: că Galvamand va fi din nou ţinta temerilor sau răzbunării alzilor.

Orele nopţii au trecut în linişte. Eu am suit de câteva ori în camerele Maestrului, de unde puteam privi peste oraş. Nu se zărea niciun semn că s-ar întâmpla ceva neobişnuit. Panta colinei ascunde Casa Sfatului de noi; am privit cu multă luare-aminte într-acolo, pentru a vedea fum ridicându-se ori strălucirea focului, dar n-am desluşit nimic. Am coborât iarăşi, ca să mă alătur Lordului-căilor în galeria lungă. Am stat puţin de vorbă, apoi am vegheat în tăcere. Noaptea era caldă, o noapte blândă de la începutul verii. Intenţionam să revin la ferestrele de la etaj, însă am adormit buştean în scaun şi m-a trezit doar zgomotul de voci.

Am tresărit îngrozită. În capătul îndepărtat al odăii, în pragul uşii dinspre curte, stătea un bărbat.

— Pot să rămân? Mă puteţi ascunde?

— Da, da, a spus Lordul-căilor. Intră. Mai eşti cu cineva? Intră. Aici vei fi în siguranţă. Te-a urmărit cineva?

Vorbea pe un ton blând, paşnic, fără insistenţă în întrebări. L-a adus pe bărbat în odaie. Eu am fugit pe lângă ei, pentru a vedea dacă afară se mai afla cineva. În lumina stelelor am zărit în curte o siluetă întunecată şi aproape că am dat un strigăt de avertizare… dar era Orrec.

— Un fugar, a şoptit el.

— L-a urmărit cineva?

— N-am văzut pe nimeni. O să dau un tur casei. Rămâi aici de veghe, Memer.

A dispărut apoi iute, pe sub arcade, în spatele casei. Am rămas în prag, privind afară şi în acelaşi timp ascultându-i pe Lordul-căilor şi pe fugar.

— Morţi… şoptea bărbatul răguşit.

Tuşea întruna în vreme ce vorbea.

— Toţi sunt morţi.

— Desac?

— Mort. Toţi…

— Au atacat Casa Sfatului?

— Cortul, a răspuns bărbatul, clătinând din cap. Focul…

A izbucnit într-un acces violent de tuse. Lordul-căilor i-a adus apă din carafa de pe masă şi l-a obligat să se aşeze ca s-o bea. A luat loc lângă opaiţ, aşa că l-am putut vedea. Nu-l cunoşteam, nu era dintre cei care veneau în casa noastră. Avea vreo treizeci de ani, cu părul răvăşit, cu straiele şi faţa mânjite de murdărie, cenuşă sau sânge. Mi-am dat seama atunci că erau veşmintele vărgate purtate de sclavii care serveau în Palat. A rămas ghemuit în scaun, străduindu-se să-şi recapete suflarea.

— Au dat foc cortului, a spus Lordul-căilor.

Bărbatul a încuviinţat fără un cuvânt.

— Gandul era înăuntru? Ioratth?

A încuviinţat iarăşi.

— Morţi, toţi sunt morţi. A ars ca paiele, a fost ca un rug, a ars…

— Dar Desac nu era în cort, aşa-i? Nu, mai bea nişte apă şi-o să-mi răspunzi după aceea. Cum te numeşti?

— Cader Antro, a zis bărbatul.

— De Gelbmand, a completat Lordul-căilor. L-am cunoscut pe tatăl tău, Antro fierarul. Pe când am fost Lordul-căilor, Gelbii obişnuiau să-mi împrumute cai. Tatăl tău era foarte pretenţios cu potcoavele lor. Mai trăieşte?

— A murit anul trecut, a răspuns bărbatul.

A terminat de băut apa şi a rămas epuizat şi ameţit, privind în gol.

— Noi am pus focul şi am ieşit, a rostit după o vreme, dar ei erau acolo, ne-au înconjurat şi ne-au împins înapoi, înapoi în foc. Toţi zbierau şi se-mbrânceau. Eu am scăpat. M-am târât afară.

Şi-a coborât ochii asupra sa, cu uimire.

— Ai suferit arsuri? Răni?

Lordul-căilor s-a apropiat mai mult, ca să-l cerceteze, şi i-a atins antebraţul.

— Eşti ars aici, sau tăiat. Ia să ne uităm mai bine… Dar, mai întâi, spune-mi cum ai ajuns aici, la Galvamand? Ai fost singur?

— M-am târât, a repetat Cader. (Nu era alături de noi în odaia tăcută, ci se afla în focul din cort.) M-am târât… Am ajuns deasupra Canalului de Răsărit şi am sărit jos. Ei se luptau îndărăt, prin toată piaţa, omorau oameni. Am… coborât… Până la faleză. Pe toate străzile treceau străji călări. M-am ascuns îndărătul caselor. Nu ştiam unde să mă duc. M-am gândit că s-ar putea ca ei să vină aici. La Casa Oracolului. Nu ştiam unde să mă duc.

— Ai procedat foarte bine, a rostit Lordul-căilor cu acelaşi ton liniştitor şi relaxat. Dă-mi voie s-aduc o lumină mai bună şi să ne uităm la braţul tău. Memer, vrei să mai aduci nişte apă şi o pânză?

Nu doream să-mi părăsesc postul de strajă, totuşi se părea că bărbatul venise într-adevăr singur şi neurmărit. Am venit cu un lighean şi apă, cârpe şi alifia din ierburi pe care o păstram pentru tăieturi şi arsurile din cuhnie şi am curăţat şi pansat arsura de pe braţul lui Cader, întrucât mâinile îmi erau mai iscusite decât ale Lordului-căilor în asemenea privinţe. După ce a fost îngrijit şi după ce a băut o ceşcuţă din brandy-ul pe care Lordul-căilor îl păstra pentru Festinul lui Ennu şi pentru urgenţe, Cader a părut mai puţin buimac. Ne-a mulţumit şi, cu voce împleticită, a cerut binecuvântarea asupra casei.

Lordul-căilor i-a mai pus câteva întrebări, dar n-a fost în stare să ne ofere multe alte amănunte. Un grup mic format din oamenii lui Desac – unii dintre ei sclavi ai alzilor, iar alţii, precum Cader, prefăcându-se sclavi – se infiltrase în

cortul mare şi-i dăduse foc în câteva locuri în timpul ceremoniei. Însă planul nu se desfăşurase aşa cum doriseră.

— Ei n-au venit, a repetat întruna Cader.

Unii conspiratori, ca Desac şi Cader, fuseseră prinşi pe când ieşeau din cortul în flăcări; alţii, care trebuiau să aştepte în piaţă pentru a-i doborî pe alzii care ar fi fugit dinaintea văpăilor, fuseseră ei înşişi doborâţi ori nu izbutiseră să se apropie de cort – Cader nu ştia care fusese motivul exact. A început să plângă atunci când a încercat să vorbească despre asta şi să tuşească din nou.

— Haide, haide, ajunge, i-a spus Lordul-căilor, trebuie să dormi.

Şi l-a dus în propria-i odaie, lăsându-l acolo.

Când s-a întors, l-am întrebat:

— Crezi că au murit toţi? Desac, Gandul? Dar fiul Gandului? El se găsea acolo, în cort.

Lordul-căilor a clătinat din cap.

— Nu ştim.

— Dacă Ioratth este mort, iar Iddor trăieşte, el va prelua conducerea, am concluzionat.

— Da.

— Va veni aici.

— De ce aici?

— Din acelaşi motiv pentru care Cader a venit aici. Pentru că aceasta este inima a tot ce există în Ansul.

Lordul-căilor, care stătea în pragul uşii şi privea afară, la curtea luminată de stele, n-a spus nimic.

— Ar trebui să te duci în odaie, am zis. Ar trebui să fii acolo.

— La oracol?

— Ca să fii în siguranţă.

— Aha, a rostit el şi a râs încet, în siguranţă… Poate că o voi face în cele din urmă. Să aşteptăm însă să treacă noaptea şi să vedem ce aduce lumina zilei.

Lumina zilei nu sosise totuşi când, privind de la ferestrele de la etaj, am văzut un foc, la sud-vest de noi, undeva în apropierea clădirilor ruinate ale universităţii. A

strălucit, a murit, apoi s-a înteţit iarăşi. Se auzeau zgomote de vâlvă, cai tropotind pe străzi îndepărtate, o chemare de trâmbiţă, sunete slabe de voci tulburate, multe voci. Indiferent care fusese dezastrul din Piaţa Sfatului, oraşul nu fusese nici speriat, nici domolit.

Când bezna a început să devină sură şi cerul să se lumineze deasupra colinelor dindărătul oraşului, Orrec a intrat în casă. Era însoţit de Suisem Camm de Cammand, prieten de o viaţă al Lordului-căilor, un cărturar care adusese în Galvamand multe cărţi salvate. Acum venea cu veşti.

— Nu avem decât zvonuri, Sulter, a anunţat el.

Era un bărbat de vreo şaizeci de ani, curtenitor, precaut, foarte atent la propria-i demnitate şi la demnitatea altora – „un Camm de la un cap la altul”, cum spunea Lordul-căilor. Chiar şi acum a vorbit cu multă atenţie:

— Totuşi, zvonurile pe care le avem provin din mai multe surse. Gandul Ioratth a murit. Conducerea a fost preluată de fiul lui, Iddor. Mulţi dintre oamenii noştri sunt morţi. Desac din miazăzi şi Armo din neamul meu au pierit în focul din cortul mare. Alzii continuă să stăpânească oraşul. Toată noaptea pe străzi au izbucnit, ici şi colo, răzmeriţe, focuri şi încăierări. De pe acoperişuri şi de la ferestre, oamenii aruncă pietre în soldaţi când aceştia trec pe stradă. Totuşi, atacurile asupra alzilor nu au un conducător despre care să ştim ceva. Sunt întâmplătoare, răzleţe. Alzii au o armată, noi nu.

Mi-am amintit pe cineva spunând asta, cu zile în urmă; mi se părea că de atunci trecuseră câteva luni; cine o rostise oare?

— Iddor n-are decât să fie sigur de armata lui, atunci, a zis Lordul-căilor. Noi avem un oraş, ei nu.

— Cutezătoare vorbe, însă mă tem pentru tine, Sulter. Pentru gospodăria ta.

— O ştiu, prietene. Ştiu că de aceea ai venit aici, punându-ţi viaţa în primejdie. Îţi sunt recunoscător. Fie ca toţi zeii şi spiritele casei mele şi casei tale să te însoţească: iar acum pleacă acasă, până nu se luminează de ziuă!

Şi-au strâns mâinile, iar Suisem Camm a plecat aşa cum venise.

Lordul-căilor a mers să vadă care era starea fugarului, care adormise aproape imediat, apoi a ieşit la bazinaşul fântânii din atriul din spate, pentru a se spăla, ca în fiecare dimineaţă, după care a început închinările zilnice, tot ca în fiecare dimineaţă. La început am crezut că-mi va fi imposibil să fac închinările, dar au părut să mă atragă. Am ieşit, am luat frunzele lenei şi i le-am pus pe altar, după care am trecut pe la toate firidele zeilor, să le curăţ de praf şi să rostesc binecuvântările.

Ista se trezise şi trebăluia în cuhnie. A spus că fetele încă dormeau, după ce vegheaseră jumătate din noapte. Îndreptându-mă către partea din faţă a casei, am auzit glasuri în curtea interioară cea mare.

Gry se afla în capătul îndepărtat şi vorbea cu o femeie. Primele raze de soare tocmai atingeau acoperişurile de deasupra curţii deschise şi aerul era înmiresmat şi avea răcoarea zorilor de vară; cele două femei stăteau lângă zid, în umbre, una înveşmântată în alb, cealaltă în cenuşiu, sub o iederă înflorită, aidoma unor personaje dintr-o pictură. Totul era încordat, intens, plin de viaţă.

M-am îndreptat către ele.

— Ea este Ialba Actamo, mi-a spus Gry, apoi s-a adresat femeii: Ea este Memer Galva.

Ialba era o femeie micuţă, subţirică şi delicată, trecută de treizeci de ani, cu ochi pătrunzători. Purta veşmântul alb şi vârstat al sclavilor din palat. Ne-am salutat reciproc cu luare-aminte.

— Ialba ne aduce veşti de la palat, a continuat Gry.

— Tirio Actamo m-a trimis, a rostit femeia. Aduc veste despre Gandul Ioratth.

— A murit?

Ea a clătinat din cap.

— Nu. A fost rănit în atac şi incendiu. Fiul lui a poruncit să fie transportat în Palat şi le-a spus soldaţilor că era pe moarte. Noi credem că-i va anunţa moartea. Dar el nu-i mort! Preoţii l-au dus în temniţa de-acolo. Cu lady a mea.

Ea este acolo cu el. Dacă Iddor îl omoară, ea va muri împreună cu el. Dacă ofiţerii ar şti că el este-n viaţă, i-ar putea salva pe amândoi. Acolo însă nu există nimeni cu care să pot vorbi… am stat pitită toată noaptea şi am venit aici pe potecile de pe dealuri… Lady a mea a zis să mă duc la Lordul-căilor şi să-i spun că el nu-i mort.

Vocea îi era egală, blândă şi liniştită, dar mi-am dat seama că tremura, că tot trupul i se cutremura, dârdâind, în vreme ce vorbea.

— Ţi-e frig, am spus. Ai stat afară toată noaptea. Vino în cuhnie.

Iar ea m-a urmat supusă.

Când am anunţat cum o chema, Ista a privit-o şi a zis:

— Eşti fiica lui Benem. Am fost la nunta mamei tale. Mama ta şi cu mine am fost prietene. Tu ai fost dintotdeauna favorita lui Lady Tirio, încă de pe când erai copilă, ţin minte asta. Stai jos, stai jos. Într-o clipă îţi pregătesc ceva fierbinte de băut. Vai de mine, straiele îţi sunt ude cu totul! Memer! Du-o pe fată în odaia mea şi caută-i nişte haine uscate!

Pe când făceam asta, Gry a mers în spatele casei pentru a le transmite Lordului-căilor şi lui Orrec veştile Ialbei; în scurtă vreme, m-am alăturat lor, lăsând-o pe Ialba pe mâini bune. Am adus cu mine un coş cu pâine şi brânză, fiindcă mi-era foame şi mă gândisem că şi ceilalţi puteau fi înfometaţi. Ne-am aşezat, am mâncat şi am vorbit – ce însemnau veştile pe care le adusese Ialba, ce puteam face noi?

— Trebuie să ştim ce se-ntâmplă! a rostit frustrat Lordul-căilor şi Orrec a spus:

— O să ies să aflu.

— Să nu-ţi arăţi nasul pe stradă, a zis apăsat Gry. Toţi te cunosc! Mă voi duce eu.

— Şi tu eşti cunoscută, a rostit el.

— Pe mine însă, am intervenit, nu mă ştie nimeni.

Am înghiţit un ultim dumicat de pâine cu brânză şi m-am ridicat în picioare.

— În oraşul acesta, toată lumea cunoaşte pe toată lumea, a zis Orrec, ceea ce era mai mult sau mai puţin adevărat.

Însă n-ar fi fost mare pericol dacă eu aş fi fost recunoscută ca bastardul sau bastarda care târguia pentru Galvamand, iar pentru soldaţii alzi eram complet lipsită de importanţă.

— Memer, a spus Lordul-căilor, tu ar trebui să fii aici.

Dacă mi-ar fi poruncit să rămân, m-aş fi supus, dar fusese mai degrabă un protest decât o poruncă – cel puţin, mie aşa mi s-a părut.

— Voi fi precaută şi mă voi întoarce într-un ceas, i-am asigurat.

Mă schimbasem deja în veşminte băieţeşti, iar acum mi-am desfăcut părul, l-am legat la spate şi am plecat, ieşind prin curtea de miazănoapte. Gry m-a urmat şi m-a strâns în braţe.

— Ai grijă, leoaico, a murmurat.

Capitolul 12

Am aruncat o privire pe la grajduri. Gudit îl plimba încruntat pe Gânsăcel prin curte; a încuviinţat din cap spre mine. Pregătise furci şi alte unelte, ca să le folosească drept arme. Era gata să moară pentru a apăra grajdul, caii, Galvamand. Când am traversat curtea din faţă, încă adumbrită de casă şi de colinele înalte, răsuflarea mi s-a oprit în gât, fiindcă l-am văzut pe bătrânul chel, cocoşat şi înarmat cu o furcă opunându-se unui pluton de cavalerişti cu lănci şi săbii şi l-am văzut sfârtecat, l-am văzut murind. Ca eroii de demult. Ca războinicii lui Sul.

Strada Galva se întindea pustie înaintea şi înapoia mea când am traversat podul peste Canalul de Miazănoapte. Oraşul părea foarte tăcut. Respiraţia mi s-a oprit iarăşi: era oare o tăcere de moarte, în ciuda luminii dulci a soarelui dimineţii şi a parfumului pomilor înfloriţi? Unde erau concetăţenii mei?

Am mers pe străduţele lăturalnice, pe lângă Gelbmand şi Strada Veche, îndreptându-mă către Piaţa Portului. N-am cutezat să mă duc spre Colina Sfatului. Aproape că ajunsesem la piaţă şi eram încă neliniştită de tăcerea oraşului când am auzit strigăte ceva mai departe, spre Calea Sfatului, apoi chemările repetate şi ascuţite ale unei trâmbiţe alde. Am alergat înapoi în sus pe Strada Apusului, prin loc deschis, deoarece în jur nu era nici ţipenie, până am ajuns din nou pe Strada Gelb. Pe ea veneau doi călăreţi alzi, exact aşa cum îi descrisese Bomi, la galop, fluturând săbii scoase din teacă şi strigând:

— Părăsiţi străzile! În case!

M-am ghemuit înapoia unui altar fărâmat al lui Ennu şi nu m-au zărit. Au călărit mai departe şi în scurtă vreme le-am auzit tropotele şi strigătele pe Calea Coborâşului, trecând pe lângă Piaţa Poala-colinei. Am atins pragul altarului şi am rostit binecuvântarea, după care am apucat-o pe potecile dintre case, suind înapoi la Galvamand. Sperasem să mă alătur unei mulţimi şi să fiu astfel

invizibilă, pentru a-mi da seama ce se petrecea, dar nu exista nicio mulţime. Doar soldaţi. Asta fusese tot ce aflasem şi era o veste apăsătoare.

Gry şi Shetar mă aşteptau la uşa din faţă din Galvamand. Femeia mi-a spus că patru bărbaţi sosiseră prin spatele casei; toţi patru îi erau cunoscuţi Lordului-căilor şi membri ai conspiraţiei lui Desac. Ieri fuseseră postaţi pe Canalul de Răsărit, făcând parte dintr-un grup care urma să-i atace pe alzi în piaţa Casei Sfatului, când cortul cel mare era dat pradă focului; dar nu apucaseră să ajungă acolo, întrucât incendiul pornise mai devreme decât fusese plănuit. Soldaţii alzi fuseseră foarte iuţi în a se aduna şi apăra şi, în scurtă vreme, preluaseră ofensiva. Rebelii fuseseră împrăştiaţi şi ucişi pe când încercau să scape. Se risipiseră prin tot oraşul. Aceştia patru petrecuseră prima noapte ascunşi mai întâi în ruinele universităţii, apoi lansând atacuri de hărţuire împotriva alzilor. Se îndreptaseră spre Galvamand, deoarece în tot oraşul umbla vorba că acolo trebuiau să meargă cei care doreau să lupte pentru Ansul – la casa Lordului-căilor, la Casa Oracolului.

— Pentru refugiu? am întrebat-o pe Gry. Sau ca să opună rezistenţă?

— Nu ştiu, mi-a răspuns. Nici ei nu ştiau. Priveşte.

Un grup de şapte-opt bărbaţi apăruse de după colţul cu Strada Apusului şi alerga spre noi. Erau cetăţeni din Ansul, nu alzi. Unul dintre ei avea un braţ bandajat şi privirile tuturor păreau mai degrabă deznădăjduite. Am ieşit pe trepte şi i-am întâmpinat.

— Veniţi aici? am întrebat.

— Sosesc alzii, mi-a răspuns cel aflat în frunte, apoi s-a oprit la Piatra Pragului şi a atins-o. Binecuvântate fie sufletele gospodăriei, cele care trăiesc şi cele care au trăit. Soldaţii de la Casa Sfatului… vor fi în curând aici. Aşa ni s-a spus. Anunţă-l pe Lordul-căilor să-şi ferece uşile!

— Mă îndoiesc c-o va face, am răspuns. Ne veţi ajuta să le păzim?

— Pentru asta am venit, a întărit el.

Ceilalţi se apropiaseră şi atingeau Piatra Pragului. Unul dintre ei a rostit:

— Uite leul!

— Intraţi? am întrebat.

— Nu, cred că vom rămâne aici şi-i vom aştepta, a zis conducătorul lor.

Era un bărbat cu chip oacheş; îşi pierduse legătura care-i strângea părul şi coama lungă şi neagră îl făcea să semene cu un sălbatic, însă vorbea potolit:

— Vor veni şi alţii. Dacă aveţi totuşi nişte apă…

A privit cu jind bazinul secat al fântânii sparte.

— Ocoliţi casa, i-am îndrumat, pe acolo, spre grajd. Acolo e apă curgătoare. Rugaţi-l pe Gudit să vă lase să intraţi.

— Îl cunosc pe Gudit, a intervenit un bărbat. Este prieten cu tata. Haidem.

Au pornit către grajd. Un alt grup, mai mare, venea deja pe stradă din cealaltă direcţie, dinspre Calea Coborâşului, vreo douăzeci de bărbaţi, sau poate mai mulţi, unii dintre ei înarmaţi cu unelte ascuţite, iar unul chiar cu o sabie aldă. I-am salutat; erau de asemenea însetaţi, după ceea ce unul dintre ei numise „munca dintr-o noapte-ncinsă”, aşa că i-am trimis să bea apă de la grajduri.

Cel puţin Gudit n-avea să stea acolo singur cu furca lui, aşa cum mi-l închipuisem.

Am alergat înăuntru să-l anunţ pe Lordul-căilor că mă întorsesem teafără şi să-i povestesc că oraşul părea pustiu, dar că, pe de altă parte, curtea din faţă de la Galvamand începuse să se umple şi se zvonea că soldaţii alzi se îndreptau încoace.

Zvonul acela a fost confirmat de toţi cei care soseau, grupuri-grupuri, membri ai conspiraţiei lui Desac ori bărbaţi şi băieţi care li se alăturaseră după lovitura eşuată din Piaţa Sfatului. Toţi spuneau că atât Desac, cât şi Gandul muriseră în foc. Unii susţineau că sute de soldaţi fuseseră ucişi în piaţă, pe când alţii credeau că aproape toţi morţii fuseseră cetăţeni din Ansul şi că alzii erau la fel de puternici ca întotdeauna.

Pe măsură ce dimineaţa s-a scurs, printre oamenii care au venit la Galvamand s-au numărat tot mai multe femei, sosind în grupuri, unele cu o furcă de tors în mână, câteva cu prunci ţinuţi în bandulieră. Cinci bătrâne care au sosit laolaltă purtau toiege zdravene şi priveau încruntate în jur. Patru dintre ele s-au aplecat să atingă Piatra Pragului; a cincea, care era beteagă de artrită şi nu se putea apleca, s-a mulţumit să-şi treacă toiagul peste ea cu o binecuvântare scurtă şi ţâfnoasă, care a sunat mai degrabă ca o sudalmă.

Eu stăteam în pragul casei, în capul scării, şi mă gândeam că era ca la iarmaroc, la o recitare sau la un festival – o ceremonie sfântă din zilele de altădată, aşa cum nu văzusem niciodată –, cu oamenii din oraş adunându-se, vorbind între ei, flecărind, trecându-şi timpul, aşteptând surescitaţi, totuşi răbdători… La un festival însă ar fi purtat straie mai frumoase. La un festival ar fi adus ramuri înflorite, nu săbii, cuţite, junghere, foarfece de grădinărit, ciomege.

Doi bărbaţi cu arbalete se postaseră de o parte şi cealaltă a uşii.

Dinspre miazăzi, de pe Strada Galva, din direcţia Casei Sfatului, s-a auzit deodată hărmălaie puternică: trâmbiţe şi corni zbierau, tobe băteau, glasuri răcneau. Gălăgia a continuat o vreme, a încetat, a reînceput.

Un băieţel de şapte-opt ani a apărut în goana mare pe stradă, parcă zburând, cu părul fluturându-i.

— Noul Gand! a ţipat el. Este-acolo cu toţi soldaţii! Şi potcapurile-roşii ţin cuvântări!

Toţi s-au strâns în jurul lui. Un bărbat l-a suit pe umerii săi şi de acolo a strigat piţigăiat mesajul pe care-l auzise şi care a părut foarte straniu rostit de vocea lui subţire şi dulce:

— Gandul Ioratth este mort, Gandul Iddor conduce! Toţi se-nchină Fiului Soarelui, Spadei lui Atth, Stăpânului Iddor, care vine să-i îngenuncheze pe duşmanii lui Atth şi să nimicească demonii din Ansul!

Ca un ecou, hăt departe pe stradă, trâmbiţele şi cornii au zbierat iarăşi, glasurile au mugit, tobele au bubuit.

Din mulţimea strânsă în jurul lui Galvamand s-a auzit un murmur gemut de răspuns. Oamenii s-au foit neliniştiţi. Am zărit câteva grupuri trecând peste zidul scund, în grădinile părăsite de peste drum, îndepărtându-se din calea primejdiei.

M-am întors şi am alergat în casă, în spate, prin curte şi coridoare, spre odăile vechi, unde Orrec şi Lordul-căilor vorbeau cu Per Actamo şi alţi bărbaţi din gospodăria Actamo. Toţi s-au întors spre mine.

— Orrec, am spus, poate c-ar trebui să le vorbeşti oamenilor.

Toţi m-au privit în tăcere.

— Noul Gand şi armata au pornit încoace, am continuat. Oamenii nu ştiu ce să facă.

— Ar trebui să te duci, l-a îndemnat Lordul-căilor pe Orrec – dar asta neînsemnând „du-te afară, la oameni”, ci „du-te în dealuri, fugi”. Acum!

— Nu, nu, a refuzat Orrec şi şi-a lăsat palma pe braţul lui.

Amândoi au rămas nemişcaţi, tăcuţi, preţ de o clipă. După aceea, Lordul-căilor s-a întors cu spatele.

— Totul va dispărea, a rostit el cu voce tare, plină de deznădejde şi suferinţă. Cărţile pierdute, făurarii morţi.

Şi-a ascuns faţa în palmele schilodite.

Toţi am tăcut amuţiţi, şocaţi de strigătul acela.

Lordul-căilor şi-a ridicat în cele din urmă chipul şi m-a privit.

— O să vii cu mine, Memer? Pot să te salvez măcar pe tine?

N-am fost în stare să răspund. Dar nu-l puteam urma.

El a înţeles. S-a apropiat, m-a sărutat pe frunte şi m-a binecuvântat. După aceea a plecat, mergând foarte greu şi gârbovit, spre partea din spate a casei, spre odaia secretă.

— Va fi în siguranţă? m-a întrebat Orrec.

— Da, am confirmat.

Acum puteam auzi sunetele trâmbiţelor chiar şi dintre zidurile lui Galvamand.

Fără să mai spunem nimic, am traversat toţi curtea cea mare şi galeria înaltă, până la uşile din faţă ale casei, unde Gry şi Shetar stăteau ca statuia unei femei cu o leoaică.

M-am apropiat de Gry şi am cuprins-o cu braţul, fiindcă aveam nevoie să mă ţin de cineva. Îl lăsasem pe dragul meu lord să plece, nu-l ţinusem, îl lăsasem să plece singur şi să fie în siguranţă, să trăiască, să nu mai fie iarăşi rănit. Totuşi, trebuia să mă ţin de cineva.

Gry m-a cuprins la rândul ei cu braţul. Am stat acolo, în pragul uşii casei. Per Actamo şi ceilalţi au ieşit, dar Orrec a rămas îndărătul nostru. Ştia că dacă ar fi ieşit pe trepte şi mulţimea l-ar fi văzut, ar fi trebuit să acţioneze, ar fi trebuit să vorbească, iar el nu era pregătit să acţioneze ori să vorbească. Încă nu sosise ceasul.

Oamenii continuau să vină, îmbulzindu-se pe stradă şi în grădinile de peste drum, oameni din Ansul, tot mai mulţi. De acum nu mai puteam desluşi labirintul negru-sur al curţii din faţă; era un paviment mişcător de oameni, viu aşa cum nu-l văzusem în viaţa mea. Mulţimea sporea şi sporea. Strada Galva însăşi era acum acoperită atât spre miazănoapte, cât şi spre miazăzi, cât puteam zări cu ochii.

Trâmbiţele au răsunat din nou, un zgomot care înfiora sângele, iar tobele au răpăit mai aproape.

Mulţimea de pe stradă, la miazăzi de noi, s-a tălăzuit, de parcă ar fi fost un val de flux care suia pe un canal, împingând tot ce întâlnea în cale; oamenii au ţipat, au urlat, s-au suit pe trotuare şi pe ziduri, lăsând loc forţei care-i îmbrâncea, care-i îndepărta de pe stradă, alungându-i în lături: străjeri alzi călări, cu săbiile încovoiate spintecând şi sfârtecând prin văzduh, cu armăsarii cabrându-se şi azvârlind din copite. Au trecut direct prin gloata de pe stradă şi s-au oprit în faţa lui Galvamand, o trupă compactă de cincizeci de călăreţi sau mai bine. Cu ei, printre ei, apăraţi de ei, vreo nouă-zece preoţi înveşmântaţi în roşu şi cu potcapuri roşii călăreau strâns în jurul unui bărbat care purta pălăria largă şi ascuţită a nobililor alzi şi o mantie aurie fâlfâitoare.

Îndărătul soldaţilor călări, mulţi oameni erau încă speriaţi şi încercau să se ferească din cale, pe când alţii se căzneau să vină în ajutorul celor care fuseseră loviţi sau călcaţi în picioare. Descumpănirea era uriaşă şi la fel şi teama. Cu toate acestea, pe stradă, mai departe, nu puteam zări decât bărbaţi şi femei din Ansul. Dacă şi alţi soldaţi urmau grupul de călăreţi, ei nu trecuseră prin mulţime.

În jurul cavaleriştilor din curtea din faţă se formase un cerc gol, aidoma spaţiului care existase împrejurul lui Gry şi Shetar în dimineaţa aceea din piaţă, însă mult mai larg. În interiorul cercului de cai care fornăiau agitaţi puteam vedea desenele labirintului de pe paviment.

Grupul de preoţi cu potcapuri roşii a înaintat spre treptele casei, iar bărbatul în strai auriu s-a desprins dintre ei. Era Iddor, fiul Gandului, bărbatul cel voinic şi arătos. Mantia pe care o purta strălucea ca soarele însuşi. S-a ridicat în scările şeii şi a înălţat spada. A răcnit cuvinte pe care nu le-am putut auzi peste zbieretele soldaţilor săi şi peste zgomotul straniu al mulţimii, vuietul mugit.

Apoi, brusc, toate zgomotele din apropiere au încetat, lăsând numai vacarmul produs de cei aflaţi mai departe, care nu puteau vedea ce se întâmpla.

Atunci am zărit-o, la fel ca soldaţii şi oamenii din imediata apropiere, la fel ca Iddor, pe Gry, care a ieşit pe uşă însoţită de Shetar, fără lesă. Femeia şi leoaica au înaintat şi au coborât fără grabă treptele late, îndreptându-se spre Iddor.

Iar el s-a tras îndărăt.

Poate că nu şi-a putut stăpâni calul să nu tresară, poate că a tras de hăţuri – armăsarul alb şi călăreţul său în mantie aurie, orbitoare, s-au retras un pas, apoi s-au mai retras unul.

Gry a stat locului, iar leoaica a rămas nemişcată lângă ea, mârâind.

— Nu poţi să intri în casa aceasta, a rostit Gry.

Iddor a tăcut.

Un murmur încet, batjocoritor, a străbătut mulţimea.

Hăt departe pe stradă a sunat o trâmbiţă. A frânt înlemnirea. Calul lui Iddor s-a mai tras puţin înapoi, după care a rămas nemişcat. Iddor s-a ridicat în scăriţe şi a răcnit cu glas puternic:

— Gandul Ioratth este mort, omorât de rebeli şi trădători! Eu, urmaşul lui, Iddor, Gand de Ansul, doresc răzbunare. Declar casa aceasta blestemată. Va fi distrusă, pietrele ei vor cădea şi toţi demonii ei vor pieri odată cu ea. Gura Răului va fi oprită şi amuţită. Zeul care este numai unul va domni în Ansul! Zeul este cu noi! Zeul este cu noi! Zeul este cu noi!

Soldaţii au strigat împreună cu el acele ultime cuvinte. Apoi însă răcnetele lor au fost întrerupte când a început să se audă altceva, un murmur care s-a răspândit prin mulţime.

— Priviţi! Priviţi! Priviţi fântâna!

Eu continuam să stau nemişcată în prag, între arbaletrierii care păzeau uşa lui Galvamand, cu săgeţile pregătite să tragă, ambele aţintite către Iddor. Un bărbat se apropiase şi stătea acum lângă umărul meu. Am crezut că era Orrec, apoi n-am ştiut cine era, un bărbat înalt, cu mâna ridicată şi întinsă drept spre Fântâna Oracolului. Bazinul cu ţeava ruptă se găsea exact în interiorul cercului gol lăsat în jurul gărzilor.

Atunci l-am văzut. L-am văzut, de data aceasta, aşa cum fusese şi aşa cum îl cunoscusem dintotdeauna în inima mea: un bărbat înalt, frumos, cu spatele drept, zâmbitor, cu văpăi în ochi. I-am urmărit cu privirea mâna întinsă şi am zărit ce vedeau oamenii aflaţi mai jos decât mine – un jet subţire de apă care a ţâşnit în sus, în lumină. A rămas parcă suspendat în aer, după care a căzut şi s-a împrăştiat cu sunet argintiu în bazinul secat. Jetul s-a micşorat, apoi s-a ridicat din nou, mai sus şi mai puternic, iar murmurul apei care curgea a umplut văzduhul.

— Fântâna, au strigat oamenii, Fântâna Oracolului!

A urmat o mişcare spre înainte, care i-a apăsat pe călăreţi, pentru că oamenii încercau să vadă mai bine sau chiar să ajungă la fântână. Un ofiţer a răcnit un ordin şi

călăreţii au început să-şi întoarcă armăsarii spre exterior, pentru a fi cu faţa la mulţime. Însă rândurile lor strânse fuseseră destrămate şi glasul ofiţerului s-a pierdut într-un muget nou.

Lordul-căilor şi-a lăsat mâna pe umărul meu şi a spus:

— Vino cu mine, Memer.

Gry şi Shetar se trăseseră într-o parte, pe treptele de deasupra fântânii. L-am însoţit pe Lordul-căilor afară, pe treapta de sus, cea mai lată, unde el s-a oprit şi a vorbit.

— Iddor de Medron, fiul lui Ioratth, a rostit Lordul-căilor şi vocea lui era precum a lui Orrec, umplea aerul, poruncea urechii şi oprea mintea, iar mulţimea cea mare a rămas nemişcată. Minţi! Tatăl tău trăieşte. L-ai întemniţat şi i-ai revendicat în mod fals puterea. Ţi-ai trădat tatăl, ţi-ai trădat soldaţii care te slujesc plini de credinţă, ţi-ai trădat zeul. Atth nu este alături de tine. El îi urăşte pe trădători. Iar casa aceasta nu va cădea. Aceasta este Casa Fântânii şi Lordul Izvoarelor o apără, trimiţându-i binecuvântarea apelor sale. Aceasta este Casa Oracolului şi în cărţile acestei case este scris destinul tău şi al nostru!

Ţinea în mâna stângă o carte, o carte micuţă, pe care a ridicat-o când a început să coboare treptele. Nu era olog, ci sprinten şi iute. Am păşit alături de el. Am văzut rânjetul vesel al lui Shetar când am trecut pe lângă ea. Ne-am oprit la câteva trepte deasupra pavimentului, astfel încât chipurile ne erau la aceeaşi înălţime cu cel al lui Iddor, călare pe calul său zbuciumat. Lordul-căilor a înălţat cartea deschisă drept în faţa lui Iddor. Am văzut cum bărbatul în mantie strălucitoare s-a străduit să se stăpânească, s-a silit să nu tresară înaintea ei.

— Poţi să o citeşti, fiu al lui Ioratth? Nu? Atunci îţi va fi citită!

Şi apoi urechile mi-au răsunat. Nu pot spune cu adevărat ce am auzit, aşa cum n-o poate face nimeni dintre cei care au fost acolo în dimineaţa aceea, dar mi s-a părut că o voce a strigat, o voce puternică şi necunoscută, care a răsunat de jur împrejurul nostru, peste curtea din faţă, unde apa fântânii sălta jucăuşă, şi a reverberat în ecouri din pereţii

lui Galvamand. Unii spun că însăşi cartea ar fi strigat, iar eu cred că aşa a fost. Alţii susţin că eu aş fi strigat, că ar fi fost vocea mea. Ştiu însă că n-am citit niciun cuvânt din cartea aceea – fiindcă nu-i puteam zări paginile. Nu ştiu a cui a fost vocea care a strigat. Nu ştiu că n-a fost a mea.

Cuvintele pe care le-am auzit eu au fost: *Fie lăsaţi liberi!*

Dar alţii au auzit alte cuvinte. Iar unii au auzit doar susurul apei fântânii, în tăcerea adâncă pogorâtă peste mulţime.

Nu ştiu ce a auzit Iddor.

El s-a tras cutremurându-se dinaintea cărţii, ghemuindu-se în şa şi, în acelaşi timp, gârbovindu-se, ca şi cum ar fi fost lovit de ceva. Probabil că mâinile i s-au încordat pe frâie, pentru a-şi îndemna calul fie înainte, fie îndărăt, dar au făcut-o cu stângăcie, astfel încât calul s-a cabrat şi a săltat, aruncându-l din şa. Silueta strălucitoare în veşmânt de aur a tresărit, a lunecat şi a căzut pe pământ, în timp ce calul, nechezând, s-a retras întruna, trăgându-l pe jumătate după el. Noi am rămas nemişcaţi pe trepte; Gry şi Shetar veniseră să stea lângă noi, iar Orrec ni se alăturase.

Preoţii s-au strâns în jurul lui Iddor şi unii au încercat să-l ajute din şei, pe când alţii au descălecat. Peste agitaţia aceea confuză, vocea Lordului-căilor a răsunat limpede:

— Bărbaţi din Asudar, soldaţi ai Gandului Ioratth, stăpânul vostru este ţinut prizonier în palat. Veţi merge să-l eliberaţi?

Apoi s-a auzit vocea lui Orrec:

— Oameni din Ansul! Vom merge pentru a face dreptate? Vom merge să-i eliberăm pe prizonier şi pe sclavi? Vom lua libertatea în mâinile noastre?

Răcnete sălbatice i-au întâmpinat cuvintele şi mulţimea a început să se reverse pe stradă spre Casa Sfatului.

— Lero! Lero! Lero! se auzea incantaţia surdă în rândurile lor.

Oamenii s-au scurs pe lângă călăreţi aşa cum marea se scurge pe lângă stânci. Ofiţerul a răcnit ordine, trâmbiţa a sunat o comandă scurtă şi călăreţii, unii în formaţie, iar alţii urmându-i mai greu, au pornit în direcţia mulţimii, printre

oameni, purtaţi de oameni, pe Strada Galva, spre Casa Sfatului.

Preoţii cu potcapuri roşii îl suiseră pe Iddor înapoi pe calul său. Strigând unul la celălalt, ei au urmat mulţimea. Niciunul dintre soldaţii care-i escortaseră nu-i aşteptase.

Orrec a schimbat câteva cuvinte cu Gry, după care i s-a alăturat lui Per Actamo şi grupului mic de bărbaţi care veniseră să stea cu Lordul-căilor şi cu mine pe trepte.

— Duceţi-vă, urmaţi-i! i-a îndemnat Lordul-căilor, iar Orrec şi ceilalţi au pornit după Iddor şi preoţi.

Nu toată mulţimea s-a alăturat însă goanei pe Strada Galva spre palat. Pe stradă şi în curte mai rămăseseră oameni, mulţi dintre ei bătrâni şi femei. Toţi păreau atât atraşi, cât şi vrăjiţi de jetul înalt de apă şi de bărbatul schilod, care a coborât acum şchiopătând treptele până la bazin şi s-a aşezat stângaci pe ghizdul său lat.

Era aşa cum îl cunoscusem dintotdeauna, nu semeţ şi înalt, ci cocârjat şi olog, dar era lordul inimii mele, atunci şi-ntotdeauna.

A ridicat ochii spre apa care ţâşnea şi spre stropii care prindeau lumina soarelui dimineţii deasupra umbrei casei. Chipul îi strălucea de apă ori de lacrimi. S-a întins şi a pus palma pe apa care continua să crească în bazinul larg de piatră. Eu îl urmasem şi am rămas aproape de el. Şoptea laudă lui Lero şi Lordului Izvoarelor, din nou şi din nou. Cu destulă sfiiciune, oamenii s-au strâns în jurul fântânii şi au atins şi ei apa, au ridicat ochii spre jetul luminat de soare şi au vorbit zeilor lui Ansul.

Gry a venit spre mine, ţinând-o acum pe Shetar din scurt în lesă şi punându-şi adesea palma pe creştetul ei; leoaica încă mârâia şi căsca larg, surescitată şi înfuriată de tumult şi de mulţime. Am înţeles de ce Gry nu încercase să-l urmeze pe Orrec, deşi ştiam că tânjise s-o facă. Am rostit:

— O pot ţine eu pe Shetar aici.

— Tu ar trebui să te duci, mi-a spus ea.

Am clătinat din cap.

— Eu rămân aici, am zis.

Cuvintele acelea au ieşit din inima mea, în vocea mea, şi am surâs de fericire când le-am rostit.

Am privit în sus, la coloana care se înălţa din ţeava de bronz şi se ridica mult, pentru a se desface în vârf într-o floare mare şi strălucitoare de stropi. Cascada argintie şi sunetele căderii ei erau minunate. M-am aşezat pe ghizdul lat şi verzui al bazinului şi am făcut la fel ca Lordul-căilor: mi-am pus palmele pe apă şi în apă, am lăsat stropii să-mi cadă pe faţă şi am mulţumit şi lăudat zeii şi umbrele şi spiritele casei şi oraşului meu.

Gudit a apărut de după colţul curţii. Ţinea în mână o furcă. S-a oprit şi s-a uitat în jur, la oamenii împrăştiaţi, tăcuţi.

— Au plecat, ei?

— La palat – la Casa Sfatului! i-a strigat Gry.

— E la mintea cocoşului, a spus bătrânul.

S-a întors şi a prins să-şi târască picioarele spre grajduri; după care s-a răsucit iarăşi şi s-a holbat la fântână.

— Milostivo Ennu, a rostit în cele din urmă. Curge din nou!

Şi-a scărpinat obrazul, a mai privit o vreme, apoi a revenit la caii lui.

Capitolul 13

Pot spune ce s-a petrecut la Casa Sfatului aşa cum ne-au povestit după aceea Orrec şi Per Actamo. Alaiul de preoţi care-l înconjura pe Iddor îşi croise drum cu forţa prin mulţimea de pe Strada Galva, dar Orrec şi Per izbutiseră să se menţină exact în urma sa. Când ajunseseră la Piaţa Sfatului, soldaţii care o străjuiau strigaseră: „Faceţi loc să treacă Gandul Iddor!” şi începuseră să deschidă calea pentru preoţi, însă Iddor şi potcapurile-roşii trecuseră mai departe, iuţind pasul pe măsură ce mulţimea era mai puţin densă. Orrec se gândise că poate se îndreptau către Podul Isma, ca să fugă din oraş, dar ocoliseră de fapt Casa Sfatului pentru a ajunge la intrarea de pe latura îndepărtată, deasupra barăcilor cazărmii alzilor. Soldaţi păzeau zidul din piatră înalt de patru picioare care despărţea curtea din spate. La comanda răcnită de Iddor, ei deschiseseră poarta şi preoţii intraseră în galop.

Însă odată cu ei intrase şi o gloată de cetăţeni, care se alăturase lui Orrec şi Per, urmându-i pe preoţi pe lângă intrarea în piaţă. Soldaţii îi atacaseră când pătrunseseră, forţând poarta deschisă şi roind peste zid, iar cetăţenii ripostaseră, lovindu-i. Iddor şi potcapurile-roşii ignoraseră încăierarea, descălecaseră în grabă şi se îndreptaseră întins către uşa din spate a Casei Sfatului. Orrec şi Per nu le pierduseră urma prin îmbulzeală – coada cometei, cum a spus Orrec.

Înainte de a-şi da seama prea bine, se aflau în Casa Sfatului, tot pe urmele lui Iddor şi ale preoţilor, care fuseseră atât de preocupaţi să ajungă în locul spre care se îndreptau, încât nici nu băgaseră de seamă că erau urmăriţi. Străbătuseră în fugă o sală înaltă şi apoi coborâseră un palier de trepte. La piciorul scării se găsea un coridor care ducea prin beci, slab luminat de ferestruici tăiate sus în perete, la nivelul solului. Acolo unde coridorul acesta se deschidea într-un corp de gardă mare, cu tavanul scund, preoţii şi Iddor se opriseră şi începuseră să

răcnească porunci – la străjile de acolo ori la soldaţi ostili care veneau din piaţă? Orrec a spus că pentru o vreme fuseseră doar strigăte şi confuzie, cu alzi zbierând la alzi. El şi Per se ţinuseră în spate; acum înaintaseră precauţi până la uşă.

Preoţii cu potcapuri roşii şi un grup de soldaţi stăteau faţă în faţă, ofiţerii cerând să-l vadă pe Gandul Ioratth, iar preoţii spunând:

— Gandul este mort! Nu puteţi pângări riturile bocirii!

Preoţii erau cu spinările la o uşă şi se menţineau fermi.

Iddor abia dacă se desluşea printre ei. Îşi lepădase pe undeva mantia şi pălăria aurie. Un preot înaintase impunător către ofiţeri, cu potcapul său roşu înalt şi veşmintele de aceeaşi culoare, cu braţele ridicate, urlând că dacă nu se vor împrăştia, îi va blestema în numele lui Atth. Soldaţii se retrăseseră din faţa lui, speriaţi.

Iar apoi, pe neaşteptate, Orrec păşise drept spre preot, strigând:

— Ioratth este viu! Este viu în odaia aceasta! Oracolul a vorbit! Deschideţi uşa temniţei, preoţilor!

Cel puţin aşa a povestit Per că ar fi vorbit. Orrec însuşi şi-a reamintit doar că strigase că Ioratth nu era mort şi că apoi ofiţerii răcniseră:

— Deschideţi uşa! Deschideţi uşa!

Apoi ne-a spus că se trăsese iute îndărăt, fiindcă spade şi junghere scânteiaseră de ambele părţi, iar soldaţii îi atacaseră pe preoţii care străjuiau uşa, alungându-i şi împingându-i pe coridorul îndepărtat. Un ofiţer se repezise înainte, trăsese ivărul uşii şi o deschisese larg.

Odaia dinapoia ei era întunecată. În pâlpâirea felinarului din prag, din beznă se ivise un spectru, o formă alburie.

Purta straiul dungat al sclavilor alzilor, rupt şi mânjit de murdărie şi sânge. Chipul îi era învineţit, avea un ochi umflat şi închis, iar scalpul îi era acoperit cu sânge înnegrit şi închegat, acolo unde părul îi fusese smuls în smocuri. Strângea în mână un par rupt. Stătea, a spus Orrec, ca flăcăruia unei lumânări, luminoasă, tremurând.

Apoi îl zărise pe bărbatul de lângă Orrec, Per Actamo, şi faţa i se schimbase încetişor.

— Vărule, rostise ea.

— Lady Tirio, zisese Per, am venit să-l eliberăm pe Gandul Ioratth.

— Intraţi atunci, îi invitase ea.

Orrec a menţionat că vorbise blând şi politicos, de parcă ar fi întâmpinat oaspeţi care-i sosiseră în casă.

Lupta din coridor se înteţise, pentru ca apoi să se domolească. Un soldat adusese un felinar din corpul de gardă şi lumini şi umbre dansaseră în jurul ofiţerilor când intraseră în temniţă. Per şi Orrec îi urmaseră. Era o încăpere largă, scundă, cu pământ pe jos, cu iz greu, neplăcut, de umezeală. Ioratth zăcea pe un cufăr lung, sau poate că era o masă, cu braţele şi picioarele în lanţuri. Părul şi straiele îi erau înnegrite şi pe jumătate arse, iar picioarele îi erau însângerate şi acoperite de arsuri. Ridicase capul şi rostise cu un glas care sunase ca o perie de sârmă pe alamă:

— Eliberaţi-mă!

După ce ofiţerii lui se repeziseră să-i desfacă lanţurile, îl zărise pe Orrec şi făcuse ochii mari.

— Făurarule! Cum ai ajuns aici?

— L-am urmat pe fiul tău, răspunsese Orrec.

La auzul cuvintelor acelora, Ioratth privise încruntat în jur şi şuierase cu glas răguşit de fum:

— Unde-i el? Unde-i el?

Orrec, Per şi ofiţerii căutaseră în preajmă, apoi merseseră la corpul de gardă. Patru preoţi erau ţinuţi acolo prizonieri de către soldaţi. Restul dispăruseră odată cu Iddor.

— Stăpânul meu Gand, vorbise un ofiţer, îl vom găsi. Dar dacă acum... dacă acum te-ai arăta trupelor, stăpânul meu... Soldaţii te cred mort...

— Grăbiţi-vă atunci! mârâise Ioratth.

De îndată ce îi eliberaseră braţele, se întinsese şi prinsese mâna femeii care rămăsese tăcută lângă el.

După ce îi descătuşaseră picioarele, încercase să se ridice, dar tălpile-i arse nu-i putuseră susţine greutatea; blestemase şi se aşezase imediat, fără să dea drumul mâinii lui Tirio Actamo. Ofiţerii se adunaseră în jurul său, pentru a-l purta într-un scaun.

— Şi cu ea, rostise el gesticulând nervos. Şi cu ei! Arătase după aceea spre Orrec şi Per.

Aşa că întregul grup rămăsese laolaltă când suiseră scara până la galeria înaltă care înconjoară Sala Sfatului, după care merseseră prin ea până la partea din faţă a clădirii mari, traversându-i anticamera. Ieşiseră în lumina orbitoare a soarelui sub coloanele porticului, pe terasa vorbitorilor, care se deschide peste Piaţa Sfatului.

Întinderea vastă a pieţei era o masă de oameni, iar şi mai mulţi se împingeau, străduindu-se să pătrundă prin toate intrările, mai mulţi oameni decât văzuse Orrec vreodată, cu cetăţenii din Ansul depăşind cu multe mii numărul alzilor.

Când Iddor, cel pe care ei îl credeau noul lor general şi stăpân, trecuse mai departe pe lângă intrarea de pe Calea Sfatului, fără să le adreseze nici măcar un semn, soldaţii descumpăniţi începuseră să alimenteze zvonul, care sporea întruna, că Gandul Ioratth trăia. Derutaţi, cu loialităţile împărţite, învinuindu-se reciproc de trădare faţă de Ioratth sau faţă de Iddor, ei rupseseră rândurile. Cetăţenii năvăliseră în piaţă, înarmaţi cu orice le căzuse în mâini. Înainte să fi început lupte adevărate, înţelegând că erau copleşiţi numeric, ofiţerii îi mobilizaseră pe soldaţi şi-i retrăseseră din mulţime. Majoritatea alzilor stăteau acum pe treptele Casei Sfatului şi pe pavimentul din faţa ei. În mantiile lor albastre, formau un semicerc solid ca un zid, cu feţele spre oamenii din Ansul, cu săbiile scoase din teci, fără să ameninţe cu un atac direct, dar şi fără să cedeze teren.

Deşi tumultoasă, mulţimea rămăsese locului, lăsând un spaţiu gol, neregulat, între rândurile sale din faţă şi soldaţi.

— Duhnea îngrozitor a ars, ne-a spus Orrec. Era teribil – abia puteai să respiri. Aerul era plin de praf, un praf fin şi

negru, care adăsta peste tot, de la cenuşa şi tăciunii pe care oamenii le călcaseră în picioare şi le ridicaseră în văzduh. Şi am văzut ceva straniu care se înălţa din freamătul şi îmbulzeala mulţimii. Semăna cu prora unei corăbii eşuate. În cele din urmă, am înţeles că era o parte din rama cortului mare, cu prelatele arse strânse în jurul ei. În marea de cetăţeni se vedeau pe alocuri vârtejuri, locurile unde zăceau cei omorâţi sau răniţi în înghesuiala formată la intrarea în piaţă – unii se împingeau să treacă pe lângă ei, pe când alţii se opriseră pentru a-i proteja. Şi zgomotul… nu ştiusem că fiinţele omeneşti puteau face un asemenea zgomot, era înfricoşător, nu contenea o clipă, ca un soi de muget uriaş…

Crezuse că nu se va putea sili să înainteze şi să stea înaintea gloatei. Se simţea ameţit de panică. În mod limpede, ofiţerii pe care-i însoţea erau de asemenea speriaţi şi nesiguri, totuşi îl duseseră pe Gand până în faţă fără să şovăie. Iar acolo răcniseră:

— Gandul Ioratth! Este viu!

Soldaţii de jos se întorseseră, ridicaseră privirea, îl zăriseră şi începuseră să strige:

— Este viu!

— Puneţi-mă jos! le ceruse iritat Ioratth bărbaţilor care-l purtau şi, în cele din urmă, aceştia îl ascultaseră.

El se prinsese cu o mână de braţul unuia dintre ei, iar cu cealaltă mână se ţinuse de umărul lui Tirio. Izbutise să facă un pas înainte, strâmbându-se de durere, şi să stea drept, cu faţa la mulţime. Vuietul salutului soldaţilor săi dominase o vreme vacarmul gloatei, dar în scurt timp zgomotul cel teribil crescuse iarăşi, acoperind strigătele „Este viu!” cu alte strigăte:

— Moarte tiranului! Moarte alzilor!

Ioratth ridicase braţul. Autoritatea siluetei aceleia tremurătoare, în zdrenţe, mutilată de foc, adusese tăcere. Iar el rostise:

— Soldaţi din Asudar, cetăţeni din Ansul!

Însă glasu-i răguşit de fum era slab. Ei nu-l putuseră auzi. Un ofiţer făcuse un pas înainte, dar Ioratth îi poruncise să stea locului.

— El, el! spusese şi-i făcuse semn lui Orrec să înainteze. Pe el îl vor asculta! Vorbeşte-le, Făurarule. Domoleşte-i.

Mulţimea îl zărise atunci pe Orrec şi un muget se înălţase din rândurile ei.

— Lero! Lero!

Se strigase şi:

— Libertate!

În tumultul acela, Orrec i se adresase lui Ioratth:

— Dacă le voi vorbi, o voi face în numele lor.

Gandul încuviinţase nerăbdător.

Ca atare, Orrec ridicase braţul, cerând linişte, şi prin piaţa vastă se răspândise o tăcere ca un murmur care se stingea.

Ne-a povestit că nu avusese habar ce va spune de la un cuvânt la următorul şi că nu-şi putea aminti ce zisese. Alţii şi-au reamintit însă bine şi i-au scris cuvintele, mai târziu.

— Cetăţeni din Ansul, am văzut cu toţii curgând apa din fântâna moartă. Am auzit cu toţii vorbind vocea care tăcuse. Oracolul ne-a poruncit să lăsăm în libertate. Şi aşa am şi făcut în ziua aceasta. L-am eliberat pe stăpân şi i-am eliberat pe sclavi. Să ştie oamenii din Asudar că ei nu au sclavi, să ştie oamenii din Ansul că ei nu au stăpâni. Să facă pace alzii şi Ansul va face pace cu ei. Să ceară alzii alianţă şi noi le-o vom acorda. Ca dovadă vie a acelei păci şi a acelei alianţe, ascultaţi-o pe Tirio Actamo, cetăţeană din Ansul, soţia Gandului Ioratth!

Dacă fusese luat prin surprindere, Gandul nu trădase nimic pe chipul său învineţit şi mânjit de funingine; rămăsese locului, neputând face mare lucru decât să stea în picioare, ţinându-se de Tirio în timp ce femeia vorbise. Vocea ei era limpede şi bravă, dar foarte fragilă şi toată mulţimea din piaţă amuţise pentru a o asculta, deşi dinspre străzile din apropiere continuase să se audă un tumult continuu şi răguşit.

— Binecuvântaţi fie din nou zeii lui Ansul, care ne vor binecuvânta cu pace, spusese ea. Acesta este oraşul nostru. Să-l păstrăm aşa cum l-am păstrat dintotdeauna, legiuit. Să fim din nou un popor liber. Norocul şi Lero şi toţi zeii noştri să fie cu noi!

Incantaţia surdă „Lero! Lero!” se ridicase din mulţime, urmându-i vorbele. După aceea, un bărbat se desprinsese din gloată, strigând:

— Daţi-ne oraşul înapoi! Daţi-ne Casa Sfatului înapoi!

Cei care fuseseră acolo au spus că acela fusese momentul cel mai primejdios dintre toate: dacă mulţimea ar fi înaintat pur şi simplu cu forţa ei uriaşă şi de neoprit pentru a ocupa Casa Sfatului şi ar fi întâmpinat rezistenţa hotărâtă a armatei, ar fi izbucnit lupta, iar soldaţii alzi luptă până la moarte. Ioratth fusese cel care prevenise măcelul, dând cu glas gâjâit porunci ofiţerilor săi, care le răcniseră apoi din toţi rărunchii şi le transmiseseră prin semnale de trâmbiţe, adunând soldaţii şi trimiţându-i pe toţi, iute, de pe treptele Casei Sfatului la răsărit de clădire, eliberând scara pentru gloata sălbatică, care începuse să se legene pentru a năvăli înăuntru. Disciplina soldaţilor, a spus Orrec, îi salvase, pe ei şi pe miile de cetăţeni care ar fi murit într-o asemenea înfruntare. Porunca Gandului fusese „Jos armele” şi niciun soldat nu ridicase sabia, nici măcar dacă fusese îmbrâncit, lovit sau împins în lături de civilii exultanţi şi răzbunători.

Pentru a scăpa de iureşul gloatei, Orrec şi Per rămăseseră alături de grupul de ofiţeri, care ridicaseră din nou scaunul cu Gandul şi alergaseră cu el spre capătul răsăritean al terasei, unde coborâseră treptele laterale pentru a se alătura trupei care se adunase acolo. Tirio, Per şi Orrec îi urmaseră. Fusese adusă o targă pentru Gand. După ce îl întinseseră pe ea, bărbatul îl chemase imediat pe Orrec.

— Ai vorbit bine, Făurarule, rostise el abia auzit şi schiţase un soi de salut strâmb. Eu însă n-am niciun fel de autoritate pentru a încheia o alianţă cu Ansul.

— Ar fi cel mai bine s-o obţii, stăpânul meu, spusese Tirio Actamo cu vocea ei de argint.

Bătrânul Gand ridicase ochii la ea. În mod vădit, îi zărea pentru prima dată vânătăile, ochiul umflat, părul smuls şi pielea capului acoperită de cheaguri de sânge. Se sculase în capul oaselor, uitându-se la ea cu atenţie, şi răcnise, deşi doar în şoaptă:

— Blestematul… trădător blestemat… trăsn-i-lar Atth! Unde este?

Ofiţerii schimbaseră priviri între ei.

— Găsiţi-l! şuierase Gandul şi începuse să tuşească.

Tirio Actamo îngenunchease lângă targă şi-şi pusese palma peste mâna lui.

— Ioratth, trebui să stai liniştit o vreme, îl îndemnase ea.

El răsese în ciuda tusei şi-i strânsese mâna. Privindu-l pe Orrec, zisese:

— Ne-ai căsătorit, da?

• • •

Mi s-a părut că trecuse mult timp până ce Orrec se întorsese la noi, la Galvamand, totuşi era abia începutul după-amiezii acelei zile, care fusese deja lungă cât un an.

La insistenţele mele, Lordul-căilor intrase în casă pentru a mânca şi a se odihni puţin, însă după aceea revenise în sala de recepţii, care se întinde pe toată lungimea părţii din faţă a casei, numită galeria înaltă. Sala aceea nu fusese folosită niciodată de când mă ştiam şi nu avea nicio piesă de mobilier. Uşile ei, uşile largi din faţă ale lui Galvamand, stăteau acum deschise. El a cerut să fie aduse scaune şi bănci şi existau destule braţe doritoare să le aducă, nu numai din alte odăi, ci şi din casele vecine. Lordul-căilor s-a aşezat acolo şi s-a pus la dispoziţia tuturor celor care veneau.

Şi au venit, zeci de oameni, sute. Au venit pentru a vedea curgând Fântâna Oracolului şi pentru a-i auzi pe cei care fuseseră acolo povestind cum vorbise oracolul şi ce spusese; atunci am aflat prima dată că nu toţi auziseră aceleaşi cuvinte sau că, pe măsură ce erau repetate, cuvintele au fost schimbate, din nou şi din nou. Oamenii au

venit să-l vadă pe Lordul-căilor, Galva Cititorul, să-l salute, să-i ceară sfatul. Mulţi dintre cei care au sosit erau muncitori şi muncitoare, alţii erau sau fuseseră neguţători, magistraţi, primari ai cartierelor oraşului şi membri ai Sfatului. Toţi erau săraci, fiindcă noi toţi eram săraci, nu puteai deosebi cizmarii de căpitanii de corăbii, judecându-i doar după veşminte. Unii muncitori au venit doar pentru a-i binecuvânta pe zeii casei şi a-l saluta pe Cititorul Oracolului cu veneraţie şi respect fericit, după care au plecat, dar alţii au rămas alături de primari şi sfetnici, de neguţători şi membrii marilor gospodării, pentru a se aşeza şi a vorbi despre cele ce se petreceau şi a-şi spune părerea despre ce se putea şi ce trebuia făcut. Astfel am văzut pentru prima dată ce însemna să fii cetăţean şi ce însemna să fii Lordul-căilor.

Am stat alături de el pentru a-l servi dacă avea vreo nevoie şi pentru că el mi-a cerut să fiu acolo. Mi-a fost greu, întrucât oamenii mă priveau cu veneraţie şi teamă. Unii au făcut spre mine gestul închinării. Mă simţeam cu totul falsă şi ridicolă şi habar nu aveam ce să spun nimănui. Însă ei îl aveau pe Lordul-căilor căruia să-i vorbească. Şi, din fericire, a trebuit să merg la cuhnie destul de des pentru a-i da o mână de ajutor Istei, care aproape că-şi ieşise din minţi de surescitare şi agitaţie. Casa era plină, în sfârşit – „Este ca-n zilele de altădată!” repeta ea întruna –, dar nu avea ce să ofere de mâncare oaspeţilor.

— Nu le pot da nici măcar apă! a spus şi lacrimi de furie i-au izvorât din ochi. N-am destule ceşti pentru băut!

— Împrumută-le, a propus Bomi.

— Nu, nu, a zis Ista, ofensată de gândul acela.

Eu însă am întrebat:

— De ce nu?

Şi Bomi a ţâşnit imediat ca să ceară ceşti de băut de la vecini. Eu m-am întors în sala de recepţii şi am vorbit cu Ennulo Camm, soţia lui Suisem Camm, care venise astă noapte – parcă trecuse un an de atunci! – şi care revenise acum cu soţia şi fiul său pentru a lua loc şi vorbi cu Lordul-căilor şi cu ceilalţi. I-am explicat lui Ennulo ce îmi trebuia şi

în scurt timp doi băieţi din Cammand ne-au adus o sută de pocale grele de sticlă, spunându-i Istei, aşa cum fuseseră învăţaţi:

— Un dar din partea casei noastre pentru binecuvântata Casă a Fântânii.

Istei i-a venit greu să fie jignită de un astfel de gest, deşi s-a încruntat. Din clipa aceea, nu le-a slăbit o clipă pe Bomi şi Sosta, care aduceau apă fiecărui vizitator, apoi luau pocalele înapoi şi le spălau. Desigur, ea tot dorea să ofere de mâncare tuturor, însă nu mă vedeam milogindu-mă chiar într-atât. I-am spus că oamenii veneau să vorbească, nu să mănânce. Sosta s-a încruntat iarăşi, şi-a muşcat buza şi mi-a întors spatele. Mi-am dat seama atunci că-i dădusem o poruncă, iar ea o ascultase.

M-am apropiat de ea şi am cuprins-o în braţe. De ani buni nu-mi mai trăsese nicio scatoalcă, totuşi nu se dăduse niciodată în vânt după îmbrăţişări.

— Mamă de-a doua, i-am spus, nu-ţi mai face sânge rău! Fii fericită cu spiritele şi umbrele casei noastre. Oaspeţii noştri nu doresc nimic mai mult decât apa Fântânii Oracolului.

— Oh, Memer! Nu ştiu ce să cred! a protestat ea, după care s-a desprins de mine, bătându-mă grăbită pe umăr.

Niciunul dintre noi nu ştia ce să gândească în ziua aceea.

Când Orrec a revenit în cele din urmă, el era cometa, nu coada acesteia: un torent de oameni îl urma din Piaţa Sfatului. Era eroul oraşului. S-a oprit la Fântâna Oracolului şi a ridicat ochii spre jetul neîncetat de apă argintie cu aceeaşi uimire surâzătoare pe care o văzusem pe atâtea feţe. Gry i-a ieşit în cale acolo. Shetar fusese închisă în odăile Maestrului (unde, mi-a spus Gry, stătea ursuză şi rupea fâşii din bietul covor vechi şi ponosit). Orrec şi Gry s-au ţinut în braţe mult timp înainte de a sui treptele către sala de recepţii.

Toţi s-au înghesuit după ei. După ce l-a salutat pe Lordul-căilor, Orrec a trebuit să spună întreaga poveste pe care tocmai am scris-o despre evenimentele petrecute în

cursul dimineţii în Casa Sfatului. O parte a ei o cunoşteam deja de la cei care alergaseră înainte şi înapoi între Galvamand şi piaţă, dar urmărirea lui Iddor şi a preoţilor spre celula temniţei şi descoperirea lui Ioratth şi Tirio erau noutăţi pentru noi – ca şi dispariţia lui Iddor.

Dacă Orrec nu ne-a putut povesti ce anume cuvântase mulţimii, au fost destui oameni care au reuşit s-o facă.

— A zis „Lăsaţi-i să cerşească alianţă şi-o să le-acordăm alianţă!” a strigat un bătrân. Pe Chinul lui Sampa, să-i lăsăm să cerşească! Să-i lăsăm să se târască! Şi le-o vom acorda sau nu le-o vom acorda, după cum ne este cheful!

Aceea era starea de spirit din oraş în ziua aceea: veselă în chip aprig, beligerantă, abia abţinându-se de la răzbunare.

Ioratth le poruncise soldaţilor săi să nu iasă pe străzi, ci să rămână în interiorul zonei barăcilor cazărmii, aflată la miazăzi şi răsărit de Casa Sfatului, pe care o înconjuraseră cu un cordon de străji. Dorind să aibă acces la grajdurile Sfatului, unde li se găseau caii şi o parte din oameni, soldaţii încercaseră să stabilească un coridor de trecere între barăci şi grajduri, dar mulţimea din piaţă reacţionase cu duşmănie; aruncase cu pietre, iar Gandul le poruncise oamenilor săi să rămână locului, indiferent dacă se aflau în barăci sau în grajduri.

Alzii aveau grijă să nu provoace şi să nu se arate speriaţi. Poziţia lor se putea transforma foarte uşor într-o stare de asediu, ba poate că şi era de acum. Odată ce obişnuinţa fricii era depăşită, cetăţenii aveau să-şi dea seama că acei cuceritori care-i stăpâniseră atâta vreme depindeau de ei pentru provizii şi că erau cu adevărat copleşiţi numeric, chiar dacă formidabil de bine înarmaţi. Dacă interdicţia pe care Ioratth o impusese oamenilor săi era înţeleasă în mod greşit ca fiind slăbiciune sau lipsa dorinţei de a lupta, ar fi putut urma un masacru.

Au discutat despre asta în sala de recepţii. Şi au discutat despre Desac şi grupul său, care le fusese planul şi cum eşuase. Bărbatul care se refugiase la noi, Cader Antro, era acolo şi povestea i-a fost întărită şi sporită de alţii.

Incendiatorii fuseseră sclavi din Ansul, folosiţi ca slugi şi măturători de către curtenii alzi; de altfel, ideea de a da foc cortului mare aparţinuse unuia dintre ei. În taină, ei lăsaseră să intre în cort alţi conspiratori îmbrăcaţi ca sclavi, dar înarmaţi, şi împreună cu aceia se pregătiseră astfel încât focurile să izbucnească în acelaşi timp din mai multe locuri, cuprinzând cortul în văpăi, în vreme ce oamenii lui Desac, năpustindu-se în piaţă din două direcţii, aveau să-i atace pe străjeri. Toate acestea urmau să se petreacă la ceremonia de la asfinţit, astfel ca Iddor şi Ioratth şi mulţi ofiţeri şi curteni să fie în cort atunci când răbufnea incendiul.

Dar, întrucât Iddor dorise să stânjenească recitarea, preoţii începuseră ceremonia mai devreme decât de obicei şi de aceea momentul atacului trebuise schimbat, iar vestea schimbării nu ajunsese la toţi conspiratorii. Ceremonia era deja pe sfârşite când fuseseră aprinse focurile. Ioratth sosise târziu şi încă se ruga, dar Iddor şi preoţii tocmai părăsiseră cortul. Focul se întinsese cu repeziciune teribilă şi toţi oamenii lui Desac care se aflaseră acolo atacaseră, însă soldaţii se mobilizaseră iute şi păruseră netemători înaintea flăcărilor, îmbrăţişarea promisă a Zeului lor Arzător. În lupta care urmase, prin fum şi confuzie, doar Iddor şi preoţii îl văzuseră pe Ioratth, care ieşise clătinându-se din incendiu, îl luaseră şi-l duseseră în Casa Sfatului, pe când soldaţii îi împinseseră pe conspiratori, cei care încercaseră să fugă şi cei care încercaseră să atace, în cuptorul flăcărilor, pentru a arde de vii. Desac fusese unul dintre ei.

Nu m-am putut gândi decât la pulberea aceea neagră şi duhnitoare de scrum şi tăciuni despre care ne povestise Orrec, ridicată de picioarele mulţimii.

După ce au auzit povestea, oamenii au rămas tăcuţi o vreme, apoi au reînceput să discute.

— Aşadar, Iddor şi-a întrezărit şansa, a spus un bărbat, fiindcă bătrânul Gand era ca şi mort.

— De ce l-a aruncat în temniţă? De ce nu l-a omorât?

— Este taică-său, la urma urmei.

— Şi ce contează asta pentru un ald?

M-am gândit la Simme, la cât de mândru era de tatăl său, ba până şi de calul tatălui său.

— Dorea să se răzbune pe bătrân. Aşteptase şaptesprezece ani.

— Şi pe concubina din Ansul a bătrânului.

— Să-i schingiuiască din pură plăcere.

Cuvintele acelea au făcut să se aştearnă tăcerea. Oamenii s-au uitat tulburaţi spre Lordul-căilor.

— Unde a putut fugi el, împreună cu potcapurile-roşii? a întrebat o femeie. (Oamenii îi urau pe preoţii alzi mai mult decât pe soldaţi.) Eu zic că-i vor găsi ascunzătoarea. Nu vor scăpa vii pe străzi.

A avut dreptate. Am aflat-o ceva mai târziu, în aceeaşi zi, pe măsură ce veştile ne erau aduse întruna de oameni prăfuiţi, surescitaţi şi epuizaţi, care veneau din piaţă. Cetăţenii care roiseră prin Casa Sfatului, recăpătând-o pentru oraş, azvârlind afară toate obiectele şi mobilele curtenilor şi ofiţerilor alzi din odăile lor, îi descoperiseră pe Iddor şi pe trei preoţi ascunşi într-o odăiţă din pod, la baza domului. Fuseseră duşi şi încuiaţi în beci, în camera de tortură în care Ioratth şi Tirio fuseseră întemniţaţi pentru o noapte. În care Sulter Galva fusese întemniţat pentru un an.

Vestea aceea ne-a alinat inimile. Suferisem mult de pe urma credinţei lui Iddor că el fusese trimis de o forţă divină pentru a-i alunga pe demoni şi a distruge răul şi toţi simţeam acum că, el fiind închis şi căzut în dizgraţie, puterea acelei credinţe se destrămase. Desigur, tot trebuia să înfruntăm un inamic, însă era un om, nu un zeu dement.

Şi a fost de asemenea o uşurare să aflăm că gloata sălbatică ce se revărsase prin Casa Sfatului nu-i făcuse bucăţi pe preoţi după ce-i găsise, ci-i închisese pentru a aştepta un soi de judecată – fie a noastră, fie a alzilor.

— S-ar putea ca noi să-l tratăm pe Iddor mai bine decât propriul lui tată, a spus Sulser Camm.

— Nici eu nu cred că Ioratth va fi blând cu el, a încuviinţat Orrec.

— În tot cazul, nu mai blând decât au fost lady a ta şi leoaica ei, a zis Per Actamo, care i se realăturase aici şi-l ajuta să istorisească faptele şi aventurile lor nou-veniţilor care au dorit să audă totul încă o dată, pe toată durata după-amiezii. Acela a fost începutul sfârşitului lui Iddor – când a tresărit şi s-a tras îndărăt în faţa tuturor! Unde-ţi este leoaica, Lady Gry? Ar trebui să fie aici, pentru a fi lăudată.

— Nu-i deloc în dispoziţie bună, a explicat Gry. Este ziua ei de post şi a trebuit s-o ţin înăuntru. Mă tem c-a mâncat o parte din covor.

— Merită un festin, nu să ţină regim! a sugerat Per.

Oamenii au râs şi au cerut leoaica – „singurul ald aflat de partea noastră!” Ca atare, Gry a plecat şi s-a întors cu Shetar, care era într-adevăr foarte urâcioasă. Nu fusese încântată de înotul şi traversarea cu podul umblător din seara trecută, nici de scenele de mulţimi din cursul dimineţii; simţise încordarea permanentă din oraş şi, ca toate felinele, detesta hărmălaia, agitaţia, schimbarea. A intrat în sala de recepţii, mârâind melodios *uarrauarrauarra* şi privind cu ochi galbeni şi aspri. Toţi s-au grăbit de îndată să-i facă mult loc în jur. Gry a dus-o la Lordul-căilor şi a pus-o să-şi execute plecăciunea cu întindere, iar oamenii au râs din nou şi au lăudat-o. Au cerut să-şi repete reverenţa pentru Orrec, pentru Per, pentru un băieţel de trei ani care era acolo cu părinţii săi; astfel că Shetar a căpătat o mulţime de recompense delicioase şi a început să se înveselească.

Se înserase. Sala mare era tot mai afundată în umbre. Ista şi Ialba, tovarăşa lui Tirio care ne adusese vestea aceea importantă în noaptea trecută, au venit cu opaiţe aprinse. Ista îmi spusese că, în zilele de demult, acela era întotdeauna semnalul pentru plecarea oaspeţilor. Şi, de parcă obiceiurile şi rânduielile poporului nostru ne fuseseră restituite azi, toţi vizitatorii s-au sculat, unul după altul, şi şi-au luat rămas-bun de la Lordul-căilor. Ne-au salutat pe Orrec, pe Gry şi pe mine, iar când au ieşit pe uşă, au salutat sufletele şi umbrele casei. Când au trecut pe lângă fântâna

al cărei jet se înălţa în văzduhul serii, l-au binecuvântat pe Lordul Izvoarelor şi al Apelor, iar când au trecut peste Piatra Pragului, s-au aplecat s-o atingă.

Capitolul 14

După ce m-am întins în pat în noaptea aceea, somnul mi-a părut la fel de îndepărtat ca şi Luna şi am retrăit în minte ziua cea lungă. Le-am văzut din nou pe Gry şi pe leoaica ei înfruntând preoţii, soldaţii şi pe bărbatul cu mantie de aur. Am văzut apa fântânii ridicându-se sub razele soarelui. L-am văzut pe Lordul-căilor ieşind şi coborând treptele alături de mine, l-am văzut înălţând o carte în faţa lui Iddor şi a noastră, a tuturor, şi am auzit vocea aceea stranie şi pătrunzătoare – *Fie lăsaţi liberi*… Strigătul mi-a reverberat în minte alături de celelalte cuvinte pe care eu însămi le strigasem ori care fuseseră rostite prin intermediul meu, *Frânţii dreg frânţii,* şi, pentru o clipă, mi s-a părut că înţeleg.

Eram totuşi din nou descumpănită, amintindu-mi că atunci când mersesem spre partea din faţă a casei, cu Orrec şi ceilalţi, Lordul-căilor se dusese în odaia secretă, aparent deznădăjduit, căutând refugiu. N-ar fi putut intra în grota oracolului – n-ar fi avut timp pentru un drum atât de lung. Probabil că mersese direct la capătul umbrelor, luase cartea de pe rafturile de acolo şi după aceea se întorsese prin camerele, coridoarele şi curţile casei mari, pentru a înainta şi a-l înfrunta pe Iddor – nu un olog, nu un bărbat schilodit, ci tămăduit şi întreg. Pentru acel scurt timp. Pentru timpul necesar.

Oare întrebase oracolul? Oare ştiuse ce spunea cartea? Şi ce carte era aceea?

O văzusem doar ca pe o cărticică în mâna lui. Nu-i zărisem paginile. Nu putusem citi din ea şi nici n-aş fi putut. Cu siguranţă, cartea fusese cea care vorbise, nu eu. Acum nu mai eram convinsă nici măcar în privinţa cuvintelor – fuseseră oare *Fie lăsaţi liberi, Fiţi lăsaţi liberi* sau doar *Lăsaţi liberi?* Puteam să aud vocea în mintea mea, însă nu şi cuvintele. Asta mă tulbura. Mă străduiam să le aud, dar lunecau îndepărtându-se de mine, aidoma peştilor întrezăriţi în apa limpede. Am văzut fântâna, razele soarelui

dimineţii peste acoperişurile lui Galvamand luminând înflorirea înaltă a apei…

Şi apoi a fost într-adevăr dimineaţă, lumina începutului de zi pe pereţii odăiţei mele.

Şi era sărbătoarea lui Ennu, cea care înlesneşte drumul pentru călător, curmă sfada, iuţeşte munca şi ne călăuzeşte în moarte. Oamenii spun că ea merge înaintea spiritului care moare sub forma unei pisici negre, care se opreşte şi priveşte îndărăt dacă umbra şovăie şi se aşază răbdătoare şi o aşteaptă s-o urmeze. Puţini dintre zeii noştri capătă o imagine sau o formă, doar Lero în pietre şi lemne în stejar şi salcie; dar Ennu este adesea cioplită ca o pisicuţă surâzătoare, cu ochi de opal. Eu însămi aveam o asemenea statuetă, care fusese a mamei; stătea în firida de lângă patul meu şi o sărutam în fiecare dimineaţă şi seară. Altarul-casei lui Ennu din Galvamand se află în vechea curte interioară, o cochilie din piatră pe un soclu, cu urmele labelor unei pisici sculptate pe podeaua ei, foarte vagi, aproape complet tocite de degetele care le atinseseră în binecuvântare de-a lungul veacurilor. M-am sculat şi m-am îmbrăcat, apoi am luat un vas şi m-am dus la Fântâna Oracolului ca să iau apă şi un pumn de mâncare din dulăpiorul din cuhnie, după care am mers la altarul acela, să-i aduc ofranda. Lordul-căilor m-a găsit acolo şi am rostit împreună lauda lui Ennu.

Ista ne pregătise deja micul dejun şi apoi a fost ca în ziua dinainte: Lordul-căilor a luat loc în galeria din faţă a casei, iar oamenii au venit să stea de vorbă cu el şi între ei cât a fost ziua de lungă. Comunitatea Ansul se reţesea şi se refăcea aici.

Lordul-căilor a dorit să fiu alături de el. Mi-a spus că oamenii voiau să fiu acolo. Şi era adevărat, deşi puţini dintre ei mi-au vorbit, preferând doar să mă salute, saluturi pline de respect, care mă făceau să mă simt ca şi cum m-aş fi prefăcut că sunt cineva important. Uneori un copil era trimis să-mi aducă flori şi mi le punea în poală sau la picioare, apoi o rupea la fugă. După o vreme, am fost atât

de împodobită cu flori, încât m-am simţit ca un altar de pe marginea drumului.

Am încercat să înţeleg ce însemnam eu pentru ei. Mă văzuseră în minunea misterioasă care avusese loc ieri – fântâna, vocea oracolului. Eu eram misterul acela. Lordul-căilor era prietenul şi conducătorul lor familiar, o legătură cu zilele de altădată. Eu eram ceva nou printre ei. El era Galva. Eu eram fiica lui Galva, iar zeii vorbiseră prin mine.

Erau însă destul de mulţumiţi că nu vorbeam. Trebuia să zâmbesc şi să nu spun nimic. Misterul este îndeajuns prin el însuşi.

Ei voiau să discute cu Lordul-căilor şi între ei, să delibereze, să se contrazică, să iasă din tăcerea de şaptesprezece ani, plini de cuvinte şi pasiune şi argumente. Şi asta făceau.

Unii dintre cei care au venit au spus că ar trebui să meargă în Casa Sfatului, să-şi ţină întrunirile acolo şi, întrucât ideea i-a surescitat, erau toţi gata să plece în chiar clipa aceea şi să revendice Casa ca sediu al cârmuirii noastre. Suisem Camm şi Per Actamo au vorbit simplu şi cu blândeţe despre nevoia de a aduna putere înainte de a acţiona, despre nevoia de a întocmi un plan şi de a acţiona pe baza lui: cum se putea întruni Sfatul, dacă nu fuseseră ţinute alegeri? Ansul fusese dintotdeauna circumspect, au adăugat ei, faţă de cei care revendicau puterea ca fiind dreptul lor.

— În Ansul, noi nu luăm puterea, ci o împrumutăm, le-a reamintit Suisem Camm.

— Şi percepem dobândă pe împrumut, a adăugat sec Lordul-căilor.

Spusele vârstnicilor i-au convins pe tineri, care aveau puţine amintiri, dacă nu chiar niciuna, despre felul în care se condusese Ansul şi nu ştiau cum să înceapă să reinstaureze o cârmuire pe care nu şi-o puteau reaminti. L-au ascultat pe Per fiindcă era însoţitorul lui Orrec, Marra lui Adira, al doilea erou al oraşului. Am văzut că de câte ori vorbea cineva din cele Patru Case, era ascultat cu respect, un respect care îşi avea temelia doar pe obicei, tradiţie şi

numele cunoscut, însă care era util acum, fiindcă oferea oarecare structură şi măsură în ceea ce, altfel, ar fi fost o întrecere între răcnitul părerilor proprii. Sulter Galva, cel mai respectat dintre toţi, a vorbit de fapt foarte puţin, lăsându-i pe ceilalţi să-şi dezlănţuie pasiunile şi ideile, ascultând cu atenţie; el era tăcerea din centru.

Adesea a ridicat ochii spre mine ori s-a întors să vadă unde eram. Dorea să fiu lângă el. Ne împleteam tăcerile.

Pe parcursul zilei, tot mai mulţi dintre cei care veneau la Galvamand erau înarmaţi: grupuri de bărbaţi, unii pur şi simplu cu bâte şi ciomege, dar alţii cu junghere lungi, lănci cu vârfuri nou bătute, săbii alde luate de la soldaţi în încăierările de pe străzi de acum două nopţi. În decursul unei dezbateri prelungite, am ieşit să respir aer proaspăt şi să mă uit la fântână. Am ocolit casa pentru a trece pe la Gudit şi l-am găsit la forja mică a grajdului, bătând un vârf de lance, în vreme ce un tânăr aştepta cu o coadă lungă din lemn.

Când am revenit în sala înaltă din partea din faţă a casei, discuţiile se purtau mai puţin despre întruniri, votări şi domnia legii, cât mai degrabă despre asalturi, atacuri şi planuri de măcelărire a alzilor, deşi nimeni nu spunea nimic deschis de felul acela. Se vorbea doar despre masarea forţelor, despre mobilizarea generală a oraşului, despre strângerea de arme în arsenale, despre proclamarea unui ultimatum.

De atunci m-am gândit de multe ori la ce am auzit în ziua aceea şi la limbajul folosit. Mă întreb dacă bărbaţilor li se pare mai lesne decât femeilor să privească oamenii nu ca fiind trupuri, vieţi, ci fiind numere, figurine, jucării ale minţii, care pot fi deplasate pe un câmp de bătălie al minţii. Această dematerializare le oferă plăcere, îi incită şi-i eliberează pentru a acţiona de dragul acţiunii în sine, de dragul manipulării figurinelor, a pieselor jocului. Atunci dragostea de ţară, onoarea sau libertatea pot fi nume pe care ei le atribuie plăcerii aceleia, pentru a o justifica zeilor şi oamenilor care suferă şi ucid şi mor în joc. Aşa încât cuvintele respective – dragoste, onoare, libertate – îşi pierd

sensul lor adevărat. După aceea, oamenii pot ajunge să le dispreţuiască, deoarece sunt lipsite de înţeles, iar poeţii trebuie să se străduiască pentru a le reda adevărata valoare.

Spre sfârşitul după-amiezii, unul dintre conducătorii acestor grupuri, un tânăr arătos cu chip acvilin, Retter Gelb de Gelbmand, şi-a prezentat planul pentru alungarea alzilor din oraş. Întrucât unii dintre cei prezenţi i s-au împotrivit, el s-a întors către Lordul-căilor.

— Galva! N-ai ţinut tu în mână cartea oracolului, nu i-am auzit noi vocea, *Lăsaţi în libertate?* Cum îi putem lăsa în libertate pe oamenii noştri atâta timp cât însăşi prezenţa alzilor aici ne înrobeşte? Poate fi oare mai limpede înţelesul cuvintelor?

— S-ar putea, a spus Lordul-căilor.

— Dacă nu este limpede, atunci consultă oracolul din nou, Cititorule! Întreabă-l dacă nu acesta este momentul pentru a ne pretinde libertatea!

— Îl poţi citi şi singur, a zis Lordul-căilor cu blândeţe şi, scoţând o carte din buzunar, i-a întins-o.

Gestul nu fusese ameninţător, totuşi Retter Gelb s-a retras tresărind şi a rămas cu ochii aţintiţi asupra cărţii.

Era îndeajuns de tânăr pentru ca, aidoma multor oameni din Ansul cel stăpânit de alzi, să nu fi atins, poate, niciodată vreo carte, decât vreuna ruptă în bucăţi, aruncată într-un canal. Sau poate să fi fost copleşit de teama de straniu, de oracol. În cele din urmă, a rostit răguşit:

— Nu pot citi.

După care, ruşinat şi străduindu-se să-şi regăsească tonul provocator, a continuat, aruncând o căutătură iute spre mine:

— Voi, Galva, sunteţi Cititorii.

— Cititul a fost un dar pe care toţi l-am împărtăşit cândva, a proclamat Lordul-căilor, iar vocea nu-i mai era blândă. Ar fi timpul, poate, să-l reînvăţăm toţi. Oricum, până nu înţelegem răspunsul pe care l-am primit, nu are rost să punem o întrebare nouă.

— La ce slujeşte un răspuns pe care nu-l înţelegi?

— Oare apa fântânii nu-i îndeajuns de limpede pentru tine?

Nu-l văzusem niciodată atât de mânios, o mânie rece, tăioasă ca o lamă de jungher. Tânărul s-a tras din nou îndărăt; după un răstimp, şi-a plecat puţin capul şi a zis:

— Lord-al-căilor, îţi cer iertare.

— Retter Gelb, îţi cer răbdare, a replicat el, însă tot foarte rece. Să lăsăm fântâna să curgă apă pentru o vreme, înainte de a curge sânge.

A pus cartea pe masă şi s-a sculat. Era o carte mică, legată în ţesătură cenuşie-închis. N-am ştiut dacă era cartea care ne dăduse oracolul sau alta.

Ista şi Sosta au început să vină cu opaiţe.

— O seară bună tuturor şi o noapte tihnită, a urat Lordul-căilor şi, luând iarăşi cartea, s-a îndepărtat de mulţime, şchiopătând, întorcându-se către coridoarele întunecate.

Oamenii au părăsit casa atunci, urându-mi şoptit noapte bună. Mulţi au mai rămas totuşi pe labirintul din curte, vorbind. În tot oraşul se simţea un aer de agitaţie, de nelinişte, un freamăt în văzduhul cald al serii, uşor vântos.

Gry a ieşit din casă, ţinând-o pe Shetar în lesă, şi mi s-a adresat:

— Haide să mergem până la Colina Sfatului, să vedem ce se-ntâmplă acolo.

M-am alăturat ei cu bucurie. Orrec, mi-a spus Gry, era în casă şi scria; rămăsese aproape toată ziua în odăile lor. Nu dorea să participe la discuţii şi dezbateri, mi-a explicat ea, deoarece nu era cetăţean al lui Ansul şi, în acelaşi timp, ştia că orice ar fi spus ar fi fost primit cu multă atenţie şi i s-ar fi acordat o însemnătate necuvenită.

— Îl îngrijorează, a continuat ea. Şi are sentimentul că se va întâmpla ceva… ceva violent, ceva fatal, care nu mai poate fi revocat…

Pe când am mers, oamenii ne-au salutat întruna, mai cu seamă pe Gry şi leoaica ei, primii care-i înfruntaseră pe Iddor şi potcapurile-roşii. Ea zâmbea şi răspundea la saluturi, dar într-un fel iute, rezervat, care nu încuraja conversaţiile. Am întrebat-o:

— Te sperie… să fii o eroină?

— Da, mi-a răspuns. A râs scurt şi m-a privit atent: Şi pe tine, a adăugat.

Am încuviinţat din cap. Am condus-o de pe Strada Galva pe o străduţă lăturalnică, unde nu aveam să ne întâlnim cu nimeni şi puteam să vorbim în linişte în vreme ce înaintam.

— Cel puţin tu eşti obişnuită cu atâţia oameni. Oh, Memer, dacă ai şti de unde am venit eu! O stradă din Ansul are mai multe case decât există în toate Tărâmurile de Sus. Treceau luni, ani, în care nu vedeam o faţă nouă. Trecea câte o zi întreagă în care nu rosteam niciun cuvânt. Eu n-am trăit cu oamenii. Eu am trăit cu dulăii, şi caii, şi animalele sălbatice, şi munţii. Şi cu Orrec… Niciunul dintre noi nu ştia cum să trăiască laolaltă cu alţi oameni. Cu excepţia mamei lui. Melle. Ea venise din Tărâmurile de Jos, din Derris-de-lângă-apă. Era foarte frumoasă… Cred că darul lui vine de la ea. Melle obişnuia să ne spună poveşti… Totuşi, el seamănă mai degrabă cu taică-său.

— În ce fel? am întrebat-o.

A căzut puţin pe gânduri, după care mi-a răspuns:

— Canoc era un bărbat brav, minunat. Se temea însă de darul lui şi de aceea îşi ascundea inima. Uneori îl văd pe Orrec făcând la fel. Chiar şi acum. Este greu să-ţi asumi responsabilităţi.

— Este greu şi să-ţi fie luate, am spus, gândindu-mă la viaţa Lordului-căilor în toţi anii de când îl cunoscusem.

Am revenit pe stradă la Podul Aurarilor şi am suit spre Piaţa Sfatului. Acolo se găseau o mulţime de oameni care umblau de colo-colo, amestecându-se şi învolburându-se, în majoritate bărbaţi, iar mulţi dintre ei purtau arme. Cineva predica de pe terasa Casei Sfatului, însă fără prea mult succes, deoarece oamenii se apropiau să asculte, dar se îndepărtau în scurt timp. Pe latura de răsărit a pieţei se întindea o linie aproape continuă de bărbaţi şi femei, unii în picioare, alţii aşezaţi, care stăteau aproape umăr la umăr şi erau cu ochii în patru. Am vorbit cu una dintre femei, o vecină de-a noastră, Marid, care ne-a spus că se aflau acolo „pentru a-i împiedica pe puşti să intre în bucluc”. Dincolo

de ei, în jos pe colină, torţele răspândeau atâta lumină cât să putem distinge cordonul de soldaţi alzi care păzea barăcile cazărmii. Cetăţenii aceştia se constituiseră ei înşişi într-o barieră între mulţime şi soldaţi, împiedicând insultarea şi provocarea alzilor de către tinerii care căutau să se încaiere sau de către cei care ar fi aruncat cu pietre. Oricine ar fi dorit să-i provoace pe soldaţi la violenţă ar fi trebuit să treacă prin linia aceea de cetăţeni, care se întindea de-a curmezişul pieţei, trecând prin faţa grajdurilor, acolo unde stătusem şi vorbisem cu Simme.

— Sunteţi un popor extraordinar, mi-a spus Gry pe când traversam piaţa. Cred că aveţi pacea în sânge.

— Aşa sper, am zis.

Ne găseam în centrul pieţei, acolo unde fusese cortul cel mare. Resturile sale dispăruseră acum; nu se mai vedea nici urmă, cu excepţia pietrelor înnegrite ale pavimentului şi a unui uşor trosnet de cenuşă şi tăciuni sub încălţări. Păşeam în locul unde murise Desac, ars de viu în focul pe care-l stârnise. M-am cutremurat din creştet până în tălpi şi chiar în aceeaşi clipă Shetar a slobozit un tânguit prelung şi straniu, ridicând mult capul. Mi-am amintit că nu-l plăcuse pe Desac şi că-l fulgerase cu privirea. L-am revăzut viu, cu spinarea dreaptă şi milităros, arogant şi pasional, vorbind cu Lordul-căilor – „Ne vom reîntâlni aici, ca oameni liberi, într-un oraş liber!” spusese el. Umbra lui era împrejurul nostru.

Întorcându-ne, am trecut podul şi ne-am oprit la balustrada de unde văzusem un om aruncat spre moartea care-l aştepta dedesubt. Am privit în jos, la canalul întunecat care reflecta o lucire sau două de lumină dinspre casele de pe pod. Shetar a mârâit uşor, informându-ne că nu dorea să mai coboare şi să înoate iarăşi. O ceată de băieţi a trecut în fugă pe lângă noi, strigând o incantaţie pe care o auzisem de câteva ori în cursul zilei pe stradă:

— Alzii-afară! Alzii-afară! Alzii-afară!

— Să coborâm la Piatra lui Lero, am propus şi aşa am făcut.

Niciuna dintre noi nu dorea să intre în casă în noaptea aceasta ciudată, cu tot oraşul treaz şi agitat în jur, şi, în plus, era plăcut să umblu, după ce stătusem nemişcată toată ziua şi-i ascultasem pe oameni vorbind. Am coborât pe Podul Pieziş şi am intrat pe Strada Gelb, mergând spre Strada Apusului, către Piatră. Acolo se aflau mulţi oameni, tăcuţi, care aşteptau şi făceau ceea ce venisem şi eu să fac: să atingă Piatra şi să rostească binecuvântarea lui Lero, cel care ţine balanţa.

După aceea am suit înapoi pe Strada Apusului. Am zis, neştiind că aveam s-o fac:

— Tu şi Orrec n-aţi avut niciodată copii?

— Ba da, a răspuns cu vocea ei domoală. Am avut o fiică. A murit de friguri în Mesum. A trăit un emian.

N-am putut zice nimic.

— Acum ar fi avut şaptesprezece ani. Tu câţi ani ai, Memer?

— Şaptesprezece, am răspuns, descoperind că-mi venea tare greu să vorbesc.

— Mă gândisem eu, a adăugat Gry.

Mi-a zâmbit. I-am zărit zâmbetul în lumina slabă a felinarelor de pe Podul Înalt.

— O chema Melle, a continuat ea.

Am rostit numele şi am simţit atingerea umbrei micuţe.

Gry şi-a întins spre mine braţul liber şi am mers mai departe mână în mână.

— Asta este ziua lui Ennu, am zis când am ajuns la începutul Străzii Galva. Mâine va fi o zi a lui Lero. Balanţa se va întoarce.

•••

Dimineaţa s-a părut că balanţa se şi întorsese deja: era încă devreme când am auzit că în Piaţa Sfatului se strângea o mulţime mare, care deocamdată nu se deda la violenţe, dar era gălăgioasă şi hotărâtă, cerând ca alzii să părăsească oraşul chiar azi. Lordul-căilor a discutat puţin cu Orrec şi au ieşit împreună în galerie. Orrec arăta încordat şi înfrigurat. I-a spus câteva cuvinte lui Gry şi ea a plecat s-o închidă pe Shetar în odaia Maestrului, în timp ce Gudit a

adus ambii cai. Orrec l-a încălecat pe Gânsăcel. Gry a încălecat-o pe Steluţa, iar eu am alergat alături de ea, urmându-l pe Orrec prin mulţimea de pe Strada Galva. Oamenii se trăgeau de bunăvoie din faţa noastră, strigând numele lui Orrec.

El s-a îndreptat călare către linia de cetăţeni care continuau să rămână fermi în piaţă înaintea cordonului de alzi. Acolo i-a întrebat atât pe cetăţeni, cât şi pe soldaţi dacă putea vorbi cu Gandul Ioratth. L-au lăsat de îndată să treacă. El a descălecat şi a coborât treptele spre barăcile alzilor.

Am rămas ţinând căpăstrul Gânsăcelului, în mulţime, aidoma unui rândaş adevărat. Roibul nu trebuia de fapt să fie strunit. Stătea locului, alert, totuşi netulburat de freamătul din jur, şi am încercat să-l imit. Steluţa scutura adesea din cap, nechezând şi fornăind când oamenii se apropiau prea mult, şi am încercat să n-o imit. Eram totuşi mulţumită de prezenţa cailor, care menţineau un mic spaţiu gol în jurul nostru, pentru că mulţimea mă copleşea. Nu puteam gândi limpede şi eram străbătută de emoţiile – exaltarea, teama, surescitarea – care goneau prin noi toţi aidoma vântului prin frunzele unui copac înaintea furtunii. Am ţinut căpăstrul Gânsăcelului şi am privit chipul lui Gry, care era calm şi nemişcat.

În mulţimea aflată mai aproape de treptele Casei Sfatului s-a auzit un vuiet grav; toţi s-au întors într-acolo, dar eu n-am putut zări nimic peste capete şi umeri. Gry m-a atins pe braţ şi mi-a indicat să încalec pe Gânsăcel.

— Nu pot! am spus, însă nu mi-am auzit propriile vorbe.

Gry şi-a împletit degetele, închipuindu-mi o scăriţă, iar un bărbat de lângă noi a zis:

— Sus, fato!

Pe neaşteptate, m-am trezit pe şaua de pe spatele Gânsăcelului, uimită. Gry a încălecat pe Steluţa, imediat lângă mine.

— Priveşte! mi-a spus şi am ascultat-o.

Pe terasa vorbitorilor stăteau nişte oameni: o femeie în rochie cu dungi alb-cafenii şi Orrec în haina sa neagră şi

kilt. Mi se păreau foarte mici şi strălucitori, aidoma unor imagini. Mulţimea striga şi scanda. Unii strigau:

— Tirio! Tirio!

De lângă noi, un bărbat a răcnit răguşit:

— Târfa alzilor! Târfa Gandului!

Imediat oamenii s-au întors către el, urlând la fel de mânioşi, în timp ce alţii încercau să-i domolească şi să-i despartă. Nu puteam ajunge cu tălpile până la scări şi mă simţeam foarte nesigură, cocoţată acolo sus în şa, dar Gânsăcelul stătea neclintit ca o stâncă şi cel puţin eram ferită de mulţimea care se împingea şi se călca în picioare. Treptat, vacarmul s-a stins; Orrec a ridicat braţul drept.

— Lăsaţi făurarul să vorbească! au strigat oamenii şi liniştea s-a întins lent peste mulţime, la fel cum apa fântânii se întinsese prin bazinul larg.

Când a vorbit în cele din urmă, vocea i-a răsunat îndepărtată, totuşi clară şi sonoră.

— Aceasta este ziua lui Lero, a spus el.

Şi n-a mai rostit nimic mult timp, fiindcă întreaga mulţime a început incantaţia lentă şi apăsată „Lero, Lero, Lero!”, iar mie mi s-a oprit răsuflarea, mi s-au umplut ochii de lacrimi şi am scandat alături de toţi „Lero, Lero, Lero!” În cele din urmă, el a ridicat iarăşi braţul şi strigătul a murit încet, pierzându-se pe străzile care se întâlneau în piaţă.

— Eu nu sunt nici din Ansul, nici din Asudar – îmi veţi îngădui să vă vorbesc din nou?

— Da! a urlat mulţimea.

— Vorbeşte!

— Lăsaţi făurarul să vorbească!

— Tirio Actamo, fiică de Ansul şi nevastă a Gandului alzilor, este aici alături de mine. Ea şi soţul ei m-au rugat să vă spun următoarele: Soldaţii din Asudar nu vă vor ataca, nu vă vor stânjeni şi nu-şi vor părăsi barăcile – acestea sunt poruncile Gandului Ioratth, iar soldaţii lui se vor supune. El însă nu le poate porunci să părăsească Ansul fără consimţământul regelui său din Medron. De aceea, doreşte să primească veste din Medron. Iar el, Tirio Actamo şi cu mine vă rugăm să aveţi răbdare, să vă luaţi oraşul îndărăt

şi să vă sărbătoriţi libertatea prin pace, nu prin sânge. Eu, care am văzut cum a fost eliberat stăpânul trădat şi întemniţat… eu, care am văzut odată cu voi apa ţâşnind din fântâna care a fost secată vreme de două sute de ani şi care am auzit odată cu voi vocea care a strigat din tăcere… eu, oaspetele vostru… în vreme ce aşteptăm împreună ca Lero să ne arate cum se înclină balanţa şi dacă va fi să distrugem ori să reconstruim, să ne prăbuşim în război ori să păşim în pace… în vreme ce aşteptăm, pot să vă ofer în schimbul ospitalităţii voastre şi binecuvântării zeilor din Ansul o poveste? O poveste de război şi pace, de robie şi libertate? Vreţi să auziţi *Chamhan?* Vreţi să auziţi povestea lui Hamneda, când a fost făcut sclav în Ambion?

— Da, a spus mulţimea, iar sunetul a fost acum ca un vânt uriaş şi lin prin iarbă.

Toţi am putut simţi cum încordarea din noi se destinde şi am fost recunoscători pentru asta, recunoscători pentru vocea care ne elibera de spaime, patimi şi necugetare, fie chiar şi numai pentru scurt timp, pentru timpul cât este nevoie să spui o poveste.

Oriunde în Ţinuturile din Apus, oamenii ar fi ştiut povestea aceea; chiar şi aici, unde cărţile fuseseră distruse, destui o ştiau sau cel puţin cunoşteau numele eroului. Însă mulţi nu citiseră niciodată povestea şi nici n-o auziseră. Iar ca s-o auzi spusă cu voce tare, în mijlocul unei mulţimi, ca s-o auzi afirmând că moştenirea noastră este dreptul nostru şi că eroii noştri ne aparţin cu adevărat – a fost ceva măreţ pentru noi, un dar minunat pe care ni l-a adus Orrec. A spus-o ca şi cum el însuşi n-ar fi ştiut-o până atunci şi o descoperea în timp ce o rostea, ca şi cum trădarea lui Hamneda de către Eloc îl îngrozea, de parcă el însuşi ar fi fost înlănţuit şi bătut odată cu Hamneda şi ar fi plâns împreună cu acesta la schingiuirea şi moartea bătrânului Afer şi s-ar fi temut pentru sclavii care-şi riscaseră vieţile ca să-l ajute să evadeze. El nu mai spunea de acum *Chamhan* pe care o citisem, ci propria sa poveste, cu propriile sale cuvinte, când a ajuns la confruntarea din Palatul Ambion, când Hamneda l-a eliberat pe tiranul Ura din lanţurile sale,

i-a cerut să plece din Ambion şi le-a spus rebelilor din oraş: „Libertatea este un leu lăsat slobod, este soarele răsărind: nu-l puteţi opri aici sau acolo. Daţi libertate, ca să căpătaţi libertate! Lăsaţi liberi, ca să fiţi liberi!”

De atunci am auzit oamenii afirmând că acelea ar fi fost cuvintele pe care oracolul le rostise pe treptele lui Galvamand: *Lăsaţi liberi, ca să fiţi liberi.* Poate că aşa a fost.

Oricum, la auzul acelor cuvinte, mulţimea din Piaţa Sfatului a scos sunetul pe care îl scoate o mulţime numeroasă când aude ceea ce a dorit să audă. Când Orrec a terminat povestea, oamenii nu au tăcut, ci au strigat laude, iar dispoziţia lor era triumfătoare, de parcă ei înşişi fuseseră eliberaţi de constrângere sau teamă. S-au revărsat în jurul lui Orrec pe terasa Casei Sfatului, iar Gry şi cu mine n-am avut nicio şansă de a ajunge la el.

Puteam totuşi, de la înălţimea cailor noştri, să-i vedem pe el şi pe Tirio; şi am observat cum mulţimea începuse să roiască în jurul lor şi să-i poarte încet spre Strada Galva. Gry a sărit jos de pe Steluţa şi mi-a scurtat scările, după care a suit înapoi în şa.

— Ţine-te cu genunchii, mi-a strigat, şi nu băga-n seamă hăţurile!

Am pornit apoi, înconjurate de propriul nostru vârtej de laude, glume şi strigăte, în primul meu drum călare – ieşind din piaţă şi trecând peste cele trei poduri de pe Strada Galva, spre Galvamand.

Oamenii se trăgeau în lături şi ne făceau loc, astfel că în scurt timp i-am ajuns din urmă pe Orrec şi Tirio. După ce am descălecat la poarta grajdului nostru, am luat-o la fugă spre casă, la timp pentru a o vedea pe Tirio întâlnindu-se cu Lordul-căilor în galerie. Zărind-o, el s-a ridicat în picioare, iar ea a alergat cu braţele întinse înainte, rostindu-i numele:

— Sulter!

S-au îmbrăţişat şi s-au ţinut strâns, ambii în lacrimi. Fuseseră prieteni în tinereţe, poate iubiţi, nu ştiu; se cunoscuseră pe când erau tineri, bogaţi şi fericiţi, după care

fuseseră despărţiţi vreme de ani de ruşine şi suferinţă. El era olog. Ea fusese bătută şi părul îi fusese smuls. Mi-am amintit ce-mi spusese el, cu mult timp în urmă, cu blândeţe: „Sunt multe pentru care să plângi, Memer.” Am plâns atunci de asemenea, pentru ei, pentru durerea întregii lumi.

Orrec mi s-a alăturat acolo, imediat după pragul uşii, unde mă străduiam să-mi ascund lacrimile. Chipul lui continua să aibă strălucirea tulburată a cuiva care fusese aclamat, pe care puterea lumii îl smulsese din propria-i persoană; dar şi-a trecut braţul pe după umerii mei şi a rostit încetişor:

— Salut, hoaţo de cai.

•••

A părut că Orrec şi Lero ar fi înclinat balanţa. În ziua aceea şi în cele care au urmat, în oraş a continuat să existe o agitaţie nemaivăzută, totuşi era mai puţin mânioasă, mai puţin ameninţătoare. Se purtau multe discuţii furioase, însă erau fluturate mai puţine arme. Casa Sfatului a fost deschisă pentru dezbateri privind plănuirea de alegeri.

Oamenii continuau să vină la Galvamand ca să stea de vorbă în galerie şi să danseze prin labirint – am văzut în cele din urmă femeile dansând labirintul. După o zi sau două, Ista s-a dus printre ele, strâmbându-se, cu o cârpă de spălat vase în mână, şi a spus:

— Nu faceţi defel bine! Când cântaţi „Eho!”, trebuie să vă-ntoarceţi aici, după care vă-ntoarceţi acolo.

Şi le-a arătat cum să danseze binecuvântarea aşa cum se cuvenea. După aceea, a revenit în cuhnie.

Muncea din greu, la fel ca Bomi şi ca mine, ba chiar şi ca Sosta. Oamenii continuau să aducă daruri pentru casă, daruri de bucate, ştiind cât de pusă la încercare trebuia să ne fie ospitalitatea de către şuvoiul necontenit al vizitatorilor. Ista se înduplecase să le accepte, nu tocmai ca daruri, cinstire sau tribut, ci ca îndatoriri faţă de Lordul-căilor şi casa sa – ca obligaţii ce erau achitate acum, în felul acesta. Aşa lucra mintea ei, ca multe minţi din Ansul. Dacă-i

adevărat că avem pacea în sânge, avem de asemenea şi negoţul.

Ialba a plecat cu Tirio, ca s-o ajute să-l îngrijească pe Ioratth, ale cărui arsuri erau grave şi se tămăduiau încet. În ziua următoare, Tirio a trimis trei femei din barăci să ne ajute la treabă. Erau femei din oraş care fuseseră luate şi ţinute ca sclave pentru a-i satisface pe soldaţi, la fel ca Tirio. După ce-şi câştigase îngăduinţa Gandului, ea le putuse scoate din înrobirea totală, aducându-le la o servitute mai decentă. Una dintre ele, care fusese dată pe mâinile soldaţilor pe când avea zece-unsprezece ani, era oloagă şi puţin nebună, dar dacă îi dădeam orice însărcinare la care să lucreze singură, muncea sârguincioasă şi mulţumită. Celelalte proveniseră din gospodării respectabile şi ştiau cum se ţine o casă, aşa că ne-au fost de mare ajutor.

La început, Ista a fost înclinată să le trateze cu răceală şi a încercat să le împiedice să stea de vorbă cu Sosta şi cu mine – la urma urmelor, nu uitaţi ce au fost ele, neîndoios că n-a fost vina lor, totuşi nu-i o tovărăşie potrivită pentru fetele tinere dintr-o casă bună şi aşa mai departe. Nici ele şi nici eu n-am băgat în seamă vorbele acelea. Una dintre femei avea un prieten pe care-l cunoscuse ca sclav şi care s-a mutat cu noi, ajutând la muncile grele. Gudit s-a înţeles destul de bine cu el, fiindcă fusese rotar şi putea plănui construirea unei căruţe din resturile rupte de şarete şi trăsuri pe care Gudit le strânsese de atâţia ani.

Aşa se face că în câteva zile casa a cunoscut o abundenţă de oaspeţi, de viaţă care-mi plăcea. Erau mai multe voci şi nu atât de multe umbre. Era ceva mai multă ordine şi ceva mai puţin praf. Multe mâini atingeau acum firidele zeilor, binecuvântându-le când treceau prin dreptul lor, nu doar mâinile mele.

Dar în zilele acestea l-am văzut foarte puţin pe Lordul-căilor. Doar în public, printre alţii.

Şi nu mai fusesem în odaia secretă din noaptea în care oracolul vorbise prin mine.

Viaţa mi se schimbase pe neaşteptate şi în totalitate. Trăiam pe străzi, nu în cărţi, şi vorbeam cu mulţi oameni, cât era ziua de lungă, nu doar cu un singur om, seara, iar inima îmi era plină de Orrec şi Gry, astfel încât uneori nici măcar nu mă gândeam la el. Dacă mă simţeam ruşinată pentru asta, mă puteam dezvinui: avusesem importanţă pentru el când fusesem unica fiinţă care-i era apropiată, însă de acum nu mai avea nevoie de mine. Redevenise cu adevărat Lordul-căilor. Întregul oraş îi ţinea tovărăşie. Nu avea timp pentru mine.

Iar eu nu aveam timp să merg în odaia secretă, nopţile, aşa cum făcusem atâţia ani. Eram ocupată toată ziua şi eram obosită seara. Mi-o sărutam pe micuţa Ennu şi adormeam pe loc. Cărţile din odaia aceea mă ţinuseră în viaţă câtă vreme oraşul meu fusese mort, dar acum el revenea la viaţă şi nu aveam nevoie de ele. Nu aveam timp, nu aveam nevoie.

Dacă mă temeam să merg acolo, dacă mă temeam de odaie, de cărţi, nu mi-am îngăduit s-o ştiu.

Capitolul 15

În zilele acelea de vară timpurie parcă am fi uitat de alzi, parcă n-ar fi contat că ei se aflau încă în oraş. Zi şi noapte, cetăţeni voluntari înarmaţi vegheau îndeaproape barăcile şi grajdurile Casei Sfatului, formând un soi de miliţie şi făcând de strajă în schimburi, dar în Casa Sfatului toate discuţiile se purtau despre Ansul, nu despre alzi. Zilnic aveau loc întruniri, mari şi tumultoase, dar conduse de oameni cu experienţă în cârmuire, decişi să readucă puterea şi starea politică a lui Ansul.

Per Actamo se găsea în mijlocul acestor planuri şi întruniri. Încă nu împlinise treizeci de ani, însă părea născut pentru a conduce. Vigoarea şi inteligenţa sa îi opreau pe vârstnici să evoce prea grabnic „felurile în care am procedat dintotdeauna”. El punea sub semnul întrebării felurile în care procedasem dintotdeauna şi întreba dacă nu am putea proceda mai bine, iar constituirea Sfatului a început să capete o formă eliberată de multe privilegii şi reglementări tradiţionale inutile. Mergeam adesea să-l ascult, atât pe el, cât şi pe alţii care vorbeau în întrunirile deschise, fiindcă erau incitante şi pline de speranţă. Per venea zilnic la Galvamand, pentru a se sfătui cu Lordul-căilor. Suisem Camm venea cu fiul său, Sulter Camm, de obicei pentru a susţine că totul trebuia făcut aşa cum se făcuse dintotdeauna, dar soţia sa, Ennulo, sprijinea propunerile lui Per. La fel făcea şi Lordul-căilor, deşi în mod mai indirect, străduindu-se mereu să găsească un consens şi să nu se împotmolească într-o simplă dezbatere de opinii.

Schiţau deja planuri pentru ziua alegerilor când, într-o dimineaţă însorită, vestea s-a răspândit prin tot oraşul în numai un ceas: o armată aldă sosea prin Dealurile Isma.

La început a fost doar un zvon care putea fi neglijat, povestea vreunui cioban căruia i se păruse că zăreşte soldaţi alzi, dar apoi un luntraş care sosise pe Sundis l-a confirmat. O trupă de soldaţi fusese văzută mărşăluind pe coastele răsăritene ale Dealurilor Isma. Probabil că

ajunseseră deja în trecătoarea de deasupra izvoarelor râului.

Atunci s-a iscat panică. Oamenii alergau pe lângă casă, strigând:

— Vin! Vin alzii!

Mulţimile din Piaţa Sfatului şi de pe străzi au sporit întruna. Armele au reapărut la lumină. Bărbaţii s-au repezit la vechiul zid al oraşului, care se întinde în lungul Canalului de Răsărit, şi la poarta unde soseşte drumul din dealuri. Zidul fusese pe jumătate năruit când alzii cuceriseră oraşul, dar cetăţenii au ridicat baricade de-a curmezişul drumului şi la Podul Isma.

Cei care au venit în ziua aceea la Galvamand erau speriaţi şi căutau călăuzire. Prea mulţi îşi aminteau cotropirea oraşului cu şaptesprezece ani în urmă. Per şi alţii care le-ar fi putut vorbi se găseau la Casa Sfatului. Lordul-căilor i-a liniştit întruna, iar ei l-au ascultat; dar în scurt timp el m-a chemat şi mi-a vorbit pe coridor, între patru ochi.

— Memer, mi-a spus, am nevoie de tine. Orrec nu poate trece prin mulţime, pentru că oamenii îl vor opri şi vor dori să le explice ce să facă. Poţi tu să treci prin liniile de străjeri – să ajungi la Tirio, la Ioratth, ca să afli ce ştiu ei despre trupa aceasta şi dacă Gandul îşi va schimba ordinele pe care le-a dat soldaţilor săi? Iar după aceea să te întorci, să-mi comunici totul?

— Da. Vrei să le transmit ceva din partea ta? am întrebat.

S-a uitat la mine exact aşa cum obişnuia atunci când se întâmpla să nimeresc perfect cuvintele unei traduceri din aritană, nu surprins, ci profund încântat, admirativ.

— Vei şti ce să spui, mi-a zis.

Mi-am îmbrăcat tunica de băiat şi mi-am legat părul la spate. Oamenii mă cunoşteau acum şi nu doream să fiu recunoscută şi oprită cu întrebări. De aceea am ieşit ca Mem, bastardul.

Pentru o vreme am mers fără probleme pe Strada Galva, strecurându-mă printre cetăţenii din Ansul, dar după Podul Aurarilor era lipsit de speranţe – mulţimea părea un bloc

solid. Am coborât scara pe care mersesem în seara aceea, amintindu-mi tropotul copitelor, strigătele şi mirosul de fum. Am alergat în lungul canalului până la Diguri, am traversat râul pe acolo şi m-am întors după aceea pe malul răsăritean, până în locul de unde puteam merge spre câmpurile de exerciţii şi hipodrom. Erau pustii, părăsite, însă am zărit linia de soldaţi alzi care străjuiau sus pe coasta lungă şi puţin înaltă a Colinei Sfatului, îndărătul grajdurilor. Nu puteam face nimic altceva decât să sui colina spre ei, cu inima bubuindu-mi tot mai tare.

Soldaţii au stat locului fără o vorbă. M-au privit. Două arbalete au fost aţintite spre mine.

Am ajuns până la trei metri de ei, m-am oprit şi m-am străduit să-mi recapăt suflarea.

Soldaţii aceia îmi păreau mai străini acum decât fuseseră în toţi anii în care văzusem alzi, adică în toată viaţa mea. Chipurile le erau pământii, părul scurt, creţ ca de oaie sub coifuri, ochii le erau spălăciţi. Mă priveau fără expresie, fără să scoată niciun cuvânt.

— Există în grajdurile Gandului un băiat pe nume Simme? am rostit.

Vocea mi s-a auzit foarte subţire.

Niciunul dintre cei şase-şapte soldaţi din imediata mea apropiere nu s-a clintit şi nici n-a vorbit mult timp, încât am crezut că n-aveau să-mi răspundă deloc. Apoi cel aflat chiar în faţa mea, care nu avea arbaletă, ci o sabie la brâu, cu palma sprijinită pe mânerul ei, a zis:

— Şi dacă ar exista?

— Simme mă cunoaşte, am spus.

M-a privit întrebător: *Şi?*

— Port o solie de la stăpânul meu, Lordul-căilor, pentru Gandul Ioratth. Nu pot trece prin mulţime. Nu pot trece prin liniile de pază. Este grabnică. Simme se poate pune chezaş pentru mine. Spuneţi-i că sunt Mem.

Soldaţii au schimbat priviri. Au discutat puţin între ei.

— Să lăsăm puştiul să treacă, a propus unul, dar alţii au spus „nu” şi, în cele din urmă, cel cu sabia din faţa mea a spus:

— Îl duc eu înăuntru.

Aşa că l-am urmat, ocolind peretele lung din spate al grajdurilor. Memoria mea nu păstrează limpede tot ce s-a petrecut în continuare. Eram atât de concentrată asupra ţelului meu, încât felul în care îl atingeam a părut lipsit de importanţă, erau detalii înghiţite de graba copleşitoare. Îmi reamintesc totuşi clar unele lucruri. Mi-l reamintesc pe Simme intrând în odăiţa în care soldatul mă adusese înaintea ofiţerului său. Simme l-a salutat pe ofiţer şi a rămas în poziţie de drepţi.

— Îl cunoşti pe băiatul acesta? a întrebat ofiţerul.

Ochii lui Simme s-au întors spre mine. Capul nu i s-a mişcat. Chipul însă i s-a schimbat cu totul. S-a îmblânzit ca faţa Sostei când îl privea pe Orrec. Buzele i-au tremurat. A spus:

— Da, domnule.

— Îl cunoşti bine?

— Se numeşte Mem. Este un rândaş.

— Al cui rândaş?

— Este al Făurarului şi al Femeii-leoaice. A venit aici cu ei. Locuieşte în Casa Demonului.

— Foarte bine, a spus ofiţerul.

Simme a rămas neclintit. Privirea i-a revenit la mine, imploratoare. Părea alb la faţă şi parcă nu mai avea atâtea coşuri. Arăta obosit, aşa cum arătaseră mulţi oameni din Ansul, toată viaţa mea. Arăta flămând.

— Porţi o solie de la Caspro Făurarul pentru Gandul Ioratth, mi-a vorbit ofiţerul.

Am încuviinţat din cap. Numele lui Caspro Făurarul putea fi o parolă de liberă trecere mai bună decât cel al lui Galva Lordul-căilor.

— Spune-mi-o.

— Nu pot. Este pentru Gand. Sau pentru Tirio Actamo.

— Obbath! a zis ofiţerul.

După o clipă, mi-am dat seama că înjurase. M-a privit din nou.

— Eşti un ald, a adăugat.

N-am răspuns nimic.

— Ce spun oamenii de-afară despre o trupă de alzi care vine prin trecătoare?

— Spun că aşa este.

— Este numeroasă?

Am ridicat din umeri.

— Obbath! a repetat el.

Era un bărbat scund, cu chip obosit, nu era tânăr şi părea de asemenea flămând.

— Ascultă-mă. Eu nu pot ajunge la barăci. Cei din oraş menţin linia dintre noi. Dacă tu poţi trece, dă-i drumul! Transmite o solie şi din partea mea. Spune-i Gandului că aici avem nouăzeci de oameni şi toţi caii. Nutreţ suficient, dar foarte puţină mâncare. Veţi merge amândoi. Ai auzit solia, cadet?

— Da, domnule, a confirmat Simme.

Am văzut cum pieptul i s-a bombat cu o răsuflare adâncă. A salutat din nou, s-a răsucit pe călcâie şi a ieşit. L-am urmat, iar ofiţerul m-a urmat pe mine.

Ofiţerul ne-a purtat prin cordonul soldaţilor, apoi ne-am croit drum prin linia de cetăţeni care stătea în faţa alzilor. Am căutat un chip pe care să-l cunosc. Marid nu era acolo, dar am văzut-o pe sora ei, Remi, şi am convins-o destul de lesne să ne lase să trecem.

— O solie de la Lordul-căilor pentru Lady Tirio, au fost cuvintele fermecate.

După ce am ajuns în mulţimea de cetăţeni din piaţa deschisă, am rămas pe cont propriu. Din fericire, Simme nu avea nicio uniformă, ci doar nodul albastru de pe umăr. La un moment dat, cineva, văzându-ne părul, a rostit:

— Puştii ăia sunt alzi?

Noi însă ne-am strecurat iute prin mulţime, îndepărtându-ne. Am împins şi am înghiontit şi am fost ocărâţi în timp ce am ocolit capătul răsăritean al grajdurilor şi am coborât treptele din Piaţa Sfatului, pentru ca după aceea să ajungem iarăşi în faţa unei linii de cetăţeni, în apropiere de barăci. Şi de data aceasta am găsit o faţă pe care o cunoşteam, Chamer, unul dintre prietenii bătrâni ai lui Gudit, însă nu mai ţin minte cum l-am convins să ne lase

să trecem. Chamer a vorbit cu străjerul ald aflat chiar în faţa lui şi a fost o discuţie destul de lungă, asta îmi amintesc. Apoi am trecut prin ambele linii şi un soldat ne-a dus peste terenul de paradă, spre barăci, strigând numele tatălui lui Simme în vreme ce mergea.

I-am văzut tatăl apropiindu-se în fugă. Simme s-a oprit, a rămas nemişcat şi a încercat să-l salute, dar tatăl său l-a luat în braţe.

— Victoria este bine, tată, a spus plângând Simme. Am scos-o la plimbare cât am putut de mult.

— Bravo, l-a lăudat tatăl lui fără să-i dea drumul din braţe. Te-ai descurcat foarte bine.

Alţi soldaţi şi ofiţeri au apărut din barăci şi ne-am ales cu o escortă destul de numeroasă pe când am mers pe lângă clădiri şi acareturi lungi. De câte ori mă oprea vreun ofiţer, Simme şi tatăl lui interveneau imediat, anunţând că veneam de la Casa Demonului şi purtam o solie de la Făurarul Orrec Caspro, care se afla acolo. După aceea am intrat în cea din urmă clădire, iar soldaţii şi ofiţerii au rămas afară. L-am văzut pe Simme privindu-mă când am fost trimisă singură mai departe. Am trecut pe lângă un soldat care păzea o uşă şi am intrat într-o încăpere mare, cu ferestre lungi, prin care se vedea curba Canalului de Răsărit. Tirio Actamo mi-a ieşit înainte.

La început nu m-a recunoscut şi a trebuit să-mi rostesc numele. M-a prins de mâini şi apoi m-a îmbrăţişat; şi n-am fost departe de a izbucni eu însămi în plâns, pur şi simplu de uşurare. Aveam însă o solie de transmis.

— M-a trimis Lordul-căilor. Vrea să ştie ce cunoaşte Gandul despre soldaţii care vin din Asudar.

— Cel mai bine ar fi să vorbeşti tu însăţi cu Ioratth, a zis Tirio.

Chipul îi era tot tumefiat şi plin de vânătăi, iar capul bandajat, însă bandajul îi stătea ca o pălărioară şi nimic n-o putea urâţi. Iar felul ei de a fi era dulce şi destins, îţi alina inima doar vorbindu-ţi. Ca atare, am fost mai puţin speriată decât s-ar fi putut când m-a condus prin încăpere spre patul pe care zăcea Gandul Ioratth.

Se proptea cu spatele pe multe perne brodate. Peste căpătâiul patului fusese atârnată o pânză roşie, care cobora din tavan, astfel că atunci când m-am apropiat, mi s-a părut că intram într-un cort. Tălpile şi picioarele Gandului ieşeau de sub pătură, arătând carnea vie a unor arsuri şi cojile negre care se formaseră pe altele, o imagine teribilă. M-a privit ca un şoim în pripon.

— Cine-i el? Eşti ald sau din Ansul, băiete?

— Sunt Memer Galva, am răspuns. Vin la dumneata din partea Lordului-căilor, Sulter Galva.

— Ha! a exclamat Gandul şi privirea i-a devenit şi mai sfredelitoare. Pe tine te-am mai văzut.

— L-am însoţit pe Orrec Caspro atunci când ţi-a recitat.

— Eşti un ald.

— Dacă ţi-aş fi născut un copil, ar fi putut să fie luat cu uşurinţă drept ald, a rostit Tirio încetişor şi demn.

El a făcut o grimasă, dar i-a acceptat spusele.

— Şi care-ţi este solia atunci, dacă te-a trimis Făurarul?

— Lordul-căilor m-a trimis, am spus.

— Ioratth, a rostit Tirio, dacă Ansul are un conducător, atunci acela este Galva Lordul-căilor. Orrec Caspro este un oaspete al casei sale. Ar fi bine dacă voi doi aţi purta un dialog.

El a mârâit, după care m-a întrebat:

— De ce te-a trimis?

— Să întreb dacă ştii de ce sosesc soldaţi din Asudar, câţi sunt şi dacă îţi vei schimba ordinele către trupe la venirea lor.

— Asta-i tot? a spus Gandul şi s-a uitat la Tirio. Pe Zeu, da’ ăsta-i un tânăr lăstar tare sigur pe sine! Unul din familia ta, neîndoios.

— Nu, stăpânul meu. Memer este o fiică a casei de Galvamand.

— Fiică! a repetat Gandul.

Privirea sfredelitoare a devenit o încruntătură ameninţătoare, apoi doar o lucire.

— Aşa-i, a continuat el aproape resemnat.

S-a foit, căutându-şi o poziţie mai comodă, s-a strâmbat şi şi-a frecat ţeasta cu păr creţ, pe jumătate pârlit.

— Şi crezi c-ar trebui s-o trimit înapoi la Galva cu o listă a strategiilor şi intenţiilor mele, da?

— Memer, a întrebat Tirio, orăşenii vor ataca barăcile?

— Cred că o vor face, dacă vor vedea o armată coborând pe Drumul de Răsărit, am răspuns.

În timpul dimineţii auzisem în repetate rânduri îndemnul acela – să-i nimicim pe soldaţii de aici înainte să le sosească întăririle acelea! Să recucerim oraşul înainte să-l recucerească ei!

— Nu-i o armată, a protestat Ioratth aproape iritat. Este doar un sol de la Gandul Ganzilor, ca răspuns la cel pe care eu însumi i l-am trimis acum două săptămâni.

— Cred că ar fi bine ca orăşenii să ştie şi ei asta, a zis Tirio cu aceeaşi blândeţe dintotdeauna, iar eu am adăugat:

— Degrabă!

— Crezi cumva că oile mele se răscoală?

Tonul îi era caustic, sarcastic, un sarcasm îndreptat poate spre propria-i persoană.

— Da, asta fac, am întărit.

— S-au preschimbat în lei, aşa-i? a spus el pe acelaşi ton şi m-a privit iarăşi.

A căzut pe gânduri în tăcere, iar după o vreme a spus:

— Dacă-i atât de rău, regret că nu vine o armată… Poate că aşa şi este. Totuşi, mă-ndoiesc.

— Ar fi bine să ştim, stăpânul meu, a insistat Tirio.

— N-am cum să ştiu! Suntem închişi aici. Idioţii care fortifică podul acolo nu pot trimite nişte iscoade călări pe drum, ca să afle cât de mare-i armata aceasta?

— Fără îndoială că au făcut-o, am răspuns jignită. Poate că soldaţii alzi au ucis iscoadele.

— Ei bine, va trebui riscăm până vom şti cu certitudine, a zis Gandul. Iar eu sunt gata să pun prinsoare că nu-i o armată, ci doar un sol c-o escortă de cincisprezece-douăzeci de soldaţi. Spune-i asta Lordului-căilor tău. Spune-i să-şi ţină în frâu leii-oiţe, dacă poate. Spune-i să vină aici. În piaţă. Cu Caspro Făurarul, dacă doreşte să vină şi el. Iar

eu voi fi adus acolo şi le vom putea vorbi oamenilor. Să-i domolim. Am auzit ce-a făcut Casper deunăzi, liniştindu-i cu povestea lui despre Ura şi Hamneda. Pe Zeu, e un bărbat isteţ!

Mi-am amintit cât de cuviincios, ba chiar curtenitor, vorbise Gandul în public cu Orrec şi cu ofiţerii săi. Acum era direct şi grosolan, neîndoios fiindcă suferea de dureri şi poate şi pentru că vorbea doar cu nişte femei. Am încercat să răspund politicos, însă m-am înfierbântat pe măsură ce cuvântam:

— Lordul-căilor nu este la porunca dumitale, domnule. El rămâne în casa lui. Dacă doreşti ajutorul său pentru a păstra pacea, vino dumneata însuţi la el.

— Sulter Galva este la fel de olog ca tine, Ioratth, a intervenit Tirio.

— Aşa-i? Aşa-i?

— De la schingiuiri, am explicat, când a fost prizonierul fiului dumitale.

Bătrânul fusese iritat de aroganţa mea, dar acum m-a privit mult timp, apoi şi-a ferit ochii. După o vreme, a zis:

— Foarte bine atunci, voi merge eu acolo. Porunceşte o litieră, un jeţ, ceva. Spune-le că vreau tratative deschise, acolo, la… cum îi spuneţi voi – Galvamand. N-are rost să dăm cu piciorul la… Au fost destule…

Nu şi-a terminat fraza. S-a lăsat pe spate, pe perne, cu chipul golit de sânge şi schimonosit.

Aranjarea unor tratative avea să necesite destule parlamentări, ţinând seama de confuzia încordată din oraş. Ioratth vorbea cu câţiva dintre ofiţerii săi, dându-le instrucţiuni, când am auzit chemarea unei trâmbiţe, subţire şi melodioasă, hăt departe, spre răsărit, de cealaltă parte a canalului. O trâmbiţă i-a răspuns pe dată din barăcile de aici.

În câteva minute s-a anunţat că fusese văzută trupa de alzi; aşa cum nădăjduise Gandul, erau vreo douăzeci de oameni, care coborau din dealuri, călări, cu stindarde. Puteam auzi vuietul mulţimilor de pe Colina Sfatului şi din străzile ce duceau la Canalul de Răsărit. Dar pentru că nicio

armată n-a urmat trupei de călăreţi, cel puţin freamătul acela n-a sporit încă şi mai mult.

De la fereastra sud-estică a încăperii din baracă se vedeau Poarta Râului şi Podul Isma. Tirio şi cu mine am privit călăreţii alzi sosind, oprindu-se în exteriorul zidului pe jumătate năruit şi vorbind cu cetăţenii care fortificaseră podul şi-l păzeau. A durat o vreme. În cele din urmă, unui ald i s-a îngăduit să treacă prin poartă, pe jos. Escortat de treizeci-patruzeci de cetăţeni, el a traversat podul şi a venit pe Calea de Răsărit, spre cordonul care păzea barăcile. Am văzut că purta o nuieluşă din lemn alb, despre care ştiam din cărţile de istorie că era însemnul solilor.

— Ţi-a sosit mesagerul, stăpânul meu, s-a adresat Tirio Gandului.

Şi nu peste multă vreme ofiţerul cu mantie albastră a intrat cu pas sigur, ţinând nuieluşa în mână, escortat acum de soldaţi alzi, şi l-a salutat pe Gand.

— De la Gandul Ganzilor şi Fiul Soarelui, Mare Preot şi Rege de Asudar, Stăpânul Acray, o solie pentru Gandul de Ansul, Stăpânul Ioratth, a rostit el cu glasul rostogolitor şi măsurat pe care alzii îl foloseau în public.

Bătrânul Gand s-a ridicat mai sus pe perne, scrâşnind din dinţi, s-a gârbovit cumva în semn de plecăciune şi a spus:

— Solul Fiului Soarelui, preacinstitul nostru Stăpân Acray, este binevenit. Poţi pleca, Polle, i-a poruncit el căpitanului escortei de soldaţi.

S-a uitat apoi în jur la Tirio, la mine şi la Ialba, care se afla de asemenea acolo, şi a zis:

— Afară.

Am simţit că-mi vine să mârâi ca Shetar, dar am urmat-o supusă pe Tirio.

— Îndată după plecarea solului ne va dezvălui tot ce i-a zis acesta, m-a asigurat ea. Acum însă avem puţin timp şi pentru noi – ţi-e foame?

Îmi era atât foame, cât şi sete după drumul anevoios prin oraşul meu. Ea a scos ce aveau de oferit: apă, un

coltuc de pâine neagră, uscată şi tare, două smochine negre, de asemenea uscate.

— Raţii de asediu, s-a scuzat surâzând Ialba.

Le-am mâncat cu grija şi cu preţuirea pe care o merită darurile celor săraci, neirosind nicio fărâmă.

L-am auzit pe sol plecând, iar la scurt timp după aceea Ioratth a strigat:

— Veniţi!

„Ce suntem, câini?” m-am întrebat. Însă m-am dus, împreună cu Tirio şi Ialba.

Ioratth stătea în capul oaselor, iar chipul său pământiu şi cutat părea febril.

— Pe Zeu, a spus el, pe Zeu, Tirio, cred că suntem scăpaţi. Zeul fie lăudat! Ascultaţi. Vreau ca amândouă să mergeţi la palatul sau Casa Demonului, acolo unde există vreun soi de căpetenie, cineva aflat în fruntea gloatei, căruia să-i spună aşa: Din Asudar n-a venit nicio armată. Din Asudar nu va veni nicio armată atâta vreme cât oraşul păstrează pacea. Spuneţi-i că Gandul Ganzilor oferă supuşilor săi din Ansul dispensa completă de tribut, care va fi înlocuit prin darea plătită trezoreriei din Medron ca ţară aflată sub protectoratul lui Asudar. Fiul Soarelui m-a onorat cu titlul de Prinţ-legatar al Protectoratului. La timpul cuvenit, îi voi invita pe cei mai de seamă bărbaţi din Ansul la sfatul cu mine şi vor auzi care ne sunt poruncile privind cârmuirea oraşului şi înţelegerile de negoţ cu Asudar. O parte dintre soldaţi va rămâne aici ca gardă personală a mea şi pentru a proteja oraşul împotriva propriilor săi cetăţeni nesupuşi, ca şi împotriva invaziei din Sundraman ori de altundeva. Partea cea mai însemnată a trupelor noastre va reveni în Medron – când va fi sigur că Ansul se supune poruncilor noastre. Există cineva-n oraşul ăsta blestemat care să fie-n stare să răspundă la toate astea şi s-acţioneze în virtutea lor?

— Pot eu să duc solia la Lordul-căilor, am rostit.

— Fă-o. Mai bine decât să mă târâţi pe mine pe străzi într-o căruţă. Fă-o şi întoarce-te c-o învoială. Întoarce-te cu

nişte bărbaţi cu care să pot sta de vorbă. În numele Zeului, de ce-mi trimit copii, fete?

— Pentru că aici femeile şi fetele sunt cetăţeni, nu câini şi sclavi, am ripostat. Şi dacă ai şti să scrii, ai putea trimite chiar dumneata aşa-zisele porunci Lordului-căilor şi ai putea citi chiar dumneata răspunsul!

Tremuram de mânie.

Gandul mi-a aruncat o căutătură pătrunzătoare şi a făcut un gest de îndepărtare.

— Tirio, vei merge şi tu? a întrebat.

— O să o însoţesc pe Memer, a spus ea. Cred că aşa va fi cel mai bine.

Într-adevăr, a fost cel mai bine. Tot ce auzisem, tot ce putusem auzi din solia Gandului fusese că ni se poruncea să plătim dări către Asudar, să acceptăm să fim un protectorat, nu o ţară liberă, şi să facem orice ne-ar fi cerut alzii să facem.

A trebuit să ascult ce i-a spus Tirio Lordului-căilor când am ajuns înapoi în Galvamand şi ce le-a transmis el oamenilor şi ce au zis oamenii despre asta, cât a fost ziua de lungă, înainte de a fi în stare să pricep că, de fapt, Asudar ne oferea libertate – în schimbul unui preţ – şi că poporul meu considera asta, în mod limpede şi real, o victorie.

Poate că o putea vedea atât de limpede aşa fiindcă avea un preţ, în bani şi înţelegeri de negoţ, chestiuni pe care poporul meu le înţelegea.

Poate că mi-a fost greu să pricep, fiindcă nimeni nu murise în mod brav pentru asta. Niciun erou nu luptase pe Muntele Sul. Niciun discurs înflăcărat nu răsunase în piaţă. Doar doi bărbaţi trecuţi de vârsta mijlocie, ologi amândoi, trimiseseră mesaje înainte şi înapoi prin oraş, precauţi şi bănuitori, punând la cale o înţelegere. Şi ciondăneli în Casa Sfatului. Şi multe discuţii şi contraziceri şi lamentări în pieţe.

Şi fântâna, care curgea în curtea din faţă a Casei Oracolului.

Şi templele din Ansul, căsuţele zeilor şi spiritelor, altarele de la toate colţurile de străzi şi de pe toate podurile, reconstruite, reparate, scoase din ascunzători, curăţate, resculptate, împodobite cu flori. Piatra lui Lero era atât de acoperită cu ofrande, încât uneori nici n-o puteai zări. De Praznicul Ienei, solstiţiul, bărbaţii şi băieţii au adus ghirlande de stejar şi de salcie în oraş, în alai pe străzi, şi le-au atârnat deasupra uşilor caselor, iar femeile au dansat în pieţe şi au cântat cântecele Ienei. Femeile bătrâne le-au învăţat pe fetele ca mine, care nu ştiau paşii dansurilor sau cântecele.

În toată vara aceea oamenii au continuat să sosească în oraş din restul lui Ansul. Adesea veneau în urma trupelor de soldaţi alzi, care erau retrase din oraşele din miazănoapte şi se adunau aici înainte de a fi trimise înapoi spre răsărit, peste dealuri, spre Asudar. Cetăţenii veneau pentru a afla ce se întâmpla în capitală şi pentru a participa la alegeri; lor le-au urmat neguţătorii şi vânzătorii ambulanţi. La începutul toamnei, Lordul-căilor de Tomer a venit să stea la Lordul-căilor de Ansul. Ista a trăit într-o nelinişte zbuciumată timp de două săptămâni, asigurându-se ca el să fie tratat aşa cum se cuvenea onoarei Casei de Galva.

Sfatul se reunea deja cu regularitate, iar Galvamand nu mai era centrul planurilor politice şi al luării deciziilor. Era pur şi simplu casa Lordului-căilor, unde se discuta mult despre negoţ, despre transportul fânului şi oboare şi despre ce puteai căpăta în Medron sau Dur pentru caise uscate sau măsline în saramură. Noul Sfat l-a ales în primul rând pe Lordul-căilor de Ansul, rang pentru care Sulter Galva a fost votat în unanimitate; iar Sfatul i-a alocat fonduri pentru ospitalitate şi menţinerea casei. Nimic exagerat, totuşi o bogăţie necunoscută pentru noi, cele care ne ocupam de gospodărie, şi un semn încurajator al diferenţei dintre plătirea tributului ca ţară supusă lui Asudar şi plătirea de dări ca protectorat.

Mă înşelasem complet în privinţa soliei Gandului. Judecasem greşit atât mesajul, cât şi omul. Dorisem să refuz tratarea cu condescendenţă, manipularea,

compromisul – politica. Dorisem să lepăd toate cătuşele, să-l sfidez pe tiran. Dorisem să-i urăsc pe alzi, să-i alung, să-i distrug... juruinţa mea, legământul meu făcut pe când aveam opt ani, când jurasem pe toţi zeii şi pe sufletul mamei.

Fărâmasem făgăduiala acea. Fusesem nevoită s-o frâng. *Frânţii dreg frânţii.*

•••

Mesagerul Marelui Gand a plecat spre Medron la câteva zile după ce purtasem solia lui Ioratth. A fost însoţit de peste o sută de soldaţi comandaţi de tatăl lui Simme, iar Simme a călărit alături de el, întorcându-se acasă. Le cerusem Ialbei şi lui Tirio să-mi spună ce putuseră afla despre ei, iar asta-i ceea mi-au povestit. După ce am trecut împreună prin liniile de gărzi, nu l-am mai revăzut niciodată pe Simme.

Trupa care l-a escortat pe mesager înapoi în Medron a avut şi un prizonier, în una dintre căruţele pentru provizii: Iddor, fiul lui Ioratth. Era în lanţuri, am auzit, în straie de sclav, cu părul şi barba crescute lungi, un semn de ruşine şi dizgraţie pentru alzi.

Tirio ne-a spus că Ioratth nu-şi văzuse fiul după trădarea sa, că nu îngăduise nimănui să întrebe care urma să-i fie soarta şi ca numele să-i fie rostit. Poruncise totuşi ca preoţii să fie eliberaţi din temniţă, chiar şi aceia care fuseseră capturaţi odată cu fiul său. Bizuindu-se pe gestul acela de bunăvoinţă, preoţii încercaseră să intervină în sprijinul lui Iddor, povestind că ei şi Iddor îl ascunseseră pe Ioratth în camera de tortură doar pentru a-l salva din faţa răzbunării gloatei de răzvrătiţi. Ioratth le spusese să-şi ţină gurile şi să dispară.

De când Gandul lor trecuse prin foc, fiind ars, dar în acelaşi timp cruţat, soldaţii socoteau că este în mod limpede iubit de Zeul lor Arzător şi la fel de sfânt ca un preot. Înţelegând împrejurarea nefavorabilă în care se găseau, cei mai mulţi preoţi aleseseră să revină în Asudar cu acel prim contingent de armată. De aceea, căpitanii lui Ioratth, lăsaţi să judece singuri, deciseseră că lucrul cel mai

bun pe care-l puteau face cu stânjenitorul lor prizonier, fiul Gandului, era să-l trimită de asemenea acasă, lăsându-l pe Marele Gand să-i hotărască soarta.

Am fost dezamăgită de finalul acela ruşinos, nesigur. Doream să ştiu că Iddor va fi pedepsit după cum merita. Alzii urau trădarea, ştiam asta, şi fuseseră şocaţi de trădarea tatălui de către propriul său fiu. Avea oare să fie schingiuit, aşa cum el însuşi îl schingiuise pe Sulter Galva? Avea să fie îngropat de viu, aşa cum fuseseră îngropaţi mulţi oameni din Ansul, duşi pe pământul mocirlos din sudul oraşului, pe care marea îl acoperea în timpul fluxului, şi călcaţi în picioare până se sufocaseră în noroiul umed şi sărat?

Oare eu doream ca el să fie schingiuit şi îngropat de viu?

De fapt, ce doream eu? De ce am fost atât de nefericită în toată vara aceea luminoasă, prima vară a libertăţii noastre? De ce simţeam că nimic nu era aşezat, că nimic nu fusese câştigat?

• • •

Orrec vorbea în Piaţa Portului. Era o după-amiază de toamnă aurie, fără vânt. Sul se înălţa alb dincolo de strâmtoarea de un albastru întunecat. Toţi din oraş se strânseseră pentru a-l auzi pe făurar. El recitase o parte din *Chamhan* şi ei ceruseră mai mult şi nu voiau să-l lase să plece. Mă găseam prea departe pentru a auzi bine şi eram zbuciumată. Am părăsit mulţimea. Am suit singură pe Strada Apusului. Nimeni nu era pe străzi. Toţi se aflau în urma mea, în piaţă, ascultând împreună. Am atins Piatra Pragului şi am intrat în casa mea, am traversat-o fără să mă opresc, pe lângă odăile Lordului-căilor, spre partea din spate, spre coridoarele întunecate. Am scris cuvintele în aer, în faţa peretelui, şi uşa s-a deschis, iar eu am pătruns în odaia unde sunt cărţile şi umbrele.

Nu mai intrasem acolo de luni de zile. Era aşa cum fusese dintotdeauna: lumina clară şi egală de la lucarnele înalte, aerul liniştit, cărţile în şiruri răbdătoare, redutabile, şi, dacă ascultam, murmurul slab al apei în grota din capătul umbrelor. Pe masă nu se afla nicio carte. Nu se

zărea niciun semn al vreunei prezenţe. Eu însă ştiam că locul era plin de prezenţe.

Intenţionasem să citesc din cartea lui Orrec, dar când m-am oprit lângă rafturi, mâna mi s-a întins spre cartea la care lucrasem în timpul primăverii, în noaptea dinaintea sosirii lui Gry şi Orrec, un text în aritană, *Elegiile.* Sunt poeme scurte de jelire şi slăvire a unor oameni care au murit cu o mie de ani în urmă. Numele autorilor nu apar pe nicăieri şi tot ce ştim despre oamenii amintiţi în poeme este ceea ce ne spun poeţii.

Unul dintre poeme este aşa: „Sullas, care ţinea casa frumoasă, astfel că pavimentele cu desene străluceau, ţine acum casa tăcerii. Îi ascult paşii.”

Altul, cel pe care încercam să-l înţeleg atunci când mă oprisem din citit, vorbeşte despre un dresor de cai; primul vers sună astfel: „Acolo unde-i el, ei sunt în jurul lui, desigur, umbrele cu coame lungi.”

M-am aşezat la masă, pe locul meu vechi, cu cartea aceea şi cu cea de cuvinte aritane, cu notiţele de pe margini scrise de multe mâini de-a lungul veacurilor, şi am încercat să desluşesc înţelesul versurilor următoare.

Până am priceput poemul pe cât de bine puteam şi l-am avut în memorie, lumina dinspre lucarne pălea. Ziua lui Lero, echinocţiul, trecuse; zilele se scurtau. Am închis cartea şi am rămas la masă, fără să aprind opaiţul; am stat pur şi simplu aşezată, experimentând pentru prima dată după multă vreme un sentiment de pace, sentimentul de a fi în locul potrivit. L-am lăsat să mă străbată, să mă pătrundă şi să se statornicească în mine. Eram în stare astfel să gândesc, încet şi clar, nu atât în cuvinte, cât mai degrabă ştiind ce era important şi văzând ce trebuia făcut, adică felul în care gândesc eu. Nu mai fusesem în stare să fac aşa de luni de zile.

De aceea, atunci când m-am sculat ca să părăsesc odaia, am luat cu mine o carte, ceva ce nu mai făcusem niciodată până atunci. Am luat-o pe *Rostan,* cartea căreia îi spusesem „Roşia-strălucitoare” pe când eram copilă şi clădeam din cărţi ziduri şi vizuini pentru ursuleţi.

Nu cu mult timp în urmă, îl auzisem pe Orrec vorbind despre ea cu tristeţe, ca fiind o operă pierdută a Făurarului Regali. Lordul-căilor nu răspunsese nimic atunci.

El nu-i spusese niciodată lui Orrec despre cărţile din odaia secretă. Din câte cunoşteam, doar el şi cu mine aveam habar de existenţa odăii însăşi.

Oamenii ştiau în mod vag că oracolul vorbea prin intermediul cărţilor, iar acum îi auziseră cu adevărat vocea; dar nu ceruseră să afle mai multe despre mister, nu doreau să-l iscodească, îl lăsau aşa cum era. La urma urmelor, cărţile însele fuseseră blestemate şi interzise ani de zile, ca lucruri despre care era periculos până şi să ştii ceva. Şi cu toate că noi, cei din Ansul, trăim liniştit printre umbrele morţilor noştri, nu suntem un popor care să guste prea mult straniul. Sulter Galva Cititorul era privit cu oarece veneraţie, aşa cum eram privită şi eu; totuşi, oamenii preferau mai degrabă să aibă de-a face cu Sulter Galva Lordul-căilor. Oracolul îşi făcuse datoria, noi fuseserăm eliberaţi şi acum ne puteam întoarce la treburile noastre.

Însă treaba mea era niţel diferită. Asta înţelesesem în cele din urmă, stând la masa de citit, ţinând în mâini o carte închisă.

Capitolul 16

Orrec, Gry şi Shetar se întorseseră după-amiază târziu din Piaţa Portului şi Orrec se prăbuşise în pat şi dormise o vreme, aşa cum făcea de câte ori putea după un spectacol public. Acum se sculase şi umbla de colo-colo, desculţ şi ciufulit, când am ajuns la odăile Maestrului.

— Salut, hoaţo de cai, a spus el, iar Gry a zis:

— Ai apărut! Tocmai vorbeam despre o plimbare în parcul vechi înainte de a se întuneca prea tare.

Shetar nu înţelegea cuvinte distincte, ca „plimbare”, aşa cum înţeleg mulţi câini; dar simţea adesea intenţii chiar înainte ca oamenii să fi ştiut ei înşişi că ar fi intenţionat ceva. Se sculase deja în picioare, după care se apropiase de uşă cu ţinuta ei gârbovită şi graţioasă şi se aşezase ca să ne aştepte. Vârful penat al cozii îi zvâcnea înainte şi înapoi. Am scărpinat-o îndărătul urechilor şi ea şi-a apăsat capul în mâna mea şi a tors puţin.

— Am adus asta pentru tine, Orrec, am spus şi i-am întins cartea mare care avea o copertă roşie, tipărită cu litere aurii.

El s-a apropiat, gârbovindu-se de asemenea niţel şi căscând, ca s-o ia. Când a văzut că era o carte, gura i s-a închis brusc şi chipul i s-a încordat. Când a văzut ce carte era, a rămas nemişcat şi au trecut momente bune până a inspirat iarăşi.

— Oh, Memer… a rostit el. Ce mi-ai dăruit?

Am răspuns:

— Ceea ce am de dăruit.

A ridicat atunci privirea de la carte spre faţa mea. Ochii îi erau luminoşi. Mă simţeam tare fericită să-i dăruiesc fericire.

Gry a venit lângă el şi s-a uitat la carte; Orrec i-a arătat ce era, umblând cu grija unui îndrăgostit, şi a citit cu voce tare primul vers.

— Ştiam, a spus el, ştiam că trebuie să fie aici… unele cărţi din biblioteca măreaţă… Dar asta…!

M-a privit din nou.

— Asta era… Aici, în casă, există cărţi, Memer?

Am şovăit. Gry, la fel de iute ca Shetar în privinţa sentimentelor şi a intenţiilor, şi-a pus mâna pe braţul lui şi a zis:

— Aşteaptă, Orrec.

A trebuit să mă gândesc, şi încă repede, care-mi era cu adevărat intenţia, ce drept aveam şi ce responsabilitate. Cartea aceasta era a mea, pentru ca s-o pot dărui? Şi dacă era, ce se putea spune despre celelalte cărţi? Şi despre alţi iubitori de cărţi?

Am văzut atunci că nu-l puteam minţi pe Orrec. Şi astfel se răspundea la întrebarea mea despre responsabilitate. Cât despre drept, trebuia să-l revendic.

— Da, am confirmat. Aici există cărţi. Dar nu cred că te pot duce în locul unde sunt ele. Îl voi întreba pe Lordul-căilor. Cred însă că locul este închis, mai puţin pentru noi. Pentru poporul meu. Cred că păzitorii noştri îl ţin ascuns. Spiritele casei, strămoşii. Şi cei care au fost aici înaintea noastră. Cei care ne-au spus să ne stabilim aici.

Orrec şi Gry n-au întâmpinat greutăţi în a înţelege asta. Şi ei aveau daruri ale viţei lor. Cunoşteau poverile şi sorţii puşi pe umerii noştri de umbrele din sângele şi din oasele noastre, ca şi de spiritele locului în care trăim.

— Orrec, lasă-mă să-i dezvălui Lordului-căilor că ţi-am dat cartea, am rostit. Nu l-am întrebat dacă o pot face.

Orrec a părut îngrijorat şi am adăugat:

— Va fi în regulă. Dar trebuie să vorbesc cu el.

— Bineînţeles.

— El nu v-a povestit niciodată despre cărţi pentru că era periculos să ştiţi, am zis, simţind că trebuia să apăr tăcerea Lordului-căilor. Pentru foarte multă vreme, el a trebuit să le ascundă pe toate. De toţi. Alzii nu le-au putut găsi niciodată aici. Aşa că ele erau în siguranţă şi oamenii nu erau în pericol pentru că le-ar fi avut asupra lor. Însă oamenii ştiau. Noaptea aduceau în secret cărţi – pitite în pachete de lumânări sau în haine vechi… în lemne pentru foc… într-un balot de fân –, îşi riscau vieţile pentru a le aduce aici, unde

ştiau că le putem ţine ferite. Familii care-şi ascunseseră cărţile, precum Camm şi Gelb, şi oameni pe care nu-i cunoşteam, oameni care pur şi simplu găsiseră o carte sau o păstraseră sau o salvaseră de alzi. Ştiau că trebuiau s-o aducă aici, la Galvamand. Dar acum nu mai trebuie să le ascundem, nu? Orrec, poţi… ai putea să le citeşti vreodată oamenilor? Nu să le reciţi, ci să le citeşti din cărţi? Pentru ca în felul acela să ştie, să vadă că ele nu sunt demoni, că istoria noastră, inimile şi libertatea noastră sunt scrise în cărţi.

M-a privit cu un surâs lent, încântat, care a devenit aproape un râs.

— Cred că tu ar trebui să le citeşti oamenilor, Memer, a rostit el.

— *Uarrauarrrooo!* a anunţat Shetar, care-şi pierduse răbdarea în cele din urmă.

Gry şi cu mine am plecat, lăsându-l pe Orrec cu a sa comoară. I-am permis lui Shetar să ne conducă şi să ne călăuzească prin amurg, spre Fântâna lui Denios. Acolo ea a hoinărit prin frunzele căzute şi tufişurile foşnitoare, vânând şoareci, iar noi am vorbit, aşezate pe banca veche din marmură de lângă fântână. Luminile începeau să se aprindă în casele oraşului. Departe în strâmtoare, sub ultimul purpuriu palid al asfinţitului, am întrezărit sclipirile bărcilor pescarilor de noapte. Sul era un con profund de beznă pe fundalul luminii care pierea. O bufniţă a planat în apropiere şi eu am spus:

— Semnul bun pentru voi.

— Şi pentru voi, a zis Gry. Ştii că în Trundlede se spune că bufniţele aduc nenoroc? Cei de acolo sunt posaci şi descurajaţi. Prea mulţi codri, prea multă ploaie…

— Aţi călătorit prin toată lumea, am adăugat visătoare.

— Ah, nu, nu încă. N-am fost în Sundraman. Nici pe peninsula Manva ori pe Melune. Iar dintre Oraşele-state am văzut doar Sentas şi Pagadi şi am trecut doar printr-un colţ din Vadalva… Şi chiar dacă ai cunoaşte bine o ţară, întotdeauna va exista o aşezare sau un deluşor pe care nu l-ai văzut. Nu cred că vom vedea chiar toată lumea.

— Când crezi că veţi pleca din nou?

— Păi, până azi, bănuiam că Orrec s-ar putea gândi să plecăm spre Sundraman înainte de venirea iernii ori la primăvară. Doreşte să vadă ce fel de poezie au acolo înainte de a reveni în Mesun. Acum însă… mă îndoiesc că va pleca înainte de a şti toate cărţile pe care i le poţi arăta.

— Îţi pare rău?

— Să-mi pară rău? De ce? I-ai oferit o mare fericire şi-mi place să-l văd fericit. Nu-i ceva foarte simplu pentru el. Orrec are o inimă dificilă… De acum tu ştii ce poate el să facă cu o mulţime de oameni, cât de uşor pare să-i fie şi cum îl iubesc ei – iar în timp ce o face, este purtat de propriile-i acţiuni –, însă după aceea se simte trist şi fals. Nu sunt deloc eu însumi, îmi spune, este vântul sfânt care suflă prin mine, mă pustieşte şi mă lasă ca iarba uscată… Dar dacă poate să scrie, să citească şi să-şi urmeze cursul inimii în linişte, este un om fericit.

— De aceea îl iubesc, am rostit. Şi eu sunt la fel.

— Ştiu, a zis ea şi m-a cuprins cu braţul.

— Pe de altă parte, poate că tu însăţi doreşti să pleci, Gry. Nu să rămâi aici, tot anul, cu o grămadă de cărţi şi cu politica.

Ea a râs.

— Îmi place aici. Îmi place Ansul. Dar dacă vom adăsta peste iarnă, şi acum cred că aşa va fi, s-ar putea să caut pe cineva care să aibă nevoie de un ajutor la dresarea cailor.

— *Acolo unde-i el, ei sunt în jurul lui, desigur, umbrele cu coame lungi,* am rostit.

Când m-a întrebat ce era, i-am recitat tot poemul.

— Da. Poetul acela a înţeles perfect, a comentat. Mi-a plăcut.

— Gudit speră să capete nişte cai pentru Lordul-căilor.

— Aş putea dresa un mânz pentru el. E la mintea cocoşului… Dar, oricum, în cele din urmă vom pleca. Şi, mai devreme sau mai târziu, vom reveni în Urdile, pentru a aduce cărturarilor din Mesun cele învăţate de Orrec. De acum înainte, el va fi ocupat să copieze cartea aceea şi tot ce-i vei da.

— L-aş putea ajuta să le copieze.

— Te va secătui de vlagă, dacă te vei oferi.

— Îmi place s-o fac. Învăţ cartea în timp ce o copiez.

Ea a rămas tăcută o vreme, după care a spus:

— Dacă ne vom întoarce în Urdile, la primăvară sau la vară, când o vom face… ai dori să vii cu noi?

— Să vin cu voi? am repetat.

Uneori, pe la începutul verii, visasem cu ochii deschişi la căruţa cu coviltir care stătea acum în grajdurile noastre: un vis în care Steluţa şi Gânsăcelul o trăgeau pe o câmpie aurie nesfârşită, peste care plopii îşi alungeau umbrele, sau pe un drum prin dealuri, iar Orrec o mâna şi Gry şi Shetar mergeau pe jos, cu mine, în urma ei. Fusese doar o închipuire care să mă binedispună, să-mi îndepărteze mintea de la nelinişte, în vremea focului şi gloatelor şi fricii.

Acum ea îl preschimba în realitate. Drumul acela se întindea înaintea mea.

Am răspuns:

— Aş merge cu tine oriunde, Gry.

Ea şi-a rezemat capul de mine pentru o clipă.

— Atunci s-ar putea s-o facem, a zis.

M-am gândit, străduindu-mă să văd ce anume era important şi ce trebuia să fac. În cele din urmă, am continuat:

— Mă voi întoarce aici.

Gry a ascultat.

— Nu l-aş putea părăsi fără să mai revin vreodată.

A încuviinţat în tăcere.

— Dar nu-i doar atât. Eu aparţin lui Galvamand. Cred că eu sunt Cititorul. Nu el. S-a transmis mai departe.

Vorbeam despre propriile-mi gânduri şi mi-am dat seama că ea nu putea înţelege ce voiam să spun. M-am străduit să explic.

— Aici există o voce care trebuie să vorbească prin intermediul cuiva care poate… care poate să întrebe, care poate să citească. El m-a învăţat. El mi-a dăruit asta. A păstrat-o pentru mine şi mi-a transmis-o. Nu-i povara lui, ci a mea. Şi trebuie să mă întorc la ea. Să rămân aici.

A încuviinţat iarăşi, grav, fiind întru totul de acord.

— Dar şi Orrec m-ar putea învăţa, am completat, după care, convinsă că întinsesem prea mult coarda şi cerusem prea mult, m-am închis în mine.

— Asta i-ar completa fericirea, a răspuns Gry. (A spus-o senin şi ca pe un fapt de la sine înţeles.) Să aibă cărţile la care tânjea… şi tu să le citeşti împreună cu el – oho, s-ar putea să nu trebuiască să-ţi faci griji despre plecarea din Galvamand, Memer! Greutatea poate sta în a-l îndupleca pe el să plece… Totuşi, cred că-ţi va plăcea felul în care călătorim noi – poposim pentru o vreme într-un oraş sau într-un sat şi-i căutăm pe făurarii şi muzicienii de acolo. Ei ne vorbesc şi ne cântă, iar Orrec face la fel pentru ei. Ne aduc cărţile pe care le au, ca să i le arate, şi pe băieţaşii care pot recita „Juruinţa lui Hamneda” şi pe bătrânele care ştiu cântece şi poveşti vechi… Iar după aceea revenim de fiecare dată în Mesun. Este un oraş minunat, cu toate colinele încununate de turnuri. Ştiu că lui Orrec i-ar plăcea să te ducă acolo, fiindcă mi-a spus-o. Să-i cunoşti pe cărturarii pe care-i ştie el şi să citeşti alături de ei. Le-ai putea duce învăţătura din Ansul şi să te întorci în Galvamand cu învăţătura lor… Dar partea cea mai bună este că te-aş avea cu mine în tot acest timp.

Mi-am plecat capul ca să-i sărut mâna mică, puternică şi osoasă, iar ea m-a sărutat pe păr.

Shetar a apărut şi a trecut în salturi pe lângă noi, o creatură sălbatică în noaptea tot mai întunecată.

— Trebuie să fie vremea cinei, a presupus Gry şi s-a sculat în picioare.

Shetar a venit de îndată la ea şi am coborât spre casă. Orrec era desigur pierdut în *Rostan* şi a trebuit să fie târât realmente de lângă ea, iar noi trei am ajuns târziu la masă, cam pe când Ista se aşezase şi ea în cele din urmă.

Mâncam în sufragerie acum, nu în cămară, pentru că în general eram doisprezece sau mai mulţi la masă, odată cu mărirea numărului celor din gospodărie, cu soţul Sostei şi cu oaspeţii. N-am povestit despre nunta Sostei. În vederea ei, am dereticat curtea cea mare, îndepărtând toate

pietrele fărâmate şi gunoaiele care fuseseră lăsate acolo după ce casa fusese prădată şi arsă, replantând flori în vasele din marmură şi aranjând iedera înflorită ce împodobea zidurile, măturând pavimentul cu mozaic din piatră roşie şi galbenă. Căsătoria s-a oficiat într-o după-amiază fierbinte de la sfârşitul verii, o zi a lui Deori. Au venit toţi prietenii ambelor gospodării. Ista a pregătit un ospăţ splendid şi oamenii au dansat pe când luna a străbătut cerul deasupra curţii. Şi, privind dansatorii, Ista a spus:

— Este ca-n zilele bune, zilele de-altădată! Aproape.

În seara aceasta nu aveam oaspeţi, doar pe Per Actamo, care venea în casa noastră la fel de des ca-n propria lui casă. Fusese ales în Sfat şi era preţuit pentru legătura sa cu Gandul Ioratth, acum Prinţ-legatar, prin intermediul verişoarei lui, Tirio Actamo. Tirio însăşi juca un rol extrem de dificil – fostă sclavă-concubină a tiranului, era acum soţia Legatarului – victimă a inamicului, dar, în acelaşi timp, cuceritoarea lui. În Ansul existau oameni care continuau s-o numească „târfă” şi „stricată”, dar şi mai mulţi o adorau şi-i spuneau Lady Libertate. Ea accepta totul cu blândeţe permanentă, ca şi cum loialitatea nu putea fi împărţită. Majoritatea oamenilor au sfârşit prin a crede că era pur şi simplu o femeie bună şi bine crescută, care fusese rău tratată şi care se străduia să se împace cu situaţia straniului ei destin. Era adevărat, însă în acelaşi timp mai mult decât atât. Per era un bărbat ambiţios şi cu inteligenţă vie şi se sfătuia cu Tirio pe cât de adesea o făcea cu Lordul-căilor.

Acum adusese un mesaj de la Tirio, pe care ni l-a transmis după cină, în odăile Lordului-căilor. Mulţumită unui dar trimis de Lordul-căilor de Essangan, în zilele acestea aveam vin după cină, câteva picături din vinul-brandy auriu al podgoriilor de acolo, care era ca focul şi mierea. Unul după altul, ne-am închinat paharul spre firida zeului şi am băut binecuvântarea. După aceea ne-am aşezat.

— Verişoara mea l-a convins în cele din urmă pe Prinţul-legatar de Asudar să solicite o vizită la Lordul-căilor de

Ansul, a spus Per. Ca atare, eu sunt purtătorul acelei cereri, formulată cu obişnuita lipsă de politeţe a alzilor. Cred totuşi că înţelesul îi este politicos.

— O accept atunci politicos, a rostit Lordul-căilor surâzând uşor.

— Cu toată sinceritatea, Sulter, poţi răbda să-l vezi?

— Nu am nimic împotriva lui Ioratth, a completat Lordul-căilor. Este un soldat care a executat ordinele primite. Un bine-credincios care şi-a ascultat preoţii. Până când l-au trădat. Cine este el ca om, nu ştiu. Voi fi interesat să aflu. Faptul că verişoara ta îl iubeşte este un argument puternic în favoarea lui.

— Putem discuta oricând despre poezie cu el, a zis Orrec. Are o ureche excelentă.

— Dar nu poate să citească, am intervenit eu.

Lordul-căilor m-a privit. Eram o fată printre femei şi bărbaţi adulţi şi continuam să mă bucur de privilegiul de a asculta fără să se aştepte din partea mea să vorbesc, iar tăcerea era preferata mea în cele mai multe rânduri. Recent însă înţelesesem că atunci când vorbeam, Lordul-căilor mă asculta cu atenţie.

Per Actamo mă privea de asemenea cu ochii lui negri şi strălucitori. Ţinea la mine şi mă tachina, prefăcându-se copleşit de cunoştinţele mele; adesea părea să uite că el avea treizeci de ani şi eu şaptesprezece şi-mi vorbea ca unui egal şi uneori flirta cu mine cred că fără să-şi dea seama. Avea suflet bun şi era arătos şi întotdeauna fusesem puţin îndrăgostită de el. Mă gândisem deseori că mă voi mărita cu Per într-o bună zi. Mă gândeam că aş putea s-o fac, dacă aş fi dorit. Însă deocamdată nu eram pregătită pentru aşa ceva. Nu voiam să fiu deja femeie. Mi se dăruise multă dragoste, în calitate de fiică şi moştenitoare a lui Galva, totuşi încă nu avusesem ceea ce-mi ofereau Gry şi Orrec: libertate, libertatea unui copil, a unei surori mai mici. Şi tânjeam după ea.

Acum Per m-a întrebat:

— Memer, vrei să-l înveţi pe Gand să citească?

Tachinarea lui şi atenţia Lordului-căilor mi-au stârnit înflăcărarea.

— Oare un ald i-ar îngădui unei femei să-l înveţe ceva, orice? Dacă însă Gandul va avea legături cu oamenii din Ansul, ar fi bine să-nveţe să nu se teamă de cărţi.

— Poate că nu aceasta este casa cea mai bună pentru a dovedi aşa ceva, a zis Per. Aici există cel puţin o carte care ar umple orice suflet de teama zeilor.

— Se spune că ultimii preoţi au părăsit Ansul odată cu trupele care au plecat azi, a rostit Gry.

Aluzia cuvintelor ei a fost clară pentru toţi.

— Ioratth şi-a păstrat preoţii casei, a zis Per. Sunt trei sau patru. Ca să îngâne rugile şi să oficieze ceremoniile. Şi să alunge demonii când va fi necesar, bănuiesc. Totuşi, el nu găseşte aici atât de mulţi demoni pe cât găsea fiul lui.

— Cine caută găseşte, a adăugat Gry.

— „Zeul din inimă îl zăreşte pe zeul din pietre”, a murmurat Orrec, un vers din Regali, deşi el l-a spus în graiul nostru.

Lordul-căilor nu l-a auzit. Era tot gânditor, iar apoi m-a întrebat, ca şi cum urmărise ideea de când Per o propusese în glumă:

— Memer, dacă Gandul Ioratth ar fi de acord să înveţe, l-ai învăţa să citească?

— Aş învăţa pe oricine ar dori să înveţe, am răspuns. Aşa cum tu m-ai învăţat pe mine.

Conversaţia s-a îndreptat spre alte subiecte. După ce s-a stabilit că vizita la Galvamand a Prinţului-legatar şi a consoartei sale va avea loc peste patru zile, Per a plecat. Orrec căsca întruna şi în scurtă vreme a mers la culcare, însoţit de Gry. M-am sculat să mă îngrijesc ca Lordul-căilor să aibă tot ce-i trebuia înainte de a pleca eu însămi în odaia mea.

— Mai stai un minut, Memer, m-a rugat el.

M-am aşezat bucuroasă. De când revenisem în odaia secretă şi reînnoisem legătura cu toţi anii pe care-i petrecusem acolo în trecut, simţeam că relaţia dintre noi era aşa cum fusese înainte. De asemenea, legătura dintre

noi, despre care crezusem că slăbise, era la fel de puternică şi de firească pe cât fusese mereu. Acum el era legat de mulţi alţi oameni, nu numai de mine, iar eu de alţi oameni decât de el; nu mai aveam nevoie unul de altul cu atâta străşnicie, pentru putere şi mângâiere; dar ce conta asta? Ascunşi în singurătate şi sărăcie sau umblând printre oameni într-o lume bogată şi însufleţită, noi doi eram legaţi de toate umbrele străbunilor noştri, de puterea pe care o împărtăşeam şi de cunoaşterea pe care mi-o dăruise el, ca şi de dragoste sinceră şi onoare.

— Ai mai fost vreodată în odaie? m-a întrebat.

Eram cu adevărat foarte strâns legaţi.

— Azi. Pentru prima dată.

— Bravo! În fiecare seară mă gândesc să merg acolo şi să citesc puţin, dar nu mă pot urni. Oh, era mai uşor în zilele de-altădată ale Istei, recunosc. Pe atunci puteam petrece toată ziua discutând despre preţul cerealelor şi jumătate de noapte citind Regali.

— I-am dat *Rostan* lui Orrec, am mărturisit.

M-a privit, neînţelegând imediat, şi am continuat:

— Am scos-o din odaie. M-am gândit că a venit timpul.

— Timpul, a repetat el şi şi-a îndepărtat ochii de la mine, gândindu-se, pentru ca în cele din urmă să spună doar: Da.

— Este adevărat, aşa cum bănuiesc, că numai noi putem intra în odaie?

— Da, a repetat el, aproape absent.

— Atunci n-ar trebui să scoatem cărţile din ascunzătoare? Cărţile obişnuite. Tot aşa cum le-am ţinut în ascunzătoare. Din acelaşi motiv. Ca să le aibă oamenii.

— Şi a venit timpul, a spus el. Da. Cred că ai dreptate. Deşi…

A căzut iarăşi pe gânduri.

— Vino, Memer. Să mergem acolo, a rostit în cele din urmă, ridicându-se.

Am luat opaiţul mic şi l-am urmat pe coridoarele ruinate, până la peretele care pare să fie zidul din spate al casei, zidul fără uşă. Acolo a scris în aer literele ce formează cuvântul „deschis” în graiul străbunilor noştri care au venit

din Soare-răsare. Uşa s-a deschis şi am intrat. M-am întors şi am închis-o, iar aceasta a devenit una cu peretele.

Am aprins opaiţul mare de pe masa de citit. Odaia a înflorit cu lumina lui blândă, iar aurul de pe cotoarele cărţilor a sclipit uşor ici-colo.

El a atins firida zeului şi a murmurat binecuvântarea, apoi a rămas locului şi a privit în jur. S-a aşezat la masă şi şi-a masat un genunchi înţepenit.

— Ce ai citit? m-a întrebat.

— *Elegiile.*

Am luat cartea de pe raft şi am pus-o în faţa lui.

— Cât de departe ai ajuns?

— La „Dresorul de cai”.

A deschis cartea şi a căutat poemul.

— Îl poţi spune?

Am recitat cele zece versuri în aritană.

— Şi?

I-am spus felul în care le interpretasem, aşa cum îi spusesem şi lui Gry. A încuviinţat.

— Foarte satisfăcător, m-a lăudat cu un surâs reţinut.

M-am aşezat la masă în faţa lui şi, după o tăcere scurtă, a zis:

— Vezi tu, Memer, Orrec Caspro a venit la momentul cel mai potrivit. El te poate învăţa. Te găseai pe punctul de a descoperi că tu mă poţi învăţa pe mine.

— Ah, nu! Eu mai degrabă ghicesc din *Elegii.* Încă n-o pot citi pe Regali.

— Însă acum ai un învăţător care o poate face.

— Atunci… nu eşti nemulţumit… am făcut bine că i-am dăruit *Rostan?*

— Da, a zis el şi a răsuflat adânc. Aşa cred. Cum putem noi şti ce este bine când nu putem înţelege puterile pe care le avem? Eu sunt un orb căruia i se cere să citească mesajul ce i-a fost dat de un zeu.

A întors câteva pagini din cartea de pe masă, apoi a închis-o încetişor. A privit spre capătul odăii, acolo unde lumina opaiţelor murea.

— I-am spus lui Iddor că eu eram Cititorul. Ce este cititul când nu cunoşti graiul? Tu eşti Cititorul, Memer. În privinţa aceasta, cel puţin, nu am nicio îndoială. Tu te îndoieşti?

Întrebarea fusese neaşteptată. I-am răspuns fără şovăială:

— Nu.

— Bun. Bun. Şi pentru că lucrurile stau aşa, aceasta este odaia ta, domeniul tău. Orb cum am fost, am păstrat-o pentru tine. Şi pentru toţi cei care şi-au adus comorile aici, la noi, cărţile… Ce trebuie să facem cu ele, Memer?

— Să facem o bibliotecă, am zis. Aşa cum a fost cea veche de aici.

A încuviinţat.

— Pare să fie voinţa casei însăşi. Noi doar o respectăm.

Aşa mi se părea şi mie. Aveam totuşi unele întrebări.

— Lord-al-căilor, în ziua aceea… în ziua când a început să curgă Fântâna…

— Fântâna, a zis el. Da.

— Minunea, am adăugat.

Cu aceeaşi urmă de surâs, el a spus:

— Nu.

Poate că am fost surprinsă, poate că nu.

Zâmbetul i s-a lărgit şi a devenit mai vesel.

— Lordul Izvoarelor mi-a arătat mijloacele cu ceva vreme în urmă, a explicat el. Ţi le voi arăta şi ţie atunci când vei dori.

Am aprobat din cap. Nu asta mă preocupa.

— Te îndurerează sau te şochează, Memer, că o minune poate fi luată în propriile noastre mâini, aşa cum s-a întâmplat?

— Nu, am spus. Nu aceea. Dar cealaltă…

M-a privit şi a aşteptat.

— Nu erai olog, am zis.

Şi-a coborât ochii asupra mâinilor, asupra picioarelor. Chipul îi era grav acum.

— Aşa mi-au spus, a zis el.

— Nu-ţi aminteşti?

— Îmi amintesc că am ajuns în odaia aceasta, înspăimântat şi neliniştit. De îndată ce am intrat, mi-a venit gândul că ar trebui să las fântâna să curgă şi m-am grăbit s-o fac, fără să mă întreb asupra motivului. Ca şi cum aş fi ascultat o poruncă. Iar după aceea mi-a venit gândul că ar trebui să iau o carte de pe raft. Şi am făcut ca atare. Şi că trebuia să mă grăbesc, aşa că... este oare posibil să fi alergat? Nu ştiu. Poate că aceia care m-au redus la tăcere atunci când au avut nevoie de tăcerea mea au avut nevoie de mine, atunci, să-ţi trezesc vocea.

Am privit prin odaie spre capătul umbrelor. El mi-a urmat căutătura.

— Nu ai întrebat...?

— Nu era timp să consult oracolul. Şi nu mi-ar fi răspuns. El vorbeşte cu tine, Memer, nu cu mine.

Nu voiam să aud ce-mi spunea, deşi eu însămi susţinusem că eram Cititorul. Inima mi se împotrivea de frică, de umilinţă.

— Nu vorbeşte cu mine! am protestat. Mă foloseşte!

A încuviinţat scurt.

— Aşa cum eu însumi am fost folosit.

— N-a fost nici măcar vocea mea – nu? Nu ştiu! Nu înţeleg. Îmi este ruşine şi-mi este frică! Nu mai vreau să intru niciodată în bezna aceea.

El n-a rostit nimic multă vreme, pentru ca în cele din urmă să spună cu blândeţe:

— Ei ne folosesc, da, însă nu ne folosesc în rău... Dacă trebuie să mergi în beznă, Memer, gândeşte aşa: nu-i decât o bunică sau o mamă care încearcă să-mi spună ceva ce încă nu înţeleg. Vorbeşte într-un grai pe care deocamdată nu-l cunosc bine, dar care poate fi învăţat. Aşa mi-am zis eu când a trebuit să intru acolo.

M-am gândit o vreme la cuvintele acelea şi au început să-mi ofere alinare. Bezna grotei părea mai puţin stranie dacă îmi imaginam că spiritul mamei era acolo, cu toate celelalte mame ale poporului meu, iar ele n-ar fi intenţionat să mă înfricoşeze.

Mai aveam totuşi o întrebare.

— Cartea – cea pe care ai avut-o în mână – este pe rafturile oracolului?

Tăcerea lui a fost diferită acum; îi venea greu să răspundă. În cele din urmă, a spus:

— Nu. Am luat prima carte pe care am văzut-o.

S-a sculat, a şchiopătat până la o etajeră din preajmă, cea mai apropiată de uşă, şi a luat un volumaş de pe un raft de la nivelul ochilor. Am recunoscut legătura cenuşiu-maronie, fără litere. A revenit cu ea la masă şi mi-a întins-o fără să rostească un cuvânt. Mi-a fost frică s-o ating, dar în cele din urmă am luat-o şi, după un minut, am deschis-o.

Am recunoscut-o atunci. Era un manual, o carte de citire pentru copii, *Poveştile animalelor.* O parcursesem când învăţasem să citesc, cu ani în urmă, aici, în odaia secretă.

Am dat paginile cu degete rigide şi stângace. Am văzut gravurile micuţe de iepuri, corbi şi mistreţi. Am citit ultimul rând al unei poveşti:

— „Şi atunci leul s-a întors acasă în deşert şi le-a spus fiarelor din pustietate că şoarecele era cel mai curajos dintre toate animalele.”

Am ridicat ochii la Lordul-căilor, iar el mi-a întors privirea. Chipul lui şi gestul discret spuneau: *Eu nu ştiu.*

Am privit cărticica aceea care ne eliberase. M-am gândit la cuvintele lui Denios şi le-am rostit cu voce tare:

— „În fiecare frunză există un zeu; în palma deschisă, ţii sfinţenia.”

După un timp, am adăugat:

— Şi nu există demoni.

— Nu, a întărit Lordul-căilor. Doar noi. Noi înfăptuim lucrarea demonilor.

Şi iar şi-a coborât privirea asupra mâinilor schilodite.

Am tăcut amândoi. Am auzit susurul slab al apei care curgea în beznă.

— Vino, a spus el, este târziu, cei ce trimit vise sunt de jur împrejurul nostru. Să-i lăsăm să-şi vadă de treabă.

Am ţinut opaiţul mic în mâna stângă şi cu mâna dreaptă am scris în aer literele luminoase. Am ieşit pe uşă şi am pornit pe coridoarele întunecate. Când am ajuns la odaia

lui, i-am urat noapte bună, iar el s-a aplecat să mă sărute pe frunte şi astfel ne-am despărţit cu binecuvântarea pentru noapte.